This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

Prudens Van Duyse n° 2317 du cat.
arch. de Gent 1857.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT
9000000
Digitized by Google

Was bloot ly name aen W. Gysbeek (zie Woordenb. der ned. dichters sub voce Someren, van bekend. En moet zeldzaem zijn

R. 15484

Digitized by Google

Elias Michielsz.
Prudens van Duyse
1857.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

UYT-SPANNING
DER
VERNUFTEN,
BESTAENDE
In Geeſtelijcke en Wereltlijcke
POËSY.

Door

Mr. J. VAN SOMEREN,
In ſijn Leven Penſionaris der Stad Nymegen, en Griffier van de Chambre mi partie, &c.

Den tweeden Druck overſien ende verbetert.

TOT GORINCHEM,

By *Cornelis Lever*, Boeck-verkooper. Anno 1686.

Digitized by Google

Digitized by Google

D'Edelen Wel-Agtbare Heeren,

d'Heer FRANCOIS DOUBLET,
Heere van Groeneveld, Mijns-Heerenland van Moerkerken, &c. Drossard ende Dijk-Graef der Stad Gorinchem en den Lande van Arckel, &c.

Mitsgaders de HEEREN,

HENRICK VANDER DOES,
GERARD VAN HOEY,
Regerende Burgermeesteren der voornoemde Stad, &c. &c.

Edele Wel-Agtbare Heeren,

Ewijle dagelijx by ons is gesien geweest, dat de Werken van de voornaemste Poëten van ons Vaderland, als namentlijk die van *van den Vondel*, *Westerbaen*, *Antonides*, en andere, welke in haer leven by haer zijn in 't ligt gebragt, dat die naer haer Overlijden wederom zijn Herdrukt ende uyt-

Digitized by Google

gegeven, soo om de uytsteekendheyd van hare Gedigten, als om den Naem ende Luyster der voornoemde Poëten in wesen te houden, en daer mede de Digt-kunst te doen floreren, en andere Jonge ende hoogdravende Geesten daer toe aen te moedigen; soo heb ik ook ten dien eynde omme mijne Voorgangers te willen naevolgen, niet ondienstig geagt wederom in 't ligt te willen brengen de Poësy ende Versen van den Overleden Heer Mr. JOHAN VAN SOMEREN, zal. als verseekert zijnde, gelijk ook de geheele wereld bekend is, dat hy geen van de minste Poëten van sijn tijd is geweest; als ook anderdeels om dat des selfs Gedigten in 't nabuerig Gelderland, waer in de selve voor een gedeelte zijn gemaekt geweest, als ook in Holland, en bysonderlijk in dese onse Stad, soo ten reguarde van des selfs alliantie en Parentage van Huwelijk, by hem, en ook nu van gelijke mede door des selfs Soon daer inne gedaen, 't meest bekent zijn. En waer door ik ook geoordeelt hebbe, dat de selve, door de weder Uytgevinge alhier, 't aengenaemst ende smakelijkst sullen zijn. Willende ook niet anders denken, ofte dat daer inne by een yegelijk, een groot genoege ende contentement sal werden genomen, alsoo 't een Boek is het welke een vermaek van uytspanning, en een besigheyd van leedige Uren te verdrijven by sig heeft, gelijk ook des selfs naem ende Titul mede brengt, en-

Digitized by Google

ende vermengt is met allerhande ſtof, ſoo van Geeſtelijke en van Wereldlijke Poëſy, mitſgaders Helden- en Lof-digten en verders 't geene de Minne-koſery en de tijd, ſoo in het Oude als in het Nieuwe heeft mede gebragt, en 't geen ook de Poëſy in diverſe Talen na de Phantaſye ende de gedagten van den Poëet heeft gewilt ende uytgeſtort, 't welk ook de redene geweeſt is dat dit Boek (ſoo omme de verſcheydentheyd van ſijne Materie, als om een diverſie en nieuwe ſpeculatien aen de gedagten van den Leſer te geven) wanneer de eerſte reyſe wierde uytgegeven by een yder wierde geſogt, en byſonderlijk in de voornoemde Provincie van Gelderlandt, vermits als doen den voornoemde Overledenen Heer aldaer ſijn wooninge en reſidentie was houdende, ten welken eynde ook de Lof-digten ter eeren van den Poëet, ſoo by Gelderſe als Hollandſe Lief-hebbers van de Digt-kunſt gemaekt, in haer volle luyſter ſonder eenige veranderinge hebbe wille laten en op Nieuws gelijk als van te voren ſonder byvoeginge van eenige nieuwe hebbe willen uytgeven. Maer alſoo de Poëſy ende de Gedigten van deſen overledenen Heer, als in ſijn Leven een Dienaer van deſen Staet zijnde geweeſt, haer beſcherminge van doen hebben, en bevrijdt behoorde te werden van eenige jalouſie door de vleugelen van Aenſienlijke Achtbaerheden, ſoo hebbe ik geoordeelt die, in niemands beſchut-

tinge

Digitized by Google

tinge ende voorſtandige ſeekerder en ſecuerder te konnen zijn als in die van U Ed: Wel-Agtbaerheden : willende verhoopen dat U Ed: Wel-Agtbaerheden daer door ſullen ſien 't reſpect ende onderdanigheyd welke ik tot haer, als mijn ſchuldige pligt zy dragende, en mijn yver ende genegentheyd daer door wil toonen, hoe ſorgvuldiglijk in alle ootmoet wenſche te betuygen, hoedanig ik met gantſcher herte in alle gehoorſaemheyd zy

Edele Wel-Agtbare Heeren,

U Ed^{e}. Wel-Agtbaerheden Onderdanigſte Dienaer,

CORNELIS LEVER.

Uyt mijn Boek-winkel, Gorinchem den 1. Auguſti, 1686.

Digitized by Google

Op de
UYT-SPANNINGH
DER
VERNUFTEN,
OFTE
Vermakelijcke Gedichten,
VAN
De Ed. Hooch-geleerde en Konst-rijcke Heer,
Mr. JOHAN van SOMEREN,
Raedt-Penſionaris der Stadt Nymegen.

WAT hoort men hedens daegs van wonderbare tijden?
De gantſche Werelt-kloot die ſtelt haer om te ſtrijdē.
Waer iſſer eenigh Vorſt, of Rijck, of ander Landt,
Dat niet in vinnig bloet en wreeden Oorlogh brandt?
Wat brieven dat men krijght van alderhande kuſten,
Niet eene van den hoop en is geſint te ruſten.
En ſchoon de winter naeckt, en harde kou bereyt,
Geen wapen even-wel en werter neer-geleyt.
De winter en de krygh zijn onbeleefde gaſten,
Die met veel ongemacks de menſchen overlaſten;
Want als dit grilligh paer komt rennen op de baen,
Dan zijnder over al de menſchen qualijck aen.

Digitized by Google

Maer in het tegen-deel, de heunigh-ſoete pennen,
Die met een heuſſe tael tot dichten haer gewennen,
Zijn als des werelts-vreucht, en ſtillen onſen geeſt,
Wanneer men groot verdriet of harde ſlagen vreeſt.
Al wat ons wel gheviel dat ſchijnd van ons te vluchten;
Maer, *Someren*, uw' Boek dat brengt ons ſomer-vruchten,
Dat komt uyt *Helicon*, gevloeyt op onſe kuſt,
En ſtilt oock menigh hert, al is het ongeruſt.
Souckt ghy dan, wie ghy zijt, uyt koud' en krijg te weſen,
Soo maeckt dit aerdigh Werck, van *Someren* te leſen.
Ghy, neemt dat by der handt, eer ghy uw' deure ſluyt,
Soo blijfter baers gewoel, en krijgh en winter uyt.
Wilt ghy tot uw' vermaeck, dit boeck alleen verkieſen,
Ghy ſult op eenen tijt twee vyanden verlieſen;
Ghy ſult in vreede zijn hier in ons naeſte landt,
Daer elders menich menſch of beeft, of klipper-tant.

I. CATS.

Digitized by Google

OP DE
UYT-SPANNINGEN
VAN DEN HEERE
JOHAN van SOMEREN,
Rechts-Geleerde,
Raedt-Penſionaris der Stadt Nymegen.

VErleegh uw' beſigheydt om hier wat uyt te ſpannen,
Geſpannen herſſenen die door de Boecken reyſt,
En die door-peyſende, u ſelven over-peyſt
'tIs hier goet peyſteren: Maer ſiet toe Letter-Mannen.
Of de reys hanghter aen: d'Uyt-ſpanningh is ſoo ſoet
Dat ſy 'tweer in-ſpannen by naer vergeten doet.

CONSTANTER.

Digitized by Google

IN OTIA,

Ampliſſimi, gravitate & eruditione nobiliſſimi Viri,

D. JOANNIS à SOMEREN, J.C^ti^
Civitatis Neomagenſis Syndici digniſſimi.

INgenij geniique Et non ignobilis OTI
Pignora, quod Batavis das SOMERENE *Tuis,*
Edoceatque tibi dulces ante omnia Muſas,
Edoceat ſaciles ad tua vota Deas;
At Patriæ quod jura tuæ reſerata Sicambris
Addis, & haud tantum Terra Batava capit,
Edoceat Batavos ultra patrioſque penates
Ingenii & genii ſplendida dona tui.
Nos Tua qui legimus veſtigia vivere Muſis
Te cupimus, patriæ te ſuperare tuæ,
Te patrium quacumque Decus ſeſe intulit orbi
Fama vehat meritis cedere docta tuis,
Scilicet ante omnes Batavi, prælata Batavis
Nomina quod tibi ſint; ſciſcimus eſſe Dei.

Ex Animo ex Officio

MONUMENTUM

A quo dolus malus omnis abeſt

Ponebat

THEOD. GRASVVINCKEL.

Digitized by Google

OP DE

Uyt-ſpanningh der Vernuften

VAN DE HEER

Mr. JOHAN van SOMEREN

Penſionaris der Stadt Nymegen, &c.

Beſtaende in geeſtelijcke en vvereltſche Poëzy.

DEN boogh mach niet altydts geſpannen weſen:
Ontſpanj'em niet, ſoo maeckt ghy ſlappe peezen:
Die eeuwigh in de boecken ſit en ſuft,
Verdooft en ſmoort het vyer van zijn vernuft:
Het lyf verſwackt daer't ruſten is gebannen:
De geeſt beſwyckt, die ſtaegh is ingeſpannen:
Die onderweegh een vôer geeft aen ſyn paerd,
Raeckt beter voort als die de koſten ſpaert:
VVat peyſt'rens geeft den reyſer nieuwe krachten:
Die altyds loopt kan op den wech verſmachten:
Spant ſomtyts uyt, ghy die met herſſens ploeght,
En, wilt ghy ruſt die uwe ſinnen voeght,
Komt in dit Boeck ſomtyts een uur beſteden.
Hier is een hof daer ghy u kunt vertreden.
VVilt ghy wat wys, wat ſtatighs, of wat mals,
VVat ouds, wat nieus, ghy vind het hier van als,
VVilt ghy uw geeſt in 'tgeeſtelijck vermaecken,
Of hebt ghy ſmaeck in wereldlijcke ſaecken,
'tIs hier van beyds: men taſt'er nergens mis.
VVie miſt vermaeck daer't altyds SOMER is?

I. WESTERBAE

In

POESIN

D. JOANNIS à SOMEREN, JCti.

Civitatis Neomagensis Syndici

& Poëtæ Perillustris.

QVod latices mihi Cyrrha neget, sanctosque Recessus
Claudat; & à Pindi decesſit vertice Phœbus
Desino mirari. Nemagum ter triga Sororum
Cesserunt comitante Deo. Rhenique Sinistrum
Sorbet Phocis Aquas. Divino Carmine Divos
SOMEREN *attraxit. Cui labra liquentia Melle*
Fulmineæ linguæ vires: atque enthea vocis
Spicula. Cui docto luctantur Pectore vates
Bilbilicus, Romanus Olor, Præcentor Amoris
Et Venusina Chelis. Stimulatus Numine tanto
Vsque Sophocleo fiat carmina digna Cothurno.

L. van ECK J. V. D.

Digitized by Google

Ad Amplissimum Consultissimumque Virum

D. JOANNEM à SOMEREN,

JC^tum^ Reip. Noviomagensium Syndicum,

Cum post Bataviam Restitutam Otia sua in lucem ederet.

AVrora ut, totum surgens rubicunda per Orbem,
Inflammat radiis sidera celsa suis:
Sic te, Someride, *profert Lux aurea terris,*
Qui tibi dat tantum, Sole nitente, jubar.
Cum tua Battavicos celebrat facundia fasces,
Effœtà ad nostros secla reducis Avos:
Cunctaque quæ, cæca caligine mersa, latebant
Illustras rerum cognitione potens.
Divino ingenio, cui virtus, gratia, forma,
Et dos, Attalicâ conditione comes,
Exoreris Batavis Tacitus redivivus Athenis,
Quasque tulit leges Roma Sicamber habet.
Cum nova Pierio se tollit vertice flamma,
Ignis & ardentes te rapit inter aquas:
Iam dabit Argolicas tellus Battava Camenas,
Ausonioque modos Musa Battava canet.
Nunc ultrà spiraße juvat, Doctißime Vatum,
Tu furis, & forti pollice tangis ebur.
Nec mea, quæ sinuet præcordia, vela requirit
Prodiga vis calami, venaque grata, tui.

(·.·) (·.·) (·.·)

Otia

Digitized by Google

Otia, nimboſa vallatus ab agmine, pandis
O decus! O patrij gloria prima Fori!
Otia quæ recreant animos, quæ turbida mentis
Nubila diſcutiunt Otia ſola crepant:
Non laſciva tamen, Latio ſed digna cothurno,
Nec minus ambroſio Nectare plena fluunt.
Dimigrant Helicone Deæ, Phœbumque, Theminque,
En cum multiplici Phocide, Maga colit.
Illa ſuum latè diſpargit nomen in auras,
Irradiata tuo lumine lumen habet:
Et per te, extollens Pernaſſio Culmina Divum,
Magne Vir, eſt Patriæ ſplendor, amorque Poli.

EPIGRAMMA.

Ad eundem.

OMne ſeres punctum commiſcens utile dulci,
Et faciles jungens, cum gravitate, ſales.

J. STRICK J. C.

Digitized by Google

OP DE
Uyt-spanningh der Vernuften,
VAN DE HEER
Mr. JOHAN van SOMEREN,
Rechts-geleerde,

Raedt-Pensionaris der Stadt Nymegen.

OM Steden-Leden-zorgh van Landen uyt te spannen,
Is dit den hoeck, het Boeck voor Letter-rijcke Mannen,
Spann' dan uw' geesten in; en lees het Uyt-span van
Dees' hooch-geleerde en ge-eerde Voor-spraeck Man.
Hier zit het pit en 'twit van alle Wijsheydts krachten;
Die niet beseften noch bereycken ons' gedachten.
Dit wist 'teel Gelderlandt, tot nae-klagh van de Leeuw,
En trock uyt Dorderecht dit cierzel van ons eeuw'.

C. van OVERSTEGE.

Digitized by Google

IN

Ampliſſimi Conſultiſſimique viri

D. JOHANNIS à SOMEREN, JCti. & Syndici Neomagenſis, Operoſa Otia.

DA veniam irato, Pallas Tritonia, Vati:
Vilia ſunt animo plectra lyræque meo.
Quæcunque eſt, ſuſpendo chelyn. Sordeſcit Apollo;
Carmina neſcio quo ſunt mihi ſpreta modo.
Grandiloqua Aldino quæ currunt carmina plectro,
Fecerunt ſtudiis ſceptra favorque ſuis.
Eſuriunt Phœbi Comites nunc; ſceptra poëtam
Nulla juvant, rebus non ſatis æqua bonis.
Nullus Apollineos Mœcenas erigit auſus;
Ipſe Helicon ſterili, nudaque Cirrha loco eſt.
Nudaque ſit: raucis pulſantur barbita chordis,
Et ſtreperus laudes Anſer oloris habet.
Ah quoties Bavium ridet doctrina, legitque
Rancidulum ſæcli deficientis epos!
Cur pereunt magnis, Cluviene, tot otia nugis?
Cur falſo vatis nomine Codrus orat?
Scilicet indocti doctique poëmata ſcribunt,
Et faciunt claudos fœmina virque pedes.
Ite procul ſteriles (ſacer eſt locus) ite Poëtæ:
Non ſubit Aonios turba profana lares.
Magne Vir, Antiſtes Themidos, quondam Accola Mervæ,
An pateris Pindi per juga vulgus eat? *Cur*

Digitized by Google

Cur tua Novimagus miratur verba Senatus,
Et loquitur voces Curia magna tuas?
Cirrha forum est, Phocisque & Pindus Curia, leges
Pes facit, & variis carmina structa modis.
Pegaseam duplex largitur Musa coronam,
Mistaque sunt Batava verba latina lyra,
Nunc canitur cœli facies, digestaque Mundi
Corpora, & immensum cuncta Creantis opus.
Styx furit. infœlix peccat comite Eva Marito,
Posteritas uno est crimine tota nocens.
Ista cothurnatus scribit mysteria Baldus.
Et pius Artificem personat ore Deum.
Mox etiam terras, hominesque Camœna relictis
Sideribus, calamo non leviore canit:
Bella tubasque inter se laudibus erigit ardor
Militis, & patrias Curia fundat opes.
Ducitur in thalamum Conjux nova. tristia lessum
Fata petunt, carmen flebile dictat amor.
Nunc stylus innocuo permutat seria lusu:
Rossa favet, misero Lesbia dura proco est.
Quod Latium, quod & Hellas habent, Interprete tali,
Belga lege, & Grajos disce, puella, sales.
Miratur Batavos Ruffini Musa lepores,
Teutonico Antipater se stupet ore loqui.
Succisiva sacris qui conterit otia Musis,
Otia agit curis nobiliora meis.

J. van AELHVTSEN.

Digitized by Google

APPLAUSUS
OPPIDI BATAVORUM,
In Syndici sui Poëmata.

Salvete versus, SYNDICI *proles mei,*
Animique imago candidi, non felleo
Stylo exarati, non aceto perliti
Calumniarum, quos Novensilis chorus
Tener, pudicus, & decentes Gratiæ
Quintâ imbuerunt parte nectaris sui.
O vos! madentes Attico versus sale,
Turpique fuco non peruncti, sed nive
Candentiores Gallicâ! non anxios.
Tristes, molestos, sed merè poëticos
Vos nominare civibus placet meis:
Vt qui docentes, atque ludentes simul
Blandos lepôres miscuistis utili.
Hoc ergo, mordax livor, Hoc Dico *tibi,*
Istos maligno dente ne versus petas;
Absiste, moneo, nì tuo potiùs velis
Damno experiri, Iambico quantum meus
Stylo Poëta valeat, in venas ubi
Apollo major fusus illum suscitat,
Tumensque nimio pectus æstuat Deo.

T. VERHOEVEN.

Digitized by Google

Verſoeck aen de Heer

Mr. JOHAN van SOMEREN,

Raedt-Penſionaris der Stadt Nymegen.

Over het uytgeven van zijn Ed: Boeck genaemt

UYT-SPANNINGH DER VERNUFTEN.

WAT toeft gy, waerde Man, u rymtjes noch t'ontbindē,
Om in het ruyme velt een open lucht te vinden,
En zoo t'erhalen eens haer toegeroeſten aêm?
VVat beyd ghy langer in dit licht-vergancklyck leven
De gaven voort te doen, van *Pallas* u gegeven,
En zoo te erven een onſterffelycken naem?
De gulde Son, 't çieraet van't ſchoon Palleys der Goden,
Deylt yder een ſyn glans, die niemant is verbóden,
En ſchenckt ſyn ſtralen al dat leeft, en niet en leeft;
Maer ghy benyd ſyn licht u vloéyende gedichjes,
Die troetel-kindertjes, die ſuycker-ſoete wichjes,
En ſmoort in haer 't vernuft dat u den Hemel geeft.
VVat roover, wat tyran was oyt zoo ſtraf gevonden,
Die eygen kinderen, als ſlaven, hield gebonden?
Ghy boeyt met ketenen d'afzetſels van u jeucht.
'k Verſoeck ontkerckeringh voor d'aengename diertjes,
Die nu vol deftigheyts, en dan vol minne-viertjes,
Verſchaffen aen den menſch een ſtichtelijcke vreucht.
Die herten-ſtrickjes, die met ſoete leckernyen
Het uytgeleſen puyck van geeſten onſer tyen

Ver-

Digitized by Google

Verheugen konnen, en verfriſſchen haer gemoet;
Zoo dat en anghſt, en ſorgh, en moeyelijcke ſuchten;
Op ſtaende voet, voor haer gequeel, daer henen vluchten,
G'lijck voor de Morgen-Son den rey der ſterren doet.
Ia even zoo wanneer de lauwe Weſte-winden,
Met lieffelyck vermaeck, gaen ruyſſchen door de linden,
VVanneer zijn aenvangh neemt den heugelycke Lent,
Stracks ſy voor heen de ſneeu, en rijp, en hagel jagen,
En langſaemheyt des nachts, en donckerheyt der dagen,
Ia met een ommeſien de winter heeft een endt.
Men ſeyt dat *Orpheus* eens trock d'alderfelſte dieren,
En rouwe knoeſten ſelf, op't ſpeelen van zijn Liere.
Of op zijn held're keels betóverend gefluyt;
Maer dees' u zangen doen de menſchelijcke ſcharen
Schier tot der Eng'len rey, en als ten Hemel varen
Met op-getogen geeſt, door't vriendelijck geluyt.
Miſgunt haer 'tleven niet, die u verlengen 'tleven,
En die u, naer u doot, nieu leven konnen geven:
Berooft haer niet van't geen daer yder na verlanght.
Het Oud BATAVIEN, dat u eerſt quam verlichten
Met 'talgemeene licht, dat wenſcht naer u gedichten,
En al haer Borgery in hoop en twyffel hanght.
Der *Batavieren Stadt*, om wiens verheven veſten
d'Alboot ſende Natuer goedwilligh geeft ten beſten,
Het uyt geleſen van haer treffelijckſte goet,
Die ſtercke wallen-kreyts, en vrygevochten mueren,
Het hooft van GELDERLANT, de bloem van haer gebuerē,
Verſaedt die eyndelyck eens met u Nectar-ſoet.

Digitized by Google

U Moeder DORDRECHT ſelf, het puyck van HOLLANTS Steden,
Hout die niet langer op; Maer neyght tot haer gebeden
En moederlijcke ſorgh, een kinderlyck gehoor:
En ſorght niet dat ſy mocht al walgende verfoeyen
U lieve Rijmtjes, die van honigh-raetjes vloeyen,
En die met Goden-koſt geſult zijn door en door.
Vreeſt niet dat u Gedicht van ſoutelooſe tongen,
Of herſſenlooſe maets ſal immer zijn beſprongen:
U breyn verwint de ſpot, en acht de nijdt als wint.
Denckt niet dat dees u vrucht voor vieſe luy ſal weſen;
Maer voor haer, die met ſmaeck u brave ſchriften leſen,
En oock voor hem, die is

U Dienaer ende Vrindt

M. V. HOEVEN.

EPIGRAMMA

DUm caneres, avidâ procul aure BATAVIA *mater*
Adſuit, & tacito ſubſtitit illa pede.
Utque novum bibit inde melos, Nunc Gracia jactet
Iſmariam, dixit, monſtra ſecuta lyram:
At Tu, cui geminâ cinguntur tempora lauro,
Iane, *rapis cives ad tua plectra meos.*
O quantò potiora novi miracula cantus!
Allicit hic homines, ſed trahit ille feras.

PRUDENTER.

(··) (··) (··) (··)

Digitized by Google

OP DE
Uyt-ſpanningh der Vernuften,
VAN DE HEER
Mr. JOHAN van SOMEREN,
Rechts-geleerde,
Raedt-Penſionaris der Stadt Nymegen.

ROemt *Mogor* op zijn Rijck, en parel-rijcke Kroone?
Van e'el geſteent en gout, dat hy al-om doet toone?
En *Abbas* machtigh Vorſt, op zijne groote kracht?
Den grooten *Konſtantijn* op zijne Keyſers macht?
Bralt *Alexander* mé door't luyſt'ren van zijn daden?
Die hy de Werelt door gedaen heeft door ſyn Raden?
Soo roem ick deſe Pen, waer door de Wijsheyt ſpeelt,
Waer in de Teel-moer heeft haer krachten uyt-gebeelt,
Waer toe der handen kracht, *Minerva*'tal verblufte,
Wanneer ſy teelde dees *Uyt-ſpanningh der Vernufte*,
Wat ſchenckt de Werelt dan aen't preutze Kroonen gout,
Dat niet de Wijsheyt aen haer Vrienden toe betrout.

J. WITKINT.

Digitized by Google

J. V. SOMERENS

UYT-SPANNINGH DER VERNUFTEN,

EERSTE DEEL.

WAER IN

GEESTELYCK STOF.

Digitized by Google

AEN
Den Leſer van dit Boeck.

WIE met een keurigh oogh door-ſnuffelt deſe blad'ren,
En doemtze niet te ras, en prijſtze niet te licht:
VVilt Leſer, ſoo't u luſt, eerſt tot het eynde nad'ren,
En ſiet dan waerom die door mijn zijn op-gericht.
Ick ſchenck u een Palet vol veelderhande kleuren.
Een VVinckel op-geciert met alderhande ſtof,
Indien ghy wilt, ghy mooght, daer yets voor 'tgoede keuren,
Soo niet, ſoo gaet we'erom, valt 'tlaken u te grof.
Mijn Drucker bid uw mé, (hy vreeſt ſijns Meeſters kijven)
Dat ghy zijn falen met beſcheyt doch overſiet,
De Maecker was niet leegh, ſchoon hy dit tijdt-verdrijven
Genoemt heeft. Doch het was by and'ren meer geſchiet.

Variam nobis dant otia mentem.

KOM-

Digitized by Google

KOΣMOTEYXIA

OFTE

WERELT-BOUWINGH,

Aen den Edelen Heer

CONSTANTYN HUYGENS

RIDDER, HEERE *van* ZUYLICHEM, *&c.*

WT de verste koren-landen,
Daer de Son ten Zuyd-waers blaeckt,
Daer den grooten EGMONDTS (1) stranden,
Heden legghen aengehaeckt;
Daermen soo veel tranend' kermen
Soo veel schreyens heeft gehoort,
Van haer die in't weduw' swermen
Om haer VORST in ramp versmoort.

Hier soo wil myn Sinn'-rat steyg'ren,
WYSHEYTS WONDER VAN ONS LANDT,
Trots het swack-verbroke weyg'ren (2)
Dat ick in myn herssens vandt,
Tot dat alderdiepste wonder,
Tot dat noyt verdraeyde (3) wóórt,
Dat eens door een Binnen-donder
Wiert voor alle Eeuw gehoort.

(1) d'Inleydingh is ghenomen van des Autheurs wooningh, ghelegen ontrent Oudt-Beyerlandt, 'twelcke by L'Amorael d'Egmond, Prince van Gaveren anno 1547 is bedyckt, ende naer syn Gemaelinne Vrouwe Sabina van Beyeren, genaemt.

(2) Nam primæ scelerum causæ mortalibus ægris, naturam nescire Deum. Silius. 4.

(3) Grave & immutabile sanctis pondus adest verbis & vocem fata sequuntur Stat. 1. Theb.

Tot dat noyt-begrepe WESEN,
Wiens (1) Beginzel, en wiens End',
Even licht'lyck is te lesen,
En noyt Breyn en heeft bekent,
Tot dat (2) EEN IN DRIE te samen
Eeuwigh wt en door gevloeyt,
In wiens Naem het Al roept Amen
Wat zijn groote GODTHEYT voeyt.

Voor de loop van tijdt en stonden,
Voor het (3) Stof en 'swesens Geest,
Doen wier't AL in GODT bevonden,
En GODT is in (4) AL geweest;
Onbegrepe, sonder Eynde,
Onverandert, Altijt goet,
Al in Geest, ter grooter Beynde,
Suyver, Wijs, die 't Alles doet.

Die in vrede door sich selve,
Al in klaerheyt, sonder stram,
Was, en bleef, in't overwelve,
Doen hy wt sigh selve quam;
Die voor alle Eeuw, en uuren,
Door een middel noyt bedacht,
Door medeelingh van syn (5) duuren,
Heeft Sijn Soon tot hem gebracht.

Hier

(1) Cujus si initium quaeris, nunquam coepit, si finem, nunquam desinet, ipse vero initium rerum omnium ac finis ante quem & post quem nihil Aug.

(2) O Trinitatis hujus vis una lumen unum, Deus ex Deo perennis, Deus ex utroque missus A. prud.

τρῶτα θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς, σύμφυτα δὴ τρία πάντα καὶ εἷς ἐν ἰόντα, ἀκράτος αἰώνιον, Suidas.

(3) Materia. Forma

(4) Dicimus unum esse regnatorem omnium Deum, ita appellamus summũ illud & æternum neq; mutabile neq; interiturum Tacit. v. Hist.

(5) Le pere Eternel a engendré de toute Eternité par un moyen incomprehensible, & par communication de toute son essence son seul Fils eternel, & de ces deux proc. le St. Esprit. Musc.

Hier wt komt de Geeſt geſtegen,
Door haer, en met haer geweeſt;
Door den Soon wt Godt verkregen,
En in Godt te ſaem vergeeſt:
Drie-in-Een door 't Eeuwigh Weſen,
Door haer Eygentheden Drie,
Wt een Godt door 't ſamen weſen,
Dat aen Soon en Geeſt geſchie.

Hoogh genoech verminckte beenen,
Treet dees ſteyle Berghs-trap neer,
'k Voel een glinſter glants verſchijnen
(2) Die my biet haer tegen weer;
'Kan myn Herzens geeſt niet gronden
Op dat Een en eeuwigh (3) Licht
Of ick voel myn Breyn omronden,
Van die Drie daer in geſticht.

Een in Drie die 't Alles bouwde,
In een ſes daeghs omme kreyts
Die maer ſeyde dat hy't (4) woude,
Dat dit Al ſtont vol beleyts,
Die wt Niets on-eyndigheden
(5) Plante 't Wonder van u handt
(6) 't Huys van d'algevormde leden,
Die hy daer tot huyſraet ſandt.

(1) Spiritum Sanctum, per omnia Deo Patri & Filio æqualem, coæternũ & conſubſtantialem eſſe credo ut non voluntate, nec poteſtate, nec æternitate, neque ſubſtantia, differre poſſit ab eis vel præcedi, a quibus procedit, ideo unum, ſunt Pater & Filius quia æqualiter ab ambobus procedit, Deus Spiritus Sanct. Aug.

(2) ἐπεὶ γε οἱ λόγοι χάλεποι. Plato.

(3) οὐ φθάνω τὸ ἐν νοῆσαι καὶ τοῖς πεισὶ περιλάμπομαι οὐ φθάνω τὰ τρία διελεῖν καὶ εἰς τὸ ἓν ἀναφέρομαι. Geor: Naz

(4) θεοὶ δὲ πάντα δύνανται. Homer.

(5) Immenſa eſt finemq; potẽtia Cœli. Non habet quicquid ſuperi voluere peractum eſt. Ovid.

(6) Pſal. 33. verſ. 6. Job. 38. v. 4. Pſal. 89 v. 12. Iſ. 42. v. 5. Jerem. 10. v. 12.

Digitized by Google

I DAGH.

Doen een Weſen, ſonder Weſen,
Een vermengingh, ſonder gront,
Was wt niet, door niet gereſen,
In't (1) Begin door Godt gegront;
Doen 't Al tegen 't Ander vloeyde,
't Gront beginzel van dit Al,
Doen het ſacht het harde moeyde,
En het hoogh het lage dal.

(1) Faciunt hic Feſti Heſiodum Explicantis verba, Chaos eſſe confuſam quandam ab initio unitatem, hiantem & patentem in profundum, ex eo Χάσκω græci & nos hiare dicimus. Hebr. 11. v. 3.

Doen des Hemels hooge toppen
Door het aerdrijck dwers verſpreyt,
Quamen haer ten kolck waers ſtoppen,
t'Samen ſonder Heerlickheyt,
Doen Vuyr, Lucht, en Aerd, en Water
Dwarligh woelde ſtaegh door een,
In ſoo onbeſeft geklater
Daer geen reden in en ſcheen.

Geen beroeren, geen bewegen,
Geen verand'ring, ſonder ziel,
Nimmer hitte, nimmer regen,
Die daer op der Aerden viel,
Nimmer koelte, nimmer klaerheyt,
Nimmer vrede, nimmer twiſt,
Nimmer wolcken, nimmer naerheyt,
Nimmer jemant meerder wiſt

Wt

Wt dit Niet en Al te ſamen
Quam die ſtaegh vergode Geeſt,
Die geen Breyn en kan beraemen,
Maer Alleen wil ſyn gevreeſt, (1)
Deed' het heet aen't brandend' blyven,
En 't bevochte, aen 't bedouwt,
En het koel, aen t' kout beklyven,
Dat het droogh ſyn drooghte hout.

Sweefde (2) door dees warrel kolcken
Schifte door zyn wond're macht
Dat dees t' ſaem vermengde wolcken
Niet en ſyn tot Niet gebracht,
En ontknoopte dit gewemel
Tot een nieuw gebóren LICHT,
Sonder ſterhof, ſonder HEMEL
Hy zyn eerſte NAERHEYT ſticht.

Daer is alles nu ontvlochten,
Dat eerſt ſweefde dwars door Een,
Dat eerſt ſonder Eynde vochte,
Noyt begonnen, 't Saem gemeen;
Daer ſoo komt een (3) *Glants* verblicken
Door dat EEUWICH LICHT geciert,
Die het Al ten (4) Ry gaet ſchicken,
VVat ſyn groote handt beſtiert.

(1) Noſne infinitum æternum ac ineffabile Numen (ex quo per quod & in Quo omnia à Quo ſunt omnes cauſæ cauſarum) definiamus aut deſcribamus noſ ne homulli futiles qui ne dum culicis aut pulicis corpuſculum ſatis perſpeximus? abſit, Deus religione tantum intelligendus, pietate profitendus eſt, ſenſu vero perſequendus non eſt, ſed adorandus. Hilarius.

(2) Geneſ. 1. v. 2.

(3) Le Sainct Eſprit donc courroit le deſſus des eaux, empeſchant par ſa vertu ſecrete, que ceſte matiere meſlee & confuſe ne ſe ruinat comme de ſoy meſme Rivet.

(3) Geneſ. 1. v. 3. Pſal. 104. v. 2.

(4) Principio cœlum & terras campoſq; liquentes
Lucentemq; Globum Lunæ Titaniaque Aſtra
Spiritus intus alit totamq; infuſa per artus
Mens agitat molem & magno ſe corpore miſcet. Virg.

II. DAGH.

'tEerſte dach-werck is voltrocken,
Groote Schepper van dit Al,
'kSie dijn Geeſt ter klaerheyt bocken
Boven 'tonvolmaeckte dal;
'kSie hem 'tblauwe Ront om-ronden,
Van dijn eeuw'ge heerlijckheyt,
Rechte woon-plaets niet om gronden
Daer ſoo grooten Godt verbeyt.

'kSie het voor-beeld dijner wercken
V begluren wt u troon,
'kSie u glinſter-glans verſtercken
Door u (1) t'ſaem ver-gode Soon,
'kSie een ſchaer van ſtage (2) Eng'len
Voor dijn hooge Godtheyt gaen,
Die om 'tnieu gebou ſtaen heng'len,
Vol van hayl'ger glóór belaen.

'kHoor het Al dijn Godtheyt loven,
Hayligh, Hayligh is de klanck,
Hayl in hem, die woont hier boven,
Is der (3) wat'ren tegen-ſanck.
'tEerſt geboude LICHT komt blick'ren
Onder dijn geveſte ſtoel,
Looft u goetheyt voor het flick'ren
VVt die duyſt're ſchemer-poel.

(1) Prover. cap. 8. v. 22. Joh. 1. v. 1.

(2) Apocal. cap. 8.

(3) Pſal. 104. v. 3.

'kSie

'kSie een golven-reck omringen,
Dijn verwulfden (1) Opper-boogh,
Derwaerts ſien ick wat'ren ſpringen,
Door een half-verbroken oogh,
'kSie haer nieu-geſchapen kolcken,
Door een noyt begrepen vloet,
Scheyden van die water-wolcken,
Die ghy om dijn wallen voet.

(1) Pſalm. 104. v. 3. Pſal. 148. v. 4. Job. 26. v. 7 8.

'kHoor dijn Geeſt ter ſtroomwaerts brommen,
'kHoor geroep ter beeckwaerts aen,
'kVoel mijn óóren mont verſtommen
In dees ſteyl-geronde baen,
'kHoor gemommel, 'khoor gewemel,
'kHoor gerommel, 'khoor geris,
'kHoor een ſtem: *Dit is den Hemel*,
Daer ons Godt ter glory is.

Helder Ront u wond're wegen,
Leyden ons ter Throonwaerts in,
Vaſt geſchakelt aen den zegen,
Van u eygen Vaders minn';
Alles komt van u gedaelen,
Om dat *Alles* in u blijft,
Door die vriendelijcke ſtraelen
Die ghy in ons nieren drijft.

Wet-

Wet-verkunder van die zegels,
Van die eeuw'ge Opper-macht,
Van die dick-verkorſte kegels
In dijn koelte voort-gebracht,
Van dat blaeckerende Zuyen,
Van dat nieuw-geboren groen,
Van die ſwart bewolckte buyen,
Die daer ſnee en hagel broen.

Lenten, Somer, Herfſt, Winter.

Ghy die't Al omringht van binnen,
Of het door u glants begluurt,
Ghy die't Alles hayl doet vinnen,
Wat u lomm're wal om-muurt,
Ghy die nimmer wijckt van ſchreden,
En 't Al met u vleug'len deckt,
Als een Hinne die haer leden
Om haer teere Kieck'nen ſtreckt.

(1) Communi autè conſenſu Aſtrologi ſtellarum cœlum altiorem planetarum cælo dixere, quoniam ipſum citiuſ ad occidentem approperantè videre ipſis planetis, Ptol. c. 8. l. 2. de Iudic. ſyder.

Ghy die in dijn ronde boghen
T hien beglimpte kamers meet,
Die het (1) Ster-hof gaet beóógen,
Daer't ſyn Seven-maets betreet,
Ghy die't lanckſaem omme-ſwieren
Van die (2) ſeven-hondert jaer,
Nu ſoo dickmael hebt ſien gieren,
Eer het weer ten eynde waer.

(2) Le huictieme ciel qui eſt celui des eſtoilles, pour eſtre veu par fois tardif, par fois haſtif, par fois avãcé, par fois reculé, par fois allant vers le Nort, par fois vers le midy retient a ſoy un propre movement. Vray eſt que ce movement tremblant, eſt ſi tardif qu'il ne ſcauroit faire en un An plus de trois minutes, & touté ſa revolutiõ en ſept cents ans, ſelon la commune Opinion des Aſtronomicyens. Bartas en ſa prim. ſep.

Maer

Maer ick hoor een wint-hol ruyſchen,
Door dees wond're baren-plas,
't Schijnt het golven-rijck wil bruyſchen,
Daer het noyt te voren was;
't Kolcken-reck begint te dalen,
Door zijn ſtaedige ebben-vloet,
Tracht een gront-poel te behalen.
Die't hier onder hebben moet.

Strooms gewelt dat vloeyt beneden,
Scheyt dees noyt geſchifte baen,
Doet zijn golf ter dael waerts treden,
Door die vers bevloeyde paen,
Doet het al ter zee verhoopen,
Wat ter hooget wolck ſich dreef,
En het al ter grondwaerts loopen,
Wat ter grooter Hem'len bleef.

Tum freta diffudit rapidiſq; tumeſcere ventis, juſſit & ambitæ circumdare littora terræ. Ovid. Metam. 1.

Wat vertoont ſich door die baeren,
Wat verblinckt daer op die kolck,
Wat komt daer ter prael gevaeren,
Door die duyſtre ſchemer-wolck,
Wat hanght tuſſchen 't golfs geklater,
't Schijnt als oft het *Aerdrijck* waer,
Ront bevochten van het water,
Dat ſyn vaſte kop volght naer.

'k Sie die kloot syn holle gronden
Overdompelt door het nat,
'k Sie daer stroom op stroom gesonden,
Door geen silt'ge vloet bespat;
'k Sie een golfs gewoel hem swelgen,
Opgeslorpen uyt die plas,
Die hem eerst quam overdelgen,
Eer hy noch int wesen was.

't Schynt die klomp die raeckt aen 't droogen,
Nu die golf ter kolck waerts daelt,
Siet hy schynt geheel ontvlogen,
Wat hem eerst had overmaelt,
Noch soo derft hy self besmycken
Holle gronden ongebiedt,
Als in hem komt neder duycken,
D'alderschoonste baren-vliet.

Hoor ick met den *Stier-bergh* bruysschen,
Afgedropen door de schulp,
'k Hoor uyt hem den (1) *Niephaet* druysschen,
Om een lager baren hulp;
Tygris stroom sie 'k uyt haer vloeyen,
Daer d'*Assyr'* noch wand'len sal.
En *Chaldeen* ter vocht besproeyen,
Tot der wyser *Persen* dal.

(1) Niephaet is een gedeelte van den al dergrootsten bergh Taurus, wytloopigh beschreven by Ptolomæus, Plinius, Strabo, Solinus, Mela.

Den Niephaet onderscheyt Assyrie van Armenie, ende wt dese berg vloeyt de rivier Tygris, de welck op verscheyde plaetsen doorloopen hebbende Assyrie, Mesopotamie ende Chaldee, werpt haer door twee groote mondé in de Persiaensche zee.

Ginder

Ginder loopt ter krommer wegen,
Die den (1) Tarter scheyden moet
Vanden Europeeschen degen,
Door des Moorsmans vleesch gevoet,
Onder aen de steyle rotzen
Van de Meotiders poel,
Sien ick (2) *Tanais* staegh trotzen
't Asiaensche golfs gewoel.

Derwaerts daer die Toren-planters
Noch gevest eens sullen zijn,
Daer die tegen Schepper kanters,
Vinden haer vertaelt in pijn,
Daer soo sie'k den (3) *Euphraet* loopen
Wt den hoogen *Niephaets* borgh,
Die't aen Babel doet bekoopen,
't Dubbel schandigh Gods getergh.

Duy sent eerst vermenghde strómen,
Sien ick in haer baren plas,
Nu ten vaster wegen komen,
Wt dat welige moeras;
Alles kent syn (4) vaste gangen,
Kent syn open neder-vloet,
Blyft in syne paden hangen,
Daer't niet weder buyten moet.

(1) Manet hæc ab origine mundi
Fixa dies bello, populiq; in prælia nati
Stat: libr: 3. Theb.

(2) Tane of Tanais is eē vande grootste riviere van Europa, de welcke dient tot een scheydingh van het Europische eñ Asiatische Tartarie, vloeyende uyt den bergh Ripheez, eñ neemt syn uyt-wateringh in de Mēotidische poel. Ptol: in VIII. Tab: Europ:
Europen Asiæ Tanais disjungit ab oris, Dion: Afer: in poem: de situ orbis, interp: Prisciano.

(3) Den Euphraet vloeyt uyt den berg Niephaet in Armenie, de welcke naer een lange loop door Babylonie, sich vermenght met de rivier Tygris. Strabo.

(4) Condita pergūt ordine cuncta suo rerumq; a principe cursu fixa manent, Valer: Flaccus 1. Argonaut.

III. DAGH. Maer wat ſtaen ick hier en dwaroogh,
Op dees ſilt en ſoete ſtroom?
Wat naer d'Opperboogh en ſtaroogh,
Daer hier 'teerſte graesje koom,
Daer hier duyſent ſpruyten flick'ren,
Daer hier ſoo veel telghjes ſtaen,
Heer bewaert myn breyn-in-'t blick'ren
Van u ſelfs geboude blaen.

Dick en nat bedoude kluyten,
Giſt'ren uyt dyn Baer-moers-ſchoot
Sachmen dyne kruynen ſpruyten,
Sonder groent of glants verloot.
Heden laet g'u eerſte weſen,
Blinckt door 't vers-gegroeyde groen,
Als een Bruyd die ſtaet gereſen,
Om haer Bruyd'gom huld te doen.

Ionge, lieve, nieuwe blaertjens,
Schepſeltjens van deſen dagh,
Alu aertjens, alu haertjens,
Sien ick met een bly gelagh,
Prijſen d'opper-goedigheden,
Roepen tegen 'tſpitſich ſteyl,
Hier woont hy, waerdoor wy heden
Glimpen in ons eerſte heyl.

'kSie

'k Sie een teelſucht door u ſwermen,
Niet die dyne gloor benyt;
Maer die u tracht te beſchermen,
Voor't verwelcken van de tyt;
Leeft dan nieuwe jonge lootjens,
Leeft geſegent door die hant,
Die u dicht geſprote ſchootjens,
Op u ſteeltjens heeft geplant.

Nieuw ontloocken blonde rooſen,
Die u blaetjens open doet,
Ey verquickt myn ameloofen,
Door den adem van u ſoet,
'k Heet u welkom door myn tranen,
Laeuwe traentjens vol van vreucht,
Nu 'k des Hemels gulde kranen,
Sie bedauwen dyne jeucht.

Nu die hooge Hemels-drupp'len
Bigg'len in een zilv're-vloet;
En doen kruyt en ſpruyt op-hupp'len,
Beyd vol goddelijcker gloet,
En verwecken boſch en boomen,
Vol van vrucht en zegen-ſaet,
Eeuwigh hayl dat komt geſtroomen,
Wt dien noyt doorgronden raet.

Boſch en boomen, die u blad'ren
Door u ſteyle telgen ranck,
Doet u groote Schepper naed'ren,
Buyght u toppen vol van danck;
Offert d'Eerſtgeboortelingen
Die u vruchtb're ſtam uytſchiet,
Laet die d'eeuw'ge Throon omringen,
Van dat noyt beſeft gebiet.

IV. DAGH. Hooger, hooger myn gepeyſen,
Steygert tot des Hemels top,
Tot die glimpende Palleyſen,
Die haer Kriſtallijne kop
Doen ſoo wonderlijck verſchijnen,
Boven 't ſeven-wandel-licht,
Dat het dagh-uur moet verdwijnen,
En de nacht ſyn glory ſticht.

Eerſte glory aller nachten,
Daer ſoo menigh duyſent licht,
Nu de naerheyt komt bekrachten,
Die den Schepper ons bericht,
'k Voel myn breyn in u verwerren,
Door het glimpen van u glans,
Door het lichten van u ſterren,
Onder d'opper-Hemel krans.

'k Suf

'kSuf niet met ons oude Wyſen,
Wat voor dieren dat ghy zijt,
(1) d'Outheyt is al om te pryſen,
Doch de kennis geeft de tijt; (2)
't Vuur dat eerſt u fackel teelde
Was het reynſte dat men vont,
Dat den Schepper u toe-deelde
Wt het helle Hemels-ront.

(1) τίμιωτατον τὸ πρεσβύτερον, Ariſtot. in Metaph.

(2) Etenim mihi multa veruſtas ſcire dedit, Ovid. 14. Metam.

Al u namen, u bewegen,
Het ontallelijcke tal,
Doet u klaerheyt overwegen,
Die ghy toont aen't aertſche dal.
Maer wanneer de Sonne-ſtralen
Heffen 't hooft ter zeewaerts uyt,
Is u glinſter-glants aen't dalen,
En u zege-praal die ſtuyt.

Als dien Vorſt ſyn ſnelle wagen,
Schichtigh door zijn (3) Henghſten ment,
Die hem door den Hemel dragen,
Rontom 's Werelts punt en Endt,
Gaen drie (4) Princen voor zijn rad'ren,
(5) Achter volghter weerom drie,
Niemant mach ſyn glory nad'ren
Dan met een geboge knie.

(3) Interea volucres Pyroeis, Heous & Æthon Solis equi quartuſque Phlegon, hinnitibus auras, Flammiferis implet Ovid: 2. Metam:

(4) Saturnus, Iupiter Mars,

(5) Venus, Mercurius, Luna,

'kHeet

'kHeet u welkom Nacht-verjager,
Wolcken-dryver, Rontom-oogh,
Dagen-telder, Vruchten-drager,
Felle Schutter van om hoogh,
Water-drincker, Somer-brenger,
Starren-vyandt, Boeren-vrint,
Maen-verraſſcher, Vchtent-lenger,
'sHemels liefſte Troetel-kindt.

Wilt ghy eerſt den *Ram* genaken,
Of verlanght ghy'naer de *Kreeſt*,
Ram, en *Stier*, en *Iongens*, haken
Dat ghy ſtadigh by haer bleeft;
Dan bleef 'tboomtje aen ſyn groeyen,
Om ſyn jeught geſtaegh te voen,
En het bloemtje in ſyn bloeyen,
En het boſchje even groen.

Maer het *Kreeſtje* wilt niet lyden,
'tLeeuwtje berſt by nae van ſpyt,
'tZyn al-reé myn ſomer-tyden,
Seyt de *Maeght* geheel verblyt;
Langht my 'tzeyſe, maeyt de velde,
Roept de Landtman: mackers op,
Wie ſich nu te weer niet ſtelde,
Kryght te winter licht de ſchop.

'tScor-

(1) Le ſoleil courant par le cercle du Zodiaque, eſt cauſe de ceſte diverſité que nous voyons au printéps, en l'Eſté, en l'Automne, & en l'Hyver, car d'autant que le Zodiaque eſt en un cercle oblique, ayant ſes Poles eſloignez de ceux du monde, & que les uns de ſes ſignes tendent vers le Septentrion, les autres vers le Midy, le ſoleil courant par ſon Eclyptique, par iceux, par la violéce du primier mobile, il advint que la Terre ſent qu'il n'eſt pas touſiours en une meſme route, ains que par fois il approche, par fois il recule du poinct Vertical. Du ceſte diſſemblable aſſiette procedent divers effects en la Terre, expoſée au rayons du ſoleil, lequel eſtant droit & donnant preſque a plomp, cõme au plus chaut de l'Eſté, ſe fait ſentir tres vigoureux, mais en ſe trouvant au Capricorne plus eſloingné du ſeptentrion, nous ſentons le froid a cauſe de l'obliquité & longeur de ſes rayons. Bartas en ſon quatriens jour, en mot Archer.

't*Scorpioen* dat ſnelt ſyn treden,
En het *Waeghje* weeght den dagh,
Dat het *Schuttertje* de ſchreden
Van u niet bereycken mach;
Hier mé gaen de daeghjens krimpen,
Die men langer hoopt, als heyt,
Hey! wat is des werelts glimpen
Min dan tegenwoordigheyt.

Maer noch erger maeckt het *Bockje*,
Water-ſpouwer ſpout vry ſnel,
By de ſchoorſteen in een hockje
Sit nu menigh goedt gheſel;
't*Visje* pronckt daerom vermeten,
Dat het ſoo langh heeft gewacht;
Maer ick had mijn ſelf vergeten,
Want het is al weder nacht.

Siet daer komt de Nacht-princeſſe,
Die haer fackel lichten doet,
Vol van weſen, als Vooghdeſſe
Van der Wat'ren eb en vloet,
Nu ſoo toont 'shaer ſcherpe hoecken,
Staet ontbloot van lincker-koon,
Nu is d'rechter-wangh te ſoecken,
Nu eens bleeck, nu zilver-ſchoon.

Nu eens root, nu ſonder luyſter,
Nu ontbloot van glants en licht,
Nu vertreckt ſy haer int duyſter,
En doet ſchreem'ren myn geſicht,
Nu ſoo duyckt ſe in de plaſſen
We'er van *Amphitrites* vloet,
En ſal menſch en vee doen waſſen
In een voor of tegenſpoet.

Sien ick niet haer aenſicht decken,
Met een bruyne duyſternis,
Die den Aerdt-kloot komt verwecken,
Daer hy tuſſchen beyden is;
Daer de ſchaduw' ſoo veel duymen
Dede (1) taenen 'thelder Hooft,
Zee en Aerde wilt doch ruymen,
Dat ghy niet haer glants berooft.

(1) Het Eeclipſeren vande Sonne eñ de Maen werdt by de Lantluydē in Zuyd-Holland taenen genoemt.

Groot en wonderlijcke Lichten,
Die den dagh en naerheyt dient;
Die de heerſchappy verrichten,
Van den nacht en uchtent vrient;
'kHeb u toortſen nu ſien branden,
In het held're Hemels-rondt,
Doen ghy my voor rots en landen,
Tot een Baken waert gejont.

'kDanck

V. DAGH.

'k Danckru dat ghy myne voeten,
Weder-brenght uyt 'thoogh gebouw,
Die een ſpitſigh (1) ſteyl begroeten,
Naken licht een haeſt berouw.
Leyt my weder op der aerde,
Voert my in dat levend' huys,
Op dat ick naer rechter waerde
Sie dat goddelijck gedruys

Dat het water op komt dringen,
Door de dieren van de zee,
Leert ons hier u wond'ren ſingen,
Op een onbevare ree.
'k Schrick niet voor (2) Tonyn, noch Sager,
Voor gheen Spuyt-vis, Krab, noch Spin,
Voor geen Wal-viſch, Vleugel-drager,
Voor geen Zee-paerdt, noch Meermin,

Voor geen Kalf, gheen Stier, geen Honden,
Voor geen (3) Eliphant, geen Leeuw,
Voor geen Pot-viſch, Eghels-vonden,
Voor geen Zee-beer ſyn geſchreeuw,
Voor geen (4) Monſter-munnick ſyn gapen,
Voor gheen Zee-voſch, voor geen Steur,
Heer ghy zyt en blyft myn wapen,
Helpt my hier genadigh deur,

vide inſuper Plinium lib. 9. cap: 5. & lib. 32. cap: 11.

(1) Quicquid altè ſe ſuſtulit opportunè eſt ad caſum.

(2) De hiſce omnibus monſtris marinis, vide Plinium Rondelet en ſon livre de poiſsõs, Plutarchum & Oppian.

(3) Tyberio Principe, contra Lugdunenſis Provinciæ littus inſularũ trecentas amplius belluas reciprocans deſtituit Oceanus, miræ varietatis & magnitudinis, nec pauciores in Santonum limore interq; reliquas Elephantes & Arietes, Plin: lib: 9. cap. 5.

(4) De noſtre Tẽps, dit Rondelet en ſon livre de poiſſons au 16. liv: cap: 20. fut prins en la mer de Norvege un poiſſon monſtrueux, lequel de prime face fut appellé Moine de tous ceux qui le virent; Car il avoit viſage d'homme, mais laid & mal baſti, la teſte ratée & legere, un grand capuchon ou froc ſur les eſpaules: deux lõgues nageoires en forme de bras. Par le bas el avoit une queue large le milieu encore plus large & fait en forme de hoqueton.

Digitized by Google

'kWeet ghy kunt haer vlercken binden,
Sluyten hare tanden toe,
Als ghy kalmen doet de winden,
En treckt door u hengel roe
Ionas uyt den buyck der visschen,
Wt dat holler darmen graf;
Wie sal uwe wondr'en gissen
Die u goetheyt aen ons gaf.

Hondert-duysent water-zielen,
Daer 'tgetal geen breyn en kent,
Sien ick door malkand'ren wielen,
Waer dat ick myn ooge went.
Heer! moet dan dit water geven
Sulck gewemel uyt syn schoot?
Laet dan dese dieren leven,
Die ghy in dees kolcken goot.

Siet hoe dat haer vimmen klappen,
In dit groene golven-reck,
Hoe sy swemmen, hoe sy stappen
Met een uyt-gestreckte neck;
Moedigh door haer eerste wesen,
Op den dagh van haer geboort,
Heer! u naem die zy gepresen,
En u lof van my gehoort.

Hier

Hier ſoo ſal noch dickmael ſeylen
(Op een ſchuyt van [1] Schilt-padt been,
Met ſyn armozijne zeylen
Als hy't roer hout met ſyn teen)
Eenen Arabierſchen viſſer,
Die geen boomen kent noch hout,
Die ſal ſeggen: 'kvaer gewiſſer
Dan die zee-kaſteelen bout.

(1) Teſtudines tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, ut ſingularũ ſuperficie, habitabiles caſas integant atque inter inſulas rubri præcipue maris his navigant cimbis. Plin. lib. 6. cap. 22. & 24. & lib. 9. c. 10.

Als hy eens de ſó ſal vangen,
Wacht u dat geen net en ſcheurt,
Die naer *Al te veel* verlangen
Valt 'tvernoegen niet te beurt.
Als den Hemel ſynen regen
Op ons overmild'lijck ſtort,
Dan ſoo wil hy dat dien zegen
Danckbaerlijck genoten wort.

μὴ δὲ ναγὰν.

Benè eſt cui Deus obtulit parca quod ſatis eſt manu, Horatius.

Maer myn dunckt dat ick moet landen
Naer ick gis, op myn Compas,
'kSie alree de dorre ſtranden
Wt dees groene golven-plas:
Heer! kom helpt my uyt de baren,
Stelt my op een veyle ree,
Yder is haeſt moe gevaren
Die te langh is op de zee.

Ick en heb geen Schippers voeten,
Noch geen handen tot dat roer,
Laet my liever 'tlandt begroeten,
Daer ick met mijn oogh op loer;
Laet mijn breyn door 'tgroen vermeyen,
En de vlucht sien van 'tghediert,
Dat daer door zijn vleugel-reyen.
'tBlauw-gewolckte Rijck verciert.

Hoor ick niet de Leeuwerck tieren
Als den meester van den dans?
Die daer door zijn aerd'ge swieren
Komt de eerste Lauwer-krans,
Liert en tiert u tiere-lieren,
Singht en springht vry tot u Godt,
Wech Thebaensche Orgel-lieren,
'tBeesje hout met u de spot.

Aerdigh beesje dryft mijn sinnen
Door het drillen van u fluyt,
Tot die hooghe dremp'len binnen,
Daer ick hoor die Hemel-luyt
Vol van goddelijcker toonen,
Klincken in myn jonghe ziel,
d'Aerde mach haer dienaer loonen;
Maer den Hemel 't Al behiel.

Maer

Maer my dunckt dat heeft verlaten
'tVchtent meysje nu haer Boel, Aurora.
'tSingertje wil anders praten
Nu het hoort meer vlercks-gewoel,
'tSchijnt het wil wat lager dalen,
Il faut changer de ce lieu,
Seyt het, of myn oor moſt falen,
Adieu, Dieu, Dieu, adieu Dieu.

'tNachtegaeltje wil niet lijden
Beſen vogel bovens hem,
'tEyſcht de Leeuwerck om te ſtrijden,
Niet met vlercken, maer met ſtem,
'tSchijnt het wil mijn ziel vernoegen; Tenor, contra Tenor, Superius, Baſſus.
Door ſyn bevende geklanck,
Tenor, Tegen-Tenor voegen,
Boven-ſtem, met onder-ſanck.

Of het wilſe t'ſamen ſingen,
Heer, wat goddelijck gheluyt!
Kan dit vleugel-paer uyt-bringen
Dat het in de wolcken ſtuyt;
Quartsls, Kneutjens, Cijskens, Vincken,
Die Canarien ons ſent,
Doen haer ſtem hier onder klincken,
Waer mijn oor ſich henen went.

Maer

Maer daer komt myn Tortel-duyfje
Met haer Gaytje op haer zy,
Siet hoe wacker ſtaet dat kuyfje,
Beesje rackt ghy eens in ly,
Dan ſoo ſult ghy ſtadigh (1) treuren
Om u lieffſte weder-paer:
'tParen ſal u niet weer beuren
Let op hem, en ghy op haer.

Al dit pluym-gediert kan ſtrelen,
Met haer ſtem myn dorre Luyt,
Kan myn hert en ſinnen ſtelen
Door haer goddelijck geluyt:
Maer wanneer ick ſie de veren
Van myn Klaer en Witte Swaen,
Denck ick dat ick moet ontberen
Die ick heb gebeden aen.

Doch ten is geen tijt van treuren,
'tSwaentje gaet niet naer ſyn endt,
Als dat een-mael komt te beuren,
Let hoe't dan ſyn ſtemme wendt:
Hoe het neurt ontrent de poelen
Van (2) Mæanders (3) water-draf,
Daer't ſyn af-ſcheyt komt te voelen
Int verkieſen van ſyn graf.

(1) Qualis Avia Turtur, Viduata dulci compare infelix gemit, Noctemque ducit triſtibus quærelis, Deſerta, miſera, nec modum ponit flebilibus modis. D. Heynſ: in nænia lugub: in obit: Conjug.

(2) Sic ubi fata vocant udis abjectus in herbis Ad Vada Mæandri concinit albus olor. Ovid. in Epiſtol.

(3) Męander Plinio, Μαιάνδρος Ptolomæo, fluvius in Aſia minori prius ἀναβαῖνων id eſt retrogradus dictus Ortel: in Synom: Geog. Plutarch. in opuſ: de flum.

Souw

Souw mijn penn' u klacuw beſchryven
Groote (1) Koningh van de Lucht,
Souw'k mijn oogh ſoo hoogh doen dryven,
Daer het alles voor u vlucht;
'kDucht noch voor het Schilt-padts vallen
Dat den Wijs-geer is geſchiet:
Met u klauw valt niet te mallen,
Seyt my FREDERICKS verdriet.

'kLaet u liever boven blyven
En ontſla my dat gewoel,
By die vogels die daer dryven
Op haer wiecken in die poel
Vind ick geen gevaerlijckheden:
Luſtigh Duyckert naer om laegh,
Die zijn tijt ſoo wel beſteden
Voeyde licht ſyn grage maegh.

Luſtigh Reyger met u Macker,
Luſtigh Gryſaert door het riet,
Siet eens hoe de Meercoot wacker
Door de water-poelen ſchiet.
Kraey noch Rave is bekommert,
Noch de Koeckoeck in zijn neſt,
Daer hy dichjes leyt belommert,
By ſyn Bueren is het beſt.

(1) Arent.

Maer myn oogh dat ſtaet verduyſtert,
Alſt ſich weer naer boven wendt,
Al 'tgevleugelt ſchijnt gekluyſtert
Aen malckander ſonder endt,
'tSchijnt de Kraen die wil te velde,
(1) Pygmeen. (1) Dwergh-gebroetzel paſt vry op,
Soo ghy u te weer niet ſtelde,
Steken u licht in de kop.

VI. DAGH. Doch hier vind' ick and're dieren
Die my bieden oorlogh aen:
Heer! wilt hare tanden ſtieren,
Datſe my niet aen en ſlaen;
Soo haer muyl, haer klaeuw, haer pooten,
Dringen op myn ſwack geſtel,
Legh ick jammerlijck verſtooten,
Als een tweeden *Daniel.*

Maer ick voel myn hert verſtercken
Door de wijsheyt van u Troon,
'kVoel de kracht van uwe wercken,
'tMywaerts ſchrick en vreeſe doon;
Bint haer klaeuwen, ſluyt haer tanden,
Groote Godt, tot deſer ſtont,
Dat ick mach u lof omranden,
En u glory maken kont.

Siet

Digitized by Google

Siet daer komt voor aen getreden
d'Olyfant met tragen tredt,
Moedigh op zijn ſnuyt en leden,
Die hy boven and'ren ſet:
Maer noch groorzer op zijn ſinnen,
Op zijn wetende verſtant,
Daer hy Leeuwen mé kan winnen,
Den Rinoceros vermant.

Stracks ſo volght hem Leeuw en Luypaert,
Siet hoe moedigh treedt dat Paerdt
Voor dien Beer, die looſe ſluypaert
Loert dien Stier ſtaegh naer zijn ſtaert:
Deſen dagh die zijn hem jaren,
Dat hy met ſijn fellen tant
Niet en mach ten ſtrijt vergaren,
En den Bul geheel vermant.

Ey! wat moet dien Ezel dragen,
And're loopen ſonder laſt:
'tDragen ſchijnt hem een behagen,
Niemant, meent hy, 'tbeter paſt;
Draeght u laſten al u leven;
Maer wat iſſer menigh quant
Van u broetzel, die gegeven
Werden ringen aen haer handt.

Maer hier komt een rot getreeden,
Niet soo moedigh in zijn bloet,
Hasen, Knijnen, Herten, Reden,
Met een wonderlijck gestoet:
Soo de Wolf u komt te volgen,
Vlucht vry Schaepje wat ghy kont,
Wolven teelen weerom wolven,
Altijt van een grage mont.

Wel, ick voel mijn beenen beven,
'k Voele zitt'ren hert en handt,
'k weet niet of ick my begeve
In de golf of op het landt:
't Water kan my niet verbergen,
Noch den ouver maken vry.
Heer! wilt my niet meerder vergen
Dan het geen ick machtigh zy.

Maer ghy sult my niet begeven,
Schoon daer komt een Krokodil,
Of sy swemt, of loopt hier neven,
Ghy die maeckt se mack en stil:
Of sy oock op my mocht passen,
G'lijck sy past op mensch en visch,
Sy en sal my niet verrassen,
So het niet u wilen is.

Of

Of den Draeck met open kelen,
Wilde vliegen naer mijn toe;
Noyt en ſal het my vervelen,
Streckt hy u niet voor een roe.
Of den Aſpick (1) mochte ſoecken
Die ſyn weder-gae hem nam,
Ick en vluchte in geen hoecken,
Soo hy my te naed'ren quam.

Of den Baſiliſck zijn tanden
Op my hadde langh gewet,
Noch ſoo was ick in u handen
Vayligh en geruſt geſet;
'kSchrick niet voor zijn lucht en oogen,
Schoon die oock de (2) rotzen breeckt,
Schoon die bloem en kruyt op-droogen
Als hy maer zijn tongh uyt-ſteeckt.

Ick en vrees oock voor geen wormen,
Die hier kruypen langhs het velt.
Die verdragen harde ſtormen,
Kouw noch labber-wint ontſtelt;
'kBen vermoeyt van al dees dieren,
Die geſtaegh rontom my gaen,
Lange, dicke, korte, pieren
My niet langer aen en ſtaen.

(1) Vnus huic tam peſtifero Animali ſenſus vel potius affectus eſt, ut non niſi cum compare vita ſit, itaq; alterutra interempta, incredibilis alteri ultionis cura. Perſequitur interfectorē, permeat ſpacia, perrumpit omnes difficultates ne morte conjugis inultam relinquat; Dioſc: Mathiol. & alij rer: Natur: ſcrip:

(2) Tanta Baſiliſci Serpentis eſt vis ut necare poſſit frutice, non contactos modo, verum & aflatas adurit herbas rumpit ſaxa. Plin:

Digitized by Google

Heer ontknoopt mijn doffe ſinnen,
Opent mijn verminckt verſtant,
Doet my die genade winnen,
Dat ghy ſtiert mijn rechter-handt
Als ick ſal den Koninck malen,
Van dat nieuw-geboude Rijck,
Die ghy door u wijsheyts ſtralen
Maeckten uyt een weynigh ſlijck.

Wie beſchreef die ſchoone leden,
Die ghy ſchonckt dien aertzen Helt,
Als hy moedigh quam getreden,
Recht geſchapen, wel-geſtelt,
Met ſyn hooft (1) om hoogh, en oogen
Naer het blaeuwe Rondt gewent,
Die hem doen u glants beoogen,
Waer dat hy oock henen rent.

Doen hy wacker wiert van't roncken,
En den ſlaep ſyn oogh ontweeck,
Schoten (2) dees de minne-voncken,
Als hy op ſyn Heva keeck;
Doen hy riep: mijn uytverkoren,
Mijn vermaeck, mijn trooſt, mijn ziel,
Wt mijn vleeſch voor my geboren,
Want mijn Godt het ſoo beviel.

(1) Pronaque cum ſpectent animalia cætera terram, Os homini ſublime dedit (*) cœlumque tueri Juſſit, & erectos ad ſydera tollere vultus. Ovid.

* Hinc homo apud Græcos ἄνθρωπος dicitur quod vultum ſurſum erectum habeat.

(2) An neſcis! oculi ſunt in amore duces. Ovid.

Al

Al u leden te beſchryven
Die den Schepper in u ſchiep,
En een yder haer bedryven,
Tot een ander werck uyt-liep;
'kGun die eer dien (1) Franſſen Dichter,
Die zijn weer-galooſe penn',
Is de grootſte Rijme-ſtichter
Die'k int (2) Lely-landt beken.

(1) Guillaume de Saluſte Sr. de Bartas.

(2) Vranckrijck.

Maer ick wil tot Heva treden,
Wt hem nu gekomen voort,
Die daer in haer jonge leden
Voelt den (3) treck van haer geboort;
Die daer voelt een ſoet bewegen
In haer jongh en jeuchdigh bloet,
Dat door ſpooreloose wegen
Nu zijn eerſte ſprongen doet.

(3) Nam ſatagit jungi quo fuit ante loco. Catz in Embl.

Siet! hoe wert haer geeſt gedreven,
'tSchijnt ſy is geheel ontſet,
Die haer quetſt, die doet haer leven,
Als ſy op ſyn oogen let,
Als ſy hoort ſyn tong en woorden,
Vlieght haer 'thert ten boeſem uyt,
Woorden die haer ziel bekoorden,
Om te zijn ſyn lieve Bruydt.

Zyt

Zyt ghy niet voor my geſchapen,
Wert ghy niet aen my gejont,
Doen ick wacker wiert vant ſlapen
Waſt dat ghy eerſt voor my ſtont,
Sey de Vorſt; vol vergenoegen,
Biedt my doch u rechter-handt,
Laet ons die te ſamen voegen
Tot een onverſcheyden bandt.

'kMach u wel mijn eygen hieten,
Want u vleeſch dat is het mijn,
En ons aders t'ſamen vlieten,
Sout ghy niet mijn eygen zijn;
Gunt aen my die ſoete dingen
Die het root van uwe mondt,
'tWaes van uwe jeught toe-bringen,
Want ſy zijn aen my gejont.

'tHert dat berſt my van't verlangen,
'tSchijnt dat heel de werelt raeckt;
Mach ick niet u hals omvangen,
Ach! ghy ſyter toe gemaeckt;
(1) Boom en boſſchen haer verheuchden,
En 'tvier-voetige gediert,
Sich in onſe minn' vervreuchden,
Al 'tgevogelt tiereliert.

(1) Cypreſſus aliis aliæ tua fœdera narrant, Grot: in poem:

Alles

Digitized by Google

Alles ſchijnt metons te paren,
Yder voeght ſich tot de zijn,
Laet ons mé te ſaem vergaren,
Want ghy zijt alleen voor mijn;
Ick ſal u Behoeder weſen,
Echte Man, en ſtage Vriendt;
'kSie een bloosje in u weſen,
Ey ghy zijter me gedient.

Stracks ſoo quamen alle dieren,
Die den gantſchen Aerdtkloot draeght,
Die daer in de wolcken ſwieren,
Die het Water-rijck behaeght;
Songen t'ſaem: geluck Princeſſe
Van dit nieuw geveſt Gebiedt,
Al 'tgeſchapen als Vooghdeſſe
Stadigh naer u oogen ſiet.

Wy zijn al voor u geſchapen,
Buygen alle voor u neer;
Weeſt ghy beyd ons ſchilt en wapen,
Want wy volgen u begeer;
Nimmer ſal het ons verdrieten
'tSterven voor u uyt te ſtaen,
Als wy maer u gunſt genieten,
Willigh wy ten offer gaen.

Digitized by Google

Iuyght, en tuyght, ons echte banden,
Sprack de Vorst tot haer te saem,
Want mijn echte minne-panden
Zijn mijn Heva aengenaem;
Laet ons al den Schepper loven,
Voor de wercken van syn handt.
LOF ZY HEM DIE WOONT HIER BOVEN,
Songh den gantschen aertschen trant.

VII. DAGH. Daer ist alles in zijn wesen,
Godt die heeft zijn werck volbracht,
Eeuwighlijck by my gepresen
Sy zijn wijsheyt, sy zijn macht.
Godt die rust, die nimmer ruste,
HUYGENS en ick rusten mé.
Mocht ick my met u verlusten
Aen den oever van u zee.

Mocht ick daer dien (1) Dichter soecken,
Die de SORGH van Staet ont-VLIET,
Daer hy eenigh by zijn boecken
Heel de wijde wer'lt door-siet;
Daer hy rust van alle sorgen
Die hem 'tgroote HOLLANDT gaf,
Wijs is hy die gaet besorgen
Ziel en lichaem voor het graf.

(1) d'Ed: Heer J. Catz, Oudt Raet-Pensionaris vã Hollandt, door d'hoogwichtigste besigheden van staet afgeslooft zijnde, neemt in synen hoogé ouderdom syn rust op zijn huys ghenaemt SORGHVLIEDT, gelegen tusschen dé Haegh en Schevelinghen.

Of

Of mocht ick die ſchoone weyden
Van u (1) HOFWYCK eens beſpien,
Van de Werelt af-geſcheyden,
V naerbuurigh WOELWYCK ſien,
Mochten wy dan tſavonts ruſten
Sonder moeyte, ſonder ſorgh,
En ons eens te deegh verluſten
In dat weligh (2) OCKENBORGH.

(1) Wooningh van de Heer van Zuylichem buyten den Haegh ontrent Voorburgh.

(2) Wooningh van de Heer van Brantwijck, gelegen in de Klinghen buyten Loosduynen.

Dan had ick de ruſt gevonden,
Die ick hier nu niet en vindt,
Die my (3) GROEPESTEYN eens gonde
Door 'tbeſoeck van menigh Vrindt.
Nu ſoo wil ick echter ruſten,
Schoon de tijt geen ruſt en liet,
En my maer alleen verluſten
In den dienſt van u gebiet.

(3) Wooningh van den Autheur gheleghen by Outbeyerlandt. twee mylen buyten ſyne vaderlijcke ſtadt Dordrecht.

VYT.

IAMBOTAAAIΠΩPIA

OFTE

ADAMS en HEVAES SONDEN-STAET.

HOE heerlijck waren wy geſeten,
Hoe waren wy met Godt bevrient,
En van de ſchepſelen gedient,
Hoe wiert ons alles toegeſmeten,
Hoe lachten ons den Hemel aen,
Hoe mochten wy ten reye gaen,
En ſchoon wy leefden met ons beyden,
Ons Godt die was geſtaegh by ons,
Wy leefden altoos onverſcheyden,
Int groene velt, of ſachte dons.

Hoe gingen wy door ſchoone dreven,
Door hagen, beemden, vers geplant,
Van Godt ſelfs door ſyn eygen handt;
Wie heeft doch Eden oyt beſchreven,
Hoe vlieden 't water voor ons heen,
Door 't keytje of een ed'le ſteen;
Hoe quam het wintje uyt het Zuyden
Geſtadigh ſpelen uyt het groen,
En ſweefden door deez verſche kruyden
Om ons geſtaegh vermaeck te doen.

Noyt

Noyt ſaghm' een bloemtje neder-dalen,
Geen miſt beſwalckt een ſchoone Roos,
Die HEVA voor de ſchoonſte koos,
Noyt quam de Sonn' met heete ſtralen
Verſengen 'tvers-geboren kruyt,
Dat weligh uyt der aerden ſpruyt,
Geen vuylen damp, geen regen-vlagen,
Geen blixem, noch geen ſeldtſaem vyer,
Geen ſchralt rijp, geen donder-ſlagen
Vernamen wy doen oyt al-hier.

Geen vuyle Riſp, geen ſwarte Vliegen,
Geen Padt en ſpoogher oyt ſenijn
Hoe dick die oyt gebuyckt mocht zijn,
Geen Mol en quam den Hof bedriegen,
Geen Springhaen die den bloeſſem deert,
Geen ſwarte Vliegh die oyt verteert,
Geen Diſtel was hier oyt te vinden,
Geen Aconiet, of giftigh bladt
En quam 'tgezegent velt verſlinden;
Geen Slangh vergif of ſwadder hadt.

Hoe quamen alle Dieren ſpringen,
En huppelden ſtaegh om ons heen,
Noyt was hier ramp of droef geween,
Maer ſtadigh vrolijckheyt en ſingen;
Ter eeren van dien grooten Godt.

Die ons gaf ſulcken zegen-lot,
Het ſcheen hier was een eeuwigh bloeyen,
(1) Cornucopiæ. Hier was een (1) ſtage overvloet
Die honigh en die melck de vloeyen,
Waer door wy werden al gevoet.

(2) Het Man was als koriander-zaet, en zijne verwe was als de verwe vanden Bedolah, ſiet Numeror. 11. vers 7. en 8.

Wy konden wijn uyt bergen tappen,
Den danw die gaf ons edel (2) zaet,
Dat verre boven Manna gaet,
Die ſmaeck al ver kon overſtappen;
Dat daelde van die tacken af,
(3) Boom des Levens, Gen: 2. vers 9. Die ons bewaerde voor het (3) graf,
Wiens friſſche ſtam vol reyne vruchten
Geſtadigh op haer Planter lough
En deed ſenijn en quaden vluchten,
Die maer den reuck alleen verjough.

Wie ſal hier van de waerheyt ſpreken?
Die ſprack hier naer den rechten eyſch?
Dit hayl kendt nu geen ſterflijck vleyſch,
Want doen Godt was van ons geweken
Soo jough hy ons uyt 'theyligh Landt,
Dat hy ſelfs hadt voor ons geplant;
En dat doet ons dien ſtaet niet noemen,
Want nu ſoo zijn wy dor en doof,
Den Schepper maer van verre roemen,
Niet door't geſicht, maer door't geloof.

Want

Want tſedert wy dien Boom aenſchouden,
Dacrom geſlingert hongh die Slangh,
Die ons nu 't leven maeckt ſoo bangh,
Waer van wy nimmer eten ſouden;
En ons haergladde tongh bedroogh,
En bracht die ſchoone vrucht int oogh,
En ſey: O Vrouw! hier ſchuylt het leven,
Komt eet, ghy wert (1) gelijck u Godt;
Soo hebben wy ons beyd begeven
In dienſt van dit rampzaligh lot.

Wanneer dat ick mijn grage tanden
Hadt op dees ſchoone vrucht genoodt,
En die mijn eyge mont aenboodt,
Soo gaf ick Adam die in handen;
Doen gaf dien droeven appel-beet,
Aen onſe ziel ſoo dieren leet,
Dat wy het alles miſſen moeten,
En ſpitten, delven in der aerdt,
En om den koſt geſtadigh wroeten,
Van vruchtbaerheyt geheel veraerdt.

Nu ſitten wy in ramp gedoken,
En ſien malkand'ren droevigh aen,
Met d'hant in 'thayr, met 'oogh in traen,
En voelen ons rontom beſtoken,
Met ſchimp, met ſpot, met haet, met hoõ;

(1) Doe ſeyde de Slange tot de vrouwe: Ghy lieden en ſuldt den doodt niet ſterven, maer Godt weet, dat ten daghe als gy daer van eten, ſo ſullen uwe oogen geopent werden en ghy ſuldt als Godt weſen, kennende het goedt ende het quaedt. Genes. 3. vers 4. 5.

Dat

Dat ſelver daelt uyt d'hoogſte (1) Throon;
En ſien de naecktheyt onſer leden,
En decken ons met 't Vyge-bladt,
O Godt! wilt noch eens tot ons treden,
O! die doch niet geſondight hadt.

(1) Doe ſeyde de Heere Godt: Siet de menſche is geworden als onſer een, kennende goet ende quaet, Gen: 3. v. 22.

Soo ſpreeckt het paer, terwijl de nepen
Voelt HEVA van een teere vrucht,
En ſy vol pijn en ſmerten ſucht,
Die duyſent (2) qualen naer haer ſlepen,
Sy krijght dan d'een dan d'andere wee,
En drijft als in een tranen zee;
En voelt een quellingh in haer ſinnen,
Om dat ſy ADAM boodt het Ooft,
Een kancker die haer eet van binnen,
En van haer jeught en blos berooft.

(2) Ariſtoteles heeft wel aen-gemerckt, dat geen vande dieren ſo groote ſmert en lijt, in haro jongē voort te brengē, als een vrou in't baren, 'twelck een vaſt-teken is: de-ſelve pijn haer tot een ſtraf op gelcyt te weſen.

En treedt dan ADAM in ſich ſelven,
Soo berſt hy dick al vinnigh uyt,
En wijt d'ellend ſyn lieve Bruyt,
Aemachtigh in het ſtadigh delven,
My dunckt hy voerde leſt dit woordt,
Dat HEVA door de ziele boordt,
En ſprack als door de noodt verwonnen,
Terwijl hy ruſt op elze-blaen:
Mijn Godt! wat hebben wy begonnen,
En dē ſyn tongh dees toonen ſlaen:

Stont

Stont niet mijn ſtaet te hoogh, om ſo te ſtruyckelvoeten?
Om ſoo van d'hoogſte eer tot ſchand te worden moeten;
Vervloeckt blijft 't ſlangen-hooft, wiens vals doorſmede tongh,
Mijn Vrou tot ſnoepen bracht, my in het ſnoepen vong
Van d'hoogverbode vrucht, wiens baſtē vol van gal ſijn,
Wiens korne d'Achter-neef ter eeuwen eeu ten val zijn,
En my ter bloed'ger plaegh in's ackers ſtaegh gedelf,
Int diſtel-doornigh kruyt, int knagen van my ſelf.
Trocht ick mijn Schepper g'lijck, wanneer ick ſtont verheven?
Te recht ick duyck ten-val, te vuur en ſwaerd verdreven.
Stack ick hem naer zijn kroon, die my ter glory kroont,
Die my uyt lout're liefd', ten Vooght van Al vertoont,
Soo dael ik dubbel recht door't krinck'lend adder ſteken;
En die my heeft geplant, is dan vol ſmaets geweken.
Treurt treur'ge Achter-neef, deez val u lend'nen druckt.
Met my wiert ghy vol hayl, met my ten doem verruckt.
Doen ik ſtont, ſtont ghy al, doen ik viel, vielt ghy neder,
Door my quaemt ghy te lijf, door my ten graef-waerdts weder.
Onſondigh kon ick zijn met glimpend' eer gekroont,
Met zegen over-ſchut, had ick met eer geloont
Hem die my had geveſt en Opper-Vorſt gekoren;
Naer hem, door hem gevormt, en door ſyn Geeſt geboren.

Maer d'appel was te lief, mijn lieve bed-genoot,
Vervloeckt blijft d'appels-beet, die ons brocht in de doot;
Indien het was haer wil, het moſt mijn weer-wil weſen!
Sijn wil was my bekent, wiens macht wy moſtē vreeſen.
Nu wraeckt het al op my, wat my te veldwaerts ſiet,
Wat my eerſt dienſt bewees, ſchimpſchampend henen vliet,
Het water dreyght my ſelfs, het vuur verſchrickt mijn lenden,
Den hemel vloeckt het Al, om tgrouw'lijck Schepper-ſchenden,
Ter ſtraf het aerdrijck bloeyt, en toont in yder vrucht,
Dat 't om de ſchand ge-beet van 't appel-ſlocken ſucht.
Ik vind mijn ſchaemt met ſchand, nu ik my ſelven vinde,
Ick vlucht en ſchuyl int loof als een ontaemde hinde.
Myn ſtaet-ſucht volgt myn tret, en waer ick henen vlie,
De ſtraf die druckt myn hals, ſchoon ick geen ſtraffer ſie,
Een ſwarte gruwel-kuyl komt door myn herſſens krijte,
En ſchijnt ons bey door een in morſelen te rijten,
De doot verhaeſt haer gangh, wy volgen die haer ſeer,
En ſien op 't *Vrouwen-zaet*, dat 't ſlangs-hooft over-reet.

Hy ſweeg. Terwijl de tranen-beken,
Hem vloeyden uyt ſyn ſiltigh oogh,
Dat naer ſyn Godt en Schepper vloogh,
Die heel van hem ſcheen af-geweken.

En

En keerden ameloos naer huys,
(Ken doolde niet ſeyd' ick een kluys).
Daer vind' hy niet dan groene blad'ren,
Daer op ſyn Heva leyt en kruypt,
Diens uur dat nu begint te naed'ren,
Terwyl haer d'eerſte Vrucht ontſluypt.

Al is den Vader onbedreven,
Noch grijpt hy aen het teere Kindt,
Dat hy ſelfs eerſt in blad'ren wint,
En weet het niet een doeck te geven;
Geen windel heeft den eerſten Soon,
Wiens hayl dat eerſtmael ſcheen ſoo ſchoon
Geen baker-mat, geen wiegh, geen luren
Geen kruyt, geen korf, geen kinder-wijn
Geen vrient, geen vroe-vrou, geen geburen
Geleeck deez kraem; dan maer de pijn.

Daer ſit hy nu vol droeve ſorgen,
Terwijl dat Heva met haer bloedt,
Haer eerſte Soon ſelfs ſoogen moet,
En ſpit van dat den rooden morgen
Ontſluyt de deuren van de nacht,
Tot dat de Son den avont bracht;
En als hy ſich ter neer gaet ſtrecken,
Begruyſt, beſtoven, en beſweet,
Soo komt den uchtent-haen hem wecken,
En maeckt hem tot de ſpa gereet Die

Die ſpa beweeght ſyn trage lenden,
Het ſweet dat biggelt van ſyn hooft,
Van glants, van heerlijckheyt berooft,
En doet hem voelen zijn ellenden,
Ellenden die noyt over-gaen,
Met ſchrick en anghſt geſtaegh belaen,
Soo prickelt hem ſyn droef geweten,
Soo denckt hy om dien droeven beet,
Die noyt by hem ſal zijn vergeten,
Maer voeyt ſtaegh aen zijn herten-leet.

En ſoo vergaen de man zijn dagen,
Die niet dan hert-ſeer, quael, en pijn,
En moeyt, en ſtagen arbeyt zijn,
En ſiet ſyn eyge Soon verſlagen,
Verſlagen van ſyn eygen bloet,
Dat op ſyn Broeder was verwoet,
Om dat zijn ſchapen-offerhande
Den hemel meer begunſtight hadt,
O Godt! wat doen de menſchen handen,
Waer toe vervalt dit nietigh vat,

KAINS

KAINS BROEDER-MOORDT.

RAmpzael'ge Adams ſoon, die u moortdaed'ge handen
Beſoetelt hebt met bloet, in 's broeders offerhande,
Waer vlucht ghy vluchtigh heen, (1) u beſte paert van ſtal
Bewaert u voor geen ſchrick, geen anghſt, geen ongeval,
Vw's broeders geeſt die volght, en ſeyt: ſyn lieve leven
Dat was noch nau begoſt, dien draedt eerſt aengeheven,
Die hebt ghy af-geſneen, het blijde lichts genot
Hem ſchandelijck berooft, het koſt'lijck overſchot
Der foet en van natuur hem noch gegonde dagen,
Van vader moeder mé, hem al te vroegh ontdragen.
Ghy deed' hem ſcheyden van zijn lam'ren en zijn vee,
Zijn vee dat Godt behaeght, ô Broeder, Broeder, weet
Die u ſoo ver vergeet, ick ſweer u, u geweten,
Waer dat ghy henen vlucht, ſal noyt dees daet vergeten.
Gaet bout u vry een huys, een burcht, een ſtadt, een wal,
Noch ſal zijn bleecke ſchim u volgen over al
En op de hielen ſtaen. Het Al-door-ſiende weſen
Dat vraegt u naer u broer, waer mach den Habel weſen?
Dus knaegt hem zijn bedrijf, dus ſiet hy Habel ſtaen,
Dus vlucht de moordenaer, ſchoon niemant hem verraē
Of oock vermoorden wil, en beeft ſelfs voor de winden;
Hy vreeſt zijn honden ſelfs, die ſullen hem verſlinden.

(1) Poſt equitem ſedet atra cura Horat:

Het ritz'len van een boom, het ſchudden van een blat,
Dat heeft hem uyt zijn ruſt en uyt zijn ſlaep gevat,
En als den uchtent komt, en ſiet den rooden morgen,
Soo tracht hy zijn gemoet t'onlaſten van die ſorgen,
Waerom (ſeydt hy) ſagh Godt niet mijn geboorten aen;
Waerom heeft Habel dan mijn voor-recht dus verraen,
En deed mijn offer-vuur beſwijcken voor zijn vlammē,
Den outſten komt het recht tot 'svaders huys en ſtammē:
Nochtans zijn offer-vuur dat ſteegh t'en Hemel op
En ſcheen op my vergramt, en gaf het myn de ſchop,
Al was hy ongeſpiert, en ick tot kracht geboren,
Een jongen brengt een man wert hy gehoont tot toren;
En waſt myn Moeder niet, die in den appel beet,
En waſt myn Vader niet, die Godts bevel vergeet,
En quam uyt haer de ſlagh van plagen en van qualen,
Wie hoeft dan myne daet voor wonder te verhalen;
'tIs waer, door deſe hant, ſoo viel myn echte broer,
De tydt die naer myn volght, (1) daer haet een kindt ſyn moer,
De moeder doot haer kindt, de ſoon verſlaet den vader,
De man leyt voor ſyn wijf, een ander vry wat nader,
Een vrient die haet een vrient, een ſwager draeght geen min,
Aen die geteelt had ſelfs ſyn echte bed-vriendin.

(1) —— Non hoſpes ab hoſpite tutus. Non ſocer a genero fratrum quoque gratia rata eſt;
Imminet exilio vir conjugis, illa mariti Lurida terribiles miſcent aconita novercæ.
Filius ante Diem patrios inquirit in annos.

En

En soo sal het noch gaen, dat d'aller-eerste eeuwen,
Noch hayligh sullen zijn en op de laetste schreeuwen.
Vervloecken die haer volght, noch sal een jonger (2) tijt
Beswangert gaen met 'tgif van vreesselijcker nijt,
En keeren (3) Rijcken om, en steden en gewesten,
En plond'ren landen uyt, berooft van muur en vesten,
Vermoorden jong en oudt, door scherpte van de klingh,
Verbranden huys en hof, en schenden alle dingh;
Schoon men op't haylig Boeck, met eede dier beloofde,
Men schon geen anders Rijk, noch ymant 'tzijne roofde:
En dat de tijt noch duurt, van vrientschap en verbant,
Geen woort wert stant gedaē, geē trou mē meerder vant.
Hoe dus verdwaelde Soon, waer vliegen u gedachten,
Meent ghy met 'sVaders quaet het uwe te versachten,
Met 'sMoeders droeve beet, een echte broeders-moort
Te wasschen af, wie heeft oyt dwaser stuck gehoort?
Ey! laet doch in u ziel noyt sulcke sinnen komen,
Noyt in u toornigh breyn oyt die gedachten woonen;
Laeft ghy dus u gemoet, dat nimmer ruste vint,
En meent ghy Godt also te krijgen tot u Vrint?
Den hemel lijt dit niet, maer doet zijn rechte (4) plagen
Te zijner uur, alst hoort, te lijden en verdragen
En straft met (5) swaerder roe, de sonde die de tyt
Hadt de vergetenheyt al lange toegewyt

(2) Ætas parentum pejor avis tulit, nos nequiores mox daturos progeniem vitiosiorem. Horat.
(3) Aspice noblissimarum civitatum fundamenta, vix notabilia has ira dejecit, aspice solitudines per multa millia sine habitatione desertas has ira exhausit, Sen. Lib. 1. c. 2 de ira. (4) Tarditatem supplicij gravitate compensat. (5) Raro antecedentem scelestum deserit poena pede claudo, Horat.

NOACH

N. O A C H

AEN DE VERDORVENE WERELT.

SLuyt dyne ooren niet, die door u grove zonden
Den Schepper hebt geſchonden,
Sluyt dyne ooren niet,
De uur die naedert vaſt van u verdient verdriet;
Godt wil u geylen brandt, u ongeregelt woelen
Met zee en wat'ren koelen,
Godt heeft nu vaſt geſtelt
De kolcken van de zee te brengen op het velt.
De ſluyſen berſten op, en d'hooge hemels kranen
Die ſult ghy haeſt betranen,
De zee raeckt ſonder duyn,
Het water ſonder ſtrant, de aerde ſonder kruyn.
Roept doch dē Schepper aen; hoe is u breyn gebondē?
Ghy kent noch ſchult, noch ſonden,
Maer volght den ouden aert
Die in u booſe ziel ſoo lange was bewaert;
Ghy (1) denckt maer om u fluyt, u cyters, en u velen,
En u lichtveerdigh ſpelen,
En om (2) een ſchoone meyt,
En hoopt dat die haeſt in u leger wert geleyt.
Geen deucht en huyſt by u, de vroomheyt leyt gedoken,
De vreeſe Gods gebroken,

(1) Gen. 4 vers 21. (2) Gen. 6, vers 2.

Daer

Daer is noch luſt noch vlijt
Waer door den Tempel van den Schepper wert gewijt,
V hert, u ſinnen wenſch, zijn yd'le ydelheden,
Soo giſteren als heden,
Soo morgen ſoo altoos,
Blijft uwe ziel verkeert, en ſtaegh u herte boos,
Ick roep u om berouw; ghy roept: ghy wilt volherden,
En ſtaegh al herder werden,
Ick ſtort een tranen-badt,
Ghy wert tot walgens toe van leckernyen zat:
Ghy legt op't ſachte dons, ick leg myn hooft op ſteenen,
Om tot myn Godt te weenen,
Ghy ſtort u weeligh zaet,
En bout een acker die u geenſins aen en gaet:
Ghy denckt de plaegh verlenght, ik ſegh: u dagen enden,
Een gruwel van ellenden
Die hanght u over 'thooft,
Die u haeſt van u boel, en haer van u berooft:
U Vrouw, u Maeght, u Vee, u Vrienden, en u Kind'ren,
En ſiet ghy niet vermind'ren;
Maer alle g'lijck vergaen,
En niemant van u al, en ſal hier blijven ſtaen,
Geen vogel in de lucht, geen dieren van der aerde,
Hoe ſchoon, hoe dier van waerde,
Ontvlucht dees water-noot.
Die u te ſamen ſtort in een gewiſſe doot.

Digitized by Google

(1) Godt die de ſelve blyft, ſeght tot my: het beroude
My, dat ick menſchen houde,
Het vleeſch het menſchen zaet
Verbaſtert, al gelijck verkeerde wegen gaet,
Haer eynde is nu voor myn aengeſicht gekomen,
Myn grimm'ge water-ſtromen
Die brengh ick over al,
En al wat leven heeft dat naeckt een droeven val,
Wat op der aerden leeft dat ſal den geeſt nu geven:
Niet blijfter in het leven,
Ick delgh 'tal naer den gront.
Met *Noach* maeck ick maer alleenigh myn verbont.
Een ſchip, een eenigh hout, dat wert aen ons gegeven,
Tot bergingh van ons leven.
Roept doch den Schepper aen,
Ick hoor de water-klock al door myn ooren ſlaen,
My dunckt ick ſie u al op d'hooghſte bergen klimmen,
Op toornen en op kimmen,
Op boomen die haer top
Verheffen door haer kruyn tot aen de wolcken op.
V daken ſitten vol, van daer hoor ick u ſchreyen,
Wilt niet ſoo langh verbeyen,

(1) Vt enim Deus decrevit facere aut denunciare deſtinato tempore quaſcumque res fecit, & facit aut denunciavit ita & etiam decrevit mutare res eaſdem. Vbi ergo in Scriptura ſacra legitur quod Deum pœnituerit mutatio rerum, ab ipſo in tempore factarum vel denunciatarum ſignificatur immutabili decreto manente divino. Itaque per pœnitentiam quum Deo aſcribitur non mutabilis in Deo affectus (cum nullum accidens ſit in Deo ut pote ſimpliciſſimo & infinito) ſed temporarij effectus mutatio non temeraria ſed ab æterno deſtinata indicatur, vide 1. Sam. 15. v. 29. Johan: Georg: Groſſ: Theat Biblic: cap: 6. Gen: vers 6.

'tBerou

'tBerouw dat komt te laet
Als Godt syn slaende handt aen ons gevoelen laet,
Wanneer syn toorne-gloet alrede is aen t'branden
En baet geen offerhanden;
Een onbedwongen hert
Bekeert door boet, by hem eerst aen-genomen wert;
Hier in verheugt syn Geest, wanneer de sond'ge menschē
Om syne hulpe wenschen,
En kloppen op haer borst
En roepen: Heer, naer u, naer u myn ziele dorst;
Wilt doch myn sondig vleesch van desen bant ontbindē,
Van't nietigh aertsch ontwinden,
Ey! siet u Dienaer aen,
En wilt met uwen Knecht niet in't gerechte gaen;
Ach! volght my wie ghy zijt; de Heer sal u ontfermen,
En houden in syn ermen,
Schoon dat het al vergaet,
Noch blijft ghy in myn schip dat my te bouwen staet.
Ick ben al aen het werck, ghy siet den Werck-baes passen,
'tEen hout aen't and're lassen,
De kiel is al gestelt,
En wert u sond'ge ziel noch niet ter neer gevelt?
De lenghte is volbracht dat van drie hondert ellen,
My Godt selfs heeft doen stellen,
De breete staet gereet,
En noch en vint ghy in u ziel geen sonden leet.

Digitized by Google

De diepten is gepeylt, de ſolders zijn gemeten
En toegelaſt de reten,
De drie die zijn gedaen,
En noch vloeyt uyt u oogh niet een benauden traen,
De kap die ſtel ick op, hier mé krijght het zijn weſen,
Wilt eens geloovigh weſen,
Noch ſeght ghy geen van al:
Genade groote GODT! in ons aenſtaende val.
De peck die wert gekoockt, ſiet daer alree de ſtocken,
Hoe kunt ghy u verſtocken?
Siet daer de venſter-deur,
En noch en vind' ick in u ziel geen droef getreur,
De vloeren zijn geleyt, hoe derft ghy langer marren
En noch den Schepper ſarren,
Myn werck dat ſtaet volbracht,
En daer mé valt op u den alderlaetſten nacht.
Ick heb alrede laſt, om met myn lieve Sonen
En Vrouw in d'Arck te woonen,
En met haer Vrouwen mé,
En noch ſoo ſtaet ghy al op d'oude ſonden ſté.
Van alle vleeſche twee, ſal ick maer met my nemen,
Hoe kont ghy u verſteenen.
Sluyt dyne ooren niet,
De uur die is naer by van u verdient verdriet,

ABRA-

ABRAHAMS
SELF-STRYT, NAER MORIIA.

BEdroefde *Terahs* Soon, wat ſpoeyt ghy uwe voeten,
Ter plaetſe [1] daer dit mes u Soon ſal dooden moeten,
Sta ſtil; oft Godt verſagh. Een daet te haeſt beſtaen,
Berouden menigh man, wanneer die was gedaen.
'tIs waer, Godt ſprack tot my: Gaet heen, en neemt uw (Sone
En offert *Iſaack* ten bergh die ick u toone,
In't hoogh *Morijaas* landt, o dubbel droeven ſlagh!
Een moorder van myn Soon, daer *Sara* van gelagh.
Sal ick een moorder zijn van hem, die uwen zegen,
Geduchte Godt heeft aen ſyn voorhuyt nu verkregen;
En ſeyt ghy niet tot my: dat uyt ons [2] echte zaet,
Een rijck en machtigh volck als noch te wachten ſtaet.
Hoe dus op my verbolght, ſal ick de Roos af knotten
Die nu eerſt open gaet, ſyn eerſte lentens botten
Beſwalcken met ſyn bloet, ſal dit myn hant beſtaen,
En ſal een Vader dan ſyn eygen Soon verraen.
Ick ben nu af-geleeft, o Godt! komt tot my naeder
En neemt in ſyne plaets den af-geſloofden Vader,
Want *Sara* gaet naer 'tgraf; o droeve herten-pijn!
Hoe ſal dan uyt ons zaet een machtigh vollick zijn.
'tIs waer, ghy hebt aen my den *Iſmael* gegeven,
Maer ſeyt: uyt *Sara* ſal u eenen Sone leven,

(1). Geneſ: 22. (2) Geneſ 17. vers 16.

Digitized by Google

Die ſou van't Echte-bed, als recht-geboren ſtaen
En tot myn (1) erffenis alleenigh inne-gaen,
En wout gy niet met hem een ſtaeg (2) Verbont oprichten
En in ſyn zaet voor u een hayl'ge Tempel ſtichten:
Is dit nu 't bruylofts-bedt, is dit den blijden dagh,
Waer in dat ick my ſelfs als noch herleven ſagh?
Ick had een ſtage hoop, om hem noch te geleyen
Tot in zijn huw'lijcks-koets met (3) *Hebrons* Maeghden-reyen.
En dat heel *Canaan*, ter eeren van ſyn Echt,
Een aerdig Myrthen-blat met Rooſen hadt door-vlecht;
Ick hadt alreed gedacht, aen een der braefſte Maeghden,
Die 't puyk der jonge luy van gantſch *Chaldeen* behaegde,
Die in myn Vader-landt was d'alderſchoonſte Roos,
Daer (4) *Vr* op moedigh was en voor de moeyſte koos;
Ick had alreed gedacht, een deel van myne knechten
Naer *Nahors* erf en goet ten eerſten af te rechten,
Den Oudſten had al laſt, om in myn Vader-landt
Voor hem de ſoetſte Maeght te eyſchen die men vandt:
Myn keem'len voeren mé, de arm en vinger-ringen
En 'tgeeſtigh hals-cieraet, en duyſent moeye dingen
Ter liefde van de *Bruydt*. Hoe is dien dagh verkeert,
Die nu den *Bruydegom* op 't offer-block verteert.

(1) Geneſ: 15. vers 4. cap: 24 vers 36: cap: 25. vers 5. (2) Geneſ: 17. vers 36.
(3) Eene ſtadt die daer naer in den ſtamme Juda geweeſt is, gelegen by het Eycken-velt Mamre, daer Abraham lange tyt gewoont heeft. Gen. 13. vers 18. en Sara oock geſtorven is. Gen. 23. vers 2. (4) Abrahams vader-lant was Vr der Chaldeen, zijnde een gedoelte des gantſchen lants. gelegen tuſſchen de riviere Euphrates ende Tygris, daer in Meſopotamien, alwaer Nahor woonde, mede begrepen was, ſiet d'aentekeningen op Gen: cap: 24, vers 4.

Myn

Myn Godt! behaeght aen u, het lichaem van myn Sone,
Kan hem geen Schaep, geen Bock, geen Ram, geen Os ver-
ſchoone?
Myn weyen zijn gepropt vol alderhande vee.
En mach niet eenigh beeſt ſtaen in zijn offer-ſte?
Behaegt u menſchen bloet, ik heb myn eygen knechten,
Die ick, ſoo't u behaeght, aen't bloedich autaer hechte,
Myn Godt! verſchoondt myn Soon, de liefde van myn
ziel,
De vreuchde van myn huys die *Sara* ſoo beviel.
Godt laſt my dat ick hem, met eygen hande, doode,
Myn vaderlijcke ſorgh heeft my dees moordt verboden,
Godt laſt my dat ick breeck, ſyn jonge levens draet,
En met dien droeven ſlagh, ſoo valt myn gantſche ſtaet,
Godt heeft my toe-geſeyt: dat ick in hem ſal leven,
En door dit vinnigh mes ſal't leven hem begeven;
Godt heeft myn *Sara* ſelfs dees blijſchap kont gedaen,
En door dit offer-vuur ſoo weyckt haer oogh in traen;
Godt ſey niet *Iſmael*, maer *Iſaack* ſal erven,
En nu door Gods bevel, ſoo moet den Iongen ſterven;
Daer ſtaet 't onnooſel Lam. O al te grooten ſlagh!
Waer van myn ziele yſt, myn handt niet doen en mach.
Maer hoe verdwaelde man, waer loopen uwe ſinnen,
Kan liefde tot u kindt, den Schepper overwinnen,
Siet u verwijſde geeſt u ſoon kleynmoedigh aen,
Dat ghy om ſynent wil u Godt wilt tegen ſtaen.

Wat

Wat weet ghy of u Godt u hier in (1) wil beproeven,
Beproeft hy u geloof, ghy moet u niet bedroeven,
Wat weet ghy wat noch Godt hier me beduyden wil,
Van 'sHemels wijs beleyt; ſwijght beſt den menſche ſtil.
Wat ſterf'ling treet in't Choor van Gods gehaymeniſſen,
Die hier te verre gaet, die ſal daer licht'lijck miſſen,
Gaet ſpoeyt u trage reys, den derden dagh komt aen,
Bemoedicht hert en handt dit offer aen te gaen,
En deed'hy u niet gaen uyt (2) Mamres Eycken dreven,
Wt *Vr* om niet u vee in (3) *Canaan* te leven,
En heeft hy ſelver niet, den (4) Groot *Egyptens-Vorſt*,
Zijn minne-vuur gedooft, als hy naer *Sara* dorſt
En deed' u (5) keeren daer den honger u deed' vluchten,
Waer toe dan dit gepeys, dit dralen en dit ſuchten,
En heeft hy *Sara* niet met *Iſaack* verblijt;
Doen ghy ſtont out (6) vergrijſt, en ſy was buyten (7) tijt.
Heeft hy niet *Iſmael* als op ſyn (8) handt gedragen
Als *Hagar* was gevlucht door boſſchen en door hagen,
En wees niet u Geſant de droeve Dienſt-maeght aen:
Waer dat de water-put mocht in de bomen ſtaen.
En dorſt ghy niet aen hem noch om genade dingen
In Sodoms ſonden-ſtraf tot (9) thien rechtveerdelingen,

(1) Ἀνθρωποθυσία a Deo, Abrahamo ſingulariter imperata fuit quia voluit Deus Abrahamum Examini ſubjicere qua fide erga ſe præditus eſſet, voluit etiam oſtendere in Iſaaco tanquam in Typo futuram paſſionem & mortem Chriſti. Joh: Georg: Groſſus in Theat: Biblic: ad Gen: 22. (2) Gen: 14. vers 13. (3) Gen: 11. vers 31. (4) Gen: 12. vers 19. (5) Gen: 13 vers 3. 4. (6) Gen: 18. vers 10. 11. (7) Gen: 21. vers 2. (8) Gen: 21. vers 17. 18. 19. (9) Gen: 18. vers 32.

Kreeght

Kreeght ghy niet ſtaech gehoor; Ghy wont voor *Loth* de ſlach,
Die (1) *Hoba* noch gedenckt en noyt vergeten mach.
Waer toe dan dus gedraelt, ik kom de hoochte nad'rē,
Die mijnen Sone leyt by Vader *Terahs* Vad'ren,
Blijft Iongens, blijft hier ſtaen, wy gaen de bergen op,
En bidden met ons beyd' den grooten Hemels-Godt.
Ick weet dat ſijne gunſt ſich over my ſal ſtrecken,
En uyt dees ſteenen ſelfs mijn zaet weerom verwecken,
Gods Woort ſtaet ſtadig-vaſt dat wanckelt nimmermeer,
Hier op ſoo treed' ick voort en volge u begeer.
Ick ſondich tegens hem, dat ick hier langer drale,
My dunckt ick wert beſpot ſelfs van de Sonne-ſtralen,
Waer is mijn groote ziel; het hemels hooch gebodt,
En geeft geen ſterflijck menſch oyt een rampzalich lot.
Mijn Soon, draecht ghy het hout, ik drage mes en kolen,
Och *Iſaack!* ghy weet niet, wat hier leyt verholen,
Wat hier verborgen is, het Altaer is gebouwt
Dat met u jeuchdich bloet terſtont ſal zijn bedout.
Ghy vraegt my naer het Lam, dat wy hier ſullen ſlachtē,
Het Lam dat zijt ghy ſelfs, of Godt moſt het verſachten,
Godt moſt hier voor ſich ſelfs, ons van het Lam verſien,
Mijn handt die geeft de ſlach. *VVien voel ick vvere bien?*

(1) Gen: 18. vers 32. (2) Gen: 14. vers 15. (3) Gen: 22. vers 7. Matth: 3. vers 9. (4) Rom: 4.

Digitized by Google

ISAACKS

EENSAEMHEYT, TVSSCHEN KADES EN BERED.

MYN Vader ſont ſyn Knecht naer *Harans* hof en veſten
Naer 't huys van *Betuel*, daer den *Euphraet* ten Weſten
En *Tygris* vloeyt in 't Ooſt, het alderſchoonſte landt,
Daer *Nahor*, *Milca* gaf ſoo menich minne-pandt.
Hy ſagh de grijsheyt van ſyn oude ende zilv're-haren,
En ducht dat hy haeſt ſal by ſyne Vad'ren varen,
Hy voelt de ſwackheyt van ſyn lend'nen groeyen aen,
En Moeder *Sara* is den wech des vleeſchs gegaen.
Hy wil voor my een Maeght, van bloedt en maeghſchap ſoecken,
Die hy niet vint in een der *Cananiten* hoecken:
De Knecht die ſtont bedut op 's Vaders hoogh gebiet,
Te volgen laſt en woordt, van 't geen ſyn Heer hem hiet.
Hy vaerden aen de reys, en weet niet waer te ryen,
Veel minder waer hy ſal voor my een Vryſter vryen;
Dit is een hert gelach, ſal ick den Bruyd'gom zijn,
En voel ick in myn hert geen ſoete minne-pijn?
Sal hy door hooger laſt myn echte minn' vertoonen,
En ſal een jonge Maeght by my als Vrouwe woonen,
Die ick noyt heb haer oogh, haer hant, haer borſt geſien,
Myn God, myns Hemels-Voogt, wat wil deez ſaek bediē?

Sal

Sal ik haer teere ſchoot, haer jeugt en maegdom ſchendē,
En ſal ſy weer haer wil tot mynen wille wenden,
Werd ick haer echte *M*an en ſy myn Bed-genoot,
Aen wien ick noyt een pandt van echte liefde boot,
Sal ſy myn eygen zijn en been van mynen beene,
*M*et myn in hayl verheucht, met myn in rampen weene,
Sal haer vleeſch met myn vleeſch te ſamen zijn gepaert,
Daer ick niet weet haer ſin, noch ſy kent mynen aert.
Dus mael ik dach aen dach en doe myn ſinnen dwalen,
Noch 'top-gaē van de Son, noch 'tduyckē van haer ſtralē
En geeft my immer ruſt, deez nat-bedoude nacht,
Heb ick in eenſaemheyt en ſtilte door-gebracht:
O lieve eenſaemheyt! Waer vallen mijn gepeyſen,
Waer kan ick by dees ſprong met mijn gedachten reyſen,
Schoon dat het water ruyſt, dat yder ruſten doet,
Noch vind ick ruſt noch ſlaep in mijn bedroeft gemoet;
Een ſacht en Zuyen windt die daelde door de blad'ren,
*M*y dacht ick hoorden al mijn Vaders Dienaer nad'ren,
En ſchoon de Nachtegael een aerdigh deuntje ſongh,
Geen ſlaep bekroop mijn oogh dat nimmer ruſte vongh.
Dan loop ick in dit dal, dan gae ick naer die bergen,
Die met haer hooge top my meerder vreughde vergen,
Ick ſie naer *Haran* toe, wie weet of daer een *M*aeght
Als noch geboren is die mijne ziel behaeght.
En waerom mocht ick niet by onſe Buren vryen,
Die al te verre loopt die ſal het minſt bedyen:

Digitized by Google

In't weeligh *Canaan* daer is ſoo menigh Kindt,
Dat dubbel weerdich is van my te zijn bemint.
En ſchoon daer waſſer een, die hem en my behaeghde,
Sal die juyſt ſeggen *Iae*, als hy't haer een mael vraeghde,
Een ſchoone Maeght die moet geſtadigh zijn gevreen,
De kuysheyt is gewent te ſeggen dickmael *Neen*.
Ick gae wat naer die bron, om my wat te verluſten,
Op't deckzel van den (1) Put ben ick gewent te ruſten:
Ick roep den Hemel-Vooght, den grooten Schepper aen,
Die Vader *Abraham* dé zijne gunſt verſtaen.
Die ſelf den Offer-Ram heeft in het boſch geſonden,
Wanneer ick uyt-geſtreckt lagh op't Altaer gebonden,
Daer broeder *Iſmaël* zijn dorſt te leſſchen vont,
Doen *Hagar* buyten raet en ſonder hulpe ſtont.
My dunct ik hoor gedruys van paerdē of van Keem'len,
Ick loop de hoochten op, wat ſien ik ginder weem'len,
Ick ſie een gantſche ſtoet, een maeghdelijcken rey,
Doet aen de Dienaer van mijn Vader hier geley,
Daer rijter een voor uyt. 'tIs beſt ick ſpoey mijn gangen,
Ick weet niet wat ick voel voor innerlick verlangen,
Myn dunct haer ſluyer valt, o! mocht ik ſien haer oog,
Dat my van verren treft en tot de ziel bewoogh:
Is dat een *Harans* kindt, is onder d'aertſche *V*rouwen
Een die daer waerdigh is voor andere te trouwen,
Die om haer ſchoonheyt en haer ſoet bevallighe'en,
Al d'andere overtreft en waerdigh is gevre'en?

(1) Gen: 16. vers 14. 24. vers 62. 25. vers 11. Gen: 24. vers 62. Gen: 22. vers 13. Gen: 21. vers 19. Gen: 16 vers 1.

Soo

Soo is sy't maer alleen, ick voel een gloet van binnen,
Ick weet niet wat beweeght, myn nieu ontroerde sinnen,
Wie sach in Canaan oyt soo volmaeckten Maeght,
Die in haer teere borst soo hooge deuchden draeght.
Sy glijt den Kemel af, en stelt haer op haer voeten,
Ick spoey my na haer toe en wil de Dochter groeten.
Hy vraeght: Is dit myn ziel die aen de myne kleeft,
En waerom *Abraham* u af-gesonden heeft?
De Dienaer wenct hem toe, wel seyt hy, Puyk der Maegdē
Zijt gy die 's Vaders Knecht, voor my ten echt behaegde,
Komt ghy met hem tot my, den Hemel sent u hier,
Tot lesing van myn brant en heftich minne-vier:
Zijt ghy die 's Vaders Vee het water hebt geschoncken,
Is hy't die uyt u kruyck het (2) water heeft gedroncken,
Ey! lescht myn heeten brandt, laet van u roode mont,
Het minste minne-pandt aen my eens zijn gejont.
Komt tot mijns Vaders huys, mijn Moeder is verscheyē,
Siet daer mijn rechter-handt. kom laet ick u geleyen;
My dunckt u teere schoot my sulcke vruchten draeght,
Dat die den laetsten is, den Hemel meest (2) behaeght.
Komt gaet ter tenten in, ey! hoort die vogel singen.
Het schijnt hy wil u komst aen mynen Vader bringen.
De Myrth, de Lauwer-boom, en 'tgul * Cypressen hout,
Die roepen: ISAACK met syn REBECCA trout.

(1) Gen. 24. vers 64. (2) Gen. 24. vers 18. Gen. 25. vers 27.
(*) Ἀλλήλαις λαλέουσι τὸν γάμον αἱ κυπάρισσοι. Theocr.

Digitized by Google

JACOBS
REYSE NAER HARAN.

TReet vlugge voeten treet, ontreet de vreede handen,
De koorden en de banden
Daer (1) *Eſau* u mé dreycht,
Om dat u Moeder meer tot u (2) dan tot hem neycht;
Ick voel mijn hert verſterckt, al heb ick Vaders zegen,
Door's Moeders liſt verkregen.
Ick voel mijn ziel verblijt
Nu ik den (3) ſteen mijns hoofts den Schepper heb gewyt.
Ick droomde deſe nacht, dat ick een leeder naeckte,
Wiens top den Hemel raeckte,
En dat der (4) Eng'len ſtoet
Wert met een ned'rich hert, van my, van ver begroet,
En dat den Hemel-Vorſt ſey als hy my quam nad'ren:
Ick ben de Godt uw's Vadr'en,
Ick heb haer voort geplant,
Dit Landt daer ghy op ruſt, dat geef ick in u handt;
V Zaet ſal weſen als het ſtof der gantſcher aerde,
Vol heerlijckheyt en waerde,
Van't (5) Noorden tot het Zuydt,
Soo geeft u vruchtbaerheyt haer wee'lge rancken uyt,
Van't Ooſten tot het Weſt, ſoo ſal u Zaet uytbreken
Als een fonteyne leken,

(1) Gen: 27. vers 41. (2) Gen: 27. vers 9. (3) Gen: 28. vers 12. (5) Gen: 28. vers 14.

Van

Digitized by Google

Van wiens Kriſtale vloet
De volck'ren van der Aardt ſtaeg zijn in overvloet.
Hier op ſoo ſpoey ik voort, en ſnel mijn vlugge gangen,
Met innerlijck verlangen:
Dat gaet naer *Haran* toe,
Myn lenden zijn verſterckt, myn beenen nimmer moe;
Myn Vader ſent my af tot aen myn's Moeders Magen,
Met 'sMoeders wel-behagen,
Dat ick Oom *Laban* groet
En open hem de gront van mijn verlieft gemoet:
My dunct ik min alreed, de liefd' die ſchiet haer ſchichtē
In diepſt van mijn gevrichten,
En ſie noch menſch noch maeght
En weet niet wat my hier in dit geweſt behaeght.
My dunckt de Violet, de wit en roode Rooſen
Die ſchijnen meer te blooſen,
De velden zijn verblijt,
My dunckt de jeught van't jaer, herbloeyt in deſe tijt,
Wat ſien ick daer voor volck, die hare Kudden telden
In't hangen van die velde,
Daer langhs dat boom-gewas,
Daer achter door dat velt, gints naeſt dat welich gras,
Hier naer ſet ick myn tredt, ick gae beſt door die weyen,
Myn Godt ſal my geleyen.
Daer ginder komt een man,
Ick vraegh hem naer myn Oom, ſoo ick hem treffen kan,

My

My dunckt hy hoed het Vee, daer zijnder meer te velde
'tIs beſt, ick my haer melde,
Dat ick myn voeten ſnel,
En vraeg haer: Vrienden kent ghy hier doch Laban wel,
Hoe ſtaet het met ſyn Huys, waer is hy doch geſeten,
Doet my ſyn handel weten,
En my is aengeſeyt,
En waer zijn wooningh is en wie zijn kudde weyt.
Maer ſiet, wie komt daer aen, ik heb een Maegt vernomẽ,
Myn dunckt myn leden ſchromen,
Myn beenen ſtaen niet ſtil,
Wel wat beduyt aen my dit innerlijck getril;
Ick nader naer haer toe, wie ſach oyt ſchoonder leden,
En nette en eerb're zeden,
Myn dunckt het vuur genaeckt
Dat myn verteeren ſal; wert niet de vlam geſtaeckt:
Ick blaeck in haer gelaet, en aen haer ſchoone handen
Doen ick Mins offerhanden,
O! harde liefdens pijn,
Ick ſegh in myn gemoet: mocht ick u Dienaer zijn:
Ick trede naer haer toe, en ſegh haer myn belangen,
Myn wenſchen en verlangen,
En ſegh met een de groet
Die Vader *Iſaack* ſyn Broeder *Laban* doet.
Het ſchijnt ſy is geſint haer Schaepjens te doen drinckẽ
Ick laet my neder-ſincken

En

En drenckt haer wollich Vee,
Terwijl dat *Rachel* ſelfs een kusje van my lee,
Mits dat ick voel haer lip op myne lippen kleven,
En d'een op d'andre leven,
Soo ſtont ick als verſteent, (weent.
Myn hert van (1) vreuchde ſchreyt, myn oogh van liefde
Myn dacht dat ick doen ſach, haer maegdelijcke wangen
Met purper-root behangen,
Schoon ſy my van haer ſtiet,
Dat ſy my daerom haet, en dunckt my echter niet.
Ick ben om harent wil in *Labans* dienſt getreden,
O! altijt ſoete reden;
Hy ſeyde blyft by my,
'tIs beter dat ſy (2) d'uw dan dats' een anders zy.
Nu leef ick ſtaegh in hoop, wat faeck kan my verdrieten
Om haer min te genieten,
O! ſtaegh te prijſen dagh,
Waer in ick *Rachel* eens naer wenſch genieten mocht
Ick voel myn gantſche ziel door ſtage vreucht bekropen,
Myn herte gaet my open,
Als ick van Rachels handt
Een doutje werd gewaer voor eenich minne-pandt.
Als ik haer maek een krants, van Roos van Eg'lantieren,
Om haer het hooft te cieren,
Dan roep ick dickmael uyt:
Myn *Rachel*, myn Vermaeck, myn Ziel, myn lieve Bruyt.

(1) Gen. 29. vers 11. (2) Gen. 29. vers 19.

Digitized by Google

(1) Wat iſt voor my een vreugt haer Schaepjens te beſorgē
By avont en by morgen.
(2) Myn dienſt is geen bedwangh,
Schoon dat het duuren mocht noch ſeven jaren langh.
Wat was ick laetſt bedroeft, om dat myn *Rachels* Geytje
Gemiſt wiert in dat weytje,
En dat haer liefſte Lam,
Met 'tduycken van de Son, niet in de ſtal en quam:
Ik ſocht door't gantſche velt, ik vont het neer-gedoken,
En 'teene been gebroken:
Dies pluckt ick edel kruyt,
En bracht het we'er geſont, ontrent myn lieve Bruyt.
Myn *Rachel* was verblijt, ick badt haer om belooningh,
Sy badt my om verſchooninghe:
Ten leſten heeft haer mont
Aen myn verliefde ziel, een lieve kus gejont.
My dacht geen Vorſt op Aerd en was by my te lijcken,
Wech yd'le Werelts Rijcken,
Langh leve *Labans* Kindt,
Myn *Rachel* die van my ſoo vierich wert bemindt.
Ick tel de daeghjens vaſt, de uren en de nachten
Om myn pijn te verſachten,
Schoon dat den avont daelt,
Noch nadert al de uur daer myne ziel op maelt.
Ick deed leſt op een boom ons beyder naemen groeyen,
En d'een door d'and're bloeyen,

(1) Gen. 29. vers 9. (2) Servitium domicæ Libertatis ſumma eſt.

Wat

Wat dat ick poot of plant,
Men vinter inne ſtaen van myn een minne-pant.
Leeft boomtje laet u baſt, geduerich grooter werden,
Myn min ſal ſtaegh volherden
En blyven vaſt gegront,
Terwijl den Hemel my, myn *Rachel* heeft gejont.
En als ick dickmael ſal met haer hier komen treden,
En ſy leeſt myn geſneden,
Soo veel de letter groeyt:
Soo ſeer iſt dat myn ziel in hare liefde bloeyt.
Schoon dat den Winter komt en gaf ons herder ſlagen,
En meerder kou te dragen,
En dat ick om het Vee
Van *Laban* lijden mocht, of ſmaet of herten wee,
Soo trooſt my wederom, dat eens de tijt ſal komen
Waer in ick door de ſtromen
Van myn volmaeckte min,
Sal zeylen naer myn wenſch de rechte haven in:
En dat myn *Rachel* dan vol echtelijcke minne
Leſcht mynen brandt van binne.
Treedt vlugge voeten treedt,
Men wint geen ſchoone Maeght, dan door een droevigh ſweet.

Digitized by Google

JOSEPH
By syne Broederen
IN ÆGYPTEN.

Ick toon hier Ioseph *niet op eenigh Schou-thooneel,*
Ik vveet vvel dat geen ſvvier hier is in't minſte deel,
Die hem in Pharoos *Hof vvil als een Vorſt ſien leven,*
So heeft den grooten Groot *hem in het Roomſch beſchreven,*
En Vondel *brengt hem ſoo op d'Amſtelſche Schouburgh,*
Ick toon maer hoe hy draeght voor zijne Broed'ren ſorgh.

JOSEPH, RAMSES.

HOe komt den morgen-ſtont, met vers ontloke ſtralen
Hier door het groen tapijt van hof en kam'ren dalē,
Het groote Sonne-licht ontſluyt den duyſt'ren nacht,
Die ick ten dienſt van't Rijck alleen heb door-gebracht.
Ick ſie den dieren tijt die komt ons daegh'lijcks nader,
Ick ducht den hongers-noot die treft myn eygen Vader:
Myn Page die heeft my ſoo daed'lijck kont gedaen,
Hoe dat een yder bidt te koopen eenigh graen,
En dat thien mannen hem uyt *Canaan* bekende,
Dat daer het gantſche Landt verſmachten in ellende,
Ick ſweegh. Maer 't ſedert hy my deſe tijdingh bracht,
Soo voel ick dat myn ziel ſtaegh om myn Vader dacht

En

En om myn Broed'rē denct, ſchoon dat ſy my verkochtē,
En dat een deel van haer my te vermoorden ſochten,
Had Broeder *Ruben* niet dat wreede ſtuck belet,
En ſich met handt en borſt daer tegen aengeſet,
Schoon ick van haer verraen, heb in den kuyl geſeten,
En dat myn beſte kleet aen ſtucken was gereten,
Alſt Vader wiert vertoont, wanneer ick van een beeſt,
Quanshuys, gelijck men ſey, verſlonden was geweeſt.
Schoon men my ſtaegh verweet, dat ik was luy, en lómer
Dan ſy, en riepen: ſiet daer ginder komt den Drómer,
En dat ick ben door haer lijfs-eygen wech-gevoert,
Noch voel ick, iſſer yet, dat my de geeſt ontroert,
Noch denckt mijn hert om haer, noch voel ick in mijn ſinnen
Yet dat my 's Vaders huys geſtadigh doet beminnen,
Schoon *Pharao* aen my 't bewint der Landen geeft,
Noch iſſer yet dat ſtaegh my door de ſinnen ſweeft.
Geen purp're Tabbert, noch geen Schilt-wacht en Trawanten,
Geen Diamant verciert met Goudt aen alle kanten,
Geen Vorſtelijck gevley, geen Onder-koninghs lof
Verlicht in myn den treck tot 's Vaders huys en hof.
Ick voel myn Vader-landt door myn gedachten ſpelen,
De ſoetheyt van de lucht myn beſigh herte ſtelen:
En ſchoon aen my den ſtaf van heel *Egypten* quam,
Noch blijfter echter yets, dat my het herte nam.

My dunckt ick krijge luſt, om een van deſe lieden,
Hier in dit ſtil vertreck, voor my alleen, t'ontbieden,
Of iſt beſt alle thien, haer bé te hooren aen,
Miſſchien of ſy my jets van Vader doen verſtaen,
Of jet van *Benjamin*, myn liefſt en jonghſte Broeder,
V eerſt-geboortens uur was 'teynde van myn Moeder,
Myn Moeder die ſoo diep in 's Vaders herte ſtont,
Dat noyt een ander hem ſoo vierigh heeft gewont.
Daer naedert weer tot my een van myn Hovelingen,
Het ſchijndt den honghers-noodt komt ſtaedigh herder dringen,
Heel *Canaan* dat hout met ſtadigh bidden aen,
Om uyt ons koren-kiſt te koopen eenigh graen.
Gaet *Raemſes* laet tot my de *Cananiten* komen.
Haer aengeſicht dat is vol ſchrick en angſtigh ſchromen,
Wat eyſchte *Canaan* van groot *Egyptens-Vooght?*

IOSEPH, IUDAS, SYMEON *met acht kinderen* IACOBS.

IUDAS.

Den honger machtigh Vorſt, de beenderen verdrooght
Van die hier voor u ſtaē, 'tzijn t'ſamen thien Gebroeders,
Van eenen Vader, maer van drie verſcheyde Moeders,
Noch by eèn and're Vrouw had hyder twee geteelt,
Den eerſten is niet meer, den jonghſten hy mé ſpeelt,
Nu is hy out en kout, en af-geleeft van dagen:

IOSEPH.

Ick loof ghy tracht ons hier te leggen liſt en lagen,

Of

Of op verradery u aenkomſt wert geduyt,
Brengt hier u jongſte Broer, of ghy raeckt hier niet uyt,
Maeckt datter een van al u jonghſten Broeder hale,
En blijft ghy t'ſamen hier. Of wilder een betalen
Voor alle d'anderen, die blijve hier by mijn,

SYMEON.

Ick ſal geduchte Vorſt hier u gevangen zijn,
Soo langh dat ſy met hem tot u hier weder komen,
Geen lagen zijn by ons, wy leven als de vromen.

IOSEPH *alleen.*

Al ſcheen ick vry wat fier en bitzigh in mijn woordt,
En vraegden waer van daen ſy herwaerts quamen voort,
En of ick my geliet, of ick haer wilde vangen,
Noch voel ik is mijn hert met 's Broeders ſucht behangē,
Nu vind ick in mijn droom, mijn ſchoven over endt,
De hare tot de mijn, eerbiedighlijck, gewent:
Nu ſien ick Son en Maen, en elleff Sterren tuygen,
Dat ſy haer eens voor my ter neder ſouden buygen.
Myn Godt! ick voel u gunſt geſtadigh over mijn,
Wilt met u goeden geeſt doch dit mael by my zijn.
Ick heb de ſacken van de negen vol doen laden,
Om 'tgantſche Huys-geſin van Vader te verſaden,
En heb door *Ramſes* nu de saeck alſoo beſtelt,
Dat yder in de zijn we'er vint zijn eygen gelt.
Schoon ick myn Broeders nu in ootmoet heb vernomen,
Geeft Heer dat noyt by my dit werde op-genomen

In

Digitized by Google

In heer-ſucht. noch dat ik daer grootsheyt uyt en ſuygh,
Maer dat ik my voor u ter aerden neder buygh,
En u bekenne dat den minſten van haer allen,
Door u genaed'ge handt, dees gunſt is toe-gevallen,
En dat den honger die mijns Vaders huys geniet,
My ſtaegh doet hongeren naer 'tgeen ghy my gebiet.
Maer 'thert verlanght my ſtaegh om *Benjamin* te kuſſen,
Een rechte broeder-min die ſietmen ſelden bluſſen.
Ick heb den ſtaet van't Landt nu weder overſien,
Den honger komt van uur tot uurons meer beſpien:
Ick gis de Broederen die ſullen haeſt verſchijnen,
Den hongers noot die doet de ſchaemte licht verdwijnē,
'tBeſtier vant gantſche landt en ſet noyt uyt mijn hooft,
Dat ick van Vader ben, en hy van my berooft.
Siet daer komt *Ramſes* aen, ick gis ſy zijn gekomen,
Hy heefter thien, ſeyt hy, op't binnen-hof vernomen,
Ick wachtſe alle hier, ick moet noch iet beſtaen,
En toon maer eens van ver wat my is aengedaen.

IOSEPH, RUBEN, BENIAMIN *ende d'andere ſonen* IACOBS.

Ghy zijt hier weer gelandt. en hout te ſaem u woorde,
Is hy't die 'thette van u Vader ſoo bekoorde,
Is dit den jonghſten die u Vader teelden voort?

RUBEN.

Hy iſt die Vader heeft door reyne min bekoort,
Hy miſten liever 'tlicht dan hy dit Kindt ſou derven,
Was *Benjamin* niet meer, hoe haeſt ſou *Iacob* ſterven.

IOSEPH.

Digitized by Google

IOSEPH.

Gaet treckt ghy weder heen, het koren is gereet,
Maeckt dat gy't naer de noot van't gantſche huys beſteet.

IOSEPH *alleen.*

Ick heb aen jeder een den koop-ſchat weer-gegeven,
En om haer nu van ſchrick en angſt eens te doen beven,
Soo is myn drinck-vat in des jonghſtens ſack geleyt,
Die 'kloof dat achter-haelt, in bitt're tranen ſchreyt.
Ick gaf myn Dienaer laſt van dieft haer te betichten,
Het hoon aen myn gedaen, ſal haer 'tverſtant verlichten.
Siet daer, daer komen ſy weerom ter poorten in,
Wie veynſden oyt te langh een broederlijcke min,
Ick wil met *Iuda* en dit *Kindt* alleenich ſpreken:

JOSEPH, JUDA, BENJAMIM.

Den Ouden leeft hy, of is hy in't graf geweken?

JUDA.

Wanneer u Dienaer wee'r ſyns Vaders huys verliet,
Waſt dat hy redelijck hem by geſontheyt liet.

JOSEPH.

Hoe hoogh is hy bedaeght, hoe ver zijn jaren treden?

JVDA.

Tot derthien malen thien, of daer niet ver beneden.

JOSEPH.

En is hy paſſelijck nae zijnen ſtaet geſont?

JVDA.

Heel wel, hielt droefheyt niet het herte ſtaegh gewont.

Digitized by Google

IOSEPH.

Wel groeyt zijn hertzeer om dat hy dit Kint moet dervē?

IVDA.

Een ander Soon die doet hem meer van rouwe sterven,

IOSEPH.

Wie was die Soon, ick heb een Vader oock bejaert?

IVDA.

My heugt wanneer hy sich van schreyen nau bedaert,
Dat hy seyt: dat eē beest hem heeft in't bosch verslondē,
Hy weet het die daer kan het menschē hert door-grondē;

IOSEPH.

Gy sweert, 'tis wel, voor God en blijft doch niet bedeckt,
De Tijt vertoont een feyt, hoe vuyl 'tis of bevleckt.

IVDA.

Och! offer eens eē dag hem we'er te voortschijn brachte,
Soo wierde *Iacob* jong en kreegh we'er nieuwe krachten,

IOSEPH.

Wel, sout ghy hem wel we'er voor Broeder nemen aen?

IVDA.

Ick wensch, om 's Vaders wil, dit lichaem af te staen,
Was daer mé voor de hant, die soo langh was verlooren,

IOSEPH.

Heeft hem u Vader dan soo hoogh en dier verkoren?

IVDA.

Soo hoogh, dat niet op aerd' mijn Vader soo bemint,

IOSEPH.

Seght my, waerom had hy doch desen soo besint?

IVDA

IVDA.

Om dat zijn deuchden vry ver boven d'onſe gingen,
En dat hy daeg'lijcks ſprak met hem van hoog're dingen.

IOSEPH.

Wat dunckt u van dit Hof en *Pharaoos* gebiedt?

IVDA.

In't gantſche Syrien men nergens ſchoonder ſiet,

IOSEPH.

Hoe ſtaet u aen 'tgebiet van Landen en van Steden?

IVDA.

Seer wel, geduchte Vorſt, nu ghy die komt bekleeden,

IOSEPH.

Sout u niet luſten om hier mede neer te ſlaen?

IVDA.

Seer wel, op dat wy niet van hongers noot vergaen,

IOSEPH.

Wel, waerom wilt gy dan hier noch niet wat vertoeven?

IVDA.

Om dat den ouden Man te ſeer ſich ſouw bedroeven,

IOSEPH.

Wel, ſoude hy niet hier noch konnen zijn gebracht?

IVDA.

Hier op iſt dat ick eerſt naer 's Vaders wille wacht,

IOSEPH.

Miſſchien ſou hem de min van ſynen Soon hier trecken,
En als dit Kindt hier blyft, meer tot de reys verwecken,

Digitized by Google

Hoe is dit Kindt syn naem? (IUDA) syn naem is *Benjamin*.

IOSEPH.

De kracht des rechter-handts is van dit woort de sin.

IVDA.

Hoe, kunt ghy ook Hebreeusch? IOSEPH 'kwas ook eens in u Landen,

IVDA.

Hoe quam myn Heer alhier? IOS. De nijdt heeft vreede tanden;

IVDA.

Dat dier dat is bekent, by ons, gelijck de pest.

IOSEPH.

Verkooptmen vrye luy oock wel in dat gewest?

IVDA.

De wetten van ons Landt dat nimmermeer en leden,

IOSEPH.

De menschen hebben dick de wetten overtreden,

IVDA.

Maer Godt de straffer is vant dadelijck gewelt.

IOSEPH.

Hoe was den Soon syn naem, die 't beest had neer-gevelt?

IVDA.

Ioseph wast dat dien Soon van Vader was geheeten,

IOSEPH.

Hoe luyt dat in u tael, dat wilde ick wel weten?

IUDA.

Digitized by Google

IVDA.

Het is den op-gangh van een wel-geſegent huys,

IOSEPH.

De daet die brengt de Naem dē menſch van ſelve t'huys,

IVDA.

De uyt-komſt heeft ons hier een kleyne proef gegeven,

IOSEPH.

Wie iſſer doot, als men noch twyfelt aen zijn leven?
Godt die hem 't leven gaf, die heeft hem licht bewaert
En voor zijn Vaders endt, hem noch te lijf geſpaert.

IVDA.

Dat wil den grooten Godt en hem en my eens geven.

IOSEPH.

Siet *Iudas:* ſiet hier ſtaet noch *Ioſeph* in het leven,
Dien *Ioſeph* die door haet, dat vreeſſelijcke beeſt,
Van ſyne Broeders is voor gelt verkocht geweeſt.
Dien *Ioſeph* ben ick ſelfs, wiens kleet aen ſtuck gereten,
Heeft in den droogen kuyl, door *Rubens* raet, geſeten,
Zijn nu myn dromen waer? ick eyſch niet van u handt,
Myn geeſt heeft op de vraeck al langh de overhandt,
Ick kus u *Benjamin* met innerlijck verlangen,
Ick ſal aen Vader ſtracks dees boodſchap doen erlangen.
Komt, treed met my hier in, ick ſegh de Broeders aen,
Hoe dat het is met my, van tijt tot tijt gegaen.

Digitized by Google

JEPHTAHS SINNE-STRYT

Naer d'overvvinninge der Ammoniten.

WAT baet het immer my dat (1) *Ammon* is gevloden,
Dat 'tmoedig *Iſraël* won door myn handt de ſlag,
En dat den gantſchen Staet van *Gilead* my nóden,
Om tegens hem in't velt te voeren d'Oorloghs-vlagh,
Wat baet het immer my, 'tbevel my op-gedragen,
Doen ick uyt 's Vaders huys, als Schopp'ling, vluchten móſt
Langhs 'twoeſt geberchte heen, al-waer myn ruyter-ſlagen,
By daeghlijcks hant-gevecht, ons hielpen aen de koſt,
Wat baet het immer my, dat ick geen kleyne bende,
Maer leeg'ren tegens een, geſtadigh trecken doe,
Dat (2) *Arnons-vloet* nu is een bloed-bad van ellende,
Geroot-veruwt door de kracht van *Jacobs* wapen-roe,
Dit bloed-bad dat de Zee niet af vermach te waſſen,
Schoon dat het vloeydt int Ooſt van *Minniths* velden heen,
Kan aen myn droeve ziel de minſte vreucht toe-paſſen,
VVant die leyt neer-gevelt in klachten en geween;

(1) Judic: 11. vers 32. (2) Aroër alwaer de ſlagh van Jephtahs geſchiet is, lagh aen de beecke Arnon, niet daer deſe van't geberchte Gilead Weſt-waerdts af-loopt in de Jordane, maer uyt het Zuyd-eynde van dit geberchte, daer die eyndelijck valt in de Zout-zee.

Schoon

Digitized by Google

Schoon dat het hel geluyt, van hoornen en trompetten,
Staegh bralt myn hooge lof, door *Ammons* ſteden uyt,
Noyt ſal myn hert daer in de minſte vreuchde ſetten,
My paſt geen zegen-galm, maer wel een lijck-geluyt.
Myn ziel die had den Heer een dieren eed geſworen,
Een eed die my verbint en die ick houden moet,
Dat 't geen my uyt myn huys eerſt komen ſou te voren,
Sou zijn ten offer aen den Heere in ſyn bloet.
Nu iſt myn Dochter die daer eerſt-mael quam getreden,
En die my heeft ontmoet, wanneer ick weder quam,
Sal ick nu moeten haer tot 't toffer-block doen treden?
Ick reet dit oorlogs kleet, doen ick myn Kind vernam;
Myn Kindt, myn eenigh Kindt! alleenigh my geboren,
Zijt ghy hier 't toffer Lam, dat ick hier ſlachten moet,
Och! had doch *Iſrael* den ſlagh en moet verloren,
Soo wierd geen lauwer-blat beſoetelt met u bloet.
Och! ſweefden ick noch in de wilde woeſte bergen,
Wiens kruyn van ver beſagh 't verlore vyands landt,
Daer kon myn 't eenſaem *Tob* al meerder vreuchde vergē,
Schoon men aldaer noch boom noch vruchten heeft geplant,
Had ick geen ſtale klingh op myne zy gebonden,
En had geen blanck kasket geſloten *Iepthaas* hooft,
Och! had my niemant oyt in 't worſtel-perck gevonden,
Soo was ick van myn Kindt noch myn vermaeckt berooft.

Waerom

Waerom ontfongh dees handt den ſtock der Oorloghs-
benden,
Waerom deed' *Gilead* het oogh op *Iephta* ſlaen,
Moſt *Iſraëls* geluck, voor my in rampen wenden,
En voor haer Zegen-koets myn Kindt ten offer gaen?
Myn vyant ſtort ter neer, en vluchten door zijn landen,
Ick quam vol oorloghs-eer tot *Mizpa* uyt den ſtrydt,
Wie dacht dat deſe prael, verkeerd in offerhanden,
Myn Dochters bruylofs-bed aldus was toegewyt.
Myn woort vermoort myn Kindt, myn min wil het be-
ſchermen,
Myn Vrou die ſeyt aen my: ons Wet en lijdt het niet.
Myn woort beſchuldight my, al wilden ick't erbermen,
De Wet en giſten noyt dat Godt my dit gebiet.
Heeft niet den Hemel-Voogt aen *Abraham* geboden,
Dat hy met ſynen Soon brand-offer houden ſou,
Stont niet ſyn handt geſtreckt om *Iſaack* te dooden,
Waer toe dient dan aen my dit innerlijck berou.
Dees eeu die prijſt zijn daet, en d'eeuwen die ons volgen,
Die vloecken tegen my, ſoo ik verſchoon myn Kindt,
VVaer toe dient dat ick dan ben tegens Godt verbolgen,
Terwijl Godt in haer doot een wel-behagen vindt.
Maer hoe; was God gedient, met 'smenſchen offerhande,
O neen! hy ſont een Ram, die dwaeldē door het hout,
Hong niet myn hert te hoog, myn tong uyt hare bandē,
VVanneer ick onbedacht was in myn woort ſo ſtout?

Hy

Digitized by Google

Hy eyſcht geen menſchen bloedt, hy ſchrikt van ſulcke vlammen,
De (1) Prieſters ſeggen my: dat dit niet kan beſtaen,
Maer dat ik 'toffer-blok beſpreng met bloet der Rammē,
En laet myn Kindt met haer geſpelen treuren gaen.
Daer gaet myn droevig Lam haer maegdom nu betreurē,
Ick wacht geen ſuygeling uyt hare teng're ſchoot,
Sy gaet in't eenſaem wout, of aen de beken neuren,
Gelijck een ſuyv're Swaen, als ſy vlieght na de doot:
Daer treet myn eenigh Kindt by nachten en by dagen,
En maekt haer ziel bereyt om voor den Heer te ſtaen,
Verlaet de jonge jeught, en wie haer oyt behaeghden.
Haer koſtelijck gewaet, waer meed ſy gingh belaen;
Van ſteen van diamant, van arm, van vinger-ringen,
Van ſtricken in het hayr, van veer-bos op het hooft,
Van kanten dicht geboort, van duyſent moye dingen,
Heeft haer, myn woort, myn eed, met eenen ſlagh berooft.
Ick offer haer aen Godt door nederige ſinnen,
En doe haer lichaem voor den autaer heffen op,
En ſie alſoo de gunſt van d'Hemel-Vooght te winnen.
En ſchud dit offer-vuur van myn verdwaeſden kop.

(1) Nam quod de ἀνθρωποθυσία, quidam interpretati ſunt, neque hac delectatur Deus, neque ſenſit hoc Jephtachi fides, etenim Deus prohibet eam & damnat lege, Lev: 27, ideoque primigenitos mandavit redimi, & Jephtes, filiam non redemit æſtimatione pecuniæ ſecundum legem quæ habetur, Levit: ult: vers 4, ſed reliquit conſecratum Domino ideoque non paſſus eſt illam nubere, & filia votum patris amplexa eſt ſe in perpetuo quaſi Nazireæam futuram Domini. vid. Jun: & Tremell: in fin. Cap: XII. Jud:

Digitized by Google

JOBS KLACHTEN.

'T Gedult dat is ten eynd, myn ſlagen en myn plagen,
Kan ick niet langer dragen,
En noch ſoo neemt de roe
Van Gods geſtrenge handt, op my geſtadigh toe.
Myn Rund'ren zijn vernielt, myn knechten neer-gehouwen
In 't landt-en acker-bouwen,
Het wreet *Sabeerſche* ſweert
Is met myn Oſſen en myn Ez'len bloet beſmeert,
Het vuur viel uyt de lucht en deed' myn kuddē branden,
Chaldeen, dat brenght te ſchande
De Keem'len van myn ſtal,
En Godt vertrooſt my noch niet in myn ongeval.
De wint verkracht het huys, daer myne Kind'ren aten,
En by malckand'ren ſaten,
Daer leggen ſy verſmacht
In bloet, en zijn verraen van d'alder-laetſte nacht:
Myn huyt is overlaen met duyſent etter-ſweeren,
Schoon ick myn hooft dē ſcheren,
De pot-ſcherf ſchrobt myn zeer,
En noch ſoo groeyen al myn plagen daegh'lijcks meer.
Myn Wyf die is op my (in myn ellend) gebeten,
En heeft my toe-geſmeten: Of

Of noch myn droevigh hert,
In een oprecht gemoet, tot Godt gebogen wert?
Schoon *Eliphas* my wil noch tot gedult vermanen,
En troosten in myn tranen,
Noch vloeckten ick den dagh,
Waer in dat Moeder oyt myn eerste wesen sagh.
Ick wenschte dat een nacht dien dagh had over-togen,
De naerheyt hem bedrogen,
En dat in 't maenden tal
Van hem geen heug'nis was, en is, of zijn en sal.
Ick wensch dat het gesternt, noyt 's Hemels boogh ver-
Noch op der aerde flick'ren, (blick'ren,
En dat den dageraet
Het bruyne uchtent-licht noyt op hem schijnen laet.
Waerom en smoord ick niet, eer dat ick was geboren,
En gingh terstont verloren,
De borst by my gesooght,
Die had my beter van den honger op-gedrooght.
Ick grave naer de doot, als naer verborgen schatten,
En kan dat schim niet vatten,
Waer dat ick loop of woel,
't Zijn etter-buylen, waer ick rondom henen voel.
Wanneer ick 's avonts my op 't leger neder legge,
Dan doet de noot my seggen:
Wanneer ist weder dagh.
En als die komt, dan ist: o! die den avont sagh.

Digitized by Google

De wormen ſitten in myn huyt en haer verholen,
En maecken kuyl en holen,
Myn vleeſch dat is bekleet,
Met gruys, met ſtof, met aſch, met dreck, en angſtig ſweet,
Ick wenſche dat myn ziel lagh door de doot verworgen,
Soo waer ick buyten ſorge,
Ick acht myn leven niet,
want niet en is voor my, dan hertſeer en verdriet.
Waerom Godt wilt ghy niet my tot de grondt vernielen,
En 't lichaem ſtracks ontzielen,
Wie kan doch tegen dijn,
En waerom wilt ghy my dan niet genadigh zijn.
Myn pijn heeft meerder ſmert, en geeft my harder ſteken
Dan dat der drupp'len leken
Wt een kriſtalle bron,
En datmen kornen zant oyt aen den oever von:
De pijlen van myn Godt, die vliegen door myn ad'ren,
't Fenijn myn geeſt komt nad'ren,
Al wat myn ziel verſchrickt,
Dat heeft den Hemel ſelfs nu tegens my geſchickt.
Myn mont die ſtaet verſtomt, te ſpreken uwe woorden,
Die my wel eer bekoorden,
Ick ſwelgh myn ſpeeckzel op,
En noch blijft even hert, u roed' my op den kop.
Myn Vrou ſiet niet naer my, myn Vrienden ſtaē van verre,
De Kind'ren ſelfs my ſerren,

't Gebeent

't Gebeent kleeft aen myn huyt,
Myn tongh niet anders ſlaet, dan: ay my! ſtadigh uyt.
Hoe dus, geduchte Godt? hoe dus op my verbolgen.
De ſtrijt de menſch gaet volgen,
Wanneer zijn tijt vergaet,
Zijn niet ſyn dagen dan, die op zijn dagh-loon gaet.
De myn die zijn gegaen, ſchoon ik haer niet kon voelen,
Gelijck een Wevers-ſpoele,
Myn leven is een wint,
Wiens duurſaemheyt de menſch, noyt op der aerdē vint.
Waerom doch Menſchen-Voogh, wilt ghy dan met my
Hebt een mael mede-lijden, (ſtrijden,
Schelt my myn zonden quijt,
Ick ſtreck myn vyandt ſelfs, tot ving'ringh en verwijt.
Myn vleeſch gaet naer het graf, en wert tot ſtof en aerde,
Geen heerlickheyt, geen waerde,
En wert aldaer bekent,
De menſch, gelijck een wolck, van d'aerde henen rent.
Maer hoe? het is genoeg, waer heen verdwaelde ſinnē,
Waer is den brandt van binnen,
Den brandt en heete gloet,
Waer door ick viel voor Godt ſoo menighmael te voet,
Hoe ſeer ick ben verteert, door-knaeght en op-gegeten,
Geſpleten en gereten,
'k Weet myn Verloſſer leeft,
Hy ſal de laetſte zijn die op der aerden ſweeft,

Digitized by Google

Hy ſal ſich over 'tſtof van d'Aerd-kloot eens vertoonen,
En by de ſyne woonen,
Als ſyn genade ſtraelt,
Soo weet ick dat hy my, by ſyne Kind'ren haelt:
Dan ſal dit nietig vleeſch, dees huyt noch ſwacke beenē,
Geen rampen meer beweenen,
Als die Godt ſchouwen aen
Dan lacht het oog van vreucht, en 'herte kent geen traē.
Dit oog, dit hooft, dees huyt, dit vleeſch ſal weder leven
En aen malckand'ren kleven,
Myn nieren zijn verheucht,
En ſchoon ick ben verteert ick voel een nieuwe jeucht.
VVaer was myn groot gedult, waer was myn groot ver-
Doen Godt my wou benouwen, (trouwen,
VVil ick ten oorlogh gaen,
Met hem, die met een ſwenck, dit alles doet vergaen,
Die bergen heeft verplant, die d'aerde doet bewegen,
En daveren en beven:
Hy, die de groote Son
Hout op, ſoo datmen niet van haer een ſtrael en von,
Hy die de ſterren door het daeg-licht niet doet ſchijnen,
Haer glinſter-glants verdwijnen,
Die d'Hemelen uyt-breyt,
En die de Aerde van de hooge wat'ren ſcheyt,
Hy die de Wagen maeckt, en oock de ſeven Lichten,
Den Zuyd-pool doet verlichten,

Die

Digitized by Google

Die ſulcke dingen doet,
Waer van het menſchen breyn de minſte niet bevroet.
Hy breeckt zijn gramſchap niet, voor dat wy zijn gebogē
En tot de ziel bewogen,
Maer hy vernielt den kop,
Van haer, die tegens hem, hovaerdich ſtonden op,
Hy ſal niet laten toe, dat ick myn adem hale,
Geen Son ſal my beſtralen,
Voor ik my ſelf verdoem,
En hem en zijne handt, geſtaech rechtveerdigh noem.
Genade, groote Godt! het zijn myn eygen zonden
Daer ick mé legh gebonden,
'tIs een verdiende ſtraf,
Al druckte ſtracks u handt my in het nietich graf;
Ick hoop geſtaech op u, myn plagen en myn ſlagen
Sal ick geduldich dragen,
Schoon dat u handt my doot,
Ick weet, ghy red myn ziel uyt d'alderhoochſte noot.
Ghy kunt, wanneer ghy wilt, my alles weder ſchenckem.
En met dyn gunſt toewencken,
Ghy maeckt u Dienaers zaet
Gezegent binnen *Vz.*, dat boven alle gaet.
Gedult dan armen menſch, geduldich in dit leven,
Godt heeft het u gegeven,
Nu treckt hy't weer naer ſyn,
En waerom ſoud ghy dan hier niet geduldich zijn.

KLAEGH-

Digitized by Google

KLAEGH-LIEDEREN JEREMIA,

AEN ME-VROVWE

ADRIANA van BEVEREN,

Vrouwe van Meerdervoort, &c.

Hier treurt Jeruſalem, als een verlaten VVeuvv',
VVy treuren alle-bey in't beſte van ons Euvv,
Ghy treurt om een, die V in uvve Ieught beminde,
En ick, om Haer, die'kſtaegh om hare deught beſinde,
Dus vind ick nergens Stof, dat u hier beter paſt,
En mijne Zangh-Godin die gaet hier liefſt te gaſt.

CAPITTEL I.

HOE doots, hoe eenſaem ſit, die prachtigſte der Steden,
Die Borger-rijcke Stad, die Godt ſoo hoog beviel,
Soo groot by't Heydens volk. zy heeft een ramp geleden,
Dat treft haer ingewant en over-grootze ziel,
Sy die daer op haer woordt, dé çhijns en tol betalen,
Doe *David* en ſyn *Soon* beheerſchten hare wal,
Treurt nu in eenſaemheyt, en laet haer glory dalen,
Gelijck een Weduw-vrouw betraent haer ongeval,

Sy

Sy ſchreyt en treurt, nu ſy moet Heer en Koning miſſen,
En ſiet haer kroon vertreen in lout're ſlaverny,
Geen ſnuytdoek kan de vloet van haer geſicht af-wiſſen,
Nu ſy moet çijnsbaer zijn, die daer was altijt vry,
Nu ſit ſy trooſteloos en weet geen hulp te vinden,
En treurt al weenende, by dagen en by nacht.
En ſiet van verren ſtaen, wie dat haer oyt beminden,
In ontrouw af-geſackt, die op haer namen acht.
Zy ſiet haer vrienden ſelfs met nijt op haer verbolgen,
En *Iuda* vlucht van haer, om vryheyt voor ſyn Kint:
Maer eer hy vluchten kon, ſo quam men hem vervolgen,
Soo dat hy niet dan ramp en ſware banden vint.
Geen ruſte vint zy meer, zy is geheel verlaten,
Haer vyants ſweert dat heeft haer t'aller oort benaut,
En werdt ſtaegh achter-haelt in d'enghte van de ſtraten,
Soo dat haer Maeghden ſtaen in bitterheydt verflaut.
De wegen die men gingh, na hare poort en wallen,
Die leggen heel verwoeſt, men vint daer geen gedring;
Geen Auter-dienſten noch geen Tempel-feeſten, vallen
Nu meer; d'afgoden daer verwoeſten alle dingh.
De Prieſters ſuchten ſtaeg, en haer Iongvrouwen ſchreyē,
De poorten *Zions* ſtaen rontom in ramp verſteent,
Wie ſal haer Dochteren nu naer den Tempel leyen,
Daer *Zion* in een vloet van bitterheden weent,
Zy voelt op haren kop, die zy eerſt plagh te dwingen,
Haer vyandt leeft in vree, haer Godt die is gehoont,

Digitized by Google

Door 'tmenigh zondigen, haer teere Zuygelingen
En werden van den bant der boeyen niet verſchoont,
De Dochter *Zions* glants, haer ſtaet en heerlickheden
Die zijn al wech gevlucht, haer Vorſten vallen neer,
Gelijck het matte wilt dat op het dor gaet treden,
En bieden 'svyandts Hooft, het minſte tegen-weer.
Ieruſalem her-denckt, in deſe kommer-dagen,
'tVoorſpoedige geniet van haer voorleden tijt,
Terwijl zy hulpeloos, haer Borg'ren ſiet verſlagen,
Haer vyanden rontom ter ſpot ſit en ter ſpijt.
Ieruſalem dat lagh gedoken in de zonden,
Wie haer eerſt eer bewees acht haer geen eere weert,
Als een onreyne Vrouw, ſoo is haer 'thooft bewonden,
Want yder ſiet nu dat ſy naeckt is en onteert,
Sy voelt haer ſchaemt met ſchand, ſy voelt ſy is verſtóte̅,
S'is achterwaerts gekeert, ſy ſucht haer ſuchten uyt,
Sy voelt haer Bruydegom die heeft haer op-geſchoten,
En denckt hoe ſy eens was ſyn alderlieffſte Bruyt,
Haer zonde̅ zijn verſpreyt tot in haer tabberts zoomen,
Haer ſinnen dachten niet, om ſoo verſmaden endt,
En daerom ſietmen haer aldus ten val betoomen,
Geen Trooſter heeft ſy nu in d'uyterſte ellendt.
O Heere! (roept ſy uyt) wilt uwe Bruyt ontfarmen,
Verloſt my eenmael, want myn vyandt is te groot;
Hy heeft myn Tempel-gout alrede in ſyn arme̅, (noot.
Het wreet (1) *Chaldeerſche* ſwaert dat bracht ons in dien

(1) Jerm: 52. vers. 17. 18.

Sy

Sy heeft al moeten ſien. dat den *Chaldeer* en *Heyden*
Tradt in haer Hayligdom, daer hy niet komen mocht,
In't hayligh Haylighdom liet hy zijn paerden weyden,
Wie had om ſulcken ramp zijn leven oyt gedocht!
Haer volk dat ſucht te ſaem, ſoekt broot om van te levē,
Wat dat haer oogh bemint, geheel verloren gaet,
Tot ſpijs wert het beſteet, om hen de koſt te geven,
O Heer! u aengeſicht tot haer eens komen laet.
Hoe ben ick dus (ſeyd ſy) verſchoven van u Weſen,
Hoe ben ick in u oogh, ſoo ongenoeyden gaſt,
Hoe nu ſoo kleyn van weerd, en ſo verhoogt voor deſen,
Daer ſtof en puyn, myn hooft en vlechten heeft door-
Wie over wegen gaet, treft dit u niet ter herte? (aſt,
Schour myn ellenden aen, waer vont mē grooter pijn,
Als die my is geſchiet, en die in my doet ſmerte,
De toorn en grimmigheyt die in myn God mach zijn,
Hy ſont van d'hooghten af een vuur in myne beenen,
Een vuur, een ſtage pijn, heeft my het vleeſch verteert,
Een net myn voeten bint, myn oogen moeten weenen,
Hy heeft my achterwaerts, door zijne macht gekeert,
Hy heeft my door zijn handt, door zijn geduurig plagen,
Verwoeſt, verwedulijckt, by dagen en by nacht,
En ſieck of kranck gemaeckt, dē tijt van gantſche dagen,
En vind my t'aller zy van Vrund en Maegh veracht.
Myn zonden-jock dat heeft ſyn hant aen my gebonden,
Gevlochten dwers door eē, geklommē op myn hooft,

Digitized by Google

Myn krachten zijn verteert, ick legh in bloet en wonden,
En ben van hulp en trooſt van alle kant berooft.
Myn forten zijn gevelt. een bende der vyanden, (heldt
Die ruckt haer kracht te ſaem, om menigh moedigh
Van myne jong'linghſchap ten ſtrijde aen te randen,
Die door het oorloghs-ſweert ter neder zijn gevelt.
De Heere heeft het volck van myn verhoochde ſteden,
Getrapt, getreden, als de korne van de wijn,
En *Iudaas* dochteren die perſſe doen betreden,
Wie ſou om ſulcken ſmert niet altijt treurigh zijn.
Myn ooge vloeyt in traen, 'tzijn ſtage water-beken,
Die bigg'len van myn wangh en myne lippen af.
De Trooſter is niet meer, wie ſal myn ziel op-queken,
Myn kind'ren zijn verwoeſt, en dalen in het graf.
Ick ſtreck myn handen uyt, daer is geen hulp voorhandē,
Geen Trooſter, d'Heere heeft van *Iacob* dit geboo'n,
Dat al, die om hem is, ſyn volck'ren ſal aenranden,
Siet! *Zion* is onreyn, die eertijts was ſoo ſchoon:
Rechtveerdigh was de Heer, want ick was ſynen monde
Weerſpannig, Volck'ren hoort doch naer myn droef
geween
En ſiet myn ſmerten aen, myn Manſchap wert gebondē,
Myn Maegden t'ſaem-geknoopt, gaen na den kercker
heen.
Ick riep myn Vrienden toe: ſy hebben my bedrogen,
Myn Prieſters van de Kerck verſmachten in de ſtadt,
Myn

Digitized by Google

Myn Oudſten die zijn my op't onverſienſt ontógen,
Wanneer haer dorre ziel geen laeffenis en had.
Aenſiet my groote Godt! myn ziel die is ſoo bange,
Myn ingewant beroert, myn herte omgekeert,
Myn weerſpald doet my nu geheel naer u verlangen,
Myn Kind'ren zijn vernielt, vā buytē door het ſweert:
Van binnen is de doot; en of ick ſtadigh ſuchte,
Soo ſucht ik trooſteloos, myn vyant hoort het quaet,
En ſy zijn vrolijck, om dat ghy van my ginght vluchten,
En my in myn ellend en ſwarigheyt verlaet. (men,
Wanneer gy eens dien dag, voor haer aen't licht doet ko-
Dien dagh, die ghy uyt-riept, ſoo toornig tegen mijn,
Soo ſullen ſy ſoo wel, als ick, u gramſchap ſchromen.
Dan ſullen ſy ſoo wel, als ick, verlaten zijn.
Laet al haer quaet eens voor u aengeſicht verſchijnen,
En laet niet ongeſtraft, haer zonden henen gaen,
Dan ſullen ſy ſoo wel, als ick, in ramp verdwijnen,
Myn ſuchten hout niet op, myn hert vergaet in traen.

CAPITTEL II.

HOE heeft de Heer het Volck van *Zions* hooge wallen
Bewolckt met toorne gloet, haer eer en heerlijck-
heyt
Is van den Hemel op der Aerde neer-gevallen;
Den Tempel is berooft, van glants en Majeſteyt.

Digitized by Google

Hy heeft de voet-banck van syn voeten gaen vergeten,
Wanneer syn gramschap brandt door *Iacobs* steden heen,
En al de sterckten van heel *Iuda* wech-gesmeten,
Haer Dochteren vernielt en tot der aerd vertreen.
Haer Kroon heeft hy ontwijdt, haer Koninckrijck verslonden,
Haer Vorsten weg-gejaegt, haer (1) hoornen af-gekapt,
Sijn rechter-hant herrukt, doen haer den vyant wonden,
En *Iacob*, door het vuur, ter aerden neer-getrapt,
Hy heeft zijn boogh op haer vyandelijck gespannen,
Syn rechter-handt gestelt, als een die weere bied,
Hy slaet en velt ter neer, de bloem der jonge mannen,
En al wat minnelijck de Dochter *Zions* hiet,
Syn grimmigheyt die leyt verspreyt door hare tenten,
Verspreyt gelijk een vuur dat heftig smookt en brant,
Heel *Israël* vernielt, haer hoven, landt, en renten,
Palleysen, Burchten, noch geen sterkten mẽ daer vant.
De Dochter *Iuda* doet nu niet dan stadigh kermen,
Haer klagt vermeerdert staeg, nu sy haer smerte voelt,
De Heere wil hem doch aen *Zion* niet erbermen,
Syn tent als eenen hof, is van haer plaets gespoelt.
De plaetse daer syn volck voorheen plagh te vergad'ren,
Die leyt verkeert in asch, in puyn geheel vergaen,
Men siet geen Hoog-tijd noch geẽ Sabbath-feesten nadrẽ,

(1) By des Volcks Hoornen verstaet de Schrifture de glants, macht, ende heerlickheydt des selfs.

Met

Met een vergetenheyt heeft hy haer willen ſlaen,
In ſyn vergrimde ziel, kent hy noch Vorſt noch Koning,
Geen Prieſterlijck geſtoet, en voert het offer op,
Het altaer leyd ter neer, men kent geen hayl'ge wooning,
En 'thayligh Haylighdom, den vyand geeft de ſchop,
De muuren van 'tPalleys die zijn ter neer gevallen,
De vyand riep gelijck men plach wel eer te doen:
Wanneer voor't offer-block, het beeſt was neer gevallen,
Of dat het Hooge-Feeſt was voor den Heer een ſoen.
De Heer die heeft gedacht, de muuren te vernielen
Der Dochter *Zions*, daer hy't richt-ſnoer over-reckt,
Die door ſyn ſlaende hand, tot puyn, ter neder vielen,
Door bolwerck en door wal, den vyand henen treckt,
Haer poorten leggen ſelfs, tot in der aerd verſoncken,
Haer grendelen vernielt, haer ſloten nimmer toe,
Haer Koninck, als een ſlaef, in't yſer vaſt geklonckten,
Moet met de Vorſten naer het heydendom nu toe.
Daer is geen Wet, geen Woort, geſicht noch geen Prophe-
Een duyſt're duyſternis bedeckte *Zions* hooft, (ten,
Haer Dochter ſwijght en is ter aerden neer-geſmeten,
Haer glants leyt door het ſtof en aſſchen uytgedooft,
Een ſack hangt om haer hooft, haer ſchoud'ren en haer lenden,
De jonge Maeghden ſtaet het oogh na d'aerd gekeert,
Myn oogen zijn verblindt, door tranen om d'ellenden,
Myn ingewant beroert, myn lever uyt-geteert.

De

De groote Tempel-breuck doet my geſtadigh klagen,
De Kind'ren leggen op de ſtraet, in dorſt, verſmacht,
En roepen: Moeder, ey! laet tot ons koren dragen,
En wijn, den honger brenght op ons den laetſten nacht.
Dus ſterven ſy op ſtraet, dus dringht haer dorre ziele,
Den ſwarten honger, die haer t'ſamen neder-ſtoot,
Terwijl ſy op de borſt van hare Moed'ren vielen,
En daer haer bange geeſt uyt-ſchuddē in haer ſchoot.
Ghy *Volck Jeruſalems*, waer by ſal ick doen blijcken,
V ramp, u noot, u pijn, u droevigh herten wee,
Wat trooſt is voor u ziel, wat by u te verg'lijcken,
V breuck die is ſoo groot gelijck de woeſte Zee.
V Sienders ſagen wel u ongerechtigheden,
Doch hebben d'ydelheyt u nimmer kont gedaen,
Maer lieten u verſtockt, op vremde paden treden,
En in een ſchemer-licht van duyſterheden ſtaen.
Nu klapt het al in d'handt, wie over wegen treden,
En fluyten op haer duym, en ſchudden dwers den kop,
En ſegghen: ſiet dē Stadt, die Pronck-ſtadt aller ſteden,
Die in haer ſchoonheyt hief het hooft ſo moedich op,
Sy, die een (1) vreuchde was, voor alderhande landen,
In wiens Palleyſen Godt alleenigh ſtont bekent,
Een Stadt, een Koningrijck, die leyt in ſlaeffche banden,
Verſlonden in haer bloet, vertreden in ellent.

(1) Pſalm 48. vers 3. 4.

Haer

Haer vyandt ſpert den mont, met holle kaken open,
En juyght, en ſlaet verblijt de tanden tegens een,
En ſeyt: nu ſchijnt den dagh, die ons altijt de hopen
Te ſien *Ieruſalem* ten puyn-hoop toe vertreen:
Wat dat de Heere dacht is over haer gekomen,
Zijn Woordt dat is vervult (het geen den ouden dagh
Verholen hielt) den hóórn, haer's vyants kon betoomen,
Haer hand; waer door hy juyght nu in een bly gelagh.
Haer hert ſchreeut tot den Heer, laet doch u tranen ſchie-
Ghy Dochter *Zions* ſchreyt, by dagen en by nacht, (tē,
En laet de vloet, gelijck een beke, neder-vlieten,
En geeft u nimmer ruſt, maer in't geſchrey verſmacht.
Gaet heen, en maeckt u op, en laet u klachten hooren,
Maeckt ſtaeg een nachtgeſchrey, wanneer de naerheyt
naeckt,
Stort uyt u hert, laet dat des Heeren glants doorboren,
En met u hand-gebaer tot aen de wolcken raeckt.
Bid voor het leven van u uytgedroochde kind'ren,
Die't wreede hongers ſweert nu door de darmē boort,
Die ſtrate-waerts vergaen, verteeren en vermind'ren,
Geduchte Godt, doch eens naer hare klachten hoort!
Hoe, ſal de vrucht des buycks, de ſpijs zijn vande Moeder?
Hoe, ſal uyt hongers-noodt, vermoorden 't Wijf haer
Kindt?
Dat ſy op d'armen draeght, den Tempel was Behoeder
Voor't Prieſterlijck geſtoet, die daer nu niemant vint.

Digitized by Google

De jongh en ouden t'saem, zijn strate-waerts geworpen,
Verſmachten onder een, haer jongh'linghſchap ver-
moort.
Haer Maeghden neer-gevelt, als water 'tbloet geſlorpen,
V toorne gloet heeft haer met eenen ſlag door-boort.
Al wat haer ſchricken deed', hebt ghy tot haer geropen,
De vyand heeft vermoort, wat haer was lief-getal,
Wt u' vergramde handt is niemant weech-gekropen,
Betraant *Ieruſalem* dees ſchrickelijcken val!

CAPITTEL III.

Ick ben de (1) man die ramp, en die ellendigheden,
Geſien heeft door de roe van Godts verbolgentheyt,
De paden die hy wil, dat myne voeten treden,
Daer is geen helder licht, maer nare duyſterheyt.
Hy wendt ſich tegens my, met roeden en met plagen,
Hy heeft syn ſtraffe handt verandert dach aen dach,
Hy heeft myn vleeſch en huyt met d'ouderdom geſlagen
Myn krachten uyt-geput, dat ick niet gaen en mach,
Hy boude tegens my, liet my met moeyd om hangen
En galle, wiens ellend dat nimmer over-gaet,
Een duyſter kercker-hol, had my geſtaegh omvangen,
Gelijck het met de dóón der eeuwigheden gaet.

(1) De Prophect en ſpreeckt hier van hem ſelven alleen niet, onder den name van een man, maer van de geheele Kercke, die maer een lichaem en maeckt, ende daerom ſeggben Junius ende Tremellius op deſe plaets: Eſt autem tota expoſtulatio figurata ſcatens allegoriis, in qua totus populus Iudæorum ſpecie unius hominis narrat perpeſſiones ſuas.

Hy

Hy heeft my toegemuurt, dat ick't niet kan ontſpringen
En nergens henen mach myn hoeven zijn verſwaert,
Hoe kan ick my van't ſtael, of koper oyt ontwringen,
Daer ick in't yſer legh, van alle kant bewaert.
En ſchoon ick tot hem roep, myn God en wil niet hoorē,
Al ſchreeu ik in de lucht, myn woorden hoort hy niet,
Zijn grimmigheyt ſluyt toe, de deckſ'len zijner ooren,
Waer door hy myn gebet, tot hem noyt komen liet,
Myn wegen zijn gemuurt, met uyt-gehouwe ſteenen,
En wat ick immer dacht, om los te mogen ſtaen,
Verkeert hy tegen my, de paden zijn verdwenen,
Waer door ick meenden tot myn vryheyt in te gaen.
Hy is my als een Beer, die loert in hegh of hagen,
Een Leeu die ſich verſchuylt, dat niemant hem en ſiet,
En ick gelijck een Schaep in't woeſte wech-gedragen,
Waer van hy niet een ſtuck, van vleeſch of been'dren liet.
Myn wegen wendt hy af, en breeckt myn teng're leden
In ſtucken, en verwoeſt my van myn maeghſchappy,
Zijn boogh geſpannen ſtaet, doet my ten doele treden,
En zijnen pijl die treft de nieren door myn zy.
Tot ſchimp, tot ſpot, en lach, ben ick door myne landen,
Ick dien in't ſnaren-ſpel, den Speel-man tot profijt,
Vol anghſt, vol kruys, vol ſmaedt, vindt ick myn eygen ſchande, (lijdt.
Myn tongh door dorſt verſmacht den droogen alſſem

Digitized by Google

Myn tanden zijn vernielt, door zant en oever-ſteenen,
Tot in de aſch verdruckt hy mynen ſtaet ter neer,
Geen hayl en is bekent, den oorloch doet my weenen,
Myn ziel verſtooten leyd, en bied geen tegen-weer.
Sy is van't vredich goedt ellendichlijck verdolven,
(Ick ſey) myn ſterckten is vergaen en heel vernielt,
Myn hope leydt ter neer, gedenckt wat klau der Wolven
U in u ballinghſchap, ellendichlijck ontzielt.
Gedenckt aen't alſſen-bladt en aen de bitt're galle,
Myn ziele laet haer noyt uyt u gedachten gaen:
Myn ziele is alree in rou ter neer-gevallen,
En daerom wil ick nu vry and're toonen ſlaen.
Het zijn geduchte Godt, u goedertierentheden,
Dat wy noch heden ſtaen, en zijn niet heel gevelt,
Dat u barmhertich oogh niet langer heeft geſtreden
Met ons, die in de vlam nu waren al geſtelt,
Wy vinden dat uw gunſt vernieuwt van daegh tot morgen,
V trouwe is ſoo groot, dat icker'rancker-grondt,
Myn ancker is myn hoop, wel waerom ſal ick ſorgen,
De Heere is myn deel, ick voel een nieuw verbondt,
Myn ziele ſeyt tot my: 'k ſal tot den Heere loopen,
De Heer is louter-goet, wie hem heeft op-gewacht;
Een ziel die ſoeckt den Heer, die ſal ſtil-ſwijgend' hópen
Op't heyl dat van ſyn handt, werdt in haer ſchoot gebracht.

Het

Het is den mannen goet, 'tjock in haer jeught te dragen,
Sy ſitten eenſaem, en in diepe ſtillicheyt,
De mondt met ſtof vervult, geeft hope dat de plagen
Zijn 'teynde, die de Heer had op haer hals geleyt.
'tGedult, dat heelt het zeer, hy geef ſyn eygen wange
Aen die vyandelijck hem ſlaen in't aengeſicht,
Hy worde zat van ſmaedt: dan ſal hy eens ontfangen
De gunſt van d'Hemel-Vooght, langh voor hem opgericht.
De Heer ſtoot van zijn glants hem niet in eeuwigheden,
Hy plaecht het menſchen kindt, met eygen tegen-luſt,
Die plaeg groeyt uyt de zond'; die dik ſyn volk vertreden
Zijn niet tot haer verderf, by hem juyſt uytgeruſt.
Maer datmen 'trecht verkrenkt, ſchoon datmen is geſetē
Voor't haylich aengeſicht van d'hoochſte Majeſteyt,
Dat ſal den Hemel-Vorſt noyt in ſyn ziel vergeten.
Die zonde werdt by hem, als d'hooft-zond', wech-geleydt.
Wie dat verongelijckt, hem die voor't recht komt ſprekē,
En die zijn twiſt-geſchil hanght voor den Rechter op,
Dat ſiet de groote Godt, die zonde hout een teken,
En valt, die't recht verbuygt, verdiend'lijk op den kop.
Wat ſchepzel kan op aerd' den wil des Heeren melden,
Daer niet geſchieden kan, 'ten zy't dē Heer belieft,
Wat menſchen kindt de kracht van ſyne hand vertelden,
De diepe wijsheyt Gods wort niemant toe-gebrieft.

Digitized by Google

Wat wil een levend menſch, hier over langer klagen,
Elck klage om zijn zond', dat is het rechte wit
En grond ge oorſaeck van d'onlaſtingh zijner plagen,
En ſoecke of de ſchult niet binnen ons en ſit.
Ey! laet ons 'tzondich hert en hand ten Hemel heffen,
En ſpreken met ootmoet, den grooten Schepper aen,
En ſeggen: om ons ſchult, ſoo quam u hand ons treffen,
Ons wederſpannigheyt die heeft het ons gedaen.
Daerom ſoo is u toorn rontom ons heen getogen,
En u rechtveerdigheyt vervolchden onſe daet,
Ghy hebt ons niet verſchoont, gedoot, en uyt-geſpogen,
V aengeſicht bedeckt, voor ons verborgen ſtaet.
Wy bennen uyt-geveeght, verworpen uyt den lande,
Het Volck waer over gy ons had tot Hooft gemaeckt,
Die zijn wy nu tot ſpot, tot ſchimp, tot ſmaet, tot ſchãde,
Haer ſchimper-lacchen heeft ons tot de ziel geraeckt.
De vreeſe en den kuyl zijn over ons gekomen,
Verwoeſt, verbroken, leyt de Dochter *Zions* glants,
Haer breucke doet myn oogh van water-beken ſtrómen,
Geen trooſt en is voor haer, geen ruſte voor de mans.
Hoe lange duurt u roe en vreeſſelijcke ſlagen!
Soo langh tot dat de Heer, op ons uyt d'hoochte ſiet,
Myn ooge kan de ſmert, van myn ziel niet verdragen,
Om dat myn Maegden t'ſaem, niet ſingen eenich liet.
Gelijck een vogel, ben ick in de vlucht gedreven,
Myn leven in een kuyl, ten gronde uytgeroeyt,

Een

Een ſteen daer op geleyt, door wat'ren gedreven,
Soo is myn lente tijt in myne jeught beſnoeyt.
O Heer! ick riep u naem, uyt 'tdiepſte van de holen,
Ghy hoorden noch myn ſtem, verberght u oore niet,
En voor myn ſuchten hielt ghy u niet langh verholen,
En naederend' tot my (ſoo ſeyt ghy) vreeſt u niet.
Wanneer men had in't ſin myn leven wech te voeren,
En dat de twiſt-ſaeck myner ziele was getwiſt,
Schonckt ghy my 'tleven weer. Ey! laet u hert beroeren,
Dat ghy rechtmatelijck myn ſaken doch beſliſt.
Haer wraeck en booſen wil, en alle haer gedachten,
Haer ſmaden tegens my, dat hebt ghy Heer gehoort,
Ick moet den gantſchen dach, van haer ſteeck-dichten wachten,
Haer ſchimpend ſnaren-ſpel myn beenderē vermoort.
Vergelt haer een-mael doch naer 'twerk van hare handē,
Leght 'tdeckzel op haer hert, u vloeck zy tegens haer,
En laet u grimmend-vuur, haer t'ſaē rontom verbrandē.
Soo wijt mē 'tgroote reck van d'Hem'len wert gewaer.

CAPITTEL IV.

HOE is het Tempel-gout, zijn glants dus op-gegeten,
Het goede fijne gout verandert al-temael,
Hoe zijn de ſteenen nu ter ſtrate-waerts verſmeten
Van 'thaylige gebouw en zijn gewyde zael.

Het

Digitized by Google

Het koſtelijckſte bloet van *Zions* ed'le Kind'ren,
Dat tegen 'tfijnſte Gout altoos gerekent wierd,
Hoe ſietmen dat veraerd, in heerlickheyt vermind'ren,
Gelijck den Potte-man zijn aerde-werck beſtierd.
Wat kruypend monſter-dier, de zee of aerd kan geven,
Dat ſooght zijn welpen met een uyt-geſtreckte borſt,
Maer *Zions* Troetel-kind, heeft niet om van te leven,
Gelijck den wilden Struys in de woeſtijne dorſt.
Haer zuygh'linghs tongh, kleeft aen't gehemelt van haer monde
Van dorſt. Haer ſtaech geſchrey is: Moeder geeft ons broodt,
En niet een beet of kauw, en werd aen haer geſonden,
De ſchaersheyt kend geen vrund, by harden hongers-noodt.
Wiens buyck verzadicht wierd, van leck're leckernyen,
Bekleet in Karmozijn of koſtelijcker ſtof,
Verſmachten op de ſtraet, door't lange honger lyen,
En ſitten in den dreck, vol vuylicheyt en ſtof.
De ongerechtigheyt myns Volcks en grove zonden,
Is grooter, dan die oyt in't zond'ge *Sodom* ſtont,
Die in een oogenblick, ten doem zijn wech-geſonden,
Schoon men geen menſchen-hand, tot haer verheven vondt.
Haer Adeldom die was, als ſneeuw door reynicheden,
En witter dan de melck, en rooder dan robijn,

En

Eh glädder dan ſaphyr, o! wel-beſnede leden,
Hoe is die bloem verwelckt! waer mag die ſchoonheyt zijn!
Nu heeft 'tſlaefachtigh jock, belaen met ſtage ſorgen,
Haer helder aengeſicht verduyſtert en verout,
Men kent haer op geen ſtraet, haer huyt door-boort, gekorven.
En uyt-gemergelt, is geworden als een houdt.
Wie van het vinnich ſweert ter neder zijn geworpen,
Die hebben meerder lucks, dan die den hongers noot
Dringht naer het nare graf, dees werden in-geſlorpen
En vlieten wech, want 'tlant van vruchtē is ontbloot.
De vrouwen die men hielt, niet al te wreet van herte,
Die hebben door het vuur haer kinderen verteert,
Gekoockt, en door de noot gegeten in haer ſmerte,
Wanneer *Ieruſalem* den vyandt overheert.
Nu heeft de Heer volbracht zijn hits'ge grimmicheden,
De gloet van zijnen toorn geweldich uyt-geſpreyt,
Een vuur ontſtack hy, dat heel *Zion* heeft vertreden,
En dat haer grond-gebouw, tot puyn ter neder leyt.
Geen Koning van der Aerd', geen groote Werelts-ſteden,
Geloofden immermeer, dat 'svyands vinnich ſweert,
Oyt quam tot *Zions* poort, dat haer ſoldaet betreden
Souw hebben ſtraet en wal, en met de kling verheert.
Het is der Prieſt'ren en der ſchijn-Propheten zonde,
Die in het midden van haer door een euvel-moet

O Ver-

Vermoordē menich menſch naer'thals gerecht geſonde,
Daer ſtort men ſonder ſchuldt, 'trechtveerdich menſchen-bloet.
Siet *Zions Borgery*, loopt blind'lingh langhs de ſtegen,
Met bloedt rontom beſmet; door'svyands oorloghsklingh,
Soo datmen niet kan gaen, noch ſtaen, noch ſich bewegē
Of raken haer gewaet, of men een bloed-vleck vingh.
Sy roepē tot hem: wyckt, wyckt, wyckt, wy zijn onreyne,
En raeckt ons doch niet aen, de vroomheydt nam de vlucht,
Het Heydendō dat ſeyd: ſiet *Zion* eens verkleynē(
Sy woonen hier niet meer, maer vlieden op't gerucht.
Des Heeren aengeſicht, heeft haer van een doen ſcheydē,
Hy ſietze niet meer aen, den Gods-dienſt is ontwyd,
De Ouden, onge-éert, haer Schapen niet en weyden.
Ons Vrienden hulp, die ging al hulpeloos ter zyd',
Sy ſien uyt d'hooghte, waer dat wy ons gangen ſetten,
En ſpeuren naer ons tred, langhs onſe ſtraten heen.
Ons eynde is naer by, dat niemand kan verſetten,
De dagen zijn vervult, van ons geſtaegh geween.
Geen Arend was ſoo ſnel, dan ons vyanden waren;
In d'hoochte van't gebercht, ſoo joegen ſy ons nae,
Geen wilde Wildernis en kon ons doen bewaren,
Haer lagen deden ons ſtaegh roepen om genae,
Den adem onſer neus, de groot geſalfd' des Heeren,
Die is gevangen in haer groef, van wien wel eer

Wy

Digitized by Google

Wy ſcyden: laet ons in zijn ſchaduw' maer verkeeren,
Soo ſitten veylich wy by't Heydens Volck ter neer.
Verblijt u *Edoms-Volck* en *Vz*, u Ingeſeten,
Weeſt vrolijck, en doet bljck, dat gy my hebt vernielt,
Gods groote toorne-vloet wert oock op u geſmeten,
En droncken, en ontbloot, ſoo wert ghy me ontzielt.
Iuyght *Zion*, nu den brand der ongerechtigheden
Ten eynde is gerocht geen band en bindt u meer,
(1) 'tEn waergh'u ſelven bont. maer *Edom* ſal betreden
Het droevich zonden-pad vol ſchanden en oneer.

(1) Hæc verba, reſpiciunt, ruinam civitatis Hieroſolymæ quæ ſub Veſpſiano, & Tito, accidit.

CAPITTEL V.

WAT dat ons is geſchiet, wilt Heere doch erdencken,
Aenſchout hoe ſmadelijck dat wy verlaten ſtaen,
Ons Erf-deel, heeft u handt, den Vremd'lingh willen ſchencken
d'Wtlanders in ons huys en hof ter woone gaen.
Wy zijn gantſch Vader-loos, ons Moeders ſtadich klagen
Als droeve Weduwen, geen water heeft het vat,
Dan 'tgeen men koopt met gelt, het hout ten haerdt gedragen,
Dat ſtaet ons nu op prijs, daer men't ſoo veylich hadt.
Vervolging lijden wy op onſen hals en necke,
En den *Egyptenaer* die gaven wy de handt.

Digitized by Google

Wy zijn nu af-geſlooft, geen ruſt ons oogen trecke,
En den *Aſſyrier* wert onder ons geplant,
Geplant, om dat hy ons met koren mocht verzaden,
O Heer! ons zonden zijn by Vad'ren tijt geſchiet,
Sy zijn niet meer, en ghy doet haer ſchult op ons laden,
Een ſlaef heerſcht over ons, en niemant naer ons ſiet.
Ons broot dat halen wy op ban, en boet, en leven,
't Verdelgent ſweert dat ſlaet dwers door de wildernis,
Den honger-ſtorm die heeft ons nu ſoo ver gedreven,
Dat onſe huyt verdroocht, heel ſwert geworden is.
De Vrouwen *Zions* zijn verdruckt, verkracht, geſchondē,
En *Iudaas* Maeghden is haer teng're bloem gepluckt,
De Vorſten op-geknoopt, de Ouden wech-geſonden,
En bitt're ſlaverny haer manſchap wert verdruckt.
Het Recht verbroken leyt, geen Oude in de deuren
Van't hayligRecht-huys, noch geen ſnaren-ſpel, geen zangh,
Geen rey, geen hand-gebaer; maer ſuchtē, kermen treurē,
En klagen, dach aen dach, ja gantſche jaren langh.
De kroone van ons hooft, die is ter neer-gevallen,
O wee! o herten wee! o prangen van de zond!
Ons hert is moe en mat, door duyſent ongevallen,
En in dees náre nacht ons oogh geen klaerheyt vont.
Den grooten *Zions-bergh* verwoeſt door Voſſe-kuylen,
Verwildert door het Wild, viert nu den Heere niet,
Hier hoortmen dan een Beer, en daer weer Wolven huylē,

Al

Digitized by Google

Al waer men ſong wel eer, den Heer een haylich liedt.
Maer ghy, o groote Godt! die heerſcht in eeuwigheden,
V hayl'ge Throon is van geſlachte tot geſlacht:
Waerom en ſoud gy noch niet eens tot ons-waerts tredē,
Waerom verlaet ghy ons; ghy werdt van ons gewacht.
O Heer! bekeert ons ziel, ſoo ſullen wy bekeert zijn,
Vernieut de dagen die van ons zijn weeh-gegaen.
Werpt ghy ons gantſch'lijck weeh, ſoo ſullen wy verteert zijn;
Want niemand ſou voor u oyt kónnen blyven ſtaen.

Ick eyndigh Meerdervoort *mijn droevige gepeyſen,*
Mijn Zang-Godin die vvil nu elders henen reyſen,
Ghy hebt met my getreurt, geneurt, en uytgeſchreyt,
Geſuchten, en gebeen, gekarmt, en Godt gevleyt;
Hier is een bijtend' nat, voor ons vervuylde vvonden,
Hier vvert een ſcherp lancet, voor u en my gevonden,
Schrickt niet, begaeſde Vrouvv, het is der Artzen vvet,
Dat óp een harde buyl, dient coroſijf geſet.
Dees droef heyt blijſchap teelt; u klagen en u ſuchten
Die ſullen uyt u ziel al menigh quaél doen vluchten.
Erkent mijn Zang-Godin, tot uvven dienſt bequaem,
Soo eer ick vvaerdighlijck ons beyd' Voor-Oud'ren naem.

F. V. SOMEREN.

PUNT-DICHTEN

Over

De belijdenis van den Kriſtelijcken

GODTS-DIENST.

Aen de Heer

FRANCOIS PLANTE.

HOE ſongh ons Zangh-Godin, by Maes *en* Merwe *ſtromen,*
Hoe klonck u held're Luyt, ver boven and're heen,
VVanneer ghy deed' tot ons den grooten Maurits *komen,*
Of dat ghy Willem *doed' by ſijne Vad'ren treen,*
De Veldt-heer vvas van d'aerd ten hemel ingereden,
Ghy liet hem op der aerd en by ſijn vrienden ſtaen
En vviſt een harnas van ontſterflyckheyt te ſmeden.
VVanneer in ſijne jeught, de doot hem had verraen.
VVy hoorden u vvel eer den grooten Schepper loven
In't bloet van ſijnen Soon, vvanneer u ſtalepen
Kon door haer ſtercke ſchaft, een Arents-veer verdoven.
VRoomſche Lier al langh, ick boven and're ken:
Nu volgh ick ſnaer en Luyt, en doe haer vveder leven,
Die doen vvy vvaren t'ſaem, geſcheyden vvaren noyt,
Soo 'tleven hier ontbreeckt, ghy kunt haer 'tleven geven,
Vſchatkiſtisgepropt, al vvas de mijn beroyt.

VVy

Digitized by Google

VVy gelooven ende belijden een Godt,
Deut: 6. v. 4. 1. Cor: 8. v. 4. 6.

'TGeloof is in een Heer, een Vader, en een Godt,
Een ſonder meer, geeft ons het ſteunſel van vertrouwen,
Hy, dieder meerder eerdt, heeft geen geloof behouwen;
Maer ſweeft ſtaech wanckelbaer in een rampzalich lot.

Die Godt vvert uyt de natuur ende de H. Schrift bekent.
Ioh: 5. vers 39. Eſai: 34: 16. Pſal: 19. 2. 3. 4. 5. 8. 9. Rom: 1. 20.

Wie tracht in zijn gemoet, te kennen d'Opper-Voogh,
Die ſie op't God'lijck Woordt en ruyme werelts-zalen,
Op't gantſche aerdſch bedryf, die zijne macht af-malen,
Wie Godt daer niet en ſiet, hem nimmermeer beoogh.

Dit vvoort is geſproken door H. Mannen, gedreven door den Geeſt Gods, vvaeromme het Gods vvoort genoemt vverdt. 2. Sam: 23. 2. Tim: 3. 16.

Dit woordt van 'smenſchen mondt, is door Godt voortgebracht,
Terwijl hy deed ſyn Knechts den mont zijn Lichts vertolcken;
God ſchreef dit haylig woort, ſy ſchrevent aē de volckē,
Soo dat 'tgeen menſch'lijk ſchijnt, iſt goddelijk gedacht,

Dit

Digitized by Google

Dit vvoordt om-vat de boecken des Ouden ende Nieuvven Verbondts, die vvy den Regel des Geloofs noemen. Mal: 4. 4. 5. 6. Luc: 24. 44. Pſal: 3. 16.

Soeckt ghy de Regel-wet, waer op ghy ſeker ruſt,
En vayligh onderſchraeght de ſteunzels van u leven,
Soo leunt op't Out Verbond en't Nieu, dat ons gegeven
Heeft 't waer geloof; waer door den Sone wert gekuſt.

Deſen Regel gelooven vvy niet om de Kercke, maer om de getuygeniſſe des Geeſts in het vvoordt, ende inde gevviſſe der menſchen. Pſal: 12. 71. Ioh: 5. 6.

Hier veſten wy betrou, hier dondert zijn Gebodt,
Hier ſtaet zijn ſtale wet gegriffyt in de zercken. (werckē,
Schoon dat den menſch getuycht, zijn krachten en zijn
Soo blijft myns levens-wet den regel van myn Godt.

Van deſe vverden af-geſondert de Apocryfe, uyt de vvelcke geen Geloofs preuve genomen vverden. Luc: 24. 27. Galat: 6. 16.

Geen duyſter breyn noch ook geen menſchelijk gedacht
Laet zijn de blinde wet, of ſpiegel van u zeden,
Noch 'thayl, noch 'topper-wit van u genegentheden,
Maer hout ſtaegh u aen God, en aen zijn woort de wacht.

Deſe Schriftuur heeft volkomen Godts vville geopenbaert, hier kan noch af noch by gedaen vverden. Deut: 4. 2. Ap: 22. 18.

Gods

Digitized by Google

Gods Woordt dat is volmaeckt, en neemter nimmer af,
En voeghter nimmer by, wilt ghy zijn Wetten leeren,
Want wie hier neemt, of geeft, die sal syn Godt onteeren,
En steken naer zijn kroon, doch vallen in zijn graf.

Het vvoort leert ons datter een Godt is, ende in Godt drie onderscheyde persoonen, Psal: 33. 6. 1. Cor: 8. 5. 6.

'tWoort leert ons maer een God, een God in drie te saem;
Den Vader, en den Soon, en Geest van eeuwigheden,
Die drie, wanneer ick tel (stae stil myn breyn en rede)
Hier is maer Een, maer Drie, Drie-Een, in d'hoogste naem.

'tGeloof van desen Drie-Eenigen Godt, is in de Schrifture geopenbaert, ende sal in de Hemelen klaerder blincken. 1. Tim: 6. 16. Ioh: 1. 4. 18

'tGeloof stijght boven 'tbreyn, nu wert by ons vertrout;
Het geen 'tverheerlijckt lijf in d'Hemel sal aenschouwē,
En wilt ghy sien wat dat u oogen wert onthouwen,
Maeckt dat ghy door 'tgeloof den Hemel open hout.

VVy gelooven in den Soon Gods Iesum Kristum, vvaerachtigh en eeuvvigh Godt, niet gemaeckt of geschaepen, maer Schepper selver. Psal: 33. 6. Ioh: 1. 1. 2.

Het een en eeuwich Beelt des Vaders, is de Soon,
Van hem in eeuwigheyt gehaylight en verkoren,
Alleen niet voor den gront der schepselen geboren;
Maer Schepper selfs, als Godt in d'alderhoogste Throon.

Digitized by Google

VVy gelooven in den hayligen Geeſt, die van eeuvvigheyt uyt den Vader en Sone uyt-gaet, de ſelve met Vader en Sone Godt. Eſai: 63. 14. Ioh: 15. 26.

Wt haer ſoo ſtijght de Geeſt, met haer, en door haer Een,
Die Geeſt is ware Godt, en Godt als Soon en Vader,
Wt dees ſoo vloeyt hy voort, ſoo dat geen Godheyt nader,
Vermenght is ſelfs in Godt, dan die haer is gemeen.

Godt den Vader heeft het Al door zijn vvoort geſchapen, ende onderhout het ſelvige noch. Pſal: 33. 6. Heb: 1. 3.

Het Woordt waer door Godt ſchiep, en 'tgroot Al onderhout,
Dat doet dit machtigh Ront zijn vaſte paden treden.
Beheerſchten't niet ſyn handt, 'tverbrack in al ſyn leden,
En wiert weer 'tgroote *Niet*, door nevel-miſt bedout.

Naer Godt alles geſchapen hadde, heeft hy't niet aen't geval bevolen, maer elck tot zijn vaſt eynde geſchict, en voorſichtighlijck bevvaert, vvaeromme geen quaet van Godt is. Actor: 4. 27. Deut: 32. 4.

Geen lot, geen blint geval, beheerſcht dit groote Rondt,
Maer d'Opper-Voogt die weet het al naer wil te buygen,
Geen ſchult en is in Godt, maer ſelfs in die daer ſuygen,
Af-komſtigh van den eerſten breecker van't Verbondt.

Godt

Digitized by Google

God maeckte den menſch uyt aerde, naer ſijn beelt goet en rechtveerdigh, doch de Duyvelgeloovende, is de doodt ondervvorpen gevvorden. Gen: 1. 26. 27. Rom: 5. 12.

Wt d'aerd was d'aertſche menſch, doch naer het beelt van Godt
Geſchapen vol van glóór vervult met heerlijckheden,
Doch 'tleven hy verloor, wanneer door liſtigheden
De Slangh hem vongh, en ſtirf de ſchepſelen ter ſpot.

Door de ongehoorſaemheyt van Adam, is de gront-Zonde op de Naekomelingen voort-gegaen, Rom: 5. 19 1. Kon: 8. 46.

Den zond'gen Adam valt, die val ons lend'nen druckt,
Wy ſtonden, doen hy ſtont, vvy vielen met hem neder,
Die ſmet die daelt op ons, noch rijſt de menſche vveder,
Terwijl het *Vrouvven-Zaedt*, de Slangh haer proey ontruckt.

Naer den menſch geſondight hadde, heeft Godt hem getoont genadigh en rechtveerdigh. Pſal: 25. 18. Rom: 3. 26.

Schoon dat den menſch verviel, ons God vveeck 'tgeener ſtont,
Hy glimpt in d'opper-glóór van zijn genadigheden,
Vermenght met Godd'lijck recht, vvaer door hy ſtraffen dede,
Die ſyn bermhertich oogh geen gunſt-ſtrael had gejont.

Digitized by Google

Godt ſelver ſocht den ſondaer, en heeft ſijn Soon tot Middelaer geſchoncken. Eſai: 65. 1. Ioh: 3. 16.

Den ſond'gen menſche vlucht, verſchrict voort grimmig licht
Dat uyt Gods oogen blaeckt, maer ſyn verheve goetheyt,
Vertrooſt 't benaude hert, de Soon ſtilt die verwoetheyt,
Tervvyl hy tuſſchen beyd' des Vaders toorn beſlicht.

Godt heeft deſe beloſte, door de Propheten gedaen, door ſijn Soon vervult, die doen hy vvaerachtigh God vvas, is gevvorden vvare menſch. Epheſ: 9. 5. Gal: 4. 4.

Godt ſelfs belooft een Godt, vervult 't geſproke vvoordt,
Dat Godt ſou vverden menſch, menſch van een menſch geboren,
Godt uyt een eeuvvigh Godt van eeuvigheyt verkoren,
De menſch komt vanden menſch, en God vloeyt uyt God voort.

Door de ontfankenis, is de goddelijcke natuur onverſcheydelijck vereenight gebleven met de menſchelijcke in ſijn eenigheyt, Eſai: 7. 14. Pſal: 2. 6. 7.

Den Soon met vleeſch bevleeſcht, geboren uyt een Maeght,
En wiert geen dubbel Kindt, maer twee in een te ſamen,
Die een en eenwich was, in hem riep yder: amen,
Die 's Vaders wijsheyt in verkieſingh had behaeght.

Gods

Gods Soon nam aen de menſchelijcke natuur, die geſondight hadde, op dat hy de zonde in die ſou dooden.
Eſai: 5. 53. 2. 3. Rom: 8. 3.

God nam het Menſchen-vleeſch, onnooſel ſonder zond,
En laden onſe vleck geduldich op ſyn ſchoud'ren.
Dus toont God menſch te zijn, dus reynigt hy de Oud'rē,
Wiens bloet niet heelen kon die in-gebete wond.

Hy is onſe eenige Prieſter, die ons met den Vader heeft verſoent.
Pſal: 110. 4. Hebr: 10. 10.

Die Godt die menſche wierdt, wierdt Prieſter voor't gerecht,
En wierdt het Offer-zoen des hooch-geduchten Vaders,
Dees nam ons ſtraf op hem en drongh die uyt ons aders,
Waer toe de ſtraf aen ons, de *Menſch* Gods toorn beſlecht.

De haylige Geeſt ontſteeckt in ons dit geloof, vvaer door vvy ruſten in God, en vverden gerechtveerdigt ter Zaligheyt,
Zach: 12. 10. 2. Cor: 4. 13.

Godt ſelfs ontſteeckt 't geloof, de Geeſt door-dringht ons (ziel,
En griffyt in ons hert des Woorts gehaymeniſſe,
Dit is het waer vertrou, dat niemant oyt dé miſſen,
Maer maeckt dat yder ſtaegh de Kroon des hayls behiel.

Onſe grootſte geluckſaligheyt beſtaet in de vergiffeniſſe van alle onſe zonden om Ieſum Chriſtum. Pſal: 32. 1. 2. Luc: 1. 77.

Digitized by Google

Soo 't ſmettend zonden quaet, den zondaer niet en quelt,
Maer dat het leyt verteert door Gods bermhertigheden,
Soo ſtaet den zondaer wel, de zonden zijn vertredē, (velt.
Als door Godts vriend'lijck oog, zijn gramſchap leyt ge-

Dit geloof vernieut het leven tot alle goede vvercken.
Ier: 22. 16. Gal: 5. 6.

't Geloof dat Godt ontſteeckt, dat veſt een vaſt vertrouw,
De Geeſt vernieut het vleeſch, laet 't oude leven varen,
't Geloof is in u niet, vernieut ghy niet u jaren,
Waerom? de Geeſt die ſticht nieu leven door berouw.

Alle de ceremonien Zijn door de komſte van Kriſtus vernietigt,
Dan: 9. 27. 2. Cor: 3. 13.

Wat Voor-beeld immer blonck, door d'oud-gegeve Wet,
Dat glimpt veel klaerder door de komſte van den Sone,
Waer toe de ſchaduw daer men 't lichaem kan vertoone,
Wat teken dienter daer Godt ſelfs het teken ſet.

Daer is geen toe-ganck tot Godt, dan door Ieſum Kriſtum.
Pſal: 80. 6. Ioh: 14. 6.

Soeckt ghy de wech tot Godt, ſoeckt 't voet-padt van ſyn Kindt,
Dit is de rechte ſtreeck, waer door ghy 't alles doorſtaet.
Hy ſelver is de wech, en Leyts-heer, die u voor gaet,
En miſt ghy dees, ghy noyt een ander door-gangh vind.

Daer

Digitized by Google

Daer is een Al-gemeyne Kercke, die gevveest is, en altijdt sal blijven. Hooge liet Salom: 6. 8. 9. Matt: 16. 18.

Wy kennen menich Volck, en Kercken veelderhand,
Een Volck is maer op Aerd, dat wy de Kercke noemen,
Deez noemde Godt de syn, deez ist waer in wy roemen,
Die altijt was, noch is, en eeuwigh blijft geplant.

Buyten dese Kercke is geen geluckZaligheyt. Ioel: 2, 32. 1. Pet: 3. 20. 21.

Wie dat de Kerck veracht, en wacht geen hayl noch luck,
En hoopt geen lit te zijn door 'twaer geloof behouwen,
'tGeloof dat is de wegh, en voet-pad door't betrouwe,
Wie hier wyckt buyten 'spoor, vervalt in louter druck.

Voorsichtelijck moet uyt het vvoordt Godts de vvare Kercke onderscheyden vverden, haer ken-tekenen zijn, de suyvere verkundingh des vvoordts, en 'tvvettigh gebruyck der Sacramenten. Matth: 28. 19. Act or: 2. 42.

Tracht ghy de ware Kerck, te kennen, hoort het woordt,
Hier uyt soo leert ghy vast de keus der Uytverkoren,
Soo 'twoort zijn weerklanck geeft, en 'tHaylighdom beschoren (hoort.
Blyft naer het reeht gebruyckt; maeckt ghy dees Kercke

Dese Kercke moet bestiert vverden, door een geestelijcke regieringh, door Herders, Ouderlingen en Armen-besorgers. Rom: 12. 6. 7. 8. 1. Cor: 12. 28. 29.

Op

Op dat 'tgehaylight Huys door rede wert beſtiert,
Soo laet de Herders op haer rangh te ſamen komen,
Laet 'tgoet daer ſtaen ten toon, en 'tquaet met recht be-
Soo wert geen offer van het offer-huys geviert. (toomē.

De Herders moeten vvettelijck beroepen vverden.
Ier: 23. 21. Hebr: 5. 4.

VVie oyt door d'Opper-Heer geroepen werd op Aerd,
Ten dienſt van't haylig Huys, maeck hy ſig ſelven kenne.
Roept niet eer God u riep, gy kunt geen vruchtē menne,
Voor dat de Hemel-Vorſt u acht ſyn Kercke waerd.

Alhoe vvel de Herders Ceremonien en vvetten maecken, moet echter van Kriſti inſtellinge niet af-gevveken vverden.
Actor: 15. 28. & 29. 1. Cor: 7. 25. 35.

Hoe wel men in Gods Kerck, ſtelt regeles, lijſt, en wet,
En dat een yder aen die zegels is gebonden,
Blyft Kriſtus echter ſelfs haer hooft; en doet verkonden,
Syn leer, ſyn hayligh woort, waer op een yder let.

Godt heeft de Sacramenten in-geſtelt, om onſe ſvvackheyt te hulpe te komen. Gen: 17. 11. Rom- 4. 11.

Het waer geloof is broos, doch ſeker op't verbondt,
VVanneer ons trouwe min, doet hayl'ge offerhanden,
God toont de zeg'len ſelfs, waer door wy hem omranden
Als onſe ſwackheyt door 'tgeloove wert geſont.

Kriſtus

Digitized by Google

Kriſtus heeft met uyt-ſtorten van ſijn bloet, alle andere genoegdoeninghe vernietight. Eſai: 53. 4. 5. Heb: 7. 25.

't Geſalfde Hooft dat ſtort ſyn bloet voor yder uyt,
Dat ſtorten van ſyn bloedt, iſt leven van ons leven,
Terwijl dat Kriſtus ſterft, is ons de doot vergeven,
Syn doot leyt ons tot hem, als ſyn beminde Bruyt.

Kriſtus heeft in plaetſe van de Beſnijdinge, den Doop ingeſtelt. Coll: 3. 11. 12.

Als Kriſtus voor ons ſterft, ſoo brenght ſyn ſterven mé,
Waer-tekens van ſyn doot, die ons voor't ſterven hoeden,
Het water-bad dat waſcht een yder: maer het bloeden
Van ſyn door-boorde zyd, vryd ons van alle wee,

Kriſtus heeft 't Sacrament des Nachtmaels in-geſtelt, tot verſterckingh van ons geloove. Matt: 26. 26. 1. Cor: 11. 24.

d'Heer ſteldent Nachtmael in, met tekenen bekracht,
En wees ſyn Iong'ren dat haer liefde ſtaeg moſt branden,
De tek'nen toont hy van betekend' Offerhanden,
Alſt teken ghy geniet, ſlaet op Betekent acht.

Godt heeft de Overheden ingeſtelt, op dat de VVerelt door haer geregeert vverde, ende is haer vergunt, des levens ende ſtervens macht. Palm: 82. 12. 1. 2. 3. 4. Rom: 13. 1. 2. 3. 4.

Digitized by Google

Terwyl dat Godt aen ons dit groote Al betrouw,
En dat hy selfs verweckt des Werelts Opper-hoofden,
Die 't leven van de mensch, door hare macht beroofden,
Ist noodigh dat de mensch Godts wetten onderhout.

Kristus sal naer de vervullinge der eeuwven komen, om te oordeelen de levendigen ende dooden. Dan: 7. 13. Actor: 10. 42.

Het ampt dat is volbracht op aerden, als de Soon,
Als Rechter weder-komt, sal yder loon ontfangen,
De Bocken staen verschrickt, de Schaep-stal met verlangen,
Die wacht den Herder, om te leven in zijn Throon.

OP DEN ALGEMEENEN DAGH DES OORDEELS.

Het donderend Trompet, dat in de diepste gronden,
Van Gods gewyde Throon, soo menig eeu gebonden
En vast geschakelt lagh; dat noyt syn heez geluyt
En brulde door de locht tot op der aerden uyt,
Dat noyt syn held're toon dé door den Hemel klincken,
Noch tot de diepste kuyl ten graefwaerts neder-sincken,
Dat noyt het nietigh vleesch deed' rijsen uyt het graf,
Daer het verbrijselt bleef tot wormen-aes en kaf,

Dat

Dat bulderd nu op aerd': en doet de dorre beenen,
Met vleesch en huydt bekleedt, haer zonden-drift beweenen
En schreyen in de lucht: Genade en geen recht,
Verleen, geduchte Godt! aen dyn verloren Knecht.
De Son in't blaeuw gewelf met haer vergulde stralen,
Die staen vervult met bloedt, en op der aerden dalen.
De Maen heeft met een zack om-hangen haer gesicht,
En toont het Aerdrijck nu een wesen sonder licht;
De loop die staet gestaeckt der nimmer-moede Sterren,
Die vast staen, dwaelen nu, doen 'sHemels Heyr verwerren.
Den donder geeft de schrick, die door de wolcken daelt,
En 'tschijnt den blixem 'tAl op aerden heeft vermaelt.
De winden blasen uyt des afgronts nare kuylen,
En doen de rotzen selfs het zondigh hert verschuylen.
De Zee die staeckt haer loop, vergeten van de Maen,
En komt met vreemt gedruys den Hemel selfs verraen,
VVat raet, de tijt die komt, het *Oordeel* staet te vellen,
Dat wat op aerden leeft, nu sal in vreuchde stellen
Of in een nare pijn; die noyt geen eeuw en endt.
Daer 'teynd is het begin van droef heyt en ellendt.
Door-schut, bemorste ziel, u sinnen en gedachten,
'tIs tijt, hier is den dagh, die u ter vyerschaer wachte,
Geeft rede van u doen, de uur die staet vervult,
Dat ghy van yder uur, nu reden geven sult.

Digitized by Google

Soo menigh ydel woort als uyt u lippen vloeyde,
Daer ghy het wulpſche vleeſch, ſyn krachten niet beſnoeyde,
Daeght u voor't hooge Hof, daer u de leegheyt ſtraft,
Die u het hoeren-dons op aerden heeft verſchaft.
Geen vleeſch kan hier beſtaen. VVaer is het vleeſch te vinden?
Dat u van deſe ramp en ſmerten ſal ontwinden:
Het *Vleeſch*, dat op der Aerd' gedaeldt is uyt een *Maeght*,
Is, dat des *Vaders* toorn voor u gewilligh draeght:
Treet tot dit hayligh *Lam*, dat neder is gekomen,
Dat doodts en afgronts ſchrick heeft van ons wegh genomen,
Ons zonden-pack getorſt, ons ſmerten heeft geboet,
Waer door ons nietigh vleeſch voor't rotten is behoedt.
Stelt het u ziel ten toon, met doorne-kroon en bande,
Soo deed' het eens voor ons een hayl'ge offerhande.
Ontfangt dit *Maegden-Kind* aen't hout dus uytgeſtreckt,
Soo wert u lichaem weer, door hem, uyt 'tgraf geweckt.
Soo ſult ghy onbeſchroomt, den grooten dag ſien blincken,
En hooren in u oor de donder-klocken klincken,
Soo ghy dit *Vleeſch* ontfanght, terwyl't u beuren mach,
Soo ſchrickt ghy nimmer voor den *Alder-grootſten Dagh*.

HAYLIGE

Digitized by Google

HAYLIGE DAGEN,

aen myn Huys-Vrouwe zal^r:

JUFFROUW

ELIZABETH VERVOOREN.

HY die nu Feeſt-dagh hout, verheerlijckt in den Geeſt,
Verhoogt in't hoogſte Koor van Gods barmhertigheden,
By hem, vvien duyſent jaer, zijn als den dag van heden,
En duyſendt duyſenden een oogenblick gevveeſt;
V Hemel-feeſt doet dat men hier dees dagen *leeſt.*
Dees dagen *die vvy t'ſaem, tot thien-mael toe betreden,*
Maer die nu zijn vergaen, met door-geſlipte ſchreden,
VVaer van't geheugen maer myn droeve ziel geneeſt.
Geneeſt en vve'er door-vvont; VVanneer ick ſie de vruchten,
Die myn u echte ſchoot uyt lout're liefde ſchonck,
Dan doet u vroege dood, myn hert en zinnen ſuchten,
VVant in haer ſtaet u ziel op't heerlijckſte te pronck.
Ick leef met haer alleen; en let op uvve gangen,
En voel myn ſvvacke geeſt met Hemel-minn' omvangen.

Digitized by Google

SONDAGH.

IST Son of ſonden-dagh, iſt ruſt-dagh voor mijn Ziel,
De Sabbath is voor by, de Son die is aen't ſchijnen,
De *Son*, de groote *Soon*, rijſt uyt zijn ſlaep-gardijnen,
Daer hy voor onſe ſchult eergiſteren in viel,
Son, die mijn zonden-pack op uwe ſchoud'ren hiel,
Son, die door uwe ſtrael mijn zonden doet verdwijnen,
't Is Soen-dag, want de zond' verlieſt haer helſche pijnen,
En tancker is gehecht van mijn verloren kiel.
Komt *Sondag*, *Soen-dag*! want den ſond-dag is verdwenen,
De *Soon* gelijck een Son is weer op aerd' verſchenen,
Wegh zonden, 'kvoel u gloet, die is geheel verteert.
De *Son* die heden rees die heeft u over-heert.
De *Son* die 'k hier aen-bid, doet my den Sondagh loven,
Op Sondagh rees den *Soon*, en wy met hem, naer boven.

SHEEREN AVONTMAEL.

HIER komt een ſlechte Gaſt, ontbloot van bruylofts kleedt,
En twijfelt of hy derft, als Vrundt, ter Maeltijt treden,
Het vleeſch kleeft aen ſyn ziel, ſoo giſteren als heden,
Waer door ſyn ſwacke geeſt, benautheydts drupp'len ſweet,
En nochtans treed hy toe, g'lijck hy meermalen deed,
En

En ſit mé moedigh als de waerdſte gaſten deden,
Behangen met een rock, niet van boetveerdigheden,
Maer met een zonden-py verachtelijck gekleedt.
Kleet, dat mijn ſchoud'ren torſt nu ſes en-dertigh jaren,
Die als een Wevers-ſpoel, in haeſt, zijn wech-gevaren,
Wech met u kale nopp', 'tis tijt ick u verlaet;
Ick neem het nieuwe aen, en voegh my by de Gaſten,
En trede moedigh toe, op hoop 't my beter paſten,
En dat den *Bruylofts-Vooght* my binnen komen laet.

NIEUWE-IAER.

WAER is mijn Bruylofts-kleedt, het oude Iaer is uyt,
Het nieu gekomen is, en doet zijn ſtralen lichten,
En ſchiet van daeg een pijl, in 't diepſt van mijn gewrichten
En ſeyt: 'tis alles nieu, behalven uwe huyt.
Huyt van mijn zondig vleeſch, verlaet u ouden buyt.
Kan 't on beſneden hert geen nieuwe Tempel ſtichten,
Niet nieus, daer't al vernieut, voor uwen Schepper dichtē,
Soo ſing ick nimmer liedt op mijn ontſnaerde Luyt.
Schoon dat my 't Nieu verveelt, ik voel myn geeſt bekroopen,
Ick voel mijn ſwacke ziel nu op eē nieu verplant,
Ick vinde door 't geloof, voor my, de deure open;
Ick ben al op de reys naer 't nieuwe Vaderlandt.
Wegh nietigh zonden-pack, dit jaer is voor de gaſten,
Die 't nieuwe Bruylofts-kleet aen hare zielen paſten.

DRY

DRY KONINGEN AVOND T.

WAER gaen dees *VVyſen* heen, wat heeft dees Sterr' beſchoren,
Haer ſtrael die flickert my geſtadigh in't geſicht,
My dunckt dees flickeringh beduyt een ander *Licht*,
Een *Licht* dat eeuwigh *Licht*, dat heden is geboren.
Licht dat ons ziel beſchijnt, laet my u ſtrael doorboren.
En door u glinſter-glants in my een weſen ſticht,
Dat met dees *VVyſen* my, naer ſtal en kribbe licht
Soo brand ick vol van minn, al legh ick nu bevroren.
Ick treed dan moedigh toe en ſie den Hemel aen,
En derf met haer geruſt nu naer de ſtalle gaen
Die 'tgroote *Licht* om-vat, dat yder een verwondert;
Ick ſchricke voor geen licht, mijn ziele beeft noch yſt,
Nu 'twierook vant altaer mijns herten op-waerts rijſt,
Al is het *Licht* de *Soon*, die met den *Vader* dondert.

GOEDE VRYDAGH.

IST op den middag nacht? of ſchrikt de Son t'aenſchouwen
't Afgryſlijck moort-thonneel dat hier ſtaet opgerecht,
Waer aen *d'Onnooſelheyt* met nag'len wert gehecht:
Laet *Sion* vry u oogh een tranen-vloet bedouwen,
Dees daet, *Ieruſalem*, ! ſal eeuwigh u berouwen.

Vermoort

Digitized by Google

Vermoort ghy hem, die u had'tleven toe-geſecht,
En pleyt een moorder vry, die aen het hals-gerecht
Was ſchuldigh, eeuw en tyt ſal deſe daet onthouwen.
Myn Godt! ick ſie u aen, ick ſie u uyt-geſtreckt,
V beend'ren op den pael, u armen uytgereckt;
Ick ſie de moorders bey, die aen u zyde hangen,
Den eenen laſtert u, den anderen roept u aen.
Ick roep: wilt niet met my Heer in't gerechte gaen,
Uw's Hemels Paradys iſt daer ick naer verlange.

PAESCHEN.

HET *Lam* dat is geſlacht, den avont was gekomen;
De nacht die is voor-by, ons poſten root van bloet
Ons deuren maeckten vry; Terwyl den Engel woet
En ſlaet *Egyten-landt* rontom in bloed'ge ſtromen;
Haer Eerſt-geboornen zijn te ſaem om hals gekomen,
Wy ſtonden op-geſchort, de ſchoenen aen de voet,
De ſtaf in yders handt, de ſtraf verhuyſen doet;
En deed' het bloedigh ſweert voor *Iſrael* betoomen.
Het LAM dat is geſlacht, het PAESCH-LAM is gedoot,
Het LAM dat voor ons ſchult, quam ſelver in dē noot,
Syn Vleeſch'ik door't geloof wil met den monde ſmakē,
Myn over-goede Godt! gunt ghy het LAM aen mijn,
Hoe ſal u minſte Knecht, u daer voor danckbaer zijn,
Soo niet, u Vinger komt ſyn tonge aen te raken.

Digitized by Google

HEMEL-VAERT.

WAER heen, verheve VORST, wilt ghy haer ſo begeven?
Haer, die by u op aerd, ſoo dier verkoren zijn:
Laet ghy op haer de vrucht, van martelaren pijn,
En een vervloeckte doot, in plaetſe van het leven;
Gaet ghy ten Hemel in vol hayl'ger glory ſtreven,
En ſiet niet naer haer toe, ſy hooren immer dijn,
Seydt ghy niet, dat ghy woudt geſtadigh by haer zijn,
Hoe zijt ghy uyt haer oogh, dus haeſtigh op-geheven?
Neen, 'khoor een ander Woordt, u Woordt is altijdt vaſt,
Ick hoor twee Engl'en ſelfs ont-openen haer laſt,
Die ſeggen: Mannen gaet, hy ſal weer tot u komen.
Hy ſey: Getuyght van mijn, ſoo ver de Sonne ſtraelt,
Seght wat ghy hebt geſien, zijn Leer het volck verhaelt.
Soo leeft ghy in zijn Throon, en hoeft geen doodt te ſchromen.

PINXTEREN.

ALS de SOON om hoog, de *Geeſt* die komt beneden,
De *Geeſt* daelt op haer ne'er, daer ſy vergadert ſtaen,
En doet een yders tongh byſond're talen ſlaen,
G'lijck in dat Landt-geweſt, ſelfs d'Ingeſet'nen deden,
De vlammen zijn verdeelt, op yders hooft en leden,
Men

Digitized by Google

Men hoort de wond'ren Godts uyt hare lippen gaen,
Loopt *Iuda*, vry verbaeſt, en ſiet u ſelven aen,
Ghy kent de Godtheyt niet, van haer verſtant en rede.
Mijn God! die tongen deelt, gelijk een vlammig vyer,
Geeft maer de minſte vonck aen mijne tongh al-hier,
Soo loof ick dijnen naem, ſoo langh ick toonen uyte,
'k Verſtel mijn Lyer en zangh, en ſie den Hemel aen
En wil met dijnen *Geeſt* meed' naer de wolcken gaen,
En hooren't Halleluy op duyſent Org'len-fluyten.

KERSMIS.

HOE leght de SOON int hoy en in de ſtal verſchoven,
De SOON, om wiens 'tgeſternt, door duyſent Eng'len (klinckt,
blinckt,
Om wiens geboortens-uur, de lucht van vreuchde
Van d'Eng'len die haer Godt met Hemel-zangen loven,
Wech yd'le hoofſche pracht van Koninginnen hoven,
V kraem en kramery, by deſe Luyr-korf ſtinckt,
Al is die met een ſlet, of ſlechter doeck omringht,
Noch gaet die al u pracht en ſtaçy ver te boven.
Ick kniele voor u neer, en ſie de Herders ſtaen,
Aen wien dat u geboort is eerſt-mael kond gedaen;
Ick ſie de Wijſen uyt het Ooſten aengekomen,
Ick voegh my by den ſtoet, en tré ter ſtallen in,
Daer ick my voel bevlamt van reyne Hemel-min,
Die uyt uw's Vaders Troon op u quam neder-ſtrómen.

Digitized by Google

AF-SCHEYDT
AEN JUFFROUW
ELIZABETH VERVOOREN.

MYN dagen *die zijn uyt, de u die zijn vergaen,*
De mijn die loopen heen, doen my naer d'uvve kijcken,
Het ſchijnt ghy zijdt VER VOOR, *eer vvy de vlagge ſtrijcken,*
Doch vvie vveet, hoe langh dat de mijn noch ſullen ſtaen.
Ghy zijt het padt ten eynd en ick gly op de baen,
De baen, die't Al berijdt, ſoo d'armen als de rijcken,
Van vviens berede ſpoor noyt ymant afkon vvijcken,
Maer doet ons al te ſaem, al ver (1) *en verder gaen.*
't Geheugen is vvel ſoet, van 'tgeen vvy gaerne heugen,
Maer 'tmiſſen van't vermaeck, dat geeft de bitt're teugen,
Ick ſegh u dan adieu. Maer vvat een vremde ſaeck,
VVat ſegh ick, dat ick V vvil met een af-ſcheyt groeten?
Neen ENGEL, *'ken mijn ſchult, ick vvil de ſtraffe boeten,*
En toon tot uvver eer, 'tverganckelijck vermaeck.

(1) Πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχυται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον, Metrod:

J. V. SOMEREN.

Digitized by Google

J. V. SOMERENS

UYT-SPANNINGH DER VERNUFTEN,

TWEEDE DEEL.

THANATOLOGIA

OFTE

DOODT-REDE,

EN

MENGEL-RYM.

Digitized by Google

OP DE

Oorſake, Voortganck, en geneſinge VAN DE DOOD T.

DE Hel-vorſt had de Slang tot ſyn behulp gekregen,
Daer ſy geſlingert om den tack der kennis hing,
Dits 'tlok-aes dacht hy ſtracks, ick val niet meer verlegen,
Om 'tnet te ſoecken daer dē Menſch ſich ſelfs in ving.
Ey! ſeyd hy, ſchoone Vrouw, komt proeft het puyck der Boomen,
Onnoos'le Duyf, komt hier, hoe ſtaet ghy dus en wacht,
Heeft Godt op doot-ſtraf u die ſchoone vrucht benomē?
Dat toont den Appel niet, die ſtadich op u lacht.
'tBancket dat noyt u ſelfs, ick hoeft u niet te prijſen,
'tGeſicht toont zijn waerdy, mijn Dochter, vat maer toe,
Mit grijpt ſy, in de Greep, begon haer hert te yſen,
En met den Beet getuyght haer hert Gods ſtrenge roe.
Haer Man die eet met haer. Daer's d'ingang vande zondē,
Daer blaeſt de Doot de val vant Menſchelijk geſlacht,
Geen ſchreyen helpt de menſch, Godts Wet die leydt geſchonden,
De held're Middagh-Son verkeert in nare nacht.

Waer

Waer vlucht't beſchaemde Paer? ſy vluchtē als de Hinden,
Terwijl den Hemel treurt, bekleet in droeven rouw.
Waer is nu een ſpelonck voor haer te ſaem te vinden?
Wat kuyl verbergt de aerd, die haer verbergen wouw?
Sy trooſteloos in trooſt, ſien vaſt den Hemel ſcheuren,
En hooren door de wint, Gods donderend geluyt,
Waer zijt ghy *Adam*, die u ſchaemte ginght betreuren
En vluchte voor mijn ſtem, met u beminde *Bruyt*?
Ick ſtel nu vyandtſchap *in't Zaet van deſe Vouvve*
En *d'af-gerechte Slangh*, die u verraden heeft.
Dat *Zaet* dat ſal de Slang den kop tot mors'len douwen,
Hier in iſt dat de Menſch door mijn genaden leeft.
Stelt u dat *Zaet* ten toon, dat doet ons ruſtich ſterven,
Dien *Leeuvv* van *Iuda* vecht voor't Kriſtelijck Banier,
Hy heeft de Doodt gevelt, en doet ons 'tleven erven,
Als Hy ons t'Hem-waerdts roept, en neemt ons weer van hier.
Gods Woordt de waerheyt ſprack, laet 'tzondigh hert bekeert zijn,
Dat is mijn hoochſte luſt, zijn doot en ſoeck ick niet:
Het vuur dat vlammen ſchiet, ſou haeſtelijk vertert zijn,
Soo Liefde en Genaed' geen gulde ſtralen biet.
Dees rijſen nu te ſaem, tot binnen ons gardijnen,
Als ons de felle doot daer vaſt gebonden hout,
En laten daer de glants van d'hoogſte goetheyt ſchijnen,
Waer op ons ed'le Ziel, met recht, haer zuylen bout,

Waer

Digitized by Google

Waer toe dan meer gevreeſt, de Doot die leyt verſlonden,
De doot en is geen Doot, die ons dē doot-ſteeck geeft.
Haer zeyſſen is vernielt, haer pijl die is gebonden,
Want ſchoon ſy op ons ſchiet, ons Ziele echter leeft.
Ons Ziel en Lichaem t'ſaem, die ſullen eeuwigh leven,
Die ſullen vol van eer, voor haren Schepper ſtaen,
En ſullen aen de Doodt, haer ſelfs den doot-ſteeck geven,
Wanneer ſy met een kleed van glory ſullen gaen,
Van glory; die haer ſal geſtadighlijck omvangen,
En die haer leven doet tot in der eeuwigheyt,
Geeft Heere! dat ick mach, geſtaegh hier naer verlangen,
En als ghy komen wilt, dat ick mach ſtaen bereyt.
Bereyt, en ſoo gemoet, dat als ick ſie de Helden,
Die nu van deſer aerd' ten Hemel inne zijn,
En die mijn Zangh-godin, al-hier ten rye ſtelden,
Ick met haer eeuwichlijck mach weſen buyten pijn.
Dat ick die hier op aerd' het oogh ten Hemel heffe,
't Verlichte oog daer naer, voer door de wolcken heen.
Met d'Hemel-Borgery het hoochſte goet beſeffe,
Dat my de grootſte gloor hier boven doet betreen.
Dat ick de minſte ſlaef, aldaer mach eeuwich blijven,
Wie kent de vreuchde die de minſte daer geniet;
De minſten is de meeſt, o! die daer mocht beklijven,
Daer't eeuwich Bruyloft is, en nimmermeer verdriet.

EPI-

Digitized by Google

EPITYMBION
OP DE
KAYSER-MOORDT
VAN
CAJUS JULIUS CÆSAR.

DE Kayſer, die de Kayſerlijcke Wetten,
Door't punt zijns klinghs, ter hooger ſchrick dorſt ſetten,
VViens ſtandaert vliegt tot over *Bergh* en *Rhijn*,
En bindt den *Franck* aen d'eerſt Victory-lijn.
Bedwingt den *Duytſch*, (wien't al in hayl bevloeyde)
Beweru wt de *Theems*, wiens golf het bloedt beſproeyde,
Door-boort de ſtroot van *Spaenjens* oude krop,
En dwinght dit Al, door ſyn behelmde kop.
Die iſt, wiens ſweert bedwinght den ſtrijtb're Wager,
Die *Rome* ſcheyt van *Svvager* en van *Svvager*,
Die *Theſſals* velt met 'sPrincen beend'ren deckt,
En bloet met vleeſch, en vleeſch met bloet bevleckt.
Dus ſtaet zijn throon tot boven in de wolcken
Geviert, gevreeſt van al des Werelts Volcken,
De Aerd' die wijckt, den Hemel ſtaet belaen,
Om ſoo een Hooft door't moordend-punt te ſlaen.
De droom veracht van *'sKayſers Gemalin*,
Ontdeckt een ſteen voor 'sKayſers Hof-geſin,
En ſeyt: *die ſtont die* Capys *been ontbloot*,
Iſt, die Iuul *met vreeſlijck moorden doot.*

Digitized by Google

Het *Noot-lot* drijft hem dus op ſtaet'ge trappen,
En doet ſyn vleeſch by Borger-heeren kappen,
Die vol van hoon, om ſyn gegronde deucht,
In Staet-hayls ſchijn betoonen ſchuym van vreucht.

Op de ſtervende

D I D O

KONINGINNE VAN CARTHAGO.

HAyl looſe Koningin, wiens deucht de doot ontmoet,
VVanneer *Anchiſes* Soon ontvlucht des Zee-godts wallen,
En *Troyen* ſtaet veraſcht, door't Griexſche Peert gevallen,
Terwijl dijn Hof ontfangt' tverſtroyde *Dardaens* bloet.
V eerſte *Bed-Genoot*, u *Broeder* ſterven doet.
Als dees Troyaenſche Vorſt ſagh dijnen tóórne brallen,
En kreeg u hoogſte gunſt, door't overminn'lijck mallen,
Dat nu ter grooter ramp u ziel bekermen moet.
Vervloeckt zy d'eerſte uur, die dijne kielen wende,
Ter ſtrandwaerts vā ons Ree (roept gy) daer nu eē droō
U van mijn Leger treckt, en geeft een ſchand'ge toom,
Om u van ons ter yl naer vreemder kuſt te ſenden,
Mijn ziel wat gae ik aē, wreeck ik mijn grootſte quaet?
Ick ſterf en wreeck my ſelfs. *Dit vvas mijn toeverlaet.*

Sic, ſic, juvat ire ſub umbras.

OP

OP DE DOOT VAN PHILIS.

VORSTIN VAN THRACIEN.

ALs dees roemruchte tomb' tverbrande beẽ verſmoort,
Van haer, door wiens gebodt, haer's Vaders wijsheyt kraeckte,
En dat der Burg'rẽ-ſchaer haer laetſte wierook blaeckte.
So klinckt door't Wolcken-reck, dit vreemdt getoonde woordt.
Hier ruſt de trouſte Maegt, ondankbaerlixt vermoort
Van hem, die uyt de doot in't leven, door haer raeckte;
Haer Rijcks-ſtaf tot hem kreegh, haer Maegdoms-kroon ontſchaeckte,
En wiert ter eeuw'ger ſpijt, vyandelijck verſloort.
Vervloeckte tegen-liefd', verraderlijck gelogen,
Kon een *Atheenſche* Pop meer dan der *Thracen* prael,
Noch wiert u ſchand' verdeckt, waſt niet u eygen ſtael
Dat met eẽ gret'ge dorſt haer boeſem heeft door-ſogen;
Noyt leet de deucht meer hoon, voor gunſt voor ſcepters ſtaf. (gaf.
Dreef haer dẽ Grieck ter moort tot ſy den doot-ſteeck

Phillida Demophoonletho dedit, hoſpes amantem Ille necis cauſam præbuit, ipſa manum: Ovid:

Digitized by Google

EPITAPHIUM GUSTAVI ADOLPHI REGIS SVECIÆ, &c.

AMor bonorum, Tutor innocentiæ,
Terror malorum ſemper Imperterritus;
Rex ille magnus cuius in ſinum unius
Rector ſupremus omne congeßit bonum,
Multis quod alias Regibus ſparſim datur.
Rex ille felix, victor olim Sarmatæ
Cuſtos ſuorum, Liberator Teutonum,
Et plurimarum ſoſpitator gentium,
Quas cura ſacri tangit, & vis impetit:
Rex ille fidus, Cui voluptas unica
Prodeſſe multis, poſt dolores vulnerum
Poſt tot labores ſæpe quod votum fuit,
CHRISTI *Aemulator, pro grege & lege occubat.*
Cadens triumphat, victor & vivus manet
Vivente Fama, Spiritus vivacior
Imago vera numinis ſplendet Polo
Prælucet Aſtris luce Guſtavus *ſua:*
Cumque hæc peribunt æviternum permanens
Radiabit illud ORBIS ARCTOI DECUS.

De

De Lijck-Tombe,

VAN

GUSTAAF ADOLPH

KONINGH van SWEEDEN, &c.

D*Eucht-liever, Voorſorg*, van rechtſchape Onnooſelheyt
Der booſen vrees, wiens hert geen vrees oyt heeft ge-
Die *Groote Koningh*, in wiens ruymeſchoos alleen (leyt,
De Opper-Vooght meer wierp, dan d'andere gemeen
Ontfingen, wiens Rapier voor *Rus*, voor *Deen*, voor *Pool*,
Zijn Rijck bewaert heeft, dat den Hemel hem bevool.
En tegen menſchen hoop in Duytſch-landt heeft bevryt
Het Volck, dat om haer Godt, en 't Recht der Landen lyt,
Dien *trouvven Koning*, in wiens hert geen and're vreucht
Gevoeyt wiert dan de hulp der vromen in de deucht.
Naer ſoo veel krijghs-gevaer en arbeyts, wert die Ziel
Ten Hemel in-gevoert, daer ſy haer oogh-peyl hiel,
Hy volgt ſyn Hemels-Vorſt, en ſterft voor Volck en Wet,
En ſtervend' overwint, bevryd van ſtervens bedt.
Soo lang de Faem maer leeft, ſyn Geeſt beſchrijt de lucht,
En dryft al dryvende ſyn Vyandt op de vlucht.
Alſt groote ſterflijck AL, ſal berſten en vergaen,
Soo ſal dees *Noort-ſtar* klaer, ſtaegh aen den Hemel ſtaen.

Digitized by Google

OP DE DOOT VAN GASPAR de COLIGNY GROOT-AMIRAEL van VRANCKRYCK.

MOst dus u deucht ten proy, aen 'smoorders bloed'ge handen,
En 'tweeldrigh *Lely-landt* verwelcken door u doodt,
Geduchte Staets-Pijlaer, die *Vranckrijck* in u ſchoot
Gequeeckt hebt, en ontboeyt van d'in-geknepe banden;
Moſt dus de Bruylofts-kiel van (1) *Henricks* Echts-toorts ſtranden,
Gebloet-veruwt t'aller zy in (2) 'shooft-Stads hooghſte (noot,
Stont niet de wacht ter waeck, die u dē Koninck boot?
Of waſt den Koninck ſelfs, die u ter moort omranden?
Thien-jaer'ge loosheyts vondt, met ſchijn van liefd' bekleet,
Daer bloetſucht en bedrog in ſchijn vāGods hayl treet,
Vermoorden 'theerlijck lijf, ontrooft van léén en ááren;
Geen aerd' bedeckt den romp, die naer de wolcken ſtijght,
Die voor des Werelts ramp des Hemels ſcepter krijgt,
En gaet een eeuwigh en een tydlijck Rijck bewaren.

(1) Hendrick de vierde Koningh van Vranckrijck. (2) Parijs.

OP

OP HET OVERLYDEN VAN WILHELM DE NASSOUW Prince van Oraanje.

LOUYSA DE COLIGNY

Des Princen Gemaelinne spreeckt:

HAD (1) *Karels* bloetsucht niet vermengt met loosheyts vont,
Door (2) *Catharinaes* hulp, vermoort myn waerdē (3) Vader
Ontlijft myn eersten (4) Man, soo wrongh de droefheydt nader, (wont:
Myn hert, om (5) *Vilhems* doodt, ter droever doodt ge-
Maer nu soo roep ick aen den Schepper van dit Ront,
En gun des Hemels-Vorst de wraeck van dees verrader,
Die in myn hof gestroockt, gestreelt als een weldader,
In schijn van trouheyt voor myns Prinçen oogē stont.
Geduchte Hemels-Voogt, laet doch myn hert beboeyen
De gift van lijdsaemheyt, terwyl myn Ziel siet gloeyen
Het mannelijcke vuur, dat *Fredricks* jeught ontfonckt,
Ach! minnelijck gelaet, waerborgh van 's Vaders zeden,
Ick sie u deftigh beelt noch *Spaenjens* kop vertreden,
Terwyl g'uw hantjens wringht en met u ooge lonckt.

(1) Karel de negende Koningh van Vranckrijck. (2) Catharina de Medices. (3) Coligny. (4) Teligny vermoort in de Parijsche moordt. (5) Wilhelm Prince van Oraanje.

OP

OP DE DOOT

Van Syn Hoogheydt

FREDRICK HENDRICK

Prince van Oraanje, &c.

AMELIA de SOLMS

SPREECKT:

Ick die de echte min heb van een Vorst beſeten,
Die *Spaenje* drongh tot vree, en hield ſyn *Vader-Landt*
Vereenight, door malckaer', die ſyn Laurieren plant
Waer datmen immermeer heeft vanden *Leeuvv* geweten.
Hier treur ick om myn Heer, en heb myn kleet gereten,
En ſie met ſyne doot in my een hoog're ſtandt,
Waer door ick hier op aerd' al ſie het Hemel-landt,
En peyl ſtaeg met myn oogh, waer dat hy is geſeten.
Ick vliege naer hem toe, ſchoon hy is van der aerdt,
'k Verlaet dit tydelijck, hoe dier my was en waerdt,
Die Godt had t'ſaem gevoegt, waerom zijn die geſcheyden?
Ick ſwoer hem echte min, ons handt was t'ſaem verknocht,
Waerom is dan myn Ziel niet by de ſyn gebrocht:
Myn God! wanneer ghy wilt, ſal ik myn Prins geleyden.

OP

OP DE DOODT VAN WILHELM Prince van Oraanjen, &c.

MARIA Hare Koninckklijcke Hoogheydt SPREECKT:

ICK die myn hoogſte bloet trok uyt 'tdoorluchtig Huys
Van STUART en BOURBON, vol *Lelyen* en *Roſen*.
En heb ORANIES-BLOEM voor Koningen verkoſen.
Vindt my verweduw'lijckt, als nu alleenigh t'huys,
Myn oog verflaut in traē, myn hert verſmacht in kruys
En kan ſich om myn Heer, en Vader niet verpoſen.
En als myn oogh ſomtijds dan wil wat tranen loſen,
Komt WILLEM naer myn toe, met kinderlijk gedruys,
Wel WILLEM! roep ick uyt, ick ſie in u geſneden
Vw's Vaders eerſte jeught en duyſent aerdigheden,
Myn eenig Tydt-verdrijf dat my myn droefheyt geeft.
Voor my en ſcheen alhier, noch hayl noch luck geboren,
Neen, 'kſwijg, den Hemel moch ſich op een nieu verſtorē,
Terwijl, tot myn vermaek, den jongen WILLEM leeft.

T VER-

VERHANDELINGH
Van
DE DOOD T.
Ende den Staet
DER ZIELEN,
naer't af-ſterven van den Menſch:

Tuſſchen

THEROFILUS en THANATIKETES.

THEROF.

HOE waren ons ſoo bangh de ſuure winter-dagen,
Hoe hert, hoe kout de vorſt, de ſnee en hagel-vlagē,
'tSchijnt dat het al vergingh, dat een gewiſſe doot
De vruchten van het velt, drong tot den hoogſten noot:
Ick plach in deſe tijt mijn Lamm'ren te doen weyden,
En u, mijn oude Vriendt, door (1) *Neer-boſch* te geleyden
Naer 'thoogh en dorre velt, maer nu blijft het ſoo kout,
Dat het van't gantſche jaer noch nimmer heeft gedout.

THANAT.

Ick heb nu ſoo veel jaer hier in dees Hey geſeten,
Maer hebbe nimmer van ſoo herden jaer geweten.
Myn heugt dat *Parma* noch behielt ons *oude Stadt*, (vat.
Myn heught dat (2) *Maurits* hem die heeft uyt d'hand ge-

(1) Dorp gelegen in't Schependom van Nymegen. (2) 1591.

Ik

Ik weet wel meer vã vorſt: mijn heugt wel dat de ſtrómẽ,
Zijn ontrent Paeſſchen-tijt, noch dicht vol ys gekomen,
Maer van ſoo lange n kou, en heught my nimmermeer,
tSchijnt of de Somer ſelfs ſich tot de Winter keer.

THEROF.

'tSchijnt of de Somer ons heeft t'eenemael vergeten,
Ick k'loof: den *Bock* die heeft de *Maeght* heel op-gegeten,
Wat iſſer menigh vrundt van ons al wech-gegaen.

THANAT.

Ick deede *Therofyl* niet licht daer van vermaen,
Ick wiſt wel dat ghy treurt om *Galatheaas* ſterven,
VVie dat ſyn Vrouw verlieſt kan ſelden vreuchdẽ erven,
Maer 'twas een lange quael die haer beſeten hadt,
Die ſwackheyt had haer over jaer en dagh gevat.
De pijlen die men ſiet van verre tot ons komen, (men
Die hebben weynig ſcheuts, en hoeftmen minſt te ſchro-

THEROF.

O neen! een lange ſieckt' dat is een dubb'le doot,
Ick loof, die't langſte leyt, heeft daer den hertſten ſtoot,
De doot is ſonder pijn, als die ons komt beſtrijden,
Iſt maer een oogenblick, dat wy die moeten lijden,
En nochtans lijdt ons ziel niet in een oogenblick;
Een blick op't nauwſt gevat, en geeft noch pijn noch ſchrick,
De tijt brengt ons de noot, (THAN. VVel hoe kan het dan
Dat yder voor de doot, met rede heeft te vreeſen. (wéſen,

Digitized by Google

THEROF.

'tGeen men ontrent de doot gemeenlijck beuren ſiet,
Dat baert de ſchrick in ons, en 'tover-groot verdriet.
En ſoo wert dan de doot wel dickmael toe-geſchreven,
Dat ſy niet doet, maer dat wy lijden in het leven,
De ſieckte die ons lijf heeft over langh gevat,
Iſt die men voor de doot en voor de doot-pijl ſchat.

THANAT.

Maer wie weet hoe het is, wanneer men is geſtorven,
Wanneer voor 't wormen-aes ons lichaem leyt bedorven.

THEROF.

Hier dut de wijſte man. Ick naer myn kleyn verſtant,
Die deel u gaerne mé, wat ick in rede vant:
Hier gelt geen ouderdom, geen grijſe en ſilv're haren,
De doot ſal aen geen vrund hier van yet openbaren.
Ick noem de doot te zijn een ſcheydinge der Tween,
Der Tween te ſaem gevoeght, te wonder wel te vreen,
Van lichaem en van ziel, die 't heel bewegen velde,
'tGeen dat den menſch bewoogh, en hem te leven ſtelde;
En wilt ghy weten, hoe de doot ons over-komt,
Gelijck een dunne ſlaep, wiens (1) ſuſter ſy genomt
En dick geheeten is, de plaetſe van de dooden,
Heeft Griecken-landt maer voor (2) ſlaep-kamers aen-geboden,
'tBewegen van ons lijf, als dat komt ſtil te ſtaen,
Soo iſt een wagen die noch dollen heeft noch rae'n:

(1) Nihil eſt niſi mortis imago. (2) Κοιμετήρια, Latinè Dormitoria.

VVie

VVie ſagh oyt ſonder oogh, wie greep oyt ſonder hande,
Soo iſt naer dat de doot, ons hier quam aen te randen,
Soo ſtaet het werck-tuygh ſtil, en 'tradt en loopt niet meer,
De tyt is uyt de tyt, voor die daer vallen neer.
Daerom begrijt ons ziel geen tyden naer dit leven,
Iae als den menſche ſterft, heeft hem de tyt begeven,
En 't weſen van den menſch geen Sonne-maet bequam,
VVaer van hy in der tyt de rechte ſtaet vernam,
De werckingh van de menſch doet hem de tyden meten,
'tBewegen van ſyn lijf doet hem geen tyt vergeten;
Ons ſinnelijck bedrijf, om dat 'teen lichaem heeft,
Doet dat de maet der tyt door ons gedachten ſweeft,
En ſoo ghy immer droomt, in 't diepſte van de nachten,
Noch meet ghy tydt en ſtondt, die uw d'in-beeldingh brachten.
Maer uur en tyt die naer ons overlijden loopt,
En wert ons ziel gewaer, 't zy dat die is ontſloopt,
Van 't werckelijcke doen, of dat een Hemel-vreuchde
(G'lijck ons vertrouwen is) haer innerlijck verheuchde,
Indien ons ziele ſliep, g'lijck d'Oudheyt heeft gedacht,
En kan aen haer geen tyt oock werden toegebracht;
VVant als wy wel geruſt en ſonder dromen leggen,
De tyt waer in men ſliep, weet niemant van te ſeggen,
Het laetſte oogenblick waer in ons oogh ontwaeckt,
Schijnt dat het met het eerſt te ſamen is geraeckt.

Digitized by Google

Soo gaet het met de menſch, het leſte van ons leven,
Sal in d'op-ſtandingh, ons we'er het beginzel geven,
De tijt die tuſſchen bey, voor ons te komen ſtaet,
Daer is het nimmer vroegh en nimmer weder laet.
De tijt ondeylbaer is, een ſtip, niet groot, niet kleynder,
De tijt is voor de ziel (verheerlickt en nu reynder,)
Niet dan een eenich punct, waerom men heeft geſeght:
Soo haeſt de ziele heeft haer lichaem wegh geleght,
We'er wert met dat vereent. (THA.) Soo kent de ziel geen tijden,
Nochtans indien ſy haer, naer-ſterven ſal verblijden,
G'lijck ons 'tgeloove leert, ſoo moet ſy kennen tijt,

THEROF.

Terwyl ick in dit ſtof met u myn tijt verſlijt,
Soo dunckt my dat ick beſt u hier ſou onderrichten,
G'lijck men de kind'ren doet, haer breyn in't eerſt verlichten,
Niet dat ick waerde Vrund, u jaren niet begroet,
G'lijck men aen oude Luy, met rede, ſchuldich doet;
Maer datmen't klaerſte wyſt, dat heeftmen beſt onthouwen,
Om u dan naer den aert der ſaken dit t'ontvouwen,
En hebt ghy niet gelet, hoe datmen lett'ren ſpelt,
Hoe dat het kinder breyn ſich moeyt wanneer't die melt,
Dat ſulcks geſchiet in tijt; doch die te deegh kan leſen,
Siet meer in't oogenblick dan in de tijt dé deſen:

Soo

Soo gaet het met de glóór die ons den Hemel ſchenckt,
Daer ſiet men 't al te ſaem volkomen ongekrenckt,
't Geen men hier op der aerd in tyt niet aen kan ſchouwē,
Die vreucht die is ſo groot, dat niet haer kan benouwen.
VVant eenen dagh die is aldaer als duyſent jaer,
En in thien eeuwen wertmen niet een dagh gewaer.

THANAT.

Noyt had ick *Therofil* myn ſinnen in-geſpannen,
Tot 't geen ghy my beweerd by letter-rijcke Mannen,
My dunckt ick ken de Doot, maer ſoo het weſen mach,
Seght my wat van ons Staet, naer d'alder-jongſten dagh,
VVanneer't verheerlickt Lyf ſal by ſyn Schepper weſen,
En hoeft geen doot, geen hel, geen anghſt geen ſchrick te vreeſen,
Noemt my de vreuchde die al-daer ſal open ſtaen,
En die geen ſterflijck menſch oyt kond en is gedaen.

THEROF.

't Geen naer dien Grooten Dagh, aen ons dan ſal geſchieden,
Schynt van ons duyſter breyn geſtadich wech te vlieden,
De meeſten die ons ſpraeck hier *Godts-geleerden* noemt,
G'lyk ook by *Platoon* School dees wyſheyt wiert geroemt.
Die noemen 't groote Hayl: *de Godtheyt aen te ſchouwen,*
(1) Die uyt ſich ſelven was, kon niet 't gehaym ontvouwen,
Hy proefde door de gunſt, die hem den Hemel droegh,
VVanneer ſyn Haylandt ſelfs van boven op hem loegh,

(1) PAULUS, de ſolve 2 Corinth: XII. vers 1, 2, 3, 4.

De

De voor-ſmaeck die aen ons ſal 'teeuwigh leven geven.
Hy proefden 'tgroote hayl, ten Hemel op-geheven
Hier in het ſterflijck vleeſch, en noch ſoo ſwijght hy ſtil,
Iſt vremt dan dat men niet en ſiet door deſen bril.
Het ſtaet ons beter toe, eerbiedigh hier te ſwijgen,
Dan door ons doffe geeſt, hier hinder van te krijgen,
VVie dat in Gods gehaym te diep wil inne-gaen,
Moet op den eerſten trap onkundigh blyven ſtaen.
Dat ſegh ick even-wel: Hoe ons verhooghde zielen,
Hoe ons lichamen daer geen doot en ſal vernielen,
VVant het verderflijck treckt het onverderflijck aen,
En ons verſtant verklaert, ſal voor den Schepper ſtaen,
VVat ons hier door een wegh en rede-kavelingen,
Door't onderſocken van ſoo veel verhole dingen
Van buyten wert ontſout, dat ſien wy klaerder ſtaen
En met een ſnelheyt voor ons herſs'nen open gaen,
Daer ſal een wijsheyt door ons herſs'nen henen vlieten,
Die nu haer minſten ranck kan in ons ſinnen ſchieten,
En ſchoon dat ons 'tverſtant hier groeyt geduurigh aen,
En ſchijnt van tyt tot tyt tot hooger trap te gaen;
Soo is den hooghſten top, noch niet de laeghſte kennis,
En al ons wijsheyt, by die wijsheyt maer een ſchennis
En minder dan't begin van't eerſte A, B, C,
Oyt tot de wijsheyt van des werelts wijsheyt dé,
Ons vleeſch wert overtreckt met glóór en heerlickheden,
VVaer door wy ſtaen verhooght, ſoo giſteren als heden,

Soo

Soo morgen ſoo altoos, wy houwen, trouwen niet,
De liefde tot ons al, ons t'ſaem vereenigt ſiet. (vlochten,
G'lijck of ghy eenigh werck door konſt ſaeght t'ſaem ge-
Waer in geen hamer-ſlagh en gaf de minſte bochten,
Dat niet kan zijn geſloopt ten zy't den Meeſter doet:
Soo iſt Gods eyge min, die ons daer ſtadigh voet.
Want God ſal dat gebouw daer nimmer laten ſlopen,
Syn onveranderlijck, hout ſtaegh den Hemel open.

THANAT.

'kHeb noyt een Herders kind ſoo verre hooren gaen,
En noyt het diepe pit van dit gehaym verſtaen.
Maer noch en vat ick niet, 't bewegen onſer leden,
Ons vlugge voeten tredt, met onvermoeyde ſchreden,
My dunckt ick ſie geſtaegh ons onvolmaecktheyt aen,
Als ick een vogel ſie zijn vlercken open ſlaen.
My dunckt: ick wou wel mé dat blauwe velt beſchryen,
En met een ſnelle drift, door lucht en wolcken ryen.

THEROF.

'tIs ſoo *Thanatikleet* hier in dit aerdſch bedrijf,
Soo ſchijnt de langhſaemheyt de mis-ſtandt van ons lijf;
Maer weet ghy hoe ick loof, dat het ſal zijn gelegen
Met onſer leden t'ſaem, lichamelijck bewegen, (ſcheen
G'lijck d'Haylant ſteeg om hoog, (1) g'lijk als hy ook ver-
Syn long'ren naer ſyn doot, als hy quam tot haer tre'en,
De ſnelheyt van ſyn tredt, 't ontſnappen uyt haer oogen,
Dat heeft haer van ſyn komſt en ſyn vertreck bedrogen,

(1) ἄφαντος ἐγένετο.

Digitized by Google

En ſoo beweeght ſich mé der gantſchen Eng'len ſtoet,
Als die door Gods bevel, flux ſyn beveelen doet,
Sy en bewegen haer niet g'lijck wy ons bewegen,
Ons lijf beweeght de tijdt, door eenigh tegen-ſtreven,
Geen lichaem waſſer oyt, dat haer kan tegen-ſtaen,
En daerom is haer aert haer wil oock toegedaen,
Het eynde van haer wil, ſoo veel't de maet kan lijden,
Dat wy ons naer ons wil oock niet terſtont verblijden;
Dat is het *onvolmaeckt*, dat ons geſtadigh druckt,
Volmaeckter ſy, als wy, dat iſt dat haer geluckt:
Want als wy letten op het geen *Volmaeckt* mach weſen,
Hy iſt, die ſprekend' ſchiep het Groote Al voor deſen,
Van dees *volmaecktheyt* zijn de Engelen ontbloot,
En van de Menſchen die het alderverſte vloot.
Moſt ick niet naer de (1) Stadt, wiens over-oude wallen
Dat eens den (2) *Batavier* in aſch dé neder-vallen,
En dat ick met u mocht alhier in eenſaemheyt
Mijn dagen ſlijten af, g'lijck die u zijn bereyt:
Ick wou mijn ſwacke geeſt wat naeder u ontwinden,
En ſien wat dat mijn breyn hier wijders uyt kon vinden,
Ick wou, gelijck ick plagh, langhs heck en heyden gaen,
En doen mijn ſinnen drift, ſoo veel ick kon verſtaen.
Maer nu, terwijl de kou, verdort ons hooge velde,
En datmen niet een ſchaep hier noch ontrent en telde,
Soo ſpoey ick naer de Stadt, daer ick u weder wacht,
En ſegh u waerde Vrundt, voor déſe mael, goe nacht.

(1) Nymegen. (2) Claudius Civilis, vide Bataviam meam cap: ult; de oppido Batav.

EPI-

EPITAPHIVM

Scriptum

Piis manibus ſacraque memoriæ

D. CORNELII à SOMEREN

Medicinæ Doctoris primarij.

Qui, poſt plurimas in regenda Patria Civitate Dordracena dignitates, cum Senatui Archibalaſſico Zelandorum aſſcriptus eſſet,

Lenta febri fractus, piè & Chriſtianè mortalitatem implevit undecimo Decembris, Anno Domini cIↃ IↃc XLIX. Natus annos LVII.

QVI Medicas variis decoravit honoribus artes,
Ius Valachris tandem dicere juſſus aquis,
Somerus, *ipſe ſuo & Beverorum ſtemmate clarus,*
Hoc ventura redux clauditur umbra loco,
Aeternumque diem & felices computat horas,
Nec quem dilexit ceſſat amare Deum.
Diſcite, Mortales, rebus diſtare creatis;
Iſta Creatorem reſpicit urna ſuum.

C. BOYUS, Fisc: Holl: Adv:

V 2 Op

Op het overlijden

Van

MYN VADER ZAEL^R:

Aen mijn Moeder

Iuff. ANNA BLOCKE.

GAF oyt de droefheyt 't ſpoor, aen af-getraende ſinnen,
En trof de doot-ſchrik oyt een deuchdelijk gemoet,
Wie ſchreyt niet, doen hy ſagh hem door de doodt ver-
winnen,
Die in ſyn levens kracht haer ſicht tradt met de voet.
Maer boven al, wien trof dien droeven ſlagh in 't herte,
Haer, die haer trouwe Ziel aen hem geoffert hadt,
De droefheyt was gemeen, tot harent huyſt de ſmerte
Van ſtadigh kermen met een trane-vloet beſpat.
Door-deuchdelijcke Weeuw, wy ſchreyen met u tranen,
V ſmert die treft ons mee, u ſuchten gaen voor af,
En d'ons die volgen na, dees t'ſaem den voet-pad banen,
Waer langhs, in rouw bekleet, wy nad'ren tot ſyn graf,
Verlieſt ghy Man en Heer, wy miſſen Vooght en Vader,
Vermiſt ghy hayl, en trooſt, wy miſſen bey te g'lijck.
Segt ons: wiens ramp gaet hoogſt? ik voegſe bey te gader
Ons ſchepen t'ſaem in noot, die ſoecken bey een wijk.

Was

Was hy bedroeft ter doot, om dat hy u moſt derven,
Wanneer hy ons aenſagh, ſoo berſten 'thert in pijn,
Blijft, ſeyd hy, t'ſaem myn Vrouw en Kind'ren, als ick ſterve,
De laſt by veel geſorſt, kan lichſt gedragen zijn.
Mit ſcheyt hy uyt dit dal, en liet ſyn adem glippen,
Terwijl ons mont en ziel beſwémen t'ſaem in rou,
Syn ziel ontmoeten u op u betraende lippen,
Die voor haer hemel-reys daer noch vertoeven wou.
Daer leyt hy uyt-geſtreckt, ons tranen hem vervelen,
Syn ziel die ſiet alreé het glimpende geſicht,
Van Gods gewyde Throon, daer duyſend Eng'len ſpelen,
En hy be villekomt, in't midden ſtaet gericht;
Daer loert hy op de glants die, uyt Gods yver gloeyde,
Wiens ſtrael omringt de ſtoel van ſyn geduchte Soon,
Alwaer de Drie-in Een, vol hay'lger liefde bloeyde.
Waer in het Opper-Goedt ter volheyt ſtaet ten toon.
Wy ſchreyen dan vergeefs, ſyn vreught en kent geen karmen,
Hy is ter haven in, die hy had langh bezeylt,
Daer ſyn Piloot hem brenght in Salighmaeckers armen,
Die hy hier door ſyn bloet ſoo dickmael had bepeylt.

Digitized by Google

IN OBITVM
Uxoris meæ Lectissimæ,
CLARÆ de WITT.

TVne jaces hic uxor amans dulcissima rerum,
Debueras nunquam candida posse mori;
Aut nunquam productа tuæ fore matris ab Alvo,
Non mihi jam reliquo tempora mœsta dares;
Si claudare tuo Tumulo sub viscere terræ
Spiritus ille meus corporis antra tenet
Detergit lachrymas tibi Mors lachrymanda futuras
Illa mihi lachrymis flumina tota facit.
Si linquenda domus Tibi magna palatia surgunt
Aethere in æterno stelliferique lares:
Tota domus sordet mihi te splendore remoto
Nulla tenet nisi quam corporis umbra tui.
Si mensam Thalamosque meos considero solus
Et mensæ & Thalami Langeo abesse decus.
Servavi quod damna potest præbere relicto
Quodque potest curas accumulare meas,
Scilicet ista meæ CLARÆ *mens candida restat*
Qua mihi Tu semper CLARA *superstes eris.*

LYCK-

Digitized by Google

LYCK-ZANGH
OVER
Juffr. MARIA de WITT.

DOorluchte Son', wiens jonge ſtraelen,
Ontknopte d'eerſte houw'lijcks bloem,
VVat Wolck komt voor u glants gedaelen,
VVat roock bedempt uw's levens roem,
Moſt ſoo u Morgen-ſter verduyſt'ren,
En duycken met haer toorts in zee,
En ſich ten graf-waerts neder-kluyſt'ren,
O! dubbel-droevigh herten-wee.

Soo ſlaet den galm van Man en Vader,
Terwijl de Moeder ſit en ſchreydt,
En gaert dees tranen vaſt te gader,
Dieſ' in haer ziel verborgen leydt.
Kan wel u Mede-helft verſwelgen,
Seght mijn *Mary*, ſoo bitt'ren dranck,
V Vader miſſen ſulcke telgen,
Daer dees alleen ſtont aen zijn ranck.

Vergode Geeſt ick hoor u toonen,
Die ghy ten dael-waerts neder-ſent,
De hoochſte glóór van ſulcke throonen,
Seght ghy, en heeft noyt breyn bekent.
'tIs waer, de fackel van mijn leven,
Die is ontijdigh uyt-gedooft,
Maer hy, die my die had gegeven,
Stont eeuwich aen mijn ziel verlooft.

Ick

Ick ſie een vloet van tranen vloeyen,
Die neder bigg'len op mijn lijf,
Maer ſiet ghy niet myn Spruytjen groeyen,
V alder-minn'lijckſt Tyt-verdrijf,
'tAf-ſetzel van myn jeught en zeden,
VVaer in myn geeſt geduurich ſweeft;
Alwaerde Man het zijn de leden,
Daer ghy met u *Mary* in leeft.

Soo ſpreeckt ghy uyt u hooge Tempels
En laet ons hier een treurich oogh,
VVy ſtaen en ſterren op de drempels,
Daer dyn verhooghde ziel in vloogh;
Moet dan u geeſt ter wolck-waerts leven,
Mary, en laet ghy my alleen,
(Spreeckt u Gemael) ſoo ſtaen geſchreven
Tot in myn ziel u minn'lickhe'en.

Soo ver myn voeten ſullen treden,
Sal altijt myn bedruckt geſicht
Verſellen dyn vergode leden,
Ter grooter glory nu verlicht;
En trooſten trooſteloos myn jaeren,
Terwijl de zerck u glants verblindt,
Om dat ghy zijt van hier gevaeren,
En dat de Moeder leeft in't Kindt.

Op

OP DE DOODT VAN D. NICOLAES CRVCIVS,

In zijn leven Predicant tot Dordrecht.

WAT ſmertelijcker ſmert treft *Hollandts eerſte zaelen*,
Vol onverwachte qualen,
Vol trooſteloose pijn,
Die haer verwedulijckt, doet ſonder ley-ſtar zijn.
VVat doodelijcker wond door-kerfden d'ingewanden
Van haer vereende banden?
Wat dick beſuchter ſlagh
Sloeg oyt haer *Maeghde-vval*, dan dees betraenden dagh?
Wat weerſucht overkropt haer ſwart-geſlege borſten,
Die in haer druck verkorſten?
Wat neder-bick'lend' nat
Wtmergelt haer geſicht, door tranens-ſtroom beſpat?
Hoe ſiet ghy dus ontruckt, u trouwe Waerheyts-Voeder?
V hayl'ge Tempel-Hoeder,
Die't eeuwigh eenigh licht
Van d'Al-om-machtigheyt, ten ſcherm, u had verricht.
Siet Heer! ons vlecken niet, wy weten onſe zeeren,
Ons lemtem en ons zweeren,
Maer ſlaet dyn Godlickheyt
Daer dyn genadens-dult u opper-glants verbreyt.

Digitized by Google

Daelt uyt dyn hoogen throon, op dat ons zond'ge lippē,
V eeuwigh ſteyle klippen,
Aem'tógende beſpien,
En uyt ons zondigh vel u ſtrafſte ſtraffen vlien.
Wy ſchricken, dat het vuyl van ons vergalde monden,
Ter wolcke-waerts geſonden,
Quam ſtygen tot dyn throon,
Soo't niet gereynight was door't wat'righ bloyend' loon,
Maer nu ſo roepen wy, door't bloedig' kruys en nag'len,
Door't ſmadich tongen hae glen,
Van dyn verkoren KINDT,
Dat ghy ons arme ziel aen ſyne wonden bindt.
Laet nu dyn zege-galm ons droeve mont omhechten,
En dyn genaden vlechten
Aen ons gebogen ziel,
Die voor u glinſter-glants in deſe tranen viel.
Wy zijn dyn eygen Volck, de Kudde dyner weyden,
Laet ons u naem verbreyden
En máken yder kond,
Tot dat dyn Recht-baſuyn uyt-brult de laetſte ſtondt,
V weerdſte gaen ons voor, wy volgen hare ſchreden,
En ſtappen na haer treden.
VVy zijn al op de baen,
De baen, by haer berent, en 'teynde nu gegaen.
Dees ſchrickelicke wolck, bewolckt de avont-feeſten,
Van 'slichaems overeeſten,

Dat

Dat syn onnooſel bloet
Door beuls vervloeckte handt ter kruyce hechten doet.
Dees ſtraem bevloeyt de vocht, die wy te glory ſmaken,
Met uyt-geteerde kaken;
Nu 's Beeckers Voetders handt,
Des Beeckers bitt're gal door ſterven heeft verwant.
VVaer heen, geſtoorde Godt, ontruckt gy ons de leden,
Die 't Hayligdom bekleeden,
Van dijn Ziels Offer-huys,
Tot veſtingh dijnes Naems, tot Goddelijck gedruys?
Ontruckt ghy ons den Steun van u verbonden Vrinden?
En wilt ghy ons verſlinden
Door't inlandtſch oorloghs-vyer,
Dat noch genadigh brandt, daer't drie vernielt van vier.
Slaet liever groote Godt, vol van barmhertigheden,
Dijn ſtrael op onſe leden,
En ſiet ons ſmerten aen,
En ſegh: ick wil met haer ten recht-banck nimmer gaen.
Slaet dijn genadigh oogh, door ons geſtopte zonden,
De ſmertelijckſte wonden
(Van dijne Goddelijckheyt)
Op dat dijn Rechter-handt ons niet ten doem verſpreyt.
VVy ſtaen hier voor de roe, ten ſtraf op ons verheven,
Maer Heere! laet ons leven,
Laet zijn ons ſchult volbracht
Door't uyt-geſtorte bloet, van die daer wiert geſlacht.

Digitized by Google

Wy binden onſen wil aen dijne keur-wils wetten
En ſtaen alleen en letten,
Wanneer dijn dond'rend woordt
Sal ſegghen tot ons Al : *Komt voor den Rechter voordt.*
Gae voort dan goede Godt, en laet ons dorre leden
V hooghſte prael bekleeden,
Verhooght ons tot dijn throon,
Door't op-geſtege bloedt van dijn verkochten SOON.
Gaet voort dan goede Godt, en gunt ons dijne wooning
Tot eeuwigheyts bekrooningh,
Bevrijt van ſwaer ellent,
Daer't alles eeuwigh is, en 'teeuwigh ſonder endt.

VERTROOSTINGE,

Aen

IOHAN: GEERARDT VOSSIVS,

Kanonick te Kantelbergh, over de doodt van

SYN SOONDIONYS.

WIE oyt op't Wereldts bouwt,
Seer vaeck het hem berouwt.
Eer, goedt en grooten name
Verdwijnen al te ſame,
Ten zy de eeuwigheyt,
'tBegin der zaligheyt,

Door

Door een godtvruchtigh leven,
Dit al komt te door-weven.
Waer is Ieruſalem?
Of't luckigh Bethlehem?
Daer Kriſtus is geboren.
Al langh voorſeydt te voren,
Daer dien geboorten dagh
Stack uyt dien zegen-vlagh,
Waer is dien grooten Tempel,
Op wiens geheyl'ghde drempel
Den grooten Prieſter tradt,
Begroetend' 'twieroock vat.
Het aerdtſche moet verand'ren,
En ſpringen door elckand'ren.
Dus Vader acht laet ſtaen,
U Vaderlijck getraen,
Dit was het tydlijck leven,
Met letteren geſchreven
Op onverganck'lijck doeck,
Van Gods al-vattend' boeck.
Ick, ghy, wy moeten ſterven
En 'tlichaem moet bederven,
Men wraeck de oude ſchoen
Om nieuwen aen te doen.

Digitized by Google

Op het over-lijden
VAN
D. PETRVS WASSENBVRGH,
Verkundiger van Gods VVoordt binnen Dordrecht.

DE tongh die Gods gehaym vertaelt,
Die hert en ziel doet op-waerts ſteyg'ren,
Die't ſtruyckel-been ten Hemel haelt,
En 'tgerigh oogh bedwinght te weyg'ren.
Die als een rotz in golven-vloet
Bleef onbeweegh-baer, ſpijt de winden,
Die't mis-verſtandt geheel verwoet,
Deed' ſtormen om hem te verſlinden,
Verlaet de Aerdt; en heft ſyn kop
Wt 'sWerelts-niet, tot eeuwigh wéſen,
En geeft de ſterflijckheyt de ſchop,
Bevryt van droefheyt, pijn en vreeſe,
Doch ſchoon ſyn Ziel geniet die glóór,
Laet ons doch echter droevigh ſchreyen,
Syn Volck dat weent in't hayligh Koor,
En roept: Hy is van ons verſcheyen,
Verſcheyen, rijt u treurigh kleet.
Bataef ſche Maeghden, Ionge, Grijſe,
De anghſten die u Ziel bekleet,
Laet die u tongh aen hem bewijſen.

Dien

Dien Leyder leyt geen Schapen meer,
Syn leven vlucht van ons daer hénen,
Wat doet de Schaep-ſtal ('tſynder eer,
Met aſch bedeckt) dan ſtadigh weenen,
De Werelt acht de deuchden niet,
Die zijn al langh by haer verdonckert,
Maer als de Ziel haer ruſt geniet,
De deucht op Aerd' ten Hemel flonckert.

LYCK-TOMBE
VAN
Iuffr. CORNELIA VOSSIUS,

Aen den Heere

JOHAN de BRUYN de JONGE.

DEES kleyne plaets omringht, ghy kond het ſien;
Die't aertſche ſchoon dé voor haer ſchoonheyt vlien,
De tongh, de pen, de moet en 'tſaer geluyt
Neer-ſtorte van den *Minnaer* met deez *Bruyt*:
Doorluchte Ziel, wie bracht u glants ten toon?
Een ſtille lip ſtijght eenigh tot dees throon,
De glants van deucht was ſtaegh te laeg geſet,
Daer't Voor-beeldt ſelfs het licht de Toorts belet.

EPI-

Digitized by Google

EPICEDIUM

Scriptum

P. M. S. Q. M.

D. WILHELMI KLERCK,

Civitatis Neomagenſis à Secretis Primarij.

FLete tuos caſus, Batavorum *plangite matres,*
Et quos Klerckiadum *ſedula cura premit,*
Veſtrum flete Decus, nunc paßis crinibus omnes
Dicite Nobiſcum, Pulvis & umbra ſumus,
Pulvis & umbra ſumus, *perituri naſcimur orbe;*
Et non vitandos Lex dabit una rogos;
Magne Senex *atavos non ementite vetuſtos;*
Quam patet in laudes area magna tuas;
Magne ſenex Batavæ, *quo non præſtantior* Vrbis,
Aequà diſcordes flectere lege viros;
Cujus in ore lepos, animo ſapientia rara,
Ingenium cerebro, judiciumque ſedet.
Integer, aßiduus, pius, utilis omnibus æquè,
Et Themidos variis dotibus auctus eras.
Batta va ſe tantum nullo jactabit alumno
Terra nec illuſtrem tam dabit ora virum;
Heu venerande Senex *poſtquam te fata tulerunt*
Et dedit extremum nox tenebroſa diem;
Vrbs columen gemit orba ſuum, Reſpublica lumen,
Et patrocinium plebs gemit ipſa ſuum.

Plorat

Digitized by Google

Plorat & orba cohors ſanctorum Eccleſia Mater,
Luget & ingentem ſic dolet iſſe Patrem,
Sic dolet iſſe Patrem, *quem vivum patria haberet*
Si quem vel lachrymæ detineantve preces;
Nempe rapit juvenes Mors in florente juventâ,
Ducit & effœtos trux Libitina ſenes,
Hanc tibi qui vitam dederat Deus, *abſtulit idem.*
Lætius ut vitâ ſic fruerere tuâ,
Morte dari vitam quæſo quis crederet? atqui
Morte dari vitam, qui leget iſta ſciet:
Abſtulerat terris Wilhelmum *in flore ſenectæ,*
Optima, ſed nobis invidioſa dies.
Phœbus *ait, nomen ſublime feremus ad aſtra,*
Virtutis liquidas inde petemus aquas.
Fama tui ſuper aſtra volat, quin Filius *ingens,*
AEquans, Klerkiades, *jam quoque monſtrat avos,*
Prole pios cineres æterno conſecrat ævo,
Prole, tuum nomen ſervat ab interitu;
Ergo morte dari vitam quis deneget? ille
Si quod nunc vivit munere mortis habet.
Sæpè hoſti voluit quem lædere profuit hoſtis,
Quam voluit vitam tollere, ſæpè dedit,
Facta virum poſt fata vigent, poſt funera virtus
Amplior exſurgens emicat integrior.
Vivis adhuc Wilhelme *tuis poſt fata ſuperſtes,*
Inque tuâ vivis prole *ſuperſtes adhuc.*

Digitized by Google

Filius *ille tuus tua qui vestigia docto*
Docta premit gressu, par studet ipse Tibi.
Quanta illum doctrina fovet quantum instar in illo est!
Quantæ ipsum laudes quanta trophæa manent.
Sed roget hic aliquis tumulus cur amplior, & quem
Expectet tumuli qui patet iste locus,
Hasce tibi sedes uxor signavit ut una
Gulielmi *cineres Vrna suosque tegat;*
Ergo inimica dies, quæ nunc mors separat olim.
Mors eadem rursus junget amica duos,
Fœlices animæ nos admiramur, & ingens
Gloria ne sileat marmora parva damus:
Hoc saltem extremum nostri tibi pignus amoris
Accipe, & æternum dulcis Amice vale.

Dum Vahalis dum Mosa vehet sua flumina, dumque
Rhenus arenosas in mare misit aquas.
Una omnes nomenque viri laudesque loquentur
Seraque *Guilhelmi* sæcula scripta canent.

Op

Digitized by Google

Op het moedigh af-ſterven
VAN
Jkr. KAREL van BEVEREN,
Ionghſte Soon van den
ED: HEER van STREVELSHOVCK.

Geſchooten op den eygen dagh, in de Zee-ſlagh tegen d'Engelſche, doen den Heer Admirael
MARTEN HERPERTZ TROMP
doodt bleef.

Duo fulmina Belli.

DE *Zee-Vooght* was van d'Aerd' ten Hemel op-getogen,
Doen *Karel* in het vuur, van't brandende metael,
Stont als een rotz in zee, en riep: wie ſal gedogen
Dat 'tNoot-lot treft de borſt van *'sHollandts Admirael*,
Dat gelt, de Vyandt was de weer-klanck van de Benden,
Ick ſtap u voor, wie volght, ſey *Karel* onvertſaeght,
Dees klingh die is gewet om *Britter*-bloet te ſchenden,
(1) Voor 'sVaders erf en wierdt noyt lyf te dier ghewaeght.
Stracks donderdt Zee en Locht, *Mars* ſelver ſcheen te ſchricken
En vreeſt dat *Karel* hem wil dryven uyt zijn ſté,
Wie loonden *Karels* deucht, weer-riep *Belloon*, wy ſchicken
Hem plaets by *Herpers-ſoon*, *als Blixems van de Zee*.

(1) Dulce & decorum eſt pro Patria mori. Horat:

Digitized by Google

PLAINTES

Sur le Trespas de ma compagne

ELISABETH VERVOOREN.

EN fin c'eſt aßez arreſté,
Il faut que mes ſoupirs declarent mes penſees,
Ou que mon cœur ſe fende, & mes veynes percèes
Vicaires de mes yeux, ſoyent vuides de leur ſang,
Ne pouvans ſupporter de ſe voir la retraicte
D'une doleur ſecrette.
La mort n'eſt pas ſi forte que L'amour,
Ie le ſens en mon Ame,
Ie vay mourant mille fois en un iour,
Mais la douleur ne peut vaincre ma flame.

Les Regrets eſtouffent ma voix,
Ma chere Eliſabeth *de tres douce memoire,*
Tu viuras en mon cœur malgré la tombe noire,
Pluſtoſt le Cerf branchu paiſtra dans L'Ocean,
Et L'humide poiſſon nagera dans les pleines,
Que t'oublie tes peines.
Plutoſt Neptune oubliera ſon Trident,
Et Orphee ſa harpe,
Que moy le vœu de viure ton amant,
Et de blaſmer la rigueur de la parque.

Si pour tromper mon de plaiſir,
Ie m'eſloigne penſif des Lares domeſtiques,
Ie me plains aux rochers & aux lieux aquatiques,

L'Echo

L'Echo des antres creux reſpond à mes ſanglots,
Puis ie me fonds en pleurs, regardant mon ſupplice
Comme un autre Narciſſe,
Si ie retourne à ma triſte maiſon,
Sortant de la Campagne,
Ie me voy ſeul dans l'obſcure priſon,
D'un noir ſeiour, n'y trouvant ma Compagne.
J'ay beau la chercher en plein iour,
I'ay perdu la clartè, ma lumiere eſt eſteinte,
Sa face au cabinet naïſvement depeinte
Ne fait montre de rien que d'un freſle rideau,
Bon Dieu tant de douleurs engloutiſſent mon ame,
Qu'a toute heure ie paſme,
La ſombre nuict redouble mon tourment,
Ie l'appelle ſans ceſſe,
Eliſabeth *reſponds à ton Amant,*
Vien ſoulager la peine qui m'oppreſſe.
Les ſonges Enfans de la nuict
Environent mon chef, me troublent la cervelle,
Il me ſemble la voir, & eſtant encor chez d'elle,
Ie ſens des bras plus froids que marbre mille fois,
I'entens meſme ſa voix auſſi claire & ſereine,
Que d'une autre Syrene.
A Dieu mon cœur, ie te laiſſe ici bas,
Ma tendre geniture.
Mes chers enfans ſeront tous tes esbats,
Et ma vive peinture.

Digitized by Google

EPITAPHIVM

In mortem optimæ Matronæ

ELISABETHÆ VERVOOREN,

Quam habuit in Matrimonio Vir

Eruditissimus & Clarissimus

J. van SOMEREN, J. C.

& Syndicus Neomagensis.

TRanscendit pia Mater humum, Cœloque triumphans
Libera mens, exuta malis, se miscet Olympo,
Cognatis vicina Polis, propiusque tuetur
Læta Deum, & Patrij miracula grandia Cœli
Comprendit meliore loco, terrisque relictis,
Aligeros inter formosior ipsa Ministros
Exerit augustum Superis caput: aurea vultum
Gloria, majestasque decet; nec pallida morbi
Agmina honoratos lacerant servoribus artus,
Nec maciem dat dira lues, sed firma serenus
Membra facit sine fine dies, æternaque lethum
Temperies, mœstas fœlicia sœcula curas
Proscripto expellunt Senio; mansura Iuventa
Robora, lætitiæque seges, concessa voluptas,
Pax facili tranquilla Deo, dant fercula tantis
Digna locis. Sordent Superis mortalia tectis,

Et

Digitized by Google

Et faſtidito deſpectat inania Mundo
Gaudia Cœlicolum fœlix chorus. Accubat inter
Abramidas pia Sara Nurus; ſequiturque Rebeccam
Non jam mœſta Rachel; Salome comitante, Sororem
Martha videt; magni Ieſſæa Puerpera Chriſti
In medium exultans numerum Comite intrat Elyſa.
Eva hominum genitrix, mundi naſcentis origo,
Rerum magna Parens, multas, tot millia, Neptes
Aſpicit, amplexuque fovet; quibus additur albis
Elyſabetha *togis, Batavarum gloria Matrum,*
Pierio *Conjux quondam gratiſſima* Baldo,
Grata bonis. Totus venienti occurrit Olympus,
Sacra canens; feſtos, ſolennia carmina, verſus,
Grande melos pia turba canit, laudatque Tonantem
Gens devota Deo, quæ pura, & criminis inſons,
Impia ſacrilegi neſcit contagia pomi.
Sic fortunatam fœlix domus Elyſabetham,
Otiaque & pax alta tenet. Stat triſtis, & urnam
Illachrymans ſpectat Conjunx, cineresque ſepultos
Cogitat infœlix, & jam convicia Cœlo
Mœſta dolor dicturus erat, cum carpit Amantem
Relligio, abſolvitque Deum; doctrina dolori
Frena facit; curas alius Reſpublica curis
Mitigat & timidos commendant jura Clientes,
Fortunamque fori. Lachrymas in funere vendat
Præfica, & inſani feralia carmina leſſi:

Flere

Digitized by Google

Flere Viros mens docta vetat. Pugnantia longam
Diſrumpant Elementa fidem, fractoque dehiſcant
Tartara nigra ſolo Cœlique repagula ſolvat
Inſernale chaos; manet, æternumque manebit
Impavidi virtus animi, Mundumque labantem
Aſpicit immoto, cui mens bene conſcia vultu.
Magne Vir, alloquio Muſa officioſa dolores
Frenatura tuos, properanti carmina plectro,
Et rude maturabat epos: jam ſcindere vultum
Cœperat, & tortos Elegëia ſolvere crines,
In luctu facunda ſuo; formabat Iambos
Barbitus, & lyrici ſolatia mollia nervi.
At Themis ignaras objurgatura Camœnas,
Impedit officium Vatis, carmenque reponit
Majus, & auguſtis heroica munera chartis,
Thymbræo auxiliante, parat. Ter læta popoſcit
Dextra ſtylum, & facili properatus arundine pecten
Optavit Scribentis opem; ter torva repreſſit
Conantem Themis, & cupienti ſcribere, clamans
Ergone, ait, Vatum confidentiſſime, noſtros
Audebis cantare modos? ablataque furto
Carmina FIDENTINUS *aget? reverentia ceſſit*
Tota mei? humanis divina poëmata verbis
Attrectare neſas. Phœbus quoque, & omnia Pindi
Numina conclamant, atque indignata Poëtam
Deſtituunt curſu in medio. Themis ipſa Caballi

Potat

Potat aquas, si Mysta gemit; si luget Alumnus,
Exorbent Musæ lachrymas, atque ardua Phœbus
Sublimi verba ore sonat; Phœbo æmula Pallas
Atra cothurnatis abstergit nubila chordis.
Nos viles animæ, tenuem quibus aptat avenam
Musa, verecundos inter, sine nomine, Vates,
Turba assueta solo, sequimur non passibus æquis,
Sed sequimur, tam grande sophos. Solamen Amico
Transmittit pullatus Amor; sed squallida vultum
Contrahit, & nigros abscondit Musa capillos,
Carminibus diffisa suis. Vox una pudorem
Excutit, & docti facilis clementia Baldi
Dum vocat amplexum, dubitantem & adire timentem
Invitanti offert nimium audax pagina Vatem.

I. van *AELHVYSEN.*

ELEGIA

Ad Nobilissimum Doctissimumque virum,

D. JOHAN: à SOMEREN,

Super morte

CONJUGIS

Dulcissimæ, charissimæ.

QVI nuper Batavæ (1) *referebas funera gentis*
Et Batavos lugubri veste dolere dabas.

(1) Ludit ad Cap. 8. meæ Bataviæ, de Funer: & moribus antiquorum Batavorum.

Digitized by Google

Vmbras ex atro tua ſpargunt atria panno,
Jam tua, jam mœret plena dolore domus.
Nullo fata loco poſsis excludere, mortis
Lex una eſt, nullum tranſiit illa caput.
Vidimus: & Somerene *tibi chariſsima conjunx*
Fata doloriſero clauſit honeſta die.
Suada nihil tua verba valent, ſi verba valerent,
Moviſſes ſtygias ipſe per illa deas.
Quid petis à Phœbo? nihil hìc tua carmina proſunt.
Ah! obiit conjunx; ars tua Phœbe jacet.
Ah! obiit multis jam fletibus ora rigantur,
Dum reddunt vacuo funera amore thoros.
Inſantes plorant, trium erat dulciſsima mater
Et fovit gremio pignora grata ſuo.
Attamen eſt aliquid magnos componere luctus,
Et ſua quod lachrymis ora levare queat;
Hìc ſumus, hìc fuimus, & *erunt, & erant, erimuſque*
Exempli tandem corporis arce pij.
Struxerat Altitonans hominem, ſed deſtruit idem,
Corpore cœleſti poſt bona fata beat.

F. K.

Op

Digitized by Google

Op het over-lijden
VAN
JANUS BODECHERUS BANNINGIVS,
Professor der Philosophie in de Academie tot Leyden.

MOortdadigh spoock, wiens wreede schicht,
Nu heeft uyt 's levens licht gelicht,
Des *VVijsheyts* weerde *Troetel-Soon*,
Bekroont met *Pindi* hooge kroon.
Most juyst u kneuckel-knakend' rift,
Met u verteerend' menschen-gift
Verdelgen dees vermaerde Bloem,
Wiens roem noyt kreegh verdiende roem;
Most juyst u zeysens staele punt
Syn op syn deftich breyn gemunt,
En dringen dit beroemde Hooft,
Daer't leven hem heeft van berooft.
En kon geen diepe wetenschap,
Noch out veroude wijsheyts trap,
V dryven van u vast besluyt,
En rucken flux u schichten uyt.
En kon geen wel-getoonde Lier
Bedwingen u bedacht getier,

Digitized by Google

En rucken uyt de nare vlam,
Die hem het tydich leven nam?
Dacht noyt u vaſt-gepeeſde boogh,
Hoe dat hy door de baren vloogh,
En gaf ſyn diep geveſt verſtant
Tot dienſt van't nieuw-gewonnen Landt,
Ach neen! ghy waerdt te wonder doof,
En hielt te vaſt u waerde roof,
En dreeft ſyn lichaem in het zant,
Maer liet ſyn naem altyt geplant,
Soo hier, als daer de eeuwigheyt
Hem eeuwighlijck is toe-geſeyt,

LYCK-TRANEN
Over het af-ſterven van
IOHAN SCAVART,
der Medicijnen Doctor.

VErhooghde Bloem, door Phœbi Lauwer-blad'ren,
Wiens glants verçiert het rijcke *Lely-landt*,
Wat roock komt hier dyn weerden op-ganck nad'ren,
Daer ghy ter glóór voor yder ſtont geplant.
Wat water-wolck beſchemert nu de oogen
Van 's Vaders hooft, die met een droeve ſucht,
Van vreucht vervreemt, van droefheyt gaet gebogen,
En tot ſyn Soon met ſtage tranen vlucht.

Moſt

Moſt dus de ſlach, die u ter neder velde,
Daer 's Wijſ heydts throon ſtaech ſtreefde voor u heen,
V droeve doodt dien grijſen Vader melden:
O diepen ſlach! O bitterlijck geween!
VVie ſloot u oogh, wanneer ghy waert gedoken?
VVie laefd' u mont in dynen hoochſten noot?
VVien is het hert in tranen uyt-gebroken,
Als die vervremt, maer vluchten voor u doot?
VVel nu ick ſie u glants weer op-geheven,
Die eeuwich ſtraelt, verhoocht door heerlickheyt,
Ick ſie u bloem ter hooger glory ſtreven,
Daer't alles leeft en juycht in eeuwicheyt.
Daer roept ghy ſtaech uyt u bewolckte wooningh,
En wiſcht de traen van 's Vaders aengeſicht,
En ſeght: de glantz van deſe Hemel-krooningh,
Heeft my veel meer dan d'aerde oyt verlicht.
Ick leef verhoocht, en ſie de aerdſche drempels,
Dat Werelts huys, die gloet van ydelheyt,
Die ſchijn van vreucht; maer blijf in mijne Tempels,
Daer heyl en heul ſtaet eeuwich uyt-geſpreyt.
O groot gewin! al ſchijnt het vleeſch verlooren,
De geeſt die klapt de vleugels tegen een.
De geeſt die leeft, en door de doot herboren,
Verlaet het huys van bitterlick geween.

Digitized by Google

OP

De lof der Ontleed-kunſt,

VAN

WILHEM LANGLII

Eerſte Artz. der ſtadt Dordrecht.

'S Menſchen lichaem, kleyne werelt,
Eerſt gevallen, weer beperelt,,
Door dat Lichaem, door dat Bloet,
Dat ons eeuwigh glinſt'ren doet.
Siet eens op dien Grieckſchen Tempel,
Die ten topwaerts van zijn drempel
Voerden boven aen't gewelf:
Kent u Godt, en kent u ſelf.
Hier verſchijnen uwe leden
Door deez Artz handt op-geſneden,
Soo ſy eerſt-mael zijn gevormt,
Eer de pier haer had door-wormt:
Door u zen'wen, door u ááren
Siet ghy't groote licht gaen waren,
Dat zijn wijsheyt, dat zijn glans,
Drijft om uwer herten krans.
Hier zijn d'oud' Atheenſche wond'ren,
Waer van dat de Griecken dond'ren,

Waer

Waer door't breyn van *Democrijt*
Schimpten op de bitt're nijt,
Als hy kloofden honde-koppen,
En't gerucht ſyn naem wou ſtoppen,
Dat ſyn herſſens luyſter weeck,
Tot een zinne-looſe ſtreeck
Gaf tot antwoort: 'kſoeck de ſotheyt,
't Diep vernuft dat vaſt aen Godt leyt
Speurden met ſyn breyn om hoogh,
Wat ons herſſenen bewoogh.
Siet! ſoo doet dees deft'ge Schryver
Door ſyn hoogh-beblockten yver,
Die ons toont in't kleynſte deel
't Grootſte Al in zijn geheel.

OP DE MOORT DER VAVDOISEN,

Gepleeght in hare woon-palen, door de Savoyſche troupen.

MYn Zangh-heldin die door den Hemel ſpeelde,
En ſagh (1) *'t Heel-al* van't wonderlijck Gebouw
Van't Aerdtſche Huys, dat eerſt haer ſnaren ſtreelde,
Verlaet haer Luyt, bekleet in droeven rouw,
Geen rouw betrock ſoo droevich oyt haer lenden,
Geen trom en ſloegh ſoo jammerlijck een ſlach,

(1) Alluſi ad Koſmo texuiam meam ſivi mundi fabricam, poemate a me conſcri-ptam.

Geen

Geen ſmert vermach haer ramp by dees te wenden,
Geen weer-klanck ſloegh oyt droever ach! ach! ach!
Aeh helpt, roept ſy, ick ſterf, ey! komt my naed'ren,
Geen tranen-badt wert meer by my geſien,
'tIs vleeſch, 'tis been, 'tis hayr, 'tis huyt, 'tzijn ad'ren,
Van haer die Godt een Eere-zetel bien,
Die't haylich zaedt, dat uyt de Wolcken daelde,
Ontfongen in haer deuchdelijck gemoet,
Alſt Roomſch-geſach als mis-geloovich dwaelde,
En viel een beeldt, een block, een hout te voet,
Die ſtaegh haer Godt in ſuyv'ren Gods-dienſt eerde,
Die't Licht ſyns Soons was ſonder vleck bekent,
En die zijn leer oprechtelijck aenveerde,
Zijn hier vermoort, verſlagen in ellent,
Kan *Piemont* wel ſulcken gruwel lijden,
Verſchrickt *Turin* niet dees vervloeckte daet,
Was niet dit Volck de voor-tocht in het ſtrijden,
Savoyens arm, en moedichſte Soldaet?
'tIs *Piemont* dat nu zijn Tyger-tanden
Heeft op het Schaep van deſe ſtal gewet:
'*tVaudoiſche Kindt* dat wil haer muyl omranden,
En wert ten proey van hare keel geſet.
Wat kindt verſchoont den barbar-moort van allen,
De Vader ſiet thien telgen ſonder hooft
Van 'sMoeders lijf, in't bloet ter neer-gevallen,
En hy van haer, en ſy van hem berooft.

Geen

Geen Vrouw en ſiet haer eygen Man in't leven,
'tSmoort *Al* in bloet door't wreed Savoyſche ſwaerdt.
Dees bloed'ge punt kan geen onſchult vergeven,
Geen Vrouwen lijf en werdt al-hier geſpaert.
Vermoort, verbrant, ſlae doot, ſoo ſlaen de galmen
Van dit gedrocht, tot't door de *Alpes* ſtuyt,
Roey uyt, bederf; (1) zijn dit victory-palmen,
Savoyen ſchep vry glory in dien buyt.
Geduchte Godt! ſlaet 'tooge op dees wonden,
Wy zijn alhier tot vingeringh en ſpot.
Ons buuren jock, u naem die wert geſchonden
Door't ſtaegh geroep: waer is, waer is haer Godt?
Wy kennen 'theyr van duyſenden miſdaden,
Den brant van't quaet dat in de Wolcken ſtijght,
Maer Heer! ſtaegh heeft een zondich hert genaden
Gevonden, alſt de boete tot u drijſt.

(1) Spolia ampla refertis Tuque puerque tuus Virg: 4. Æn:

Den verlaten Herder,

Over ſyn Buyr-mans Broeder-moordt.

AEN DEN

PROFESSOR CASPAR VAN BAERLE.

AEN de zilt-verſoete vloeden,
Van de Weſter-water draf,
Daer den *Rhijn* zijn golf doet ſpoeden
In zijns buurens op en af,

Digitized by Google

Daer de *Lingh* zijn oude hoornen
Aen malckander heeft verknocht,
En de *Meruvv'* ſich gingh vertoornen,
Om dat haer de *Maes* bevocht.
Aen die bitſe water-ſprongen,
Over dat vergolft geweſt,
Daer de ploegh eerſt had bedronghen,
'tGeen een ancker nu beveſt,
Daer een 'snachts op-golvend' wat'ren,
(1) Huys en Kerck verſincken doet,
Daer het door de vocht komt kla'tren,
Wat de doot ontworſt'len moet,
Aen die thien-mael ſeven Dorpen,
Met haer aen-gelande twee,
Lagh een Herder neer-geworpen,
In een droevigh herten-wee.
Hy was t'eene-mael geſcheyden,
VVt zijn Wiegh-ſtadts wulpſch gewoel,
VVt het jeuck'righ herten breyden,
Van een ſchand'ge luſten poel.
Hy begluurt geen flicker-loncken
Van een dubbelt baſter vel,
Noch geen ſtaps verbrekend' proncken
Brocht ſyn ſinnen in gequel.
Hy en ſagh geen harnas-tippen
Van een op-gepronckte pop,

(1) Anno 1421.

Die

Die het *Lely-landt* ontſlippen
Stadigh af en ſtadigh op.
Noch geen omgehoepte rocken
Onder d'open Memmen-kuyl,
Noch geen over-ſtoven locken
Van het vochtigh herſſens vuyl:
Maer het ſtof, dat hy begluurde,
Dreef vry van een ander kant,
En den roock die hy betruurde,
Raeckte vaſt ſyn Vader-landt;
Hy docht om de krijt'ge rotzen
Over *'t Schev'lings* water-reck:
Die de Noorder golven trotzen,
Op haer overmeelde neck:
Hy docht om ſyn *Britter-buuren*,
Om de Leden en het Hooft;
Die haer eygen ramp beſuuren,
Die haer van haer hayl berooft.
Hy docht om de *Theemſche* ſtranden,
(Mit ſoo quam een droef geween,
Dat ſyn herſſens overmanden,
Door een angſtigh ziels-geſteen:
En zijn half gebroke woorden,
Die hy ſchaers uyt-mom'len koſt,
Scheen dat hem noch weer bekoorden,
Daer hy eerſt in had begoſt)

Digitized by Google

Mit ſoo riep hy: drooge Longen
Gorgelt uyt mijn gorgel-keel,
Laet mijn oogen ſtaen bedrongen
Met een dick bevochte ſcheel.
Wie weet of het eeuwigh WESEN
In ſyn ſtraffende Gerecht,
Van geen kermer wert beleſen,
Dat het noch ſyn toorn beſlecht,
Moog'lijck of dien eeuwigh trouwen,
Een-en-Drie en *Drie-in-Een*,
Mocht ſyn geeſſel-roe berouwen,
Door een ned'righ herts-geween.
'tIs doch ſeker, dat de tranen,
Van een recht bekeerde ziel,
Zijn belede macht vermanen,
Datſe noyt ſoo ſtraf en viel:
'tBleeck doen't ſolpher quam te ſmoken
Van't onpeylbaer Sterren-Hof,
En het peck begon te roken
In het zondich *Zodoms* ſtof:
Doen het Lot ten vloet dé dwalen,
Dien beroemden Waerheyts-mond,
Die een langh berouw dé dalen
Voor een ſtaegh-gepleeghde zond,
Als hy uyt de bracke baren
Wt een ruyme Wal-viſch buyck

We'er

We'er ten ſtrandwaerts quam gevaren
Onder aen een holle ſtruyck.

Luyſtert dan bewoge wolcken,
Riep het *Hollandts* Herders Kindt,
En ghy op-geſprongen kolcken,
Drijft deez woorden in de wint.
Die hier uyt de laetſte oogen
Van mijn *Britten-borger* vlien,
Keertſe niet van u mé-dogen,
Maer wilt haer u gunſte bien.
'kWeet ſy werden niet getogen,
Over tongh of over tant,
Maer uyt 'sBroeders bloet geſogen,
Van haer eygen Vader-landt.

EEn d'under lijdens traē bedroop ons bloed'ge wondē,
Doe 'sVyants ſtalen arm ſtont tegen ons gekeert;
En doe ons jonghſte vrucht in onſen arm gewonden,
Wiert door een vremde kling met ons te ſaem verteert.
Veel dieper treft de ſmert ons af-geſloofde leden,
Nu ſelfs ons Broeder-moort ons Suſters niet en druct,
En nu ons Vaders doot met juychen wert geleden,
En nu ons Moeders ramp ons tot ons vreucht geluct,
Geen dieper zielen-wondt en wierter oyt gedragen,
Als die ons in het merch van onſe beenen dringht.
Wy zijn in goet verteert, in vrienden af-geſlagen,

Digitized by Google

En tot ons vrienden doot men ons geſtadich dwingt.
Ons zielen offer-huys, ons heylicheyts vertooningh,
Lijdt ſmet en ſmert te gaer, verkeert in puyn en aſch,
Geen trou en ruſt hier meer, noch ons verkregẽ wooning
En dijt ons niet tot ſcherm, en blijſt niet daerſe was.
Wy ſtaen hier uyt-geteert, ten proey van die ons haten,
Een wraeckelooſe moort is't eynde van ons pijn,
En die ons Schutſel was, die heeft ons nu verlaten,
Waer konnen wy doch heen, die doch verlaten zijn.
Waer blijt geſtoorde Godt? de Kudde dyner weyden,
Wert nu u grooten naem tot vingeringh en ſmaet?
Verſtoot gh'u eygen Volck, en wilt ghy haer geleyden,
Daer 't bloet van dynen Soon ſchijn-heyligh wort ge-
Kan dyn genadens oog noch langer ſien de ſtramẽ, (haet?
Die ons doorſlege borſt wee-moedigh neder-giet?
Of ſoud' niet moog'lijk zijn, dat onſe klachten quamen,
Daer zijn verdelgend-vuur zijn vlamme weder ſchiet?
Neen, Groote Wonder GODT, het zijn ons ſmet'ge zondẽ,
Die ghy ten doem verteert door dyn gerechtigheyt.
Het is ons eygen vuyl, waer meed' wy u beſchonden,
Dat met veel minder ſtraf ons nu wert opgeleyt.
Wie ſach dyn heerlickheyt, indien de overſchreden
Van dyne keur-wils wet ons werden toegetelt?
Wie moſter niet ten doem? waert ghy niet ſelfs te vreden
Met hem, die door ſyn bloet, ons zonden neder-velt?
Slaet dyn barmhertich oog noch eens door onſe qualen,

Digitized by Google

VVy ſullen al te ſaem weer leven onbevreeſt.
En uwen grooten naem uw's vyandts mont vertalen,
En ſeggen tot haer ſpijt: Godt is met ons geweeſt.
Laet dyn onfeylbaer breyn de wraecke niet ghedencken,
Die ons Voor-Vaders ſmet behoorden uyt te ſtaen:
VVy vielen al door een, maer gy quaemt ons beſchenckē
En ſeyt: het *Vrouvven-zaet* ſal noch de Slang verſlaen.
Reyckt ons dan dyne handt, en laet ons tranend' kermen
Noch eens verheven zijn tot dyn bermhertigheyt,
Dees bloet en etter-beeck, laet die u toorn ontfermen,
U *Zion* ſtaet verraſcht, haer Maeghden uyt-geſchreyt.
Siet! *Iacob* ſtaet verdunt, en *Iſraël* verſlagen,
Ach! Opper-Schepper komt uyt dyn beſternde throon,
VVy roepen al te ſaem, of wilt ons henen dragen,
Of helpt ons door de ſmaet van dyn verkochten *Soon*.

Op het uyterſt over-klincken?
Van dit droevigh herten-liedt,
Quam een tranens-ſtroom ne'er-ſincken,
Die hem voor de lippen ſchiet.
Die zijn tongh haer galm quam weyg'ren,
En zijn oogh verbaſt'ren dé,
Dat het over-hemel ſteyg'ren,
Stracks veranderde van ſté.
't Nacht-oogh liet zijn glants verblicken,
En het ſchemer-ſchamer-licht

Quam

Quam ten Ooſte-waerts uyt-flicken
Met een nuchtren roodt geſicht,
En beringhde ſtracks de ſtralen
Van't al-ſiende Sonnen-kindt,
Dat zijn glinſter-radt dé pralen
Door een vlacker Ooſter-wint.
Opper-waeyer, ſprack de jongen,
Mits hy't golven-reck in ſach,
'tSchijnt u aeſſem is ontſprongen
Over myn beweent geklach.
Maer ick weet dit krepel ſuchten
Noyt het rechte ſeer uyt-wrongh:
Gaet, wilt liever henen vluchten
Tot een grooter herſſens tongh.
'kSend u by den Rey-geleyder
Van de Kriſten letter-jeucht,
By dien hoogen Roem-verbreyder,
Van des Hemels barens vreucht,
Die ons van dien heyl'gen *Iongen*,
Van dat *Geeſt* en *Maeghden Kindt*,
VViegh en kruys heeft voor-geſongen,
Dat geen over-hooft en vindt.
Maer nu voel ick dat myn handen,
En myn uyt-geſongen riet,
Anders geen vermaecck aenranden,
Als de keur van ſyn gebiedt.

Op

Digitized by Google

Op de ongeluckige Heerschappye
Van het Konincklijcke Huys
VAN
STUARDT.

HIer bloeyt't Tonneel van *Stuarts* Majesteyt,
Wiens naem verhooght, werdt glory-rijck verbreydt
In 'sWereldts-kloot, op't Kroonen-goudt geplant
Van d'oud' *Ferguis* eerst Rijcks-Heer van haer landt.
Naeuw was in asch het Konincklijck gebeent'
Van *Robberts* Soon, of (1) *Iacob* wiert beweent,
Syn (2) *Oom* gestraft, om't goddeloos verraet,
En 'tvleesch ten proy om zijn vervloeckte daet.
Der Oorloghs kracht en 'tvreesselijck gewelt,
Dat heeft syn (3) *Soon* en *Neef* ter neer-gevelt,
De (4) *Nae-Neef* sterft, tot hoon van't gantsche Rijck,
En met die slach staet *Schotlandt* in een Lijck;
Daer staet (5) het *Kindt*, ontbloot van Scepters-staf,
De Rijcks-Vooght tracht zijn Kroon te nemen af,
En schoon die glimpt op't Konincklijcke hooft,
Soo wert die haest door (6) *Hendrick* af-gerooft.
Myn Zangh-godin die treurt hier op haer Luyt,
En ruckt vol bloets haer hayr'ge vlechten uyt.

(1) Jacob de eerste. (2) Den Graef van Atholia, 1447. (3) Iacob de tweede. Iacob de derde. (4) Jacob de vierde. (5) Iacob de vyfde. (6) Hendrick de achtste.

Digitized by Google

Aenſiet (1) *Mary*, waer van de Werelt waeght,
Die by haer Kroon een Franſche Scepter draeght.
Verſochte Maecht voor *Ed'vvaerts* Bed-genoot,
Die (2) *Vranckrijck* valt, voor *Eng'landt* in de ſchoot,
Te vroegh ontmant; wanneer den donder-ſlach
Van (3) *Hendricks* doot u op het herte lach,
Waer vlucht ghy heen, laet ghy de *Schotſe-Kroon*,
V. 's Vaders Erf, en offert die u (4) *Soon*,
V ſelfs de doot, ick ſie het moort-tonneel
Voor u gerecht, in plaets van Scepter deel.
Ghy zijght ter neer, Hy ſtijght op't Kronen-gout
Van *Brit*en *Yr*, hem beyde toe-vertrout:
En ſchoon zijn glóór rontom den Aerd-kloot rijſt,
Soo treft ſyn (5) *Soon* den (6) *Arent* dat hy yſt.
(7) Doorluchte *Vrouvv*, waerachtich *Stuarts* beelt,
V vaſte ziel door myn gedachten ſpeelt,
V *Vorſt* die ſterft, *Elyza* quijnt van ſmert,
Die om haer *Prins* by haer gedragen wert.
Ghy kent het luck van hielen tot de teen,
Ghy weet wat is van boven tot bene'en,
Maer 'taerdſche trof noyt u verheve ziel,
Die't onheyl lanck ontvloot door hooger kiel.
Myn ziel die treurt, wanneer ick verder tré,
En dat ick hier dien (8) *Karel* vind ter ſté.

(1) Maria Stuart. (2) Francoys de tweede. (3) Hendrick Stuard (4) Jacob de ſeſte, (5) Frederick, Koningh van Bohemen. (6) Kayſer Ferdinand de tweede. (7) Elyzabeth (8) Karel de eerſte.

Dat

Dat haylich Hooft, Deucht-ſpiegel van het Hof,
Der Vorſten Eer, en aller Prinçen Lof.
Aenſach de Son het plongen van u bloet,
Dat haer verbaeſt te rughwaerts keeren doet,
V Ziel ontbeert geen Glory-rijcke Throon,
Stantvaſtigheyt verlieſt geen aerdſche Kroon.

Op de doot van den

PHILOSOOPH PLATO.

DE Aerd' ſluyt in haer ſchoot dē grooten *Platoos* beenē,
Terwyl ſyn ziel omringht een goddelijcke ſtoet,
De wijsheyt weeck van ons, wanneer hy was verſchenen,
Geen ſterflijck breyn beklom ſoo naer het *Hoogſte Goedt*.

Op de af-beeldinge van den Heer

JOHAN van BEVERWYCK,

Overleden Zijnde.

't BElauwert breyn dat *Griecken* heeft verplant,
En *Romens* tongh trock in ſyn Vader-landt,
Herſtelden d'Eeuw die een-mael was gegaen,
En liet in ons die oude wijsheyt ſtaen,
Leyt hier gevelt; met d'Opper-Artzen ſchat,
Ontſprongh dees Aerd, wiens Pool hem niet en vat.
Gunt yder Landt den roem van 't wijſte Rijck,
Nu *Hollandt* heeft den grooten *Beverwijck*.

Digitized by Google

DANCK-OFFER

Voor de geneſinge van myne ſieckte, my over-gekomen den xxi Iulij 1649.

DE Son die brant het velt, myn vel en ingewant
verſmacht int koortzigh vuur, ten Hemel af gheſonden,
Dat ſchiet zijn pijlen uyt, die my de ziel doorwonden,
En 'tſchijnt de Doot haer boogh, op myn gewrichten ſpandt.
Maer groote wonder God, ghy bied aen my de handt,
Door dyns genaden-ſtrael, die niet en is om gronden,
En hebt myns levens draet als weder op-gewonden,
Dies offer ick aen u dit offer tot een pandt:
'tIs offer van myn ziel en van myn diepſte ſinnen,
Het beſte dat ick weet, dat dynen Throon behaeght,
Het reynſte dat myn geeſt in ſyn gedachten draeght,
En dat ghy meer dan 'tbloed van Kalv'ren pleeght te minnen.
Myn ziel die buygt ſich neer, erkend u vrundlijk oog,
Waer door ſy op-gehaelt, tot door de Wolcken vloog.

I. V.

Digitized by Google

J. V. SOMERENS

MENGEL-RYM
VAN
VERSCHEYDEN
STOF.

Op den Staet van de VEREENIGHDE NEDERLANDEN,

Gelijck die was in den jare
CIↃ IↃC XLVIII.

WAT heerschappy ontſpringht der Wat'ren-recht.
Wat 's Princen-ſtoel verheft zijn oude neck,
Betreden van den machtighſten Tyran,
Die *Spaenien* ſont of *Tartar* ſenden kan:
Het bloet geperſt uyt 't Adelijck gebeent,
Springht weder op, en meerder bloedt verleent
En meerder wraecks, Kindts Kind'ren eeuwich ſtaen
Met ſweert gegord int dempen der *Maraen*,
Der *Staten-ſtoet* 'toogh ſtaegh ter Zeewaerts ſlaet,
Beſichtight hoe haer Schip te roerwaerts gaet,
En waer het helt daer wert de kiel geloeft,
En waer't vervalt met wijsheyt onderſchroeft.
En *VVillem* die het pad van *VVillem* treed,
Daer't *Maurits* wyſt en *Fred'rick* blyven deed
Ontfanght *d'Olijf*, ge-erft voor *Lauvv'rier*
Wt 's Vaders vuyſt en 'toorloghs woedend vyer,
De Zee die juyght, de ſtrómen ſpringen op,
Neptuyn vol vreucht, vertoont ſyn oude kop,

Den

Digitized by Google

Den Drie-tand wenſcht in d'onder-kolckſche tael,
Het opper-hayl aen d'Opper-Admirael,
Aſtré die ſit in d'elpe Rechters-ſtoel,
En 't trecht dat blijft haer-ſtadich wit en doel,
En ſiet geblind noch Vorſt noch Heer d'aer aen,
Maer laet geſwind haer hayl'ge vyerſchaer gaen.
De *Lely-Vorſt*, 't ontboofde *Britten-landts*,
En *Suveed* en *Deen*, en al der *Deutſchen* trant,
Vervoegen ſich in vrundſchap met het Dier,
Dat ons beſchermt door't vreeſlijck *Leeuwus* getier;
Dus glimpt ons ſtaet op't *Roomſche Kapitool*,
En wert geviert by *Noordt* en *Zuyder-Pool*,
En 't Aerdſche Volck verwondert *Bathos Rijck*,
En roept verbaeſt: Wie ſagh oyt uw's gelijck?

OP DE WEDER-KOMSTE VAN
PRINS RUPERT
Paltz-Grave by den Rhijn,

Naer zyne lange gevangheniſſe by den Kayſer, aen't Noot-lot.

BLoet-dorſtig Noot-geheym, u dick beproefde plagen,
In't neder-ſtortend *Pragen*,
Int vallen vant *Rijcks-arm*,
Int root-geveruw'de vocht van Rijns benaut gekarm.

Elyza

Elyza heeft gevoelt: haer langh door-wonde wonden
Syn nimmer noch verbonden,
Maer dieper noch verdiept,
Tot ghy int yslijck Y haer lieven *Henrick* riept.
Wat wreetheyt gaet u aen, des *Arents-klaeuw* te geven
De dierste van haer leven,
De liefste van haer Schoot,
Dien *Robbrecht*, die aen haer doet leven 's levens doodt.
Betraent ghy haer getraen, of wilt ghy vorder treden
En wreeder wreetheyt smeden,
My dunckt ghy schud de kop,
En seght haer droefheyt aen, myn plagen houden op.
Hout op u slaende sweep, en slaet u gunstigh oogc
Op haer geswollen bóge,
Geswollen door de beeck
Die uyt haer helle glantz met stage stroomen leeck.
Wel, wat ontwringht sich hier! uw' nieuw verlichte
woleken,
Gedreven door de kolcken,
Gevloden uyt de Klaeuw
Des Adelaers, wiens vlerck syn vlercken zijn te naeuw.
Wat daelt hier onvoorsiens uyt uwe wreetheydts baeren,
Wat! sal *Elysbeth* baren
Een nieuw verkregen Soon?
Wiens wesen, wiens gestalt, beheerscht een Koninghs
Throon,

Ick

Ick hoor u mom'len jae. Hy ruſt aen hare handen.
Hy raeckt haer tabberts randen,
Sy kuſt ſyn deftigh Hooft,
Dat ſy van *Ferdinand* nu lange meent geklooft.
Haer *Robbrecht* geef ick haer, die ick had voorgenomen
Te dobb'len in de ſtrômen
Van't wreede ongenaed,
En dempen ſynen glantz, waer Son noch Maen en ſtaet.
Maer nu ſoo keer ick om, myn wreede oorloghs-ſlagen,
Myn moort uyt-krijſend' plagen,
Om dat myn moede handt
Door *Henrick* is voldaen, door *Robbrecht* leydt vermandt.
Nu ſien ick van ſyn hooft veel Koninclijcke ſpruyten,
Haer ſelven komen uyten,
Nu ſien ick *Robbrechts* hooft,
Van haet, van ſmaet, van nijt, van ſpijt, vã bloet berooft.
Het dick geklontert bloedt, dat dick ſyn jeucht verſelde.
En ſyn ellenden melde
Aen myn al-wetend breyn,
Is door myn ſtraf verteert, door hem geworden reyn.
Een vlam ſtijgt van ſyn kop, waer door ick aen de Ouden
Haer druck in luck verdouden,
En myn geſonde ſweert
Is door ſyn vaſte ziel ten leſten overheert.
Een nieuw-gevlochte krans kuſt ſyn onwinb're handen,
En doet hem offerhanden,

Digitized by Google

En juyght hem op het hooft,
Om dat geen Princen kop oyt weerder wiert gelooft.
Een Throon, een Scepters-ſtaf die çieren ſyne voeten
En komen hem begroeten,
Geſegen aen de hand
Syns Moeders, wiens gelaet verſtomt het gantſche landt.
Kom nu *Elyza* komt, komt drooght u ſtage tranen,
Die uwe wangen banen
Met een af-loopend nat,
Dat u nu in een ſtroom by-na verandert had.
Komt, ſegh ick, druckt u lip aen ſyn onbuyglijck weſen,
By my ſoo dick begreſen
En met myn ſweep gedreyght,
Maer nu, tot u, tot hem, ten leſten eens geneyght.
Komt vry-gemaeckte Schaer, komt lage *Nederlanden*
(Maer die de hooghſte banden
Wronght *Spaenjen* om den kop)
Komt dryft *Elyzbeths* ſtem vereent ten Hemel op.

OP

Digitized by Google

Op het Borgermeesters-Ampt DER STADT DORDRECHT,

Bekleet by den VVel-Edelen Heere

CORNELIS van BEVEREN,

Ridder, &c. Heere van Strevels-hoeck, &c.

Per fasces numerantur avi.

WAT hayl beklimt den staet van onse Steden,
Wat vreuchde-stem door-wandelt *d'eerste Stadt*
Van *Hollandts* rey, en susterlijcke leden,
Nu *Dordrecht* we'er zijn oude luyster vat.

Dat *Dordrecht* dat soo mennigh eeu en jaren,
Zijn luyster hielt by't Graeffelijck gebiet,
Dat door syn bloedt syn vryheyt dorst bewaren,
Wanneer beverw't men stroom en wat'ren siet.

Die luyster, die verheerlijckt door syn Vad'ren,
Den Lauwer-tack trock uyt het Oorloghs-vyer,
Wanneer men dorst den *Spaenschen Krijghs-helt nad'ren*,
En hielt de vreed' int midden van't getier.

De Vreed' bewaert den *Nae-neef* in de Wallen
Van *'sVaders-stadt*, en spreeckt we'er voor het Recht,

Digitized by Google

Beſchut, beſchermt, wie eerſt ſcheen overvallen,
En met een woort ſyn Borgeren beſlecht.

O *Zuyl* van ſtaet, bekrachtight door de tochten
Die *Themis* ſtort van vruchtb're wetenſchap,
V deucht die herſcht, met vriend'lijkheyt om-vlochten,
En ſtijght nu we'er op d'oude glory-trap.

De Nijt die valt, hoe veerdigh dat hy rende
En vlucht te peerd, en d'Opper-burger-ſchaer
V als haer Vooght, en Heer alleen erkende
En roept tot u: Komt helpt ons uyt gevaer.

Weeſt wel-kom, ſlaet den klanck van hare monde,
Ghy *Heyl* en *Heul*, ghy *Heeren V Villems Soon*,
Komt draeght den laſt die tot u wert geſonden,
U Vaders zijn het over-langh gewoon.

Waeckt nu voor Ons, die eerſt voor Allen waeckte,
Beſluyt ons in u Vaderlijcken erm,
Ons vreed' begon, ſoo dra wy u genaeckten
En ghy ons naemt in u beſchut en ſcherm.

Tunc mihi Probinorum & Olybriorum clara repetenda ſunt nomina, & in Illuſtris Anicij ſanguinis genus, in quo aut nullus aut rarus erit qui non meruerit conſulatum. D. Hieronymus ad Demetrium.

OP

Digitized by Google

Op de Roomſche Borger-bijlen,

gepaſt op het

BORGERMEESTER-AMPT DER STADT DORDRECHT,

Bekleedt by den VVel-Edelen Heere

ABRAHAM van BEVEREN, Heere van Ooſt ende Weſt-Barendrecht.

Naer dat ſyne Wel-Ed: het Graeffelijcke Schouts-ampt vrywilligh verliet.

ALſt prachtig *Roomſch-gebiet*, door ſyn getopte bergen,
Quam 's Werelds Heerſchappy met trots van wapens tergen,
En dat een kop'ren Helm, verçiert met 's Vyandts bloet,
Haer Opper-Kroonen-Gout ter wolcken ſtijgen doet,
Soo ſwaeyt haer Scepters macht, omringht met vrongel-banden,
Omringt met flick'rend'ſtael, door haer verheerde Landē,
En dwinght een Vorſt'lijck Hooft, te duycken onder't ſweert
Dat haer verſtaeldē arm had tot ſyn krop gekeert:
Daer buygt 't onbuyglijck Volk, en hult den Zegen-wagē;
Waer op een Roomſche Vorſt, vol luyſter wert gedragen,
En roept tot eygen ſehand: Siet hier den Oorlogs-helt,
Door wiens verſlindend' ſtael wy zijn ter neer gevelt;

Digitized by Google

Siet hier des Werelts ſchrick, wiens noyt geweke voeten,
VVy in dees Zegen-prael hier ned'righ komen groeten,
En ſeggen tot ons hoon: Siet hier het bloedigh ſweert,
VVaer door dat onſen arm alleen kon zijn verheert.
Dus ſit den *Roomſchen Vorſt*, verheerlijkt met de pluymē,
Die zijn victory-knots ſyn Vyandt deed' ontruymen,
En gord ſyn Leeuwen-huyd om ſyn doorluchtigh hooft,
Dat hy een *Pontiſch Helt* heeft van het lijf gerooft.
Daer hoort hy door't gedrang vā dees geboeyde borſten,
De ſuchten van een Slaef, die naer zijn vryheydt dorſten,
En ſeyd tot *Romens* roem: Indien ick dienen moet,
Soo dien ick dan een Helt die't alles zitt'ren doet.
Dus ſweeft hy door het Landt, tot dat zijn Zege-wagen,
Het ſeven-bergich *Room'* ſiet in zijn wallen dragen;
Daer glimpt zijn Oorlogs-throon, veel hooger alſſe plag,
En toont *'t RomeynſcheVolck* hoe veel haer ſweert vermag;
Daer blinckt hy voor den *Raet*, die ſyn verſlaende handē,
Mét bloet noch verſch geverwt, doet danckb're offer-
handen;
En ſtracks ſoo roept het Volck: Leeft wel-geboren Helt,
Die met u Standaerts ſtaf het al ter neder-velt,
Die door u ys'ren arm vernielt de grootſte Rijcken,
Waer voor het ſnijdighſt' ſweerdt, voor deſen, quam te
wijcken;
Die met u Krijghs-gebit, ontzenuwt 's Vyands macht,
En dwinght haer harde kop tot dees victory-pracht:
Leeft

Leeft noyt gebogen ſweert. Wy zijn de Bond-genooten
Van dyn verſtaelde klingh, wy voelen ons vergrooten
Door't mind'ren vā ons volk, en wenſchen aen u kroon
Te zijn een held're peerl, tot zegen van u throon.
Dus rijd hy door't gedrangh, tot dat ſyn nijd'ge ſlaven
Het ſteyl-getopte huys van d'Opper-Raedt bedraven.
En dragen hem ten toon, tot dat dees Oorloghs-helt,
Geſtegen uyt zijn koets, de marm're trappen telt.
Daer ruſt ſyn moedigh lijf, terwijl ſyn dapp're handen,
Tot 's Landts gemeene ruſt, een ſtaet'ger ſtaet aenranden,
Verheerlickt voor't geſagh van een verſtaelt geweer,
Met d'op geſtege kroon van Opper-Burger-Heer:
Daer glimpt hem bovent hooft die ſtaets geduchte bijlē,
Beveſtight met geſagh van Vorſtelijck ſpijlen;
En toont door dit gevolgh, dat ſyn beroemde macht,
In luyſter noyt en weeck *Roomſch Koninghs* eerſte pracht.
Dit is de wond're kracht van't prachtig helbaert ſwaeyē,
Hier doet een Borger-Vooght, naer hem gantſch *Romen*
draeyen,
Hier leeft 't *Romeynſche Volck* alleen maer naer't gebiet,
Dat een be-helbaert Hooft ſyn Onderſaten hiet.
Hier uyt rijſt het begin: Wanneer der *Catten* benden
Sich uyt haer's Vaders-erf naer deſe ſtreken wenden,
En dat haer vrye ſtaet verliet het prachtigh Landt,
Waer dat der *Heſſen* naem noch heden ſtaet geplant.
Doen wiert haer nieu geſag, bekrachtigt van de ſtromen,
Diemet eē felle vloet ontrent haer wallen komen, (Ver-

Digitized by Google

Verçierden haer gewelt; tot roem van haren ſtaet
Met een bewimpelt hooft, die voor haer Vryheydt gaet.
Doen brackment *Roomſch* gewelt, doen bloncken d'eerſte ſwaerden,
Bekrachtight door't geſagh van ys're hellebaerden,
Doen riepmen tot het Volck: Dat haer vereerde Vorſt,
Alleen maer naer het hayl van ſuyv're Vryheyt dorſt;
Dat haer verknocht gebiet, alleen maer ſtont te trachten,
Tot heul van Tempel-hayl, haer Vyant te verſmachten:
En dat geen wreed gebiet van eenich Vorſt geplant,
Door-knage haer beſit in haer vereende ſtandt.
Dit is de eerſte grond, waer door ons oude muuren,
Waer door ons werelts-macht noch hedē komt te duurē,
Dit is het grootſte luck dat onſe Wal bepraelt,
En tot een heyr-krachts ſtut in onſe muuren daelt.
Wanneer het wrev'lig ſweert van *Spaenjens* mogenthedē
Quam, met een bloed'ge punt, ons vaſte Ste'en ontledē,
En dat een tranen-badt, vermenght met edel bloet,
Ons neer-gebuckten hals ſtaegh over-ſtromen doet,
Doen glomp het dapp're ſweerdt in *VVillems* ſtrijd-b're handen,
En wrongh het *Spaenſche jock* uyt ons vereende Landen,
En vlocht de eerſte kroon van ons verknochte Staet,
Waer door ons prachtigh Landt in volle luyſter ſtaet.
Doē glomp de ſuyv're Trou van *'s Hollands Burger-Heeren*,
Die met een vaſt Verbond, het bloedigh *Spaenjen* weeren,

Doen

Doē bleek wie *t Spaenſche jok* liefſt op de ſchouders droeg,
En wie naer 's Vryheyts heyl met ſtrijdb're handen joegh.
Doen klonck aen alle kant, wie dat de eerſte ſweerden,
Tot ſuyv're gods-dienſt klem, begoſt had aen te veerden,
En wie een ſchand'ge vlucht uyt *Hollandt* had gejaeght,
En wie in tegen-deel de Burger-bijlen draeght.
Siet hier, beroemde Heer, de zegen-rijcke daden
Waer meed' u *Vaders* ſtaegh ons Steden overladen,
Waer meed' haer dapp're hant bekrachtigt onſen Leeuw,
Dat hy tot luyſter ſit van dees verſtaelde eeuw.
Ghy voert het Staets-gebit met u vermaerde handen,
En vlecht een hayl'ge knoop aen u verheve banden,
Terwijl u *Broeder* draeght het nieuw gegorde ſweerdt,
Waer door geen *Hollands Graef* kon werden oyt verheert.
Leeſt lang, verheerlijckt Hooſt, en draegt dees glory-bijlen,
Tot Stads beroemde ſtaet, tot ſtaets-geveſte ſpijlen;
En zyt een moedich ſcherm, voor ons verhoochde Stadt,
Die u *Voor-vaders* ſorgh heeft uyt de vlam gevat.
Leeſt langh, verheerlijckt Hooſt: Wy bidden dat u leden
In't Opper-ſterren-hof niet al te raſch en treden:
Maer dat u deftich lijf, vol op-geſtegen eer,
Ons Stads beſchoren ramp, genadich van ons weer.
Leeſt langh, verheerlijckt Hooſt, en laet u jonge jaren
In 's Landts bewaecke ſtaet, haer grijſe bloemen garen,
En plant u deft'ge naem op u *Voor-Ouders* throon,
Tot ghy met haer geniet her recht ontſterflijck loon.

Digitized by Google

Op het Borgermeesters-Ampt der stadt DORDRECHT,

Bekleet by den Ed: Hoogh-achtbaren Heere

Mr. COENRAET RUYSCH.

Dus heerscht de Deucht, door d'hoogste glory-trappē,
Ten luyster-top van't Opper-Borger-Huys,
Nu *Dordrecht* siet op d'Eere-zetel stappen
Van haer Gesagh, dien langh-verwachten *Ruysch*;

Dien Wachter, die met onbeloke oogen,
Gestaegh bewaeckt de *Vryheyt*, en het *Recht*
Van *'sHollandts-Maegh*t, en wettelijck vermogen,
Wanneer de Nijdt haet oude Stoel bevecht,

Die Stoel, die nu soo menich reck van jaren,
Ten spiegel stont van *Bathos* vry Gebiet,
Roept hem tot hulp: Terwijl die uyt de baren
Van Borger-twist, haer eerste glants geniet,

Dus draeyt het rat van d'oude eeuw en tijden,
En keert te rugg' het *Griecks* en *Roomsche Rijck*;
Daer't *Borger-Hooft* voor *Stadt* en *Staet* most strijden,
De quâân ter schrick, de vromen tot een wijck.

O! Zuyl van ons, roept yder vol genoegen,
O! Groote-ziel, vol hayls zy desen dach
Wie sou sich selfs naer u beleyt niet voegen,
Daer alles juyght wat vreuchde toonen mach.

Draeght

Digitized by Google

Draeght dan dien laſt met onvermoeyde leden,
Terwyl u Stadt u in dien zegen viert,
Bemint, ge-eert. Geluckich ſyn de Steden,
Daer *Themis* door *Minerva* wert geſtiert.

Extinguere hoſtem maxima eſt virtus ducis.
Servare Cives *major eſt* Patriæ Patri.

GELUCK AEN DEN HEER
MATHYS POMPE,
Heer van Slingelandt, &c.

Met ſyn Balliuſchap van Zuydt-Hollandt.

Soo draeyt de *Luck-Codin* haer aenſicht tot de deucht,
En ſtort uyt haere ſchoot een vloet van glory-ſtralen,
By *Themis* ſelfs bewaert, om heerlijck af te malen
Dit hooft dat door het Recht *Zuyt-Hollant* heel verheugt.
Dus raeckt 't begolfde Land we'er aen een nieuwe jeugt,
En komt in meerder *Pomp* en heerlickheyt te pralen.
Verheft ſyn oude kop en langh-verdroncke palen,
En ſchatert uyt u lof door d'innerlijcke vreucht.
Nu wert 't Onbuyglijk ſweert weer in de ſchael gehan-
Dat geeft een yder 't zijn met d'evenaer van gangen, (gen,
En toont hoe 's Lands Voogdy en 't Recht te ſaē vergaert:
Geluck en ſtadigh hayl, iſt weer-ſlaen van de monden,
Aen wien ghy ſyt tot Trooſt en Beuckelaer geſonden,
Den Hemel ſpaer uw langh, met *'t Huys* aen u gepaert.

Digitized by Google

Consultissimo Prudentissimoque Viro,

D. D. JOANNI van SOMEREN J. C.

Civitatis Noviomagensis creato Syndico,

Cum erecta ibidem Illustri Schola, versus etiam meos pro amore peteret

Gelria quæ Musis sacra es & Apolline digna,
Quæ patrias latè lauros & nomina spargis,
Sancta Deo Themidisque domus non passibus unis
Astra petis Superumque lares. Battavia si quid
Excelsum ratione tenet, gravitate, vel usu,
Non Batavum sors illa manet. Tibi Gelria natum
Iure putas patriisque focis, sequiturque volentem,
Quod mirum est quocunque trahis cultissimus ultro.
Nil renuit parere Viris. Prudentia flecti
Ipsa queat. Sedesque suas & linquere regna,
Et procul immotis gratam se sistere glebis.
Tu magnus mihi testis ades. Tu dulcia linquis
Arva peregrinis nec stas peregrinus in oris,
Sed Civis, sed jure Parens, sed gloria terræ.
Salve terra Parens, salve Schola sacra Tonanti,
Et Genitrix fœcunda Virum; caput inclyta tolle
Et roseas speciosa genas. surge ardua cœlo.
Et sapiens excelsa Dei penetralia pande.

Sique

Digitized by Google

Sique quod a votis poßis ſuperaddere noſtris,
Hoc habeas Schola Sacra. Tibi carmina fundo,
Et rapidas è corde preces, divinior aura
Nos movet æthereuſque calor: præcordia flammis
Acta tument, regnumq; novum fauſtumq; precamur.
Magne Parens, (nec enim votum ſubvertis amoris)
Te petimus ſedeſque tuas, ubi gratia & omne
Quod cœlo eſt terraque decus ſplendore reſulget.
Annue ſupplicibus toto qua pectore labris
E terris cœlum feriunt: quippe unica cœli
Gratia, quod fauſtum reddit. Tibi Gelria rurſum
Thura parat, ſacramque Scholam. Neomagia palmas
Erigit, & votis mecum cœlum omne fatigat.
Redde decus, terræ cultor, Deus optime, rerum
Sancte ſator, dextras offer, nec præmia deſint.
Heroum tutare genus, cui meta laborum
(Sic certum eſt) divinus honos, Generoſa juventus
Pullulet; & Patriæ (ſic defendentibus aſtris)
Succreſcat roburque tuum virtuſque Tonantis.
Moxque ubi per terras tua gratia ſparſa reſulſit,
Fulgeat, hic voti meta eſt, tua gloria cœlo.

F. PLANTE.

FELICITATI
ILLUSTRIS
TETRARCHIÆ NOVIOMAGENSIS
GYMNASII.

ARma silent Martisque furor, jacet obrutus armis,
Cui suus Heroum fata triumphus erat.
Displicuit Mavortis amor, ruit arca Belli,
Et toties diro vulnere pasta manus.
Mutatas rerum facies spectamus & ora,
Et viget invito Marte probanda Themis.
Phœbus adest resonantque piis Oracula Musis
Græciaque Arctois fontibus indit aquas.
Vivite Musarum Fautores, Gelria vive,
Tu Neomagensis Gloria vive Schola!
Sique meis vigor est votis, si Gratia versus,
(Quippe Deus toties versibus auctor adest)
Verte Deus facileis vultus Schola culta senescat
Et micet è Senio culta Iuventa, Deo!

OP

Digitized by Google

Op de verhandelingh van den

Staet der Vereenighde Nederlanden,

Door den Heere

KARDINAEL BENTIVOGLIO.

Vertaelt door Mr. RVLANT de KARPENTIER.

HET *Neerlandts* Recht, de vryheyt van haer Staet,
Haer oudheyts Stam, en heerlijck Hofs-çieraet,
Haer Oorloghs-mijn, in d'Onderdaen gebout,
En 't moedich Sweert dat haer vereenight hout,
Betoont aen ons dien *Roomſchen Hof-gezant*,
Die uyt een Stadt door-ſiet heel *Nederlandt*,
En treed tot in de kamer van den Raedt,
Daer voor ſyn geeſt het alles open-ſtaet:
Door-ſnuft 't gehaym der Vaders van dit Rijck,
Daer Stenden en daer Steden, bey gelijck,
De Pijlers zijn van 't Wettelijck gebiedt,
Daer *Neerlandts* arm zijn krachten door geniet.
Aſtreaas ſtoel verheerlijckt door het Recht,
Beklimpt ſyn geeſt, die Borger-twiſt beſlecht,
Beſtraft gewelt, verdedight Weeuw en Kindt,
Dat Vader-loos, geen hayl noch hulpe vindt.
Dus glimpt ons Staet tot aen des Werelts end,
Tot daer het Ooſt en Weſten henen rend,
En 'aerdſche Volck beſpiegelt *Nederlandt*,
Wiens Leeu noyt Kroon noch Scepter heeft vermant.

Op

Digitized by Google

Op de Nederlandsche Oorlogen,

Beschreven door den Heere

KARDINAEL BENTIVOGLIO.

Vertaelt door Mr. R. de KARPENTIER.

'TGeslepen swaerdt dat *Neerlandts* vryheydt quelde,
Haer Steden sloegh, en wederom herstelde
'tBou-valligh Huys door *Villems* wys beleyt,
Wert aen syn Staet ten nausten uyt-gebreyt.
Bouloingiens Vooght betoont aen onse Landen,
Het recht ons Rijcks, en *Spaenjens* oorloghs-banden
Op't wreedst' gegord, maer moedighlijck ontsloopt,
En door de kracht van *Nassaus* arm ontknoopt.
Dus loert het Rijck dat seven bergen cierde,
En 'sWerelts macht voor Koninginne vierde
Op *Bathos* Kroon, in nedrigheyt geplant,
En door een Sloep van Visschers eerst gestrandt.
Ons oorloghs-macht, ten spiegel staet van and'ren,
Dus vecht voor ons het wereltlijck veranderen,
Van Scepters-staf, van Degen en van Kroon,
Die staen te pronck in *Fred'ricks* waerde *Soon*.
De list des Staets die Koninckliycke Hoofde
Soo dick bevocht, bekommert en verdoofde
In't bloed haer's Lands, Besiet nu *Hollandts Volck*,
In 'sMoeders toon door dees beroemde Tolck.

Op

Op den Kayſerlijcken Gezant,

AEN DEN

GROOTEN SOLIMAN,

DOOR

ANG: GISLENIUS BUSBEK:

Dus trock den Afgezant door't Kayſerlijcke woordt,
Uyt 'toude Duytſche Rijck, door bergen door moeraſſen,
Door boſch, door heuvel-duyn, door diepe water-plaſſen,
Tot hy op't leſt begroet de *Konſtantijnſche Poort*.
Hier ſtaeckt hy, en verſoeckt: dat *Solyman* hem hoort,
En tracht twee Rijcken aen malckand're vaſt te laſſen,
Die *Mavors* klingh bederft, en dreygt, en wil verraſſen
In't bloedt dat ſtadigh baerdt, verwoeſtheyt, brandt, en moordt.
Hier pleyt hy voor de Kroon, en *Cæſars* kling en wapē,
En toont ſyn breyn, ſyn geeſt, 'tvernuft hem ingeſchapē,
En bind de bloed-vlag in, geeft Kroon en Tulband ruſt,
En keert vol gloor en hayl tot *d'Ooſtenrijckſche* wallen,
Die ſyn beroemde tongh doen tot den Hemel brallen,
Wanneer hy *Ferdinand* eerbiedigh d'handen kuſt.

Digitized by Google

OP DE

GESLACHTS-AF-KOMSTEN

DER

Hertogen van Guelre, Gulick, Cleve, Berge, ende Graven van der Marck,

Mitsgaders van verscheyden andere Vorsten.

Door BARTHOLDUS *van* AKERLAECKEN.

Wt-gegeven door des-selfs Dochter M. M. v. A.

Sic omnia devorat Ætas.

DE tijdt verslont het al, wat dat de deucht vertoonde,
Geen daden van een Vorst int harnas sy verschoonde,
Geen Over-winners hand, hoe heerlijck dat hy vocht,
Schoon 's Vyandts standaerdt was by hem uyt 't velt ghebrocht;
Die vaen of wel zijn graf een ruyme tyt verçierde,
En dat d'Af-komelingh syn Groot-va'ers daden vierde,
Noch drongh den tyt daer door: en bracht vergetenheyt
Aen hem en aen de tomb, daer hy begraven leyt.
Dit speet die brave Geest, die *Themis* wetten achte.
En Vorsten wetten las, die hy *Zuydt-Hollandt* brachte
En dacht: Noyt sal de eeuw verduysteren de daet
Der Helden, die ick wil, dat aen den Hemel staet.

Stracks

Stracks dryft ſyn geeſt om hoogh, daer hy de oude Vooghden
Van *Guelrens Hertoghdom*, als uyt een wolck, beooghden:
Daer *Vichard*, *Lupold* (1) noch ver boven and'ren ſtaen,
En blincken als de (2) Broers, ontrent de zilv're Maen:
En als hy naeder treed, ſoo raeckt hy tot de banden,
Die *Guelre* deden *Kleef* en *Gulick*, *Marck*, omranden.
En teld de Vorſten op en die daer palen aen,
En doet heel *Kriſtendom* op zijne blad'ren ſtaen.
Haer wapens ſoeckt hy naer: haer ſchilden en haer daden
En konnen ſyn vernuft, in geenen deel verzaden
Tot dat de doot hem velt: Dies ſeyd hy tot ſyn Kind,
Myn doodt en zy geen Doodt van't geen ick had bemint,
Slaet ghy de handt aen't werck, ſoo ſal het eeuwigh leven,
Sy volght haer's Vaders wil, ter wolcken in-gedreven,
En brenght het hier ten toon, op't Princelijck Tapyt,
Dus werd de Kroon haer Vorſt op't heerlijckſt toegewyd.

(1) Gebroederen, Soonen van den Heere Otto van Pond.
(2) Caſtor en Pollux.

Digitized by Google

Verhael van alle de Wercken,

Beſchreven by den Ed: Heere

P. C. HOOFT, Ridder van S^t. Michiel, Droſſaert te Muyden, Balliuw van Goeyland, &c.

Aen Me Vrouw

HELIONORA HELLEMANS.

HET *Hollandts Hooft*, dat *Perſſen* roemt,
En 'sPrinçen (1) Kind'ren minn' verbloemt,
VVanneer een Herder voor zijn loon
Kreegh 'sKoninghs en *Granidaes* Kroon.
Vertoont de ſmaet die *Machtelt* leed
VVanneer de Graef haer ſchoot beſchreed;
Den Graef, die op zijn paerd gevaen,
Den (2) *Velſer* deed ten graef-waerds gaen:
VVaer door dat *'sHollandts* yv'rich Volck,
Gezegent door een groene kolck,
In t om-gekeerde Maſten-wout
Syn Borgers ſiet verſtaelt in gout.
Dus klinckt de klanck van (3) *Bathos* lof
Door't oud-beroemde *Katten-hof*,
Daer een *Finlandſche Koningin*
Haer Snaer vergifte *Richeldin:*

Treur-ſpelen van de Heer Hooft: (1) Granida. (2) Gerrit van Velſen. (3) Batho, ofte Oorſprongh der Hollanderen.

Dees

Dees galm dryft nu van't *Muyder-ſlot*,
Tot daer den gulden Sonne-Godt,
Syn vlugge wagen neder-klimt
En tegen onſe voeten glimt.
(1) *Apoll'* verheerlickt door dien toon,
Beſchrijft zijn luyſter-rijcke Throon,
En met de *negen Suſt'ren* krans
Brenght *Pallas* en *Mercuur* ten dans,
Daer't (2) *Klinck-dicht* door de Hem'len klinckt,
En in ons zielen neder-ſinckt,
Vermenght met zangh en geeſtigh liedt,
Dat *'t Lauvver* (3) *Meysjen* achter-liet,
Het Lauwer-Meysje dat verſtijft,
Ons hooft ter droever galmen drijft
Ter (4) grafwaerds, daer de *Svveedſche Son*
Met ys're ſtralen onder-gongh.
Die ſlagh beſwalckt ſyn deftigh oogh
Tot dat het op die *Lely* vloogh,
Die't *Lely-landt* ſyn glants verhooght,
(Door *Karels* bloedſucht uytgedrooght)
Dien (5) *Henrick*, wiens vergode handt
Den zegen in ſyn Rijcken plant.
Doch *Hollandt* neemt dit ſchrand're *Hooft*
En hem het *Franſche Rijck* ontrooft,
En dwinght ſyn geeſt en deftigh breyn,
Tot (6) *Neerlandts* droefheyt algemeyn,

(1) Lyck-dichten. (2) Klinck-dichten (3) Geſangen. (4) Graf-ſchriften. (5) 't Leven van Koningh Hendrick de Groot. (6) Hiſtorie deſer Landen.

Digitized by Google

Door *Spaenjens* wreedheyt eerſt bedocht,
En door ſoo menigh Prins bekocht:
Doch door het groot en wys beſtuur
Van't eeuwigh en verſlindent vuur,
Verſlonden tot ſoo groot een heyl,
Als immers 'smenſchen oogh bepeyl.
Dit is dan *'t Hooft* dat *Perſſen-landt*
Victory-wimpels heeft geplant,
Dat *Hollandts Muyder-ſlot* beſluyt,
Doch dringht ſyn naem ter wolcken uyt.
Dat *Vranckrijck* Tempels heeft geſticht,
En brand voor hem een eeuwicht licht.
Leeft langh beroemde *Leonoor*
Met *'s Hollands Hooft* en 'sWerelts oor.

OP

KLITOPHON EN LEUCIPPE.

In't Griecks beſchreven door

ACHILLES STATIVS.

HIer blinckt der deuchden-bron, de parel van *Atheen*,
Dat onbeſmette wit, wiens verſch ontloke ſtralen
De vryheyt vluchten doen, en d'een den Ridder dwalen,
Door boſch, door berg, door duyn, door landen en door ſte'en,

Ter-

Terwijl hy rotſt en reyſt, en zit met matte leen
In't ſchaemroot boſchje daer de Zon-god was aent dalen
En ſluymerd', wiſt de min op't çierlijckſt af te malen,
Leucippe die nae hem, op't vriend'lijckſt quam getreen,
Syn oog ontwaeckt, hy grijpt, en meent haer te omarmē,
S'ontſnapt hem, en ter yl ſoo roept hy: wilt ontfarmen,
Doorluchte Maeght, ick volg, ick ſoeck u aerdigh beeld.
Geen *Grieck* belet mijn min, 'kvoltoey de ſaeck met ſwijgen,
En ſoo een ſterflijk menſch kan tot u ſchoonheyt ſtijgen,
Ik volg u ſpoor Godin, die door mijn ſinnen ſpeelt.

Op de vertolckinge van

I S M E N E.

In't Griecks beſchreven door

E V S T A T I V S.

DE *Grieckſche min* ontrijſt in onſe eeuw,
Haer Vleugel-Godt beſchrijd *d'Hollandſche Leeuw*
En toont zijn kracht aen't vry-gevochten Volck,
Dat heft ſyn kop uyt poel en water-kolck,
Iſmene ſelfs verandert in een Maeght,
Die't *Hollands* kleed voor't *Grieckſche* ſtelſel draeght:
Haer Vryer lacht, en weet niet wie hy mint,
Te *Theben* hy een *Dordrechts* Meysje vint,

DUS

Digitized by Google

Dus glimpt ons ſtadt in het *Atheenſche* Hof,
D'Eubæ'er wijckt en geeft aen ons de lof.
Die *Sparten* eerſt ſoo menich eeuw behielt,
Tot haer de klingh van *Mavors* heeft vernielt.
Dus viel het Landt, daer Wijsheyts wijſe School
Haer Zetel hield, daer't *Roomſche Kapitool*
De Marb're Wet ſoo dickmael heeft gehaelt,
Waer door haer ſwaerd den Aerd-kloot had vermaelt
Al iſt vergaen: *Athenen* viel ter neer,
Korinthen volght en *Romen* is niet meer
In d'eerſte glants; 'tvergaet al oft verbernt,
Iſmene bleef in't midden van't geſternt.

OP DE
STANTVASTIGE RODANTE
Int Griecks beſchreven door
THEODORUS PRODROMUS.

D'Wtheemſche ſchoonheyt vol van gloor,
Verthoonden eertyds *Theodoor*,
Wanneer om 'tpurpre wit der kaken
Dicikles wouw *Rodante* ontſchaecken.
Haer ooghjens blak'ren zijn gemoet,
Die ſterren baren niet dan gloet,
En 'tlippe Nectar maeckt hem droncken,
Als hy leyd op haer borſt geſoncken:

Rodante

Rodanthe doch waerom vermoort
Ghy 'thert dat u ſtaegh toe-behoort,
Ick bid u, ſeyd hy, gund hem 'tleven
Die 'tzijn om 'tuw ſou over-geven.
Wanneer ontrijſt dien dagh en ſtond,
Die *IA* voor goede morgen ſond,
Die door een minnelijck ontarmen
My plaets maeckt tuſſchen been en armen.
Dus bedelt hy om 'twaerdſte pand,
Dus gaffe aen hem haer trouwe hand:
Dat 'ts Griecks. Doch *Hollands* waerdſte Maegden,
Dit deuntje over-langh behaeghden.

Op de Vertolckingh van de

SPAENSCHE DIANA,

Geſchreven by

C. DEL MONTE MAIOR.

DEn Tempel die eerſt *Naſo* had geſticht,
Waer in *Diaan* ſtont heerlijck op-gericht,
Heeft *Lely-Landt* geoffert door *D'Vrſe*,
Wanneer hy vought *Diana* by *Aſtree*.
De *Spaenſche Maeght* die voeghter *Major* by,
Ick ſet dees drie te ſamen op een ry,
Die fackels bruyckt tot bakens in de min,
Wanneer ghy wilt uyt zee de haven in,

Digitized by Google

Op de Verhandelingh van de Steen,

Door den hoogh-beroemden Heere

JOHAN van BEVERWYCK.

HET wijs-geer Hooft van *Hippocraet*,
Wiens breyn ter eeuw'ger glory ſtaet,
Verheerlijckt door der Aarzen Lyer,
En door *Apollos* minne-vyer,
Geglimpt het prachtigh *Nederlandt*:
(Dat 'ſ *Griecken* wonders heeft herplant;)
Terwyl de Sonn' (1) vant *Franſche Rijck*
Stryt met dien wyſen *Beverwijck*.
Geluckigh die de reden viſcht,
Waerom ſoo menigh wijs-geer twiſt,
Oft water van een deftigh man
Der nieren ſteen vertoonen kan.
Het vonnis dat wert hier gevelt
Op hem die blaes en nier ontſtelt;
De mag're *Libitijn* ter ſpijt,
Die 'ſmenſchen hooft-ten graefwaerds ſmijt.
De doot ontzetelt van haer ſtoel,
Verlieſt haer langh beſchóte doel,
Haer macht moet ſtaen altijt verheert
En 'ſmenſchen lichaem onverzeert:
Soo 'thert, ſoo hert, als herde ſteen
Verkeer in vleeſch en droef geween.

(1) Claudius Salmas

Op

Op de Wonderen van't Ooſten.

Door den Heer

ARNOLDUS MONTANUS.

DE vlugge ziel van *Nederlandts* Matroos,
Gewent de Vlagh van d'hooghſte ſtengh te halen,
Spijt 's Vyands Admiralen,
Van buyt verzaet, een ander Water koos.
Geen *Noord-Zee* temt den yver van haer kiel,
't Sa rept u voort, roept *Draeck*, ick wil verraſſen,
Den Aerd-kloot op zijn aſſen,
Een V Verelt, my me langh te kleen beviel,
Dus bout de golf, *out Hollands Zee-ſoldaet*,
Die langhs de kuſt van't weeligh *Guſeratte*,
Verlanght de vrucht te vatte
Van't purper-roodt, en 'theerlijck zy-gewaet.
Cambaye ſtreelt ſyn langh nieus-gierigh oogh,
Daer *d'Hyacinth* vermengelt met *Topaſen*,
Door *d'Amethiſten* raſen,
Dat hut en huys daer van ter neder-boogh.
En *Goa* trots op zijn (1) *Banaſtarin*,
Daer 't Gout geſtaegh in zijn Geſteente ſchittert,
Haer oogen heeft verblickert,
En treckt haer hert tot deſe Bergh-godin.

(1) Burght van Goa.

Digitized by Google

Iacatra roemt nu vry in *Bantans* hof,
En ſiet den top *Batavia* gereſen,
Alſt *Vader-landt* gepreſen,
Dat in dees ſchat uyt-bromt een ſtage lof.
Hier vloeyt de *Peerl* uyt rijck *Malaberi*,
Wt *Zeylan* en uyt prachtige *Bengale*,
Pegu ſchiet zilver-ſtralen
Op't Pack-huys van ons *Ooſtſche Maetſchappy*.
Malacke ſluyt zijn ſchat-kiſt nimmer toe
En offert ons het puyck van al zijn waren
Die *Lisbon* de bewaren,
Wanneer (1) *Alfons* haer ſtreckte voor een roe.
En nu getrouw met *Sian* wierden eens
Om ons *Saffyer* en *Elpenbeen* te ſenden.
O! weelde voor ellenden,
O! blijſchap voor veel kermens en geweens.
Dees wond'ren al, vertoont ons nu *Montaen*.
Niet die (2) voor dees de *Davids* harpe ſpelen
En 'sKoninghs ſtemme quelen,
Noch die't vernuft dorſt op zijn (3) *Proef-ſteen* ſlaē,
Maer die vol moets ons *Fred'ricks* daden prijſt,
Dat die in Ooſt en in het Weſten klincken
En in ons zielen ſincken,
Syn naem vergood tot in de wolcken rijſt.

(1) Alfons, Albukerck. (6) Bened: Arias Montanus qui conſcripſit Commentaria ſua in Pſalmos Davidis. (3) Sr. M. de Montagne qui a eſcrit, ſon livre des Eſaias.

Op

OP DEN BRANDT VAN DE RYP.

GODTS toorne-gloet die brandt door ons verbrande zonden,
Ten Hemel af-gesonden
En dreyght ons met een roe,
Die syn gereckte handt reyckt vremde kindr'en toe,
En al is Godt ons Godt, wy leden van syn Sone,
Daer hy des Hemels-throne
Gewilligh om verliet,
En wierp op sich de last van ons verdient verdriet,
Soo schrict hy des te meer voor't hoonen van zijn wettē,
Dat ons ziel doet verpletten,
En keeren Godt van ons,
Terwijl de Werelt vleyd op't listelijcke dons.
Gods plagen staen gereet, de lucht en aerde moeten
Ons zonden helpen boeten,
Dat toont dat weeligh landt,
Daer d'hoorn van overvloet stont mildelijck geplant.
Die schoone *Ryp*, soo rijp van als dat wiert gevonden
In onse water-gronden,
Is nu niet dat sy was,
Verkeert in eenen dagh, in puyn, in stof in as.
Haer Mannen staen versteent, in droef heyt neer-geslagē,
Haer Vrouwen kermen, klagen,

En ſien noch huys noch hof,
Noch kennen buurt noch ſtraet, daer't alles leyd in ſtof:
Dit's *Troyen* van ons Lant, valt niet door 's vyands lagen,
't Valt door ons zonden plagen,
Die wenden 't rond-en-om
En doen ons ſeggen oock: (1) *Siet hier ſtont Ilium*,

(1) Fuit Ilium & ingens Gloria Teucrorum, Virgil. 1. Æn.

Op de beſchryvinge van

OUDT-HOLLANDT,

Nu

ZUYDT-HOLLANDT,

DOOR

JACOB van OVDENHOVEN.

HEt Lant in vloet verdelgt, de vloet in lant herdolven,
De Dorpen omgeſpoelt, herboren uyt de golven,
Kaſteelen eer ſt vergaen, en op een nieus gebout,
De dreven om-gekeert, en weer verkeert in hout,
Vertoont *Zuyd-Hollant*. Dat zijn thien-mael ſevē Dorpen,
En twee wel eer verloor, door't water in-geſlorpen,
Zijn Steden ſagh vergaen, zijn Dorpen onbeplant,
En vluchten voor de vloet, als *Troyen* voor den brandt.
Maer nu ten ſpiegel van ſyn naeſt-gelegen Volcken
Het hooft verheft ten top, verreſen uyt de kolcken,

En

En vloeyt in overvloet, herboren uyt de Zee,
En ſchenckt ſyn Kind'ren uyt de *Hoorn van Amalthee*.
Dus ſtaet het hier ten toon, verçiert met Keur en Wetten,
En d'oude Handt-veſt, die geen water kon verpletten,
Geen ſtroomen doen vergaen, geen jaren-tal vernielt,
Maer door een ſtalc pen haer oude kracht behielt.
Soo werdeen Adlyck Huys we'er tot ſyn glóór verheven,
En 'toude wapen-bert ter wolcken in-gedreven;
Geē eeu verwint de deucht, die wyct noch golf noch vyer,
Geruſt voor blixem-ſtrael, voor donder, door't papier;
Danck heb de wonder kracht van Galnoot en Laurieren,
Waer door ons *Vaderlandt* wel mach victory-vyeren,
Spijt ſtroom en golfs-gewelt; Noch lant noch *Hofverout*,
Dat door het letter-ſpoor d'onſterffelyckheyt behout.

IN EFFICIEM

D. JACOBI OUDĒNHOVII,

Quondam Sylvæ-Ducis, nec non Civitatis Heuſdæ

HISTORIOGRAPHI,

Nunc

AVSTRALIS HOLLANDIÆ

Deſcriptionem edentis.

HVnc pietas cœlo ſervat, Prudentia Terris
Et populo verbis Enthea ſcripta refert.

Qui

Digitized by Google

Qui cecinit noſtris Mavortia claſsica portis,
Dum ſpectat patriæ caſtra Ducisque ſuæ;
Hic quoque Mervicas Belgis conſcripſerat urbes,
Nunc veneranda Ducis *limina* Sylva *dedit;*
Et Patriæ vocem præſtans Outhovius, *inquit,*
Tu nunc vive Tuis *nobilis* Heuſda *decus;*
Audiit hæc Batavus, *tanti monumenta laboris,*
Hinc quoque Wildrechti *Gloria ſurgat ait.*

Op de beeltenis van

H^r. JACOB van OUDENHOVEN,

Voor deſen Hiſtory-Schryver van de ſteden
's Hertogen-Boſch ende Heuſden,

Ende nu van't

OVDT-HOLLANDT,

Geſeydt

ZVYDT-HOLLANDT.

KAN 'tHemels en het Aerdts te ſamen zijn gevonden,
Kan't Godd'lijck Godts gehaym, en 'tburger*lijck* gebiedt
In een vernuft alleen te ſamen zijn gebonden,
Soo wil ick dat ghy maer naer *Oudenhoven* ſiet,
Die't zondig hert verſchrickt, en doet ten Hemel klimmẽ
Die *Fred'ricks* daden roemt, geſloten in't helmet.

Die

Die *Heusden* brengt ter eeu, den *Bosch* op glory-kimmen,
Wanneer syn vlugge Geest de vlercken open set:
En nu aen *Hollandt* toont *Zuydt-Hollandts* eerste wesen,
Verdroncken, weer verlandt, herboren uyt de vloet,
Waer is in onsen tyt soo grooten ziel geresen,
(1) *Genoegh us meer als veel*, in syn gerust gemoet.

(1) Bene est cui Deus obtulit parca quod satis est manu.

OP

SALOMONS HOOGH-LIET,

Door S. v. H.

NOch *Orpheus* Lyer, noch *d'Helikontze* Luyt,
Noch 'tsnaer-gezangh, dat bosch en bergh ontsluyt,
Wanneer het tal der *Negen-Suster en* sluyt,
Wert hier gepresen:
Maer d'hooghste vreucht die hert en ziel geneest,
Die ons vertoont een eeuwich Bruylofts-feest,
Daer't Menschen Kindt, verheerlijckt in den Geest,
Roemt 'teeuwich wesen.
Die vreucht die stijght uyt d'alder-vaste min,
Die *'sHemels-Vooght* draeght tot syn *Koninginn*,
Wanneer syn bloet brant in haer heete min
Door reyne voncken.
Mijn suyv're Bruyt, mijn Roos, mijn waerde Bloem,
(Ontspringht syn galm) die k staegh *de Schoonste* noem,

Mijn reyne Duyf, die'k boven alle roem,
Waer zijn u loncken?
V lipjens zijn als een ſchaer-laken lint,
Daer d'heunigh-dauw zijn ſoetſte droppels vint,
Die *Nardus* en *Saffraen* te ſamen bint,
Vol ſoete geuren,
Ick offer uw myn bloedt op ſtage trouw,
En ſchoon ghy leeft als noch een tyt in rouw,
Denckt dat myn ziel u geern helpen wouw,
't Moet eens gebeuren.

OP DE GEESTELYCKE RYMEN *Van den* HR. CORNELIS van OVERSTEGE.

WAT aerdtſche Luyt verheft haer held're toon,
Wat Hemel-zangh door-dringht de Opper-throon
Van't rijck gebouw en Kriſtalline Stadt,
Wiens gloor en glants geen ſterflijckheyt omvat.

't Verbryſelt hert, 't door-broke ziels-geſchrey,
Doen aen dees Lyer een moedighlijck geley;
't Gebedt dat volght, en klopt ſtaegh aen de poort,
En roept betraent: myn ſuchten zy verhoort.

Verhoort, ô Godt! het kermen van ons longh,
Het ſmeken van ons anghſtelijcke tongh.

V handt

U handt die dreyght, u roed' verheven ſtaet.
En u gerecht met ons ten ſtraf waerts gaet.

Bedempt u toorn, verheft genadens-ſtaf,
Reck uyt 'tgeſchenck dat zoen en Soon ons gaf;
En gunt aen ons en hem, die hier dus bidt,
Dat 'tgeen hy wenſcht, hy eeuwighlijck beſit.

PUNT-DICHTEN,

Geſchaeckelt aen

JUFFER-PLICHTEN,

Door d'Hr.

CORNELIS van OVERSTEGE.

NEÆRA prijſt den Hagenaer *Secund'*,
En *VVeſterbaen* die loofde *Roſemund'*,
Als *Naſo* ſtaegh op ſyn *Corinna* paſt,
En *Flaccus* gingh by *Lydia* te gaſt;
En *Klaudiaen* verloofde *Proſerpijn*,
Een yder tracht te weſen by de Sijn;
Soo ſchatert hier *oud Dordrechts Martiael*,
En ſpreeckt met ons in lufferlijcke tael.
De *Meruvvſche* Luyt op *d'Overſteeghſche* toon,
Die hanght *Apoll* op *d'Helikonſche* throon.
'Tis jock en wys geſchakelt in een Plicht,
Een peer'len-ſnoer door diamant verlicht.

Digitized by Google

Een bloemen-krans op't çierlijkſt uyt-geſocht.
Al had *Mercuur* en *Pallas* 't werck gewrocht,
De Teel-moer leeft dus in een water-ſchulp,
En toont haer konſt in kruyt, in bloem in tulp.
Hier glimpt een Maegt door maegdelijcken rey,
Een hooffſche Geeſt door't lekkere gevley
Verluſt ſyn ziel, in't adelijcke Hof
Gevoeyt, gequeeckt door deſe Iuffer-ſtof.
Geen rouwe handt en naeder dit Iuweel;
De ſchat die ſit tot in het minſte deel;
En wie't gheym niet al te diep en treft,
Die denckt: wie heeft een Vrouwen hert beſeft.
Roept ymant uyt: ontfout den rechten ſin,
Ick roep weerom: hier ſitten kruymen in;
Geen hooffſche Kock oyt open ſchotels ſend,
Tis al bedeckt waer ghy u ooge wend.

IN POEMATA
Doctiſſimi Viri,
D. JANI MICHAELII
HORNANI.

FAcunde Vates nobilis ingeni
Quem Roma Mundi maxima vindicat,
Quem græca tellus, quemque Belgæ
Conſpiciunt reſonante plectro.

Diſſol-

Digitized by Google

Diſsolve venas, pocula Pallados
Deprome puris aurea fontibus
Dum nectis aternam coronam
Crinibus & cytharâ lepores.
Mens aſtra pandit gresſibus atheris
Scanditque Phœbi culmina cum petit
Virtutis inviſos honores
Compoſitos oculo benigno.
Di te tuentur Dîs pietas tua
Et muſa cordi eſt, ſplendida gloria
Affixa delubris Thaleiæ
Iane *manet ſugiente terrâ.*

Ad doctiſsimum Virum

D. IANVM MICHAELIVM.

Hornanum Philoſophum eximium,
ſacra ſua poëmata edentem.

IANĒ *per omnigenas penetrans feliciter artes*
Et Patriæ & Muſis gloria magna tuis,
Cujus honorificæ ſpargit præconia voce
Phœbus, & antiquis carmina culta lyris.
Carmina perpetuam Domini memorantia laudem
Quâ docta mentis ſimplicitate moves.
Lumina jam prabes Belgis, dum lumina plectro
Cernant Batavia mœnia prima tua.

Divitias alii jactent sua sceptra Tyranni
Progenies prisca nobilitate ferox,
Ingenium, Graci venerandaque facta Camilli
Virtutum tetrici nomina vana Sophi.
Denique, quod cordi cuique est, hoc jactet, at alta
Per te quisque sibi mente placere potest.
Mens tua divini petit in cunabula Regis,
Augmentum, vitam, dogmata, jussa pati,
Cernit & innumeros Sobolis tormenta labores,
Dum phlegethontæi pertremit Aula Dei
Sic Belgis Superisque places, sic Fama perennis
Gestiat aterna consociata Lyra.

Nobilissimo Iuveni,

JOHANNI à WELDEREN,

Cum Theses Ethicas in Auditorio Vniversitatis publico Civitatis NOVIOMAGENSIS patriæ magna cum laude propugnaret.

HActenus antiquis fulgens Weldrenia *rebus,*
Cultaque non vanâ Nobilitate Domus.
Heröum Genitrix quorum monumenta laborum
Inseruit fastis Terra Batava suis.
Bellaces siluere tubæ, cecidere Phalanges.
Et Siculi quicquid crimina Martis habet,

Nil

Digitized by Google

Nil juvat AEmathios iterum luſtrare labores
Nil numeraſſe alio funera ſole juvat.
Tu quoque laudata Soboles digniſſima Gentis
Exſeris ingenii prævia ſigna tui.
Victrices conſcende gradus, dum laurea fulgent
Pulpita, pacato non niſi ſcena Deo.
Jamque meres famam, & generoſi præmia facti
Poſcis, & Aſtréa Iudice Victor abis.

IN
MEAM BIBLIOTHECAM.

MVſarum Thalamus Divina Pallados aula,
Quæque vetuſtatis ſunt monumenta mihi,
Et Themidos, juriſque ſui (pia dogmata) ſacræ,
Delicia domini Bibliotheca *tui:*
Sinceri Regum proceres; Dominique Tyrannum,
Atque paludati ſigna notanda Ducis;
Quæ Proavum memoranda canunt virtutibus acta,
Hæc tacitis dicunt facta neſanda Labris.

OP

OP ROSELYN.

VAN S. V. H.

WAt Purper-root, vermenght met Lely-wit,
Doet *Roſelijn* van vreugt en ſchaemte bloſen,
Trots d'eerſte Lenten-Rooſen,
Die oyt de Ieught van jaer of tyt beſit.

Doen *Panthus* eerſt ſyn knyen ter aerden boogh,
Ontfongh een lonck, dies uyt haer oog de lichten
En riep: dit ſyn de ſchichten,
Die't Vleugel-kint ſyns Moeders borſt ontſoogh.

Wel *Roſelijn*, Pronck-parel van ons Landt,
De Son en bralt niet op haer Hemels flonck'ren,
Myn Roos doet haer verdonckeren,
En ick vind hier een dubbel licht geplant;

Mit ſlipt een Bloem, gehecht aen't paarle ſnoer,
Haer Herder grypt en *Roſelijn* te ſamen,
Hy in haer minn'lijck amen,
Ontfongh ter yl het Roosje van de vloer.

Sy krygt een blos, haer ſchoonheyt ſtygt tē troon
En leeck een Roos, die't Roosje liet ontvallen,
Hy in dit lieflijck mallen
Die berſten uyt: *u Roosje zy mijn loon.*

WAN-

Digitized by Google

VVANDELINGH VAN NYMEGEN OP UBBERGEN.

Aen den Hoogh-Edelen Heere

NICOLAES VYGH,

HEERE VAN UBBERGEN,
BORGERMEESTER DER
STADT NYMEGEN, *&c.*

ICK die *Zuyd-Hollant* eerſt voor't oude (1) *Hollant* kende,
En daer door met het lijf en met de ſinnen rende,
Die (2) *Meroveus hof*, de (3) *Thuredrecht Ze vval*,
Had in myn ziel geplant, voor and're lief-getal,
Die *Maes* en *Mervve* ſagh dan op dan neder vloeyen,
En uyt haer milde drift de *Leck* haer baren groeyen.
Die onder 'thert en 'toogh van mennigh landt-geſel,
Verdreef de binne-ſucht vant innerlijck gequel,
Verandert ſtadt en landt, en wat' ren en rivieren,
En lucht, en wandel-plaets, en zeden, en manieren,

(1) Vide Arnold. Buchelium in notis ad Chron. Epiſc. Vltraject. Vbi Heda, nunc Zuyd-Hollandia quæ originalis & primitiva eſt Hollandia. (2) Nu genaemt het huys te Merwen, vide d'Handveſt. Chron. van M. van der Hoeve. lib. 6. cap. 1. (3) Oude naem van de ſtadt Dordrecht.

Digitized by Google

Doch nimmer liefd' of min, die my mijn (1) *Vader-landt*
Had in het diepſte mergh van myne ziel geplant;
Maer waer toe dit geſeyt, waer dat de (2) vrome landen,
Daer is haer Vader-landt, geen liever Troetel-panden
En kent een vaſte Ziel, die kent de ſtale wet,
Dat die (3) geroepen wert, en baet geen tragen tret;
Wanneer het (4) Noodlot ſeyd, als dat wy moeten volgen,
Soo leyd het ſachtlijck ons, ſoo wy zijn onverbolgen,
Maer die daer tegen druyſt, die drijſt het met gewelt,
Hoe ſeer oock ſyn vernuft daer tegen is geſtelt.
Dit vind ik aen myn ſelfs, ik ging een (5) Stad verlaten,
Die d'eerſte Zetel voert int Lichaem van de Staten
Van *'s Hollandts heerſchappy*, en neem den arbeyd aen,
Om met myn tongh en breyn een and're voor te ſtaen,
Een (6) and're die haer ſtem voert boven alle Steden
Van ons *Vereenden bandt*, de eerſte van de Leden
Van d'Opper-heerſchappy, die onſen Staet bekleet,
En die haer vryheyt hiel door't bloedigh oorloghs ſweet:
Die 't oude (7) Roomſch gheweldt ſyn vlercken wiſt te korten,
Wanneeer den (8) *Batavier* haer dede neder-ſtorten,

(1) Neſcio quo natale ſolum dulcedine cunctos trahit. Et immemores non ſinit eſſe ſui: Ovid. ἁδὲν ἐϛὶν οἰκειότερον πατρίδος. Zal: (2) Ανδρὶ σοφῷ πᾶσα γῆ βατὴ ψυχῆς γὰρ ἀγαθῆς πατρὶς ὁ ξύμπας κόσμος. Democr.
(3) Quo fata trahunt retrahuntque ſequamur Virgil. (4) Ducunt volentem fata nolentem trahunt. Senec. (5) Dordrecht.
(6) Gelijck Gelderlandt in de al ghemeene Vergaderingh, van de ſeven vrye Landſchappen is, ſoo is Nymegen onder de Gelderſche Moeder-ſteden de eerſte op de ry, ende het Hooft daer behalven van haer vierde deel Vide Tonneel des Landts van Gelder, lib. 1. num. 59.
(7) Vide Tacitum 4. & 5. Hiſt. (8) Claudius Civilis.

En

Digitized by Google

En wierp in (1) puyn en aſch, wat ſchade doet den brant,
Als voor een (2) *Oude Stadt* een (3) *Nieuvve* werdt geplant?
Die onder't hooghſt geſagh, dat Vorſten was gegeven,
Haer eerſte vryheyt hiel, daer and're moſten beven,
Die nimmer is verkneuſt van't wettelijck Gebiet,
VVanneer het *Gelders Volck* haer *d'eerſte Hooft-ſtadt* hiet:
Die ſtaegh van eeu tot eeu, deez luyſter heeft behouden,
Oock ſelfs wanneer de nijt dat nau'licks lijden wouden;
Die *V'reede vvon van Godt*, oock doen het droevigh ſpel,
Van (4) *Vree met Godt* niet was dan burgerlijck gequel.
Hier ſien ick't *oude Hof*, daer d'eerſte *Batavieren*,
Wt haer al-oude Stadt, de vaendels deden ſwieren,
Wanneer haer ſtercken arm voor (5) *Xanten* won de ſlagh,
Waer door de *Vryheyt* weer haer eerſte luyſter ſagh,
Dat van (6) de *VVael* bevloeyt het *VValen-hof* wil hieten,
Of dat de *VValen* dat in ouden tyt verlieten,
Wanneer den (7) *Batavier* eerſt in het Eylandt quam,
En meed' een ruyme ſtreeck der *France Landen* nam;
Seyd ymant *Francken-hof*, ick ſegger weynigh tegen,
Want *francq* of *vry* te zijn, is vry veel aen-gelegen,
Nu heeft de ſnelle tyt daer *Valck-hof* voor geſtelt,
Den *Burgh* van't *Furſtendom* met deſe naem geſpelt.

(1) Civili chaucorum auxilia venere, non tamen auſus oppidum Batavorum armis tueri, raptis quæ ferri poterant cæteris injecto igni in Inſulam conceſſit. (2) Oppidum Batavorum. (3) Neomagum, Noviomagum ſive Nieuw-ſtadt. Vid. Pontan. lib. 1. (4) 1585. (5) Gaſtra vetera. vid: Tacitum lib: 4. Hiſt: (6) Vid. Tonneel des Landts van Gelder, Lib: 1. (7) Batavi donec trans Rhenum agebant pars Cattorum ſeditione domeſtica pulſi, extrema Gallicæ oræ vacua cultoribus ſimulque Inſulam inter vada ſitam occupavere.

Digitized by Google

VVien dank ik meeſt van al der Vorſten, die de Kroone,
Van *Romens Kayſer-Rijk* (1) eerſt aen de Wer'lt quã toone,
Om dat hy dit gebouw ſyn wallen heeft geſtut,
Of (2) *Karel*, die't bewaert, voor't donderend geſchut:
Of ſou het (3) *Fred'rick* zijn, of *Vrou* (4) *Katrijn van Kleve*,
Die aen u hooge top zijn luyſter heeft gegeven;
Ick danck u al-te-mael, maer aldermeeſt de Tydt,
VVaer door u ſtage eer door ſoo veel eeuwen rydt.

Myn uur en lyd nu niet ick langer by u blyve,
En ſagh de *Burgh-Graef* my, ick ſou hier licht beklyve,
Myn reys al verder ſtreckt, ick wil door't *Kalver-boſch*
Naer buyten, en van daegh, myn ſorgen maken los,
(5) Het is een ſtercken boogh die altydt ſtaet geſpannen,
Soo gaet het met het breyn en herſſens van de Mannen,
Ick ſpan een daeghjen uyt, wie weet wat jongh Gezel
Dit daeghje dienen kan in't jeuchdigh min-gerel,
Van daegen meen ik niet, lang door dit boſch te treden,
'Ken ſoeck oock niet u naem te weten, of de reden
VVaerom ghy *Kelfkens-boſch* of *Kalver-boſchjen* heet,
Noch hoe veel boomen dat ghy in u lenghte meet,
Noch hoe ghy zydt verdeelt in u geſlote dreven,
Die met haer groene top nu naer de wolcken ſtreven,

(1) Durante bello Gallico, Gæſar Noviomagum deſcendit, & in amicitiæ ſuæ erga Batavos memoriam, Arcis partem, quæ Vahali imminet per ſi os Architectos Romanorum more adverſus aquarum impetum muniti fecit, Gerardes Noviomagenſ: in Hiſtor: Bataviæ.
(2) Hertogh Karel van Borgondien, in de belegheringe van deſe Stadt in den jaere 1473.
(3) Fredericus Barbaroſſa. (4) Huys-vrouw van Vorſt Arnold. (5) Neque ſemper arcum tendit Apollo, Horat:

(Indien

Digitized by Google

(Indien ick u te hoogh doe ſteyg'ren naer de lucht,
(1) Denct dat dē oorlog meeſt gevoert wert doort gerucht)
Ick ſie u jeuchdigh blat al-ré zijn groene ſpruyten:
Zijn eerſte botjes we'er op zijne knopjes uyten,
En ſchoon den ouderdom u een-mael doen vergaen,
(2) Wie weet wie u noch ſiet in myne blad'ren ſtaen.
Ick pleyt ſtaegh voor u ſtaet, dat hier zy in bedonge,
Dat, waer een ſtam (3) vergaet, men daed'lijck plant een jonge:
Soo doet een Oorloghs-Vorſt, als ymant wort gevelt,
Soo wert een ander man ſtracks in zijn plaets geſtelt.
Maer ſiet de blonde Son, die is alree aen't ſchijnen;
En doet de Vchtent-Maegt haer aerdig root verdwijnen,
Siet hoe haer helle ſtrael het *Nieuvv gebouvv* beſiet,
Dat (4) *Parma* meeſt beviel in 'sKoninghs *Flips* gebiet,
En dat nu ſchoonder pronckt in zijn vergroote zalen,
En tuyght een grootzer ſtand dan't eertijts kon behalen.
Dat nu dient tot vermaeck, was eerſt tot 'svyands ſcha,
Dat nu een luſt-huys is daer riepmen *qui va la*,
En draegh ick niet te recht de naem van *Belvidere*?
Wat vremd'lingh quam hier oyt die op zijn weder-keeren
Niet in zijn Vader-landt ſtaegh roemde van't geſicht,
Seght ghy, dat hy genoot al-waer ick ſta geſticht,

(1) Fama, bella geruntur. (2) Nullius autem agriculæ cultu, ſtirps tam diuturna, quam poëtę verſu ſeminari poteſt, Cic: Lib: 1. de Ll. (3) Obſerva orbem rerum in ſe remeantium, videbis in hoc mundo nihil extingui. Sen: Epiſt: 36. (4) Den Hertogh van Parma ten tijde van zijn Gouvernement, van wegen den Koningh in deſe Landen, beminde de plaets, alwaer het Belvidere ſtaet ſoodanigh, dat hy ſich daer dagelijcks verluſtighde.

Digitized by Google

De bergen die mijn ſien en lijcken niet dan heuv'len,
Myn top die is ſoo hoogh, dat die haer kan beteug'len;
Soo gaet het in het Hof, daer mennigh (1) Heer verkeert,
En hoe hoogh yder is, ſich voor den Vorſt verneert.
Den (2) Rhijn die altijt was den vader van de wat'ren,
Die laet zijn *lieſſte kindt* ſtaegh aen myn voeten klat'ren,
De *VVael* heeft ſelder drift verby myn wallen heen,
Dan oyt haer vader ſelfs kon ſtieren naer bene'en:
En kyckt ghy uyt myn top, geen oogh en ſal u feylen,
Te ſien hoe Schippers-maet komt door den *Rhijn* gezeylē;
En ſēt het in de *VVael*, de *Maes* de *Yſſel vloet*,
Beſiet een yder die myn venſters open doet;
Myn wel-begraeſde *Oy* die loert ſtaegh op myn luyſter,
Wie dien ick tot geen baeck, al is het noch ſoo duyſter,
Soo ſpreeckt het *Schoon-geſicht*, ſo ſprak ick lichtlijck mé,
Indien ick langer mocht verblyven hier ter ſté.

De Hoender-poort is op, weg hieltjens nu naer buytē,
Dit daeghje ſal geruſt, Stadts-forge buyten ſluyten,
Treed ick de bergen op, of houd ick't aen het Meer,
(3) Int midden gaet men veylſt, ſey eens eē Roomſche leer,
Het heeft voor my geen noot, ick hou het naer benede,
Die al te haeſtig (4) rijſt die daelt met wiſſe ſchrede,
Die laegh gaet, gaet geruſt, die kent het *aerdſche mal*,
Van alle ramp bevryd, bewaert voor ongeval.

(1) Nobiliſſimi inter Aulicos Regem ſemper venerantur. Veg: de re mil. (2) Nymphārum Pater amniumque Rheni, Martial: Lib: 10. Epigram: 7. (3) Medium tenuere beati.
(4) Quicquid alte ſe ſuſtulit opportunum eſt ad caſum. Lipſius.

Maer

Digitized by Google

Maer ben ick hier alleen, of komt my ymant tegen,
Die knecht heeft meerder luks dan ik van daeg bejegen,
Hy heeft een Gelders Kindt al-rede op syn zy,
Een (1) Schipper spoeyt zijn teys, soo hy past op zijn ty,
Dees tijdt die baert wel minn', ick hoort oock aen zijn woorden,
Wel seyt hy, sal myn ziel, die nimmer u bekoorden,
V dan bewegen lief, ick twyffel daer niet aen,
Soo ghy maer wilt u oogh eens op dees beemden slaen,
Op't woelen van dit vee, hoe bars-geaerde landen,
Hoe suuren stuuren zee, hoe kale schrale zanden,
Hoe soo verwoet geweest, jae 'tongevoeligh (2) kruyt
Sterft sonder weder-paer, en sonder liefden uyt,
(3) De menschh, het vee, het bosch, de vogels ende vissen,
Die konnen u hier stof tot suyv're liefde dissen,
Dat visje minne-walpt, dat kruyt zijn gaey bekruypt,
En heeft de soete lucht u hert noch niet besluypt.
Dat's vryen na de kunst, maer siet daer komt eē ander,
Soo moedigh op zijn goet, als immer *Alexander*
Op't glory-rijck gewin, dat hy in *Perssen* hadt,
Hy denckt 'tis myn soo veel, als hem de rijckste schat.
Ick heb een Geulemey (seyd hy) die van den tant gaet,
Het is een boter-koey, die op het vetste landt staet.

(1) Γλυκεῖα ὀπώρα φύλακ☉ ἐκλελοιπότ☉. Senar.
(2) Vivunt in venerem frondes omnisq; vicissim Fœlix arbor amat, nutant ad mutua palmæ,
Fœdera populeo suspirat populus ictu. Et Platano platanus alvoq; affibilat alvus.
(3) Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumq; Et genus equoreū pecudes pictæq; volucres:
Amor omnibus idem Virg: 3. Georg:

Myn

Myn Alders die zijn doot, noch heb ick 'tgoet int Rijck,
En tuſſchen *Maes* en *VVael* daer leyt myn beſte ſlijck;
Gints aen de *Lentſche Kerck*, daer heb ick noch een bou-
Dat vette *Betou-lant* kreegh ſelden ymant rou of, (hof,
Myn dunckt ghy bent de Bruyt, myn hart brandt als een
haart,
Soo't niet met u en beurt, 'kwil nimmer ſyn gepaart;
Och Deern! och! weeſt myn Vrou, ick heb u uytverkorē.
Ick kom dit volck te naer, ick mocht het vryen ſtoren,
En ſoo de Meyt my ſiet, ſy kreegh wel licht een bloos,
En wiert wel Lely-wit, al ſchyntze nu een Roos.
Maer 'k ben al hallef wegh hier met dit minne rellen,
Ick laet dit volck alleen haer binne-gloet vertellen.
My dunckt ick ſie den bergh, daer eens *Oraanjens Vorſt*,
Heeft met een fier gemoet ons vryen Staet getorſt:
Hier ſagh men (1) *Maurits* eens zijn Oorloghs ſtanderdt
planten,
Zijn donderend' geſchut op deſe wallen kanten,
Om dat het *Groot Verbondt* van (2) *VVtrecht* lé gewelt;
Wanneer een dolle drift ons Borgers hielt ontſtelt.
Hier treed ick moedig op, al moeydent oock myn leden,
De Vryer treetder af met ongebonde ſchreden,
Dat's beyde aerdſch bedryf, ſo gaet het met de (3) menſch,
Den eenen ſoekt zijn ramp, dē and'ren vint zijn wenſch,

(1) In den jare 1591. (2) Verbondt van Uytrecht in den jare 1579, daer haer de ſtad van Nymegen mede in begeven hadde.
(3) Committunt eadem diverſo crimina fato, Ille crucem ſceleris pretium tulit hic diadema, Juv:

En

En wie van beyden is de beste van hen beyden,
De man die vind ick niet, die dese vraegh sal scheyden,
Te willen weten yet, dat (1) Godt heeft selfs geseyt
Dat niemant weten sal, is wyse bottigheyt.
Doch waer toe dus gesuft, dat treft de wyse hoofden,
Ick segger vyse voor, die't hayr in stucken kloofden,
Al waster een in thien, waer van het minste endt,
By't uyten van't geschil geen tyt en heeft gekent:
Myn lust hier met dit volk, myn hooft niet lang te brekē,
Ick koom hier aen het bosch dat beter dient bekeken,
Dat boven in zijn top ver versch't wert van een beeck,
Die selfs haer water-drift verandert in een kreeck,
Die't oud *Vbbergens-huys* gestadigh komt bevloeyen,
En met een versche drift zijn vaste muur besproeyen.
Die't hoed voor 's vyands hant en voor het *Spaens gevwelt*,
Schoon dat het in het vuur en vlammen was gestelt.
Die nu haer reyne vloet doet door myn voeten schieten,
En door het dorre zandt gestadigh neder-vlieten:
Wegh, wegen van de kunst, hier schenckt de *Teelmoer* self,
Dat *Fredrick* immer had in't water-rijck gewelf
Van't weelig *Rijsvvyck*, noch der *Hontslaerdijckze* rotzen,
Hoe schoon de schelp oock scheen, de Water Godt te trotzen,
En *AEool* stont te pronck, wegh yd'le *Haeghsche pracht*,
Hoe seer u yder prijst, noch wert ghy hier veracht.

(1) Nescire velle quæ Magister summus artium nescire nos vult, est erudita inscitia.

Wat baet een hel vermaeck als nimmer voordeel toonde,
Hier is een nut vermaeck, dat ſelfs ſyn meeſter loonde.
Waer vondt het lands-verderf, de bitt're hongers-noot,
Oyt beter heul dan daer het water maelt het broot,
Daer't water levert viſch: (1) *Dit kon eens menſchen ſpijſen,*
En duyſenden te ſaem tot haren HEYLANDT *vvijſen,*
Dat bleeck by't voedtſaem broodt, en by gebraden viſch,
Dat tvvaeſſef korven vuldt, oock naer gehouden diſch.
Maer waer toe hier dus hoog? ey! laet ons lager blyven,
En heden maer ons geeſt tot aerdſche dingen dryven,
Gints aen den Linden-boom, daer ſit *Vbbergens Heer,*
Myn tijd is wel beſteed, ſoo ick my tot hem keer,
Hy heeft my al geſien, kom ſet u by mijn neder,
Dat is zijn eerſte woord, het is het rechte weder
Om hier uyt deſe beeck, nu met de hengel-roe,
Te trecken of een Baers of Braeſſem naer ons toe,
'Tgeluck valt u ſoo licht, als my, in't hengel hangen,
Ook daer men niet vermoed is ſomtijds viſch te vangen,
Hier's viſch in overvloed, en noyt gebreck van nat,
Al werd myn kelder leegh, ſoo is noch vol dit vat;
Van ond'ren uyt de ſprong, die ſtadig op komt ſchieten,
En water mildelijck doet in dees vyver gieten,
Soo werden ſy ververſcht, en koſt het my een broodt,
Daer mé ſoo ſult ghy ſien, hoe raſch ſy zijn genoodt:
Hoe dat ſy ſpringen naer de beten van die brocken,
Komt laet ons in dien hoeck het goedt te ſaemen locken.

(1) Marc. 6. vers 43.

Al

Al ſchijnt dit tijd-verdryf, (1) ſoo gaet het in't gemeen,
Dat daer de menſch naer reyckt, dat baerd hen droef ge-
Wilt met de roe niet gaen, ick ſetter by de zegen, (weens;
De zó diend voor een Vriend in haeſt te zijn gekregen,
Wie veerdigh ymand diſcht, die hy ter mael-ijd nood,
Verdient meer danks ſo hē de (2) maeg juct naer het brood:
Maer ſiet, de viſch die ſchijnt te willen zijn bedrogen,
Het brood dat loct hem hier, ſo gaet het met ons oogen,
Wanneer het aerdſche moey, ons onder ſchijn van zoet,
Heeft valſchelijk verſtrickt een geeft ons niet dan (3) roet.
Kom, legh den hengel in, hier is de kant wat hooger,
En gaet ghy ginder ſtaen, daer is het vry wat drooger,
Ick heb al-rede (4) noop, maeckt dat u dobber ſta,
V ſchafje over-endt, het u gaet onder, ſla,
Hael op; het is een poſt, ſoo groot al waſt een vóren,
Het ſchijnt ghy kund 'tgeluck al eer als ick bekóren,
Myn Heer, daer byter een, ick heb het al geſien,
Het is een groote ſchelm, ick moet meer bot hem bien.
En dan we'er palmen in, eer ick hem op mach halen,
Ick vrees myn hengel hecht daer ginder in de palen,
Neen, 'tis de viſch die't doet, ick bid u, ſlaet maer toe,
Geen Braeſſem vong ick oyt ſoo groot met d'hengel-roe:

(1) Utinam qui divitias apperituri eſſent, cum divitibus deliberarent: Utinam honores appeituri, cum ambitioſis & ſummum adepti dignitatis ſtatum profecto vota mutaſſent. Sen. ep. 115.
(2) Cujus calor in cibum maximè inhiabat, hoſpiti majores gratias egit. Lipſ: in epiſt:
(3) Nocet empta dolore voluptas Horat: Dulcia ſic triſti ſemper ſunt mixta dolore. Tincta voluptatis gaudia felle nocent. (4) Het eerſte aen-bijten van den viſch aen den angel, weet in Gelderlandt noop, ende in Hollandt hoop hebben genoemt.

Digitized by Google

Noch eens, ick ben gereet, komt longe, langht de pieren,
En maeckt myn angel ré, ey! wilt u dobber ſtieren
Een weynigh tegen ſtroom; Ick krijgh al weder hoop,
Noyt ſagh men in dees beeck ſoo wonderlijcken loop;
Myn hengel-riet dat buyght, het ſal om ſtucken breken,
Adieu daer gaet het deur, ſiet ginder blijft het ſteken,
Recht tegent nieuwe huys, nu iſt met hem gedaen,
Al is hy noch ſoo groot, het riet ſal hem verraen,
Het moet een Karper zijn, 'k ſal 't ſchep-net laten langen,
Het is my meer gebeurt, doch wiert geſtaegh gevangen;
Siet daer! 't was wel gegiſt, die vogel dient geſtooft,
Een weynich met ajuyn, aen mooten ſtracks geklooft.
Nu longens metter haeſt, maeckt dat wy haeſt gereet zijn,
Wy gaen eens naer den hof, de tyt moet doch beſteet zijn.
Myn Heer de poort is op, treed in, maer ſtaeckt u tret,
Eer dat ghy verder gaet, dit huysken is geſet,
Voor u, voor my, voor wie hier immer komt getreden,
Hier ſegh ick, hoe het quam, hoe ick myn geld beſtede
Aen dit myn tyd-verdryf, de liefde tot de grond
Die myn Heer Vader droegh, by my zijn krachten vond:
Myn gelt, myn tijt, myn ſorg, kon noyt myn vlijt vermin-
Ik dacht: iſt niet voor my, ſo iſſet voor myn kind're, (d're,
En ſoo een boomtje ſtierf, ick maeckte teſtament,
En wou waer yets vergingh, yet anders werd ge-ent,
Geen Nae-neef ſta ik toe, het hout dat hier mocht waſſen
Zijn ſtam te korten om een balck of roe te laſſen,

Dat

Dat krijght hy uyt myn boſch, wie dat hier baet geniet,
'Tis reden dat hy doet dat hem de Heer gebied;
Ick deel myn paden af in drie verſcheyden hoven,
Een in de laeghte, een int midden, en een boven,
En waerom ſoud ick niet, de hoochte vant gebercht
My deez veranderingh uyt zijne toppen vercht:
Den eerſten is voor myn, den tweeden voor de monden,
Die als ſy komen hier, daer yet te plucken vonden,
Den derden, voor de kock, en yder geeft profijt,
Naer dat zijn vruchten ſend aen ons de milde tijt.
Ick ſluytze niet van een, want haer geplante dreven,
Die konnen aen myn oogh al eenich vordeel geven,
Geen hand en doet my ſcha, ſoo ick het wil verbie'n,
Hier kan ick ſelfs van daan myn vette Lamm'ren ſien,
Myn Rammen vol van moet, myn Oyen wel beſprongen
En ſtaech het vee vergroot, door mennichte van jongen,
Hier graeſt het in myn oog, hier drijftmen't na de hey,
Van daer ſo komt het we'er in myn begraeſde wey.
Kom, tré met my wat voort, wat dat gy hier ſiet bloeyẽ,
'Tzijn boomtjens die ick al hier ſelver dede groeyen,
En by my op-gequeeckt, deez heck is yel geplant,
Om dat het oogh daer door recht zijn vermaken vand:
Siet ginder aen het eynd, daer heb ick ſtaen een ruſt-ſtoel,
Dat huysken is gemaeckt op datmen daer zijn luſt koel
Vant over-ſchoon geſicht, dat ons deez hoochte geeft,
En dat zijn wederga niet in deez landen heeft;

Digitized by Google

Het oogh ſchenckt meer vermaeck, dan ons de tong kan geven,
Hier ſlijt ick, wel geruſt, het eynde van myn leven:
Die heel de Wereld had en miſte ſyn geſicht,
Wat was hy meerder dan de nacht by't helle licht;
En ſie ick ginder heen, daer ſie'k myn eygen bergen,
Die door haer groene top, myn ſtage vreuchde vergen;
Van't een in't ander jaer, iſt hout niet altijt groen,
Soo kan het by de (1) vuur geen kleyne vreuchde doen.
Nu, in dees lenten-tijt, vind ick de ſoetigheden
Van uurtjens uyt-gekoft, hier ſpreeck ick met de reden,
En dickwils met myn God, wanneer het vleeſch en bloet
Wil wycken, en myn geeſt ſyn vlercken open doet.
En valt het my te hoogh, dat ick de wond're wercken,
Die eens den Schepper ſchiep, naer waerde kan bemerkē,
Soo wert myn geeſt verquickt; De fiere Nachtegael,
Vlieght rondom om myn heen, en ſinght zijn ſoete tael,
Dat vlugge fleutertje han hier geen ruſte vinden,
Dan is het in myn boſch, dan in dien ouden linden,
En volght my waer ick ga, dan hier, dan op dien tack,
En ſtaen de venſtets op, het nadert myn (2) gemack.
De Leeuwerck geeft geen kans, die met zijn tierelieren
My ſtadigh onderhout, en door de lucht komt ſwieren.
De Geelvinck en de Kneuw, die voegen haer daer by,
Dit goedje ſinght te ſaem al ſoeter melody,

(1) Ante focum ſi frigus erit. (2) In Gelderlandt werden de kamers van de huyſen gemacken genaemt.

Als

Als oyt viool of fluyt my immer heeft gegonnen,
De (1) Teel-moer heeft de kunst gestadigh overwonnen,
Komt treed met my wat voordt, dees boomtjens zijn ge-
Langs dese heggen heen voor grage Iuffers hand, (plant,
'Tis kers, 'tis aprikoos, 'tzijn persicken, 'tzijn peeren,
En valt het jaer wat goet, my sal geen plucker deeren:
Nu dient het voor u oogh, maer noch niet voor den tant,
Maer als het Sonne-rat het Leeutje heeft vermant.
En is de Kreeft voor by, siet dan myn boomtjens pronckē
Vol alderhande fruyt op haer ge-ente stroncken;
Geen pruym, hoe aengenaem, geen Zwols geen Bergsche
Is hier te landt bekent, of 'khebze fris en vers: (pers,
Dit goed, dat kan soo wel, als peer of appel duuren,
Ist niet met aerdigh was, het werden confituren,
Wat schade doet ons dat, wanneer haer jeught vergaet.
De Iuffer neemt terstont de pleyster-pot te baet.
Siet ginder heb ick staen myn jongh meloene planten,
Het goedje dat werd groot en groeyt aen alle kanten,
Krygh ick de vruchten rijp, ey! weest gestaegh myn gast,
Doch op dees leckerny dient niet te zijn verbrast,
'Ken soeck niet dat wy staen int boeck van Apothekers,
Dien dronck die valt te dier, al ist uyt kleyne bekers.
Komt laet ons vorder gaen, treed op, al ist wat hoogh,
Dit huysken is gebouwt voor hand, voor mond en oogh;

(1) Μέγιστον ἄρην ἡ φύσις τὸ γὰρ κακὸν οὐδεὶς τρέφων εὖ χρηστὸν ἄνθείη ποτέ. Eurip. in Phœn.

Ten

'Ten dient oock niet alleen, om hier vermoeyt te ruſten,
Al iſt een leck're keel, zy kan haer hier verluſten;
'Tbewaert my voor de kouw, al blaeſt het vry wat fel,
En blaeckt de Son te ſterck, 'tbewaerd het luffers-vel.
Hier's 'twater goeden koop, die ſprongh die ſpreyd hier ad'ren,
'Tis koel, voor wie het luſt, tot deez fonteyn te nad'ren,
Mijn wijn verflaut hier niet, dit kraentje is gereet
Het glas te koelen oock, al is het noch ſoo heet.
Hier (1) vindmen dat men noyt heeft inde lucht gevondē,
Hier vindmen, dat men ſoeckt, in d'holle aerdze gronden,
'Tgeen noyt het water gaf, en nimmer ſchonck het vyer,
Slaet maer u oogh om hooch, dat vind ghy flux alhier.
Ey! houd u doch niet vremd, waer heen de luſten trecken
Van 'swerelds longe-luy, noch is het trecke-becken
Het alderſoetſte ſoet, men meend een Vrouwe-ſchoot
Verwind de droefheyd ſelfs in d'alderhoochſte nood.
Maer 'kgis de maeltijd ré, kom, laet ons thuys-waerds keeren,
'kGeloof u maech die ſal haer ſpijs nu wel verteeren;
Wie 'smorgens is te been, int kriecken van den dach,
Des middaegh ſmakelijck de Kock-meyt ſchaffen ſach,
Het viſſchen dat is beſt, wanneer de daeghjens langen,
Siet, dit is op de zó, by u en my gevangen.

(1) Hier wert geſpeelt op de ſchildery, ſtaende int verwulffel vant huysken van den Heer van Ubbergen, vertoonende de vier Elementen, met het af beelzel van een jonghe Maeght.

Alſt

Alst koren is gemaeyt, het land is kael en bloot,
Den Rogh is in de schuur, dan is het Haesje groot,
Soo u dan lust gehoor van't jolcken van mijn honden,
Ter wijl de eer van't wout in't leger wert gevonden,
Dat hebt ghy alle dagh, wanneer myn trouw *Diaen*,
Hoe rap het Haesje is, hem echter kan verraen,
Dan kont gy, met myn Soon, hier vry een loopje krygen,
Dat hem sal sweeten doen, u naer u aessem hygen;
En is dees jacht te swaer, soo jaeght maer met het fret,
De Knijnen jacht is soet en doet doch geen belet,
Of wilt ghy met de Hondt, ghy siet het Knijntje rijsen,
Hier, rondom hof en huys, daer, ginder in de rijsen,
Recht langhs de bergen heen, en had ghy langer tijt
Ick wees u hoe men hier gestaech syn tyt verslijt.

Myn Heer, den avond komt, de Son die is aen't dalen,
De schaduw' die verlenght te seer haer gulde stralen,
En eer ick binnen kom, soo is myn tyt verby,
De poort-klock die belet, ick langer by u zy.
'K was op een wandelingh, dees morgen uyt-getogen,
'K bedank u voor't onthael, van mondt, van tandt, van (oogen,
De groote van u bosch, de oudheyt vant gesach
My spijt dat ick van daech niet naeder sien en mach,
En schoon ick t'aller uur hier toe myn gangen wenden,
Noyt kon myn swacke geest in dit vermaeck volenden.
Het schoonste werelts soet en duurt geen langen tyt,
Hoe soet dit reysje was, ick ben myn daegh hier quyt.

(1) Inter Quadrupedes gloria prima Lepus.

OP DE

VERMAKELYCKHEYT VAN BEECK,

Dorp buyten Nymegen,

Aen den Hoogh-Edelen Heere,

FREDERICK-HENDRICK VAN RANDTVVYCK,

HEERE TOT ROSSUM EN BEECK, &c.

HOoge bergen, laege dalen,
Schoone velden, water-ſtralen
Wt de aders van de bron',
Eycke boomen, dichte hagen,
En myn eenich wel-behagen,
'Tſtilſte dat men immer von.

'Tſtilſte voor ontſetre ſinnen,
Als het hert ontroert van binnen,
Om een Herders-meysje ſucht,
Schuyl-hof voor de Satyr-koten,
Als *Iupijn* ontſluyt de goten
En de beken van de lucht,

Daer de warme Zephyr-winden,
'Tbarre Noordt en Ooſt verſlinden,

Daer

Daer het Nachtegaelte ſinght,
Daer de bocken, daer de ſchapen,
'Tgras vol thym geſtadich rapen,
En het Gelders-meysje ſpringht.

Soet'en lieve eenſaemheden,
Die ick dickmael doorgas treden,
Als ick 't uurtje ledich vind,
Als de ſorgen ons verlaten,
Die op onſe ſchoud'ren ſaten,
Van een wichtiger bewind.

Boſch en bergen, dal en heuv'len,
Die myn ſinnen komt beteug'len.
Door u kriſtallijne vloet,
Soo ick u te veel mocht vergen,
Denckt wie kon 'tgchaym verbergen
Van een overhaſt gemoet.

Blaertjens ghy ſult nimmer klappen,
Boomtjens nimmer my naer ſtappen,
Schoon de Water-Nymph myn ſeyd
Dat ſy my alleen ſal volgen,
Ben ick noyt op haer verbolgen,
Want ſy my geen lagen leyd.

Volght my, lieve water-ſtromen,
Die uyt d'hooghſte bergen komen,

Volght my waer ick henen wend
Soo ick mocht van dorſt verſmachten,
Kund ghy lip en tongh verſachten:
In myn droefheyd en ellend.

Maer waerom hier ſoo veel klachten?
Die myn droef gemoet verkrachten,
'T water-Nymphje deert my niet,
VVil my niet een beeckje ſchencken,
Om myn drooge tongh te drencken,
Sy my meerder gunſte bied.

Gaet, ſeyd ſy, myn Heer beſoecken,
Die my geeſtich op gaet doecken,
Die myn beeckjens vloeyen doet,
Die my çiert aen alle kanten
En met boomtjens gaet beplanten,
Als men doet uyt overvloet.

Die de bergen doet vermind'ren,
Daer die myne beeck verhind'ren,
Die myn weyde çieren gaet,
Die met planten, ſpitten, graven,
Komt zijn eygen luſt te laven
Van gematichde overdaed.

Soo hem hoog're beſicheden,
Immer van my ſcheyden deden,

Soo

Soo hy niet was op zijn huys,
Hoeft ghy niet van dorst te klagen,
Noch de moeyte langh te dragen,
Gaet by *Doctor Munster* t'huys.

Daer soo leyd een Paters-vaetje,
Met zijn macker en een maetje,
Met een broertje onder d'aerd,
Beter vocht, en schoonder druyve,
Konnen noyt u breyn bestuyve.
En van Duytschlandt minst veraerd.

Hy sal licht een kruyckje tappen,
En u doen te rugge stappen,
Daer de wagen komt van Kleef,
Daer heeft hy soo moyen huysje,
Pater heeft geen beter kluysje,
'Kwou 'kdaer al mijn leven bleef.

'Kreegh wel licht wel mé een slorpje,
Bleef ick altijt in dat Dorpje,
Maer terwyl ick vorder loop,
Doet my van u vreucht gevoelen,
Dat ick 'kruyckje mach verkoelen
In myn vlugge water-vloet.

IN-LEYDINGH
OP
NEDER-HOVEN,
HUYS
Van den Wel-Edelen Heere,
MATHYS POMPE,
Heere van Slingelandt, Dortsmonde, &c.
Baillieu van Zuyd-Hollandt, &c.

ZUYD-HOLLANDS Luſt-prieel, doorluchtig *Nederhoven*,
Bemoedight door de gunſt, die u uw Planter bied,
Ey! laet u groen tapijt een weynich op-geſchoven,
Terwijl myn keurich oogh u Heerlickheyt beſiet,
V dreven eens door-gaet, die tot den Hemel reycken,
V toppen over-kijckt, gevlochten onder een,
Die't Sonne-oog weerſtaen, geen regen-buy doet weyken;
Schoon van een Noorder-wint, en hagel over-ſtreen:
V jong en jeuchdig hout, doet my't geſicht verminder'en,
Ter ed'ler ry geſchickt, geſchakelt door malkaer,
En ſeyt, wie dat ons ſiet: Wy ſtaen hier voor de Kind'ren,
Ons Meeſter heeft het zijn, ſyn Kind'ren komt het haer.

Wat

Wat toont ſich in dees Bron? Albaſte Water-Maeghden?
Die't water op haer hals, in ſteene-korven, laen,
En werpent *Triton* toe, dat *Cytharee* behaeghden,
En doet van lacchen noyt de Min-God ſich verſaen.
Wel hoe, wat's dat geſeyd? het Water toont ſyn Gaſten,
Die't eerſt verborgen hiel; den Baers, de Poſt, de Wint,
Den Karper en den Snoeck, ſoo wy den Heer verraſchten
Naer 'kſpeur, mē hier ter yl, voor Kok en Keuken vint.
Hoe ſtaen ick dus gebot, het water ſtaeckt myn gangen,
De bruggen ſtaen om hoogh, de grachten bieden weer,
Laet pin en kettingh los, loop *Bartel*, wy verlangen
Te ſien den binnen-hof, en in den hof u Heer.
Daer valt de val-brugh ne'er, ſtap over, neen, wy toeven,
Het wachten is hier beſt, *Leeu* houd hier goede wacht,
Die't waken is gewent voor ſchellemen en boeven,
Waer op ſyn Heer geruſt, verſlijt de ſtille nacht.
Voor myn is geen gevaer, den hond die kent de Vrinden;
Wat glantz omringht myn oogh, heeft dit de kunſt ge-
Waer is een Prinçen thuyn, oyt heerlicker te vindē (bout?
Van binnen enckel hof, van buyten enckel wout:
Van binnen enckel hof, en luſt-hof voor de monden
Vant jeuchdigh Iuffer-volck, verſlingert op't geſicht,
Vol kers, vol abrikoos, vol milkaton gevonden,
Daer't aerdich bloem-gewas ſtaet çierlijck op-gericht.
Sta ſtil, daer is hy ſelfs, die boom en fruyt geplant heeft,
Zijn woort is: welkom Heer, ick heb u langh gewacht:

Leyd

Leyd my in zijn Prieel, al-waer hy hert en hand geeft,
Dat op een Linde-boom ſtaet konſtich uyt gewracht,
Dat's niet, wy treden voort door koninckliicke paden,
En naed'ren Slot, en Huys, de poort wert op-gedaen,
Wie kan in dit Gebou ſyn keurich oogh verzaden.
Daer ſoo veel kamers en zaletten open ſtaen?
V trap betreed ick niet; ick ſchrick voor't neder-ſtorten,
S'is my te glad geboend, doch ſoo het ſoo moet zijn,
Dat wy het al beſien, ey laet ons niet verkorten
Den arbeyd van u bo'on, door't plengen van u wijn.
Wel, waer geraeck ick nu, heeft FRED'RICK in de zanden
Van't weelich *Rijſvvyck* oyt, wel ſulcken zael geſien?
Sou Vrouw AMELIA uyt d'uytgeboſte landen
Van't prachtich *Haeghje* niet na *Nederhoven* vlien?
Myn oogh verdwaelt in glantz, ick laet u *Bel'videre*,
Van avond ſtaen alleen, de koets is al gereed,
Ick ſweer, ick ſal aen u op't eerſte weder-keeren,
Betoonen dat myn rijm aen u ſal zijn beſteed:
En ſoo myn dóve Lyer haer ſnaren niet en ſpringen,
Soo volch ick *Hofvvijck* naer, en *d'Ockenburghſche* Luyt.
Myn Gans was noyt beſchaemt, by't Swaen-gezangh te ſingen,
Slaen ſy de toon wat hooch, ik zingh de waerheyt uyt.

OP

OP HET BEL-VIDERE DER STADT NYMEGEN.

BEſpiegelt vremdelingh het alderſchoonſt geſicht,
Dat oyt de Teelmoer bracht op aerden in het licht;
Beſpiegelt het te deegh, 'tnaer-klagen mocht u beurt zijn
En 'tſeggen lichtelijck: o! mocht 'tnoch eens gekeurt zijn.
Maer vremd'lingh weeſt geruſt van BAERLE die dé beſt,
Schoon ghy vertrocken zijt in ander landt-geweſt
Hy toont het daer aen u, maer 'tmocht verholen blyven,
Ick vond het nimmer in zijn dichten of zijn ſchryven.
En of ghy't niet verſtond de ſpraeck die *Romen* ſprack,
'kGun u, u Moeders tael, neemt die tot u gemack.

IN BELVIDERAM

SIVE

Amœniſſimi Proſpectus Domum ab Ampliſſimo & Illuſtri

NEOMAGENSIUM SENATU

In mœniorum acroterio extructam.

VIdimus infractos Hiſpano Milite vallos,
Vidimus aggeribus mœnia tuta ſuis,
Et circumductis tot propugnacula foſſis,
Qualia vel Mavors extimuiſſe queat;

Digitized by Google

Qualia Titanum poßint ſpreviße furores,
Et formidantes aſſeruiſſe Ioves.
Vidimus hinc Vahalim, & celebrem tot cladibus amnem,
Quaſque ferox toties tinxit Iberus aquas;
Hinc terras, ubi caſtra, Duces, jacuere, tubaque,
Claſicaque adverſis infremuere ſonis.
Tum dixi: ſunt hæc magni Monumenta Senatus,
Hæc Neomagenſes conſtituere Patres.
Viximus his tuti vallis & mœnibus omnes.
Illa, quo ſtetimus, robur ab urbe fuit.
Nunc tantos juvat hac ſpecula ſpectare labores,
Et rerum vultu proſperiore frui.
Nec procul in Batavum ripis caſtella tueri,
Ruderaque antiquos multa locuta Duces.
Quæ juvit geßiſſe iſtis de mœnibus, illa
His ipſis poterunt viſa placere locis.

I.

WY ſagen halve-maens, daer bol, hier hoorne-werken,
En *Ravelijns* van ver, die uwe Stadt verſtercken,
Gints grachten, hier een punt, die noyt voort Spaenſche ſweert
Verſchrickten, en veel min oyt werden overheert,
Die voor geen raſerny van Reuſen ſoude wijcken,
Noch voor den grooten *Mars* geen ſtandert ſoude ſtrijcken,

Wy

Wy ſagen hier de *VVael*, vermaert doort menſchē bloet
Dat Spaenie daer vergoot, door raſerny gevoet,
Hier noch een oud *trenchee*, of leger-plaets, daer hoecken,
Alwaer den Prins wel eer dees wallen quam beſoecken.
En gints het weer-geluyd, dat door trompetten ſanck
Den Vyandt heeft verbaeſt, door't woedend' Oorloghs-(klanck;
Doen ſeyk ick: ſiet dit zijn de ſtale Pyramiden,
Die dees doorluchte Raedt komt aen de tijt te bieden;
Door dit beſchut en werck, ſoo leefdent al geruſt,
Den Vyandt die verloor alhier zijn oorloghs-luſt.
Nu luſt het yder in dees bloed'ge *Mavors* daden,
Syn oogh van deſe plaets met vreuchde te verzaden,
En oock rondom te ſien de forten daer geplant,
Door't oud Bataefſche bloed tot vrydom van het lant.
De ſteenen die men ſiet, vertoonen vele Vorſten,
Die d'oude heerſchappy op hare halſen torſten.
Wat by haer is geſchiet, of immer is gedaen,
Dat ſiet ghy, ſoo ghy wilt, op *Bel'videre* ſtaen.

II.

CIves vetuſti, Priſca gens Quiritum,
Mixtæque Catthis, Romuli propagines,
Spectate veſtri fulgidum decus Soli,
Vrbiſque culmen. ſive gloriæ placet
Hoc intueri celſius faſtigium,
Seu civitatis montibus ſurgens latus.

Digitized by Google

His Roma ripis militavit, hic ſuis
Aquila Triumphis claruere, hic horridus
Bibit Sycamber. inque nodus verticem
Crineſque torſit; hic palatium ſibi
Fecere Reges, Ius dedere CAROLI,
Pudenſque divis conſecratus manibus:
Nortmannus iſta ſede ſæviit furens,
Vultumque tectis priſtinum trux abſtulit
Quem Barbaroſſa *reddidit. Vos ſeculis,*
Hæc geſta priſcis bella jam dediſcite,
Et quæ Philippis *arma dudum movimus*
Hæc retuliſſe diſplicet. Vos hanc Domum
Spectate lati. Quamque Libertas ſibi,
Quam parta bellis otia & veſter labor
Coram ſerenis extruit faſtigiis,
Belli vocate Terminum & Pacis caput.

II.

DOrluchte Borgers, wiens geſlacht
Is van de CATTHEN voordt-gebracht,
Vermenght met 't Edel Roomſche bloet,
Siet wat ghy op u wallen voet,
Siet wat ſich tot de lucht verheft,
En alle glory overtreft,
En over uwe bergen ſiet,
Het wijſt u waters van Gebiet.

Daer

Daer *Romen* ſich ſtaegh tegen ſtelt,
Wanneer haer Ad'ler hield het velt;
Dees drinckt den Gelders-man vol op,
En knoopt zijn hayr-bos op ſyn kop.
Hier hebben Koningen gebouwt
Haer hof, en hier haer ſelfs vertrouwt;
Hier deden KAREL S eertyds recht,
Doch door de *Noortmans* vry verſlecht,
Wanneer die door een dol gemoet,
De Stadt bedorven in haer bloet.
Doch wanneer *Barbaroſſa* quam,
Haer eerſte luyſter weder nam,
Dit beurde over mennigh jaer,
Dat ghy dees wap'nen wiert gewaer,
En die ghy tegen *Spaenjen* voert;
U hebben dickmaels oock beroert.
Siet nu bly-hertich aen dit huys,
'Ten ſchaft u nu noch pijn, noch kruys,
Het geeft u vruchten voor u leet,
De Vryheyt voor het oorloghs-ſweet,
En toond nu moedelijck ſyn hooft,
(Indien ick hier mach zijn gelooft)
Des Oorloghs Paelſteen noemt het vry,
En Vreedens Hooft aen alle zy.

III.

ADſpicis, hanc Hoſtis, Speculam. Te conſpicit illa,
Quamque vides', alto vertice pulchra ſitu eſt.
Ni caveas, peramœna licet videatur & inſons,
Mox tibi non dubiæ nuncia mortis erit.

III.

WEL Vyand, ſiet ghy hier dees Schouburg voor u ſtaen,
Ick ſegh: ſy ſiet u we'er, ſy ſal u noch verraen
Soo ghy u niet en wacht, hoe ſchoon ſy ook mach lijken,
Soo ſuldt ghy door haer top noch lijf en leven ſtrijcken;

IV.

ILla boni viſus *Domus eſt; Vos credite Cives*
Al Livor viſus *hanc ait eſſe* mali.

IV.

DIT huys heeft *goedt geſicht*, gelooft het Borgers vry,
De Nijt die ſeyd: *'tis quaet*, want 'tſchaft ons ſlaverny.

V.

QViſquis in hac, Hoſpes ſpecula Sublimior Extas
Dic Animi, die hanc Corporis eſſe viam.

V.

WAT Wandelaer hier komt, en raekt hier vry om hoog,
Denckt dat dit is de weech, die ziel en lichaem vloog.

VI.

Digitized by Google

VI.

Hic ubi Gradivus ſpeculâ ſtetit acer in arctâ,
Stat nova, ſed forma ſplendidiore placens.
Vna voluptatis Domus eſt, domus altera Martis,
Vna ſibi noctes vendicat, unà Diem.
Vna metus ſpecula eſt & civibus excubat, una
Optima diffuſæ gaudia lucis amat.
Vtque prior letho patuit, patet altera latis
Vna Paludatis ſe vovet, una Togis.

VI.

WAer dat den wrangen *Mars*, vry nauw eerſt ſtont geplant,
Vind ſich den Schouburgh ruym en van een bet're ſtant,
Een huys, dat iſſer twee: Het een is voor de luſt
En 'tander voor de wacht; ter oorlogh toegeruſt,
Het een is voor de nacht; en 'tander voor den dagh,
Het een is Borgers-ſchrick, en 'tander bly gelagh.
G'lijck dit gaept voor de doot; en dat voor jeudigh jock,
Soo dient dit 'twapen-tuygh; en 'tander aen den rock.

OP

OP GROEPESTEYN,

Aen de Edele Heeren,

CONSTANTYN HVYGENS

Ridder, Heere van Zuylichem, &c.

ENDE

IACOB VVESTERBAEN

Ridder, Heere van Brandvvijck, &c.

GROEPESTEYN, myn luſt myn leven,
Waerom moet ick u begeven,
Waerom blijft ghy niet by mijn,
Kom ick u vermaeck te miſſen,
Seght: waer ſal ick vreuchde viſſen?
Mach ick niet ſtaegh by u zijn.

Als ick door u hooge dreven,
Voel myn ziel en hert verheven,
Als ick wandel door u laen,
Denck ick: die ons t'ſamen teelde
My uyt liefd', en u uyt weelde,
Is den grooten wech gegaen.

Al u ſchoone groene weyen,
Daer de Minn'-moer haer vermeyen,

En

En haer Soon sy koest'ren souw,
Mach ick die nu niet genieten,
Denckt hoe dat 't my moet verdrieten,
In het derven van u Vrouw.

GROEPESTEYN, mijn luſt, mijn leven,
Hoe, ſoud' ick u dan begeven?
Neen, gelooft het nimmermeer,
Schoon ick niet by u mocht weſen,
Hoeft ghy nimmer licht te vreeſen
Voor een vremd of ander Heer.

Noch ſoo ſal ick door de ſtromen,
Dickmael tot u dreven komen,
En verçieren huys en hof,
'kSal u nimmer doen vermind'ren,
Maer bewaren voor mijn Kind'ren,
Ter gedachten van u lof.

'kWil u by geen *Hofwijck* lijcken,
Noch als *Ockenburgh* verrijcken,
'kSchrijf niet van u vaſte poort,
Van u kamers, van u hoven,
Van u bogaerts, die te loven
Zijn om 't recht van haer geboort:

Schoon sy nu zijn in haer bloeyen,
In het beſte van haer groeyen,

Schoon u velden zijn beſet
Met tapijten, die haer blad'ren
Doen het vee haer knyen nad'ren,
Daer mijn Bou-man 'toogh op ſet.

Schoon u Elſs' en Ypen-boomen,
Populier en Eſch betoomen,
Schoon haer toppen beyd' om hoogh,
My beſchutten voor de buyen
Van het waterige Zuyen
En doen wand'len onder't droogh.

Schoon u nieuw geplante Ypen,
Kers en Abrikoos doen rijpen,
Door u heggen dicht geplant,
Schoon u vyvers ſchoncken viſſchen,
Dat my nimmermeer kan miſſen
Als ick werpe net of want.

Schoon u wat'ren, ſchoon u kreken,
Die van *Beyerlandt* af-leken,
Zijn gepropt vol viſch en baers,
Sal ick nimmer van u roemen,
Noch u aerdigheyt verbloemen
Door het dichten van een vaers.

Lof en wil ick u niet geven,
Niet doen leven naer myn leven,

Want

Digitized by Google

Want geen leven heeft myn pen,
Iſſer leven in myn dichten,
Sal ick't niet voor u doen richten,
Want ick myne krachten ken.

Schoon ick u mé wou verheffen,
Ent van and're doen beſeffen,
Ken ick wel myn bleken int,
Groepeſteyn blijft ghy verdonckert,
'Klijde dat een ander flonckert
En van u die glory wint.

Maer indien ghy wout de maeght zijn,
En van Haer ſoo veel behaeght zijn,
Die daer ſchreven buyten't hof,
'Kwou u ſtracks by haer verhuren,
Als ſy leven, mocht mé duren
Vwen onverdienden lof.

Vrouwen hebben ſtaet Iuffrouwen,
Die haer rijgen in den bouwen,
Onder Iuffers mindet maeght,
Kamenieren rijden mede,
'tHof heeft geen volkomen lede,
Soo de Maeght geen kamer vaeght.

Het tweede gezangh
VAN
HORATIVS TOE-ZANGEN,
Beginnende:

Beatus ille qui procul negotiis.

GEluckigh is de man te noemen,
Die verr' van alle handelingh,
Gelijck't in d'eerſte werelt gingh,
Op 's Vaders ackers ſich mach roemen,
En die met eygen Oſſen ploeght,
Wiens hert van woecker niet en wroeght,
Die niet wert uyt zijn ruſt getógen,
Gelijck het gaet een ſoldenier,
Noch vreeſt (hoe ſeer de baren vlógen)
Voor moort-trompet een zee-gerier.
Die voor geen vyer-ſchaer hoeft te ſchricken,
Noch voor geen rijck-mans hooge poort,
Maer die zijn boomtjes ſockte voort,
En bind met groen gevlochte ſtricken
Den Wijngaerd aen den Populier,
Alſt ſnoey-mes ſnijt een ranck int vyer,
En weet een beter end te vinden,
Die 't oude ranckje leven doet,

Ter-

Terwijl het Koeytje by de Linden
Int dal van verren dwalen moet;
Of ſtort den verſch-gepijnden honingh,
In ſuyv're kruycken op en neer,
Ontwolt het ſchaepje met een ſcheer,
Of dat ſyn ſelfs geboude woningh
Met ſchoone appelen ſtaet verçiert,
En druyf, die naer het purper ſwiert,
En peeren van ſyn ent gewaſſen,
Daer hy u Vaders van den Hof,
Priaap, Silvaen komt mé verraſſen,
Wanneer hy ſeyd: haer komt de lof.
Nu luſt hem onder d'oude bomen,
Waer op de gal-noot ſtaet en bloeyt,
Terwijl het weeligh graesje groeyt,
Langh uytgeſtreckt te leggen dromen,
Daer 't water uyt de klippen ſchiet,
En 't ruyſend beeckje henen vliet,
De vogels rondom tierelieren,
Waer door hy verder raeckt in ruſt,
Terwijl die om hem henen ſwieren,
Soo wert hy vaſt in ſlaep geſuſt.
Indien *Iupijn* zijn hagel-buyen
Met ſtage regen neder-ſtort,
De winter-tyt het daeghje kort,
Noch ſchrickt hy voor geen weer uyt Zuyen,

Dan jaeght hy met den hondt het Swijn,
Of Lijſter met een qualſter-lijn,
Of weet een blooden Haes te vangen,
Of licht een overzeeſche Meeuw,
Die in ſyn ſtrick valt half gehangen,
Dus loont ſyn arbeyd oock de ſneeuw.
Wie ſou geen wulpſe ſorgh vergeten,
VVanneer hy doelde op de min
Van een oprechte Bed-vrundin,
G'lijck in *Sabinie* ſyn geſeten;
Of g'lijck als *Appul* teelden voort,
Schoon van de Son wat ſwart gemoort,
Die huys en Kind'ren wiſt te hoeden,
En droogh hout op den haert-ſteen ſpreyd,
VVanneeer s'haer mans komſt gaet vermoeden,
En vrundlijck in haer armen leyd.
Die't vrolijck vee dan in de horden,
VVaer meed het af-geſcheyden ſtaet,
Met eyge handen melcken gaet,
En leck're moſt met ſuur geworden,
VVt verſche vaten vlieten doet,
En ſpijs neemt op haer werf gebroet:
Lucrynſche Oeſters, Bot, noch Schollen,
Noch Scharren, ſchoon de Zee die ſond,
Noch geen Faiſand-ſouw my ſoo bollen,
Noch ſmaken aen myn grage mond.

Geen

Geen Kallekoen souw beter smaken,
Schoon uyt *Ioonie* hier gevoert,
Dan een Olyf niet aengeroert,
Oft kruyd dat beemden kan vermaken,
Of Maluw voor de krancken goet,
Oft Lam voor d'Acker-godt gebroet,
Oft Bockje noch de Wolf ontsprongen,
VVat ist een wonderlijcke schat
Te sien de Schapen met haer Iongen,
Naer huys gevoerdt van grasen zat.
En dat den Os vermoeyt gedreven,
Noch sleept de omgekeerde ploegh,
Terwyl hy naer syn aessem joegh,
En dat de Knechten rustich leven
Rondom het vuur, ontrent den haerd,
'tRecht teken van een rijcke Waerd.
Naer *Alphius* dit had gesproken,
Soo scheen het dat hy bouwen wouw;
Maer doen syn woecker was gebroken,
Soo had hy haestighlijck berouw.

OP DE WONDEREN VAN HOLLANDT.

J. SCALIGER Naergevolght.

DE wond'ren van u Landt die lust my te verhalen,
Vermaerde *Douza*, die geē vremdling oyt gelooft,
Als

Als hy dit leſen ſal, den Schryver die moet falen,
(Seyd hy) of ick ben ſelfs van myn verſtant berooft,
Het groote Weef-getouw de wol hier komt te breken,
Minervaes Huys-geſin dat wroet hier moe en mat,
Noch werd het wollich Schaep hier niet te veel bekeken,
En zelden 't jeuchdigh Lam in *Hollandt* weyden ſat,
De Steden dragen ſchaers de heerlijcke wercken,
Die u het hout-gewas ſoo mildelijcken geeft,
Nochtans geeft u de gront niet veel om aen te mercken,
Waer door een ouden boom voor uw' kindts kind ren leeft,
De ſchuren berſten hier van alderhande koren,
Dat in dit lage landt hier ſtadigh weynigh groeyt.
De kelders vol van wyn, van acht'ren en van voren,
Nochtans den Wyngaerdt-man hier ſelden rancken ſnoeyt.
Het vlas heeft d'Acker-man hier ſelden konnen winnen;
En wie heeft echter doch geleſen of gehoort,
Dat ſoo veel menſchen haer behouden door het ſpinnen
Van lynwaet, dat ons oogh op't reynelijckſt bekoort.
Int water woont men hier, wie ſal het oyt gelooven,
Nochtans en drinct men hier geen water immermeer:
VVant *Ceres* heeft den Boer daer menighmael beſtoven,
Als hy den bier-dorſt leſcht en ſingt tot haerder eer.

VER-

VEREERINGH,

Van het Boomtjen, my toe-geſonden

door den Ed. Heere

J. VERVOOREN,

RIDDER, *&c.*

AErdigh Boomtje dat ick plant,
My geſonden van die hant,
Die hier wert van my begroet,
Met een danckbaerlijck gemoet.
'kBid u, dat ghy niet en ſucht,
Nu ghy kryght een ander lucht,
Nu ghy kryght een ander gront,
Dan daer ghy wel eerſt-mael ſtont.
Boomtje waſt geduurigh voort,
Wert noyt van de wint verſtoort,
Soo draeght licht u jonge baſt
S. en *V.* te ſamen vaſt,
Letters van myn Lief en my,
Daer ick danckelick om ly,
Licht dat dan u jeuchdigh blat,
Ons te ſamen eens om-vat,
En *Elyza* kryght een krans,
V ter eeren, my ter glans.

Digitized by Google

Soo ghy oyt een pruymtje draeght,
Dat u Vroutjen heeft behaeght,
Sal geen boom in desen hof
Oyt bereycken uwen lof.
't Eerste wordt aen haer geboo'n,
't Weede is des Planters loon,
k Hoop dan boomtje lieve plant,
Dat ick dickmael handt aen handt,
Met u Vroutjen menigh jaer
Worden sal u vrucht gewaer,

IN EFFIGIEM

D. CORNELII à SOMEREN, M. D.
à Thesauris Civitatis Patriæ Durdracenæ.

NEC NON

In Consilio Rerum maritimarum nomine Fœderati Belgij apud Zelandos Deputati.

ADspice SOMERI *claros in Imagine vultus*
Lector & obtutu desice Iane *tuo*
Linea quaque virum demonstrat, & arte subactum
Ingenium, toto pectore Suada micat.
Iudicij gravitate aerem Batta via sensit
Senserunt fortes ordine Cattigenæ.
Non alium quæras Medicum præsagus Apollo
Non alium Androgeus consulat æger opem.

Hunc

Hunc febres, *hunc* morbillos, *depingere Phœbus*
Iussit & hac docta se recreare manu.
Si quid Aristoteles, si quid sua vota Galenus
Addat & Heroem tollere fata velint
Haud alio hoc omnes nunc simul ore loquantur,
Nec vox in tantis laudibus æqua foret;
Moxque ego si jussus Medica suffragia jungam,
Et Medicum videam dedidicisse mori,
Heu moritur patriæ virtus & gloria dixi
Heu moritur vitæ, gloria prima meæ,
Quique animas potuit sacras revocare sepulcro
Heu sacer, ast anima sic revocatus adest.

Noodingh aen Me-Vrouw,

IACOBA SPRONSSEN,

geseydt

RYSWYCK.

ME VROUW, Ick send aen u myn Knecht,
Niet al te hoofs, niet al te slecht,
Die noyt u op een kleyn bancket
Dat haestigh sal syn op-geset;
Ick nooder oock u Dochter by,
Met haren *VVillem* aen haer zy,
En dan haer Kind'ren by de Meyt,
Ten half dryen is het geseyt,

Digitized by Google

Dan ſal een zuyck're Waefel beet,
Voor dat geſelſchap ſtaen gereet:
En ſchickt myn Keucken-meyt een taert,
Die iſt, die d'eer aldaer bewaert;
Voor ons ſoo is het avond-mael,
Daer ghy niet vind dan heuſche tael.
Ick bid u, weygert my dit niet,
Het mocht verlichten ons verdriet.
Ick ſpreeck u licht, ſoo veel jck kan,
Tot vordeel van u Dochters Man,
Of ſoo u dat niet aen en ſtaet,
Soo ſiet eens hoe't tot mynend gaet,
Daer ick nu als verlaten ſit,
En weet noch niet waerom ick bid,
Of om een Weeuw' of om een Maeght,
(Die jonge luy het meeſt behaeght)
Of om een half ſleet als wy,
Daer ick my echter in verbly,
Want ſchoon ick noch wat jeughts behiel,
De tyt die volght my op de hiel,
En eer ick weerom was gepaert,
Soo mocht ick gryſer ſyn gehaert.
Ick bid u, weeſt dan eens myn gaſt,
Ick ſweer, ghy u daer niet verbraſt
Als ick eergiſt'ren avond dé,
Waer van myn maegh my dé ſoo wee:

Een

Een ſchotel, een of twee, of drie
Ten hooghſten ick u daer aen-bie;
Maer een die ghy daer niet en ſiet,
Is, die u daer het reynſte biet,
Daer in ick op-diſch myn gemoet,
Dat u in alle heusheyt groet,
En u verſekert van myn ziel;
Die d'uw in d'hoochſte waerde hiel,
Waer door ick my alleen beken,
Dat ick u ſtage Dienaer ben.

VERSOECK

Aen den Edelen Heere,

JACOB WESTERBAEN

Ridder, Heere van Brandtwijck ende Gyblant, &c.

MYN HEER, Ick ſend aen U een Vers,
Terwyl myn Boeck ſweet op de Pers,
En dat den Drucker is aen't drucken,
Die beter, licht dan my, ſal lucken;
Dit versje dient my voor een brief,
Miſſchien wel mé tot u gerief,
Want die tot dichten is geboren,
Die heeft de Rym-kunſt uyt-gekoren.

Digitized by Google

Ick biecht hier myn gevoelen niet,
Een haſtich oordeel baert verdriet:
Maer die u dichten komt te leſen,
Dien laet ick het bevolen weſen.
Miſſchien ghy denckt: wat's dit geſeydt,
Een dichtje in een brief geleydt,
En niet een brief aen my geſchreven,
Geen vremder klucht ſagh ick myn leven:
'tIs waer, ick weet wel 't ſluyt niet veel,
Dien hamer voeght niet tot dien ſteel,
Maer ſiet men niet de balcken laſſen,
Als die niet tot de muuren paſſen,
En noch ſoo lijd hy kleynen nood,
Die zuycker korſten eet voor broodt.
Ick weet, ghy kent myn handt noch weſen,
Want ghy my nimmer ſaeght voor deſen,
Of 't moſt ſyn in de Vene-ſtraet,
Alwaer men naer de Marckt toe-gaet,
My heught dat ick 't te Winter waeghde,
En doen aen *Tongerlo* eens vraeghde,
Of niet den Ridder *VVeſterbuen*
Was dat 'lijck daer voor by gegaen,
Hy ſey my jae, ick kendent VVeſen,
Al ſagh ick 't nimmermeer voor deſen,
De koop're Plaet by my geſien,
Die kon u Edelheyt beſpien,

En

En schoon ick die niet had bekeken,
Noch was ick niet uyt 't spoor geweken,
Waer dat een reyne ziele woont,
'tIs wonder soos 't haer niet vertoont:
Ick wil dan vrylijck hier bekennen,
Dat 'thaestigh gaen en vluchtigh rennen,
My deden stappen u voor by,
Met 'theus te groeten van ter zy;
En had ick doen 'tgeluck genoten
Dat bed'laers treffen by de Grooten,
Die door den aenloop van 't gemeen,
Niet haestigh komen voort te tre'en;
Soo had ghy licht 'lijck moeten stil staen,
Schoon dat het niet mocht naer u wil gaen,
Want 'khad 'trequestje in de mont,
Dat ghy nu in dees reg'len vont;
Dees reg'len die ten eynd gelesen
V sullen seggen, waer te wesen,
En dat het sulcks is in der daet,
Gelijck het hier geschreven staet,
Dat den vertoonder heeft geschreven,
Int beste van syn jeuchdigh leven:
Een rijmtje van verscheyden stof,
Vant geest'lijck of vant werelts hof,
Wat Roomsch daer onder door-geweven,
Wat Fransch daer tusschen bey geschreven,

Wat

Wat wijs, wat ſtatigh en wat mals,
Wat out, wat nieus, (ick ſegh) van als,
Dat hem vertoonder and're dingen,
Nu van die ledigheden dringen,
En echter noch ſyn eerſte jeught,
Hem in ſyn eenſaemheyt verheught,
Terwijl hy heeft ſyn Vrouw verloren,
Om wien dit goetje was geboren,
Derhalven't uyt den kercker haelt,
Daer't langh de Son niet had beſtraelt;
En nu het voor den dagh ſal komen,
VVel licht voor Son en dagh mocht ſchromen.
VVaeromme hy vertoonder ſoeckt,
Dit naeckte Kindt mach zijn gedoeckt,
Een hulzeltje hem zy gegeven,
Om ſtatigh door den Haegh te ſtreven.
UYTSPANNINGH iſt by my genaemt,
Ick weet niet, of het ſoo betaemt.
Mijn Heer, ick bid u, wilt dan Peet zijn,
Ghy lijd geen ſcha, al mocht u leet zijn;
Het Pil-gift dat ick hier verſoeck,
Dat is: een Verſje voor mijn boeck,
En komt ghy immer wé'r te baren,
Soo wilt my voor Compeer niet ſparen.

Præcla-

Præclarisſimo Juveni

D. PETRO JORDAN,

Cum Summos in utroque Iure Honores in Alma Tetrarchiæ Noviomag: Univerſitate publicè obtineret.

Qui Batavos, laudeſq; Ducum, patriamq; Sycambrũ,
Et procul occiduis æquora victa plagis,
Funereas pelagi exuvias, qui pocula Moſæ,
Et veteris Rheni prætereuntis aquas,
Qui Vahalis, Mervæque minas, Lingæque receſſus,
Innumeris cecini Terra Batava modis
Materies non una mihi eſt: manet altera vobis
Quæ canit æternæ nobile pacis opus.
Viderat ingentes Iordani, *Aſtrea labores*
Legibus impenſos maxima diva ſuis,
Viderat, & poſci jam digna laboribus illis
Præmia victrices implicitura comas;
Hactenus Aonides veſtros coluêre penates
Et Pater à phœbo duplice nomen habet,
Tu Vates Tymbræe veni, vocat Illa, triumphos
Hic quoque Doctorum nomina Juris habent:
Quid votis majora petam, mihi plaudite Nymphæ
E Titulis veniat gloria parta meis.
Huic Titulos debere ſuos pulcherrima res eſt
Plus tibi quod Titulos debeat illa ſuos.

Sex priores verſus reſpiciunt deſcriptionem meam veteris Bataviæ, partim Ducatus Gelriæ, partim Comitatus Hollandiæ.

Digitized by Google

FELICITATI
Gymnasij Literatorij Civitat. Durdracenæ,
Ad Nobilißimum virum
D. CORNELIVM de BEVEREN, Eq:
Strevelshoeckij, West-Yſſelmondę & Lindę Dynastam.

LEgate, Conſul, Grande Belgij decus,
Cuſtos Lycæi, cujus inſandum jubar
Perrumpit altas civium noſtrum faces,
Tentare magnum ſpiritus noſter nequit,
Cunæa tractat igneus mentis vigor,
Exſurgit Infans, cujus Immenſus labor
Auguſta monſtrat; adſta Protector fave.
Magni Parentis magna proles BEVERI
Creſcat ſupremis laudibus. Conſtans ſibi.

Het thiende gezangh
VAN'T EERSTE BOECK VAN HORATIUS,
AEN MERCUUR.

Beginnende:
Mercuri facunde nepos Atlantis.

O Atlas Neef! wel-ſprekende *Mercuur,*
Die door u ſtem de welige natuur
Der eerſten menſch, en door het worſtel-vuur
Wiſt te beſnoeyen.

V

Digitized by Google

V blijft de lof, o! *Iupijns* afgezant,
En Goden, die de boert'ge diefte vant,
En die de Luyt op ronder-toonen-bant,
Wiſt vaſt te boeyen.
Wanneer *Apoll'* u met een hart gebaer,
In d'eerſte jeught quam dreygen met gevaer
Te quetzen, ſoo ghy niet zijn oſſen daer,
Deed' weder keeren.
Soo kittelt ghy ſyn longen dat hy lacht,
En hebt zijn toorn ſoo liſtelijck verkracht,
Om dat hy ſagh, door pijl en kokers macht,
Sich niet te weeren.
Doen *Priaem* ſelfs tradt uyt zijn *Ilium*
Verraſchten hy, door u beleyd, rondom,
De *grootſte Soons* van *Aſtreus* Vorſtendom
En *Theſſals* wachten.
Ghy leght de laegh aen 'svyandts leger-tent,
En werd bemint, waer dat ghy henen went,
Bewaert de ziel der vromen voor ellent
Door't * roeytjes krachten.

* Tum vingam capit, has animas ille evocat orco
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit.
Virg: 4. Æn:

Het thiende gezangh
VAN'T TWEEDE BOECK VAN HORATIUS GEZANGEN.

Beginnende:

Rectius vives LICINI,

GHy ſult *Licijn* geruſter zijn altoos,
Soo u gemoet niet 'tholſte water koos,
Noch te vervaert voor buyen golveloos
Den ouver naeckte.
Wie dat de gulde matigheyt bemint,
Ontbeert geruſt een hut vol ſtof en wint,
En ſober derft een hof by veel beſint,
Daer d'hooghmoet blaeckte.
Den grooten Pijn wert van de wint verdruckt,
De hooghſte toorns met ſwaerder val verruckt,
En 'tſpits gebercht zijn ſteyle punt miſluckt
Door blixems krachten.
Een wel-bereyd gemoet, dat hoopt in ramp
En vreeſt in weeld, kent voorſpoet voor eē damp
En ydel lot, een uytgebrande lamp
In duyſt're nachten.
Lupijn die ſchept een droeve winters-tijt,
Verdryft de kouw, als op een nieuw verblijt,
En ſchoon u hayl de Luck godin benijt
Stelt dat ter zijden.

Som-

Somtijts soo weckt *Apoll'* syn Zangh-godin,
En spant niet staegh zijn boogh en pesen in,
In tegenspoet hout kloeck u hert en sin,
Leert voorspoet mijden

Het negende gezangh

VAN'T DERDE BOECK VAN HORATIUS

Aen Lydia

HOR: SOo langh ick u in myne jeught beviel,
En geen gezel u blancken hals mocht drucken,
Noch sulcken schoonheyt plucken,
Geen Perssen Vorst soo grooten schat behiel:

LYD. Soo langh ghy niemant met u minne-gloet
Ontfonckt had, en geen *Lydia* most wijcken,
Daer *Chloë* in quam strijcken,
En ruyld' ick om geen *Il'aes* stacy-stoet.

HOR. Die *Chloë* ist die my myn sinnen dwinght,
Voor wien ick niet sou schromen stracks te sterven,
Mocht sy het leven erven,
Wanneer sy op haer Cyter sit en singht.

LYD. Wy blaken nu met *Kalais*, de soon
Van d'oud' Ornit hier van *Turin* gekomen,
Voor wien ick niet sou schromen
Een dobb'le doot, was 'tleven hem te loon.

HOR. En of noch d'eerste min weer stont in brand,
En onse zieltjens weer te samen voeghde,

En 'toude veurtje ploeghde
'tMetale juck dat ons te ſamen band.
Dat *Chloë* noch moſt weerom buyten ſtaen,
En 'deurtje gingh voor *Lydia* weer open.
LYD. Geen liefde ſouw ons ſloopen
Al blonck hy als 'tgeſternt by de Maen;
En dat ghy waerd veel lichter dan de windt,
En holden ſelfs gelijck de wilde baren,
'kWouw liever met u paren.
Ick ſtierf met u, wierd ick van u bemindt.

Het ſevende gezangh

VAN'T VIERDE BOEK VAN HORATIUS
AEN TORQUATUS.

Beginnende:

Diffugere Nives.

DE ſnee geſmolten leyt, het velt kryght weder gras,
En 'tboomtje wert zijn loof ſoo groē alſt immer was,
Verandert is de aerd', en d'afgedaelde vlieten,
Door keytjens en door 'tſandt, langhs d'oevers henen ſchieten,
'tBevallijckſt (1) Meysje, derft nu naeckt ten reye gaen
En leyden Nymfen beyd' haer Suſters luſtigh aen,
Het jaer vermaent op geen ontſterflijckheyt te hopen,
En 'tuur dat henen ſlipt eer dat het ſchijnt aen't loopen,

(1) Gratia

Het

Het Weſte wintje heeft de felle kouw verſacht,
De Somer vlucht, ſoo haeſt als d'oof-tyt vruchten bracht
En dryft de Lente voort, en doet weer Winter groeyen,
De vlugge Maenden helpen echter ſcha verhoeyen,
Als wy ſyn neer-gedaelt, waer naer *Aeneas* vloot,
En rycke *Tullus* volght en *Ancus*, ſeyd de doot,
Dat wy ſyn ſchim en ſtof, wie weet doch of de Goden,
Den dagh, die morgen komt, ons hebben aengeboden,
By die daer heden is, al wat ghy immer geeft,
Ontbeerd u erfgenaem, terwyl ghy vrundlijck leeft,
Met een oprecht gemoet. die naer u doot mocht haken,
Als ghy geſtorven ſyt, en *Minos* hol van kaken
Het vonnis heeft geuyt, dan ſal welſprekentheyt
Noch u geſlacht *Torquaat*, noch u godvruchtigheyt
V'tleven ſchencken weer; noyt kon *Diaen* bevryden
Hier haren *Hippolijt*, noch *Theſeus* doen ontryden
Syn vrundt *Perithous*, dit ſtaegh gekluyſtert hol,
Daer ſelfs de droefheyt yſt en naerheyt ryd te kol.

Het dertighſte gezangh

VAN'T DERDE BOECK VAN HORATIUS.

Exegi monumentum ære perennius.

Ick heb volbracht, dat noyt vergaet,
Maer ter gedachten eeuwigh ſtaet,
Het kooper en het hert metael,
Verduurt myn Lierzangh t'eene-mael. Dit

Digitized by Google

Dit eer-punt wyckt geen Koninghs naeldt,
Noch pyramied die lof behaelt,
Geen regen-buy, hoe ſeer die valt,
Geen Noorden-wint, hoe ſeer die bralt,
Geen jaren-tal hoe hoogh oock klom,
Noch tyts verloop en wierpt die om.
Ick ſterf niet al myn grootſte deel;
Ontvlucht de doot en blyft geheel,
Myn lof die groeyt geduurigh aen,
Soo langh d'Aertz-Prieſter ſal beſtaen
Te klimmen op het kapitool,
Met ſwygend'Meysje op haer zool.
En ſchoon ick van een laegen ſtaet
Ben op-gekomen, waer men gaet,
Blyft echter noch myn hooghſte eer,
Dat 'tRoomſche voosje op en neer
Nu huppelt op 'tEoolſche liet,
Daer *d'Anſidus* geweldigh vliet,
Daer *Daunus* ſchoon niet water-rijck,
De Boeren dwinght als Vorſt gelijck.
Melpomine treckt aen u gloor
Die u alleenigh toe behoor,
En bind myn hayr-tuyt met een vlecht
Van *Delfiſchen* Laurier gehecht.

OP

OP EEN SLAPENDE JUFFROUW.

ROem-ruchte ſchoonheydts peerl, wiens glants myn ruſte rooft,
Terwyl ghy ſachtlijck ruſt int koel der trotſe linden,
Bevlerckt door vleugel-góón, die u 'tgeſicht verblinden,
Al ſchijnt de Sonne-ſtrael door't luycken uytgedooft,
Het mom'lend Zuyds-gedruys uw glimpend' beelt'nis looft,
En weet een ſtille vreucht in't golven-rijck te vinden,
Terwijl ghy door u mont komt haer gedruys verſlinden,
Dat vaerd ger winden kracht door uwe tuytjens klooft.
Noch God, noch Berch-godin en heeft die glants vernomen
Die van u flick'en komt, of ſtracks een blinden brandt
Door-kruyt haer innich merch, tot dat haer ingewandt
Een op-geſtegen vyer ten leſten heeft becomen;
Dat Son in Hemel, lijck, die't Al in Al verlicht,
En ſelver ſonder brandt, alſulcke voncken ſticht.

Op de beeltenisſe van d' Heer

JOHAN VAN MICHIELS.

WAT oyt het prachtigh *Griecken-landt*
En *Romen* vol van wijsheyt vant,
Dat ſchuylt hier in dit deftigh hooft,
Wiens naem geen ſterflickheyt en dooft.

O ARISTYS
UYT
THEOCRITUS,

Beginnende: Τὰν πίνυταν πάρις ἤρχατε βωκόλος ἀλλ@.

DAPHNIS. NIMPHE.

Daph. DER *Phrygen Herder* met zijn Vee,
Die nam wel eer *Helena* mee.
Maer dit's een ander *Heiltiens* mont,
Die my dit kusjen heeft gejont.
Nimph. Wat roemt ghy doch? een kus is niet.
Daph. Een kusjen is een soet verdriet.
Nimph. Ick spoel myn mont en spouw het uyt.
Daph. Wascht ghy u lip, geeft my den buyt.
Nimph. Loopt naer de jonge kalvers toe,
Soo maeckt ghy my niet langer moe.
Daph. Soo trots, ey! denckt doch dat u tijt,
Gelijck een droom daer henen glijt.
Nimph. Een druyf die wort een goe razijn,
Een roos en kan noyt stinckend' zijn.
Daph. Ey! kom doch hier, hoor wat ick segh.
Nimph. Neen bengel, 'kheb u streken wegh.
Daph. Ey! komt hier by dees olme gaen,
Op dat ghy meucht myn liedt verstaen.

Ick

Nimph. Ick wil geen deuntje, ſinght voor u,
Ick ben doch van u pypje ſchuw.
Daph. Och! och! ghy trotſt de Opper-throon
Van *Venus* en haer lieven Soon.
Nimph. Ick pas op *Venus* niet met al,
Als maer *Diaen* my helpen ſal.
Daph. Weyd niet ſoo groſ, op dat haer vlam
V niet u trotſe vryheyt nam,
Nimph. Laet ſy vry blaken met haer macht,
Als my alleen *Diana* wacht.
Wech, wech, hout hier je hand van daen,
Of 'k ſal u voor u lippen ſlaen.
Daph. Nochtans ſoo ſult ghy niet ontvlien
De min, die 't alles kan beſpien.
Nimph. Ick ſal nochtans, dat ſweer ick *Pan*,
Maer ghy treckt hier u handt niet van.
Daph. Ick vrees, dat noch een ſlimmer quant
Met u ſal vlechten d'Echten-bant.
Nimph. Die linckers zijn al heen gegaen,
Om dat ſy my niet ſtonden aen.
Daph. Nu ben ick hier, o *Nimph*! alleen
Tot dienſt van u volmaeckte le'en,
Nimph. Wat ſou'k beginnen ſlechte Maeght,
Daer trouwen niet dan moeyte draeght.
Daph. Noyt waſſer droef heyt in de trouw,
Maer heyl en heul dat geeft een Vrouw.

Digitized by Google

Nimph. Nochtans ſoo ſeyd men dat een Man
Wel dick een Vrouw doen beven kan.
Daph. 'Tis waerder dat een Mans hooft duyckt,
Waer heeft eē Vrou geen macht gebruyckt?
Nimph. Ick ſchricke voor een krijtend kindt,
Als het ſyn eerſte weſen vindt.
Daph. *Diaen* die ſal u Vroe-vrouw zijn,
Sy is een hulpſter in u pijn.
Nimph. Ick ſchrick te ſeer voor dit gebaer,
Om dat myn ſchoonheyt loopt gevaer.
Daph. Noyt baerter Moeder oyt een Soon,
Of 'tis een peerel aen haer kroon.
Nimph. Soo ick dan wil, noemt my het goet,
Dat doch myn trouw bekroonen moet.
Daph. Myn wolligh Vee, myn bloeyend Wout,
Dat heeft u aerdigh lijf getrout.
Nimph. Sweert dan, dat noyt u licht gemoet
Dees eerſte reys my rouwen doet.
Daph. Ick roep den grooten *Pan* dan aen,
Dat ick u nimmer ſal verraen.
Nimph. My dunckt ghy maeckt myn bed alree,
En ſtelt een ſtalſel voor myn vee.
Daph. Dit bed dit is voor u geſtelt,
En 'tvee dat gints myn boomtjens telt.
Nimph. Ick bid u! ſegh my, wat ick moet
Myn Vader ſeggen van u bloet.

V

Daph. V Vader, weet ick ſeker wel,
Die ſal u weſen niet te fel.
Nimph. Seght my u naem! want 'tis een ſaeck
Die aen gelieven geeft vermaeck.
Daph. Mijn naem is *Daphnis, Lucidan*
Iſt, die my by *Nomea* wan,
Nimph Voorwaer ghy hebt een edel bloet,
Waer voor het mijn niet ſwichten moet.
Daph. Ghy overtreft het mijn ock niet,
Menaclas doch u Vader hiet.
Nimph. Brenght my nu in u luſtigh wout,
Daer ghy u liefſte Schaepjens hout.
Daph. Siet eerſt hoe mijn Cupresjes ſtaen,
Met bloem bevlecht, met groene belaen.
Nimph. Loopt Geytjens, loopt ter boſchwaert in,
Terwyl ick *Daphnis* hutje vin.
Daph. Loopt kudde, loopt mijn wolligh vee,
Terwyl ick neem mijn Zieltje mee.
Nimph. Ey *Daphnis*! laet mijn boeſem ſtaen,
Het ſchijnt dat ghy my wilt verraen.
Daph. Och! 'tis ſoo on-doorgronden ſoet,
Als ick u borsjes dus begroet.
Nimph. Ick ſegh u by den Boſch-godt *Pan*,
Dat ghy treckt hier u handen van:
Daph. Nu, nu mijn Ziel, u ſoete geeſt,
Die is te ſeer voor mijn bevreeſt.

Nimph. Och! och! ghy maeckt mijn keursje vuyl,
Hoe douje my dus in de kuyl.
Daph. Ey siet, daer leyd een suyver kleet,
Op dat u hemtje niet bespeet.
Nimph. Wel *Daphnis*, wat komt u doch aen,
Dat ghy mijn ryg-snoer hebt ontdaen:
Daph. Dit schenck ick tot een gunstigh loon,
Voor *Venus* en haer jonge Soon.
Nimph. Stil, stil, ick weet niet wie daer is,
Het schijnt daer komt een vreemt geris:
Daph. Myn boomtjens, die daer zijn geplant
Die juygen om ons minne-brant.
Nimph. Trockt ghy mijn hemt en keursje uyt,
Nu staet ick naeckt en u ten buyt.
Daph. 'tEn is geen noot, ick sal een kleet
V geven, dat vry is soo breet.
Nimph. Ghy looft my veel; maer laet u trouw
Bevest zijn aen u lieve Vrouw.
Daph. O *Nimph*! nu giet ick in u schoot
Myn ziel, myn leven en myn doot.
Nimph. Och! och! *Diaen*, weest niet te fel,
Ick heb vergeten u bevel:
Daph. Dit Kalf sal aen de Mingod gaen,
En *Venus* sal dien Os ontfaen.
Nimph. Hier quam ik Maegt, en schey een Vrou,
Een schennis voor *Dianaes* trou.

Een

Daph. Een Vrouw, een Moeder en geen Maeght,
Myn ziel nu voor altijt behaeght.

Dus rees het paer met een gemoet,
Dat een door-knochte vreuchde voet,
En mompelde haer lieve vreucht,
Een teken van haer soet geneucht.
Sy gingh we'er naer haer schaepjens toe,
Met schaemt en vreuchde wel te moe.
Hy dreef zijn ossen door het velt,
Tot dat hy we'er zijn kudde telt,
En als hy scheyde met een soen,
Soo kon syn ziel de vreucht niet voe'n.

UYT DEN GETROUWEN HERDER VAN DE HEER GUARINI VERTAELT.

Beginnende:

O Mirtillo Mirtilla Anima mia
Se vedessi qui dentro
Comme sta il cordi questa, che chiami Crudelissima Amarilli.

MIrtil, Mirtil, myn ziel, indien ghy saeght de gronden
Van haer, wiens brandend hert, ghy daedtlick hebt geschonden
Voor d'alderwreedste Maeght, ick weet medogentheyt
Had voor begeerte nu haer eersten traen gespreyt.

O

O hertenal te seer, door liefdens prangh bevangen,
Wat baet u myn *Mirtil*, dat ick nae u verlange?
Wat baet my dat ick zy het doelwit van u ziel,
En dat ick weer voor u stil-swijgend neder-kniel.
Waerom wreet eeuwigh lot, van eeuwigheyt gegeven,
Scheyt gy soo trouwen paer: daer het de liefd' doet leven.
Of waerom valsche min, verknocht ghy ons gemoet,
Indien het nood-lot doch ons weder scheyden doet.
Geluckigh wilt gediert, wiens ongetoomde sinnen
Geen wetten van natuur gestelt zijn om te minnen,
Dan maer alleen de min; o eeuwigh heyl'ge wet,
Syt ghy alleen by haer, by ons niet vast geset.
Ghy menschelicke keur, ontbloot van menschlickheden,
Ghy doot tot straf van liefd', die dyne pael vertreden.
Nochtans indien de zond' is soo vol soetigheyts,
Soo is natuur mismaeckt, de wet vol bitterheyts.
Maer ach! wat seg ick doch, hy dryft geen liefdens daden
Die voor het sterven vreest. Och! kregen wy genade,
Dat anders van de zond' geen straf ons over quam,
Dan datse, o *Mirtil*! ons droevigh leven nam:
Maer d'Opper-eerbaerheyt, die door u suyv're krachten,
Syt 't onbesmette licht van myn beraende nachten,
Ick heyligh aen u throon myn uytgeteert gemoet,
Dat om het eerbaer stael van strengheyt sterven moet.
En ghy *Mirtil*, myn hert ontschuldight myne zeden,
Dat die ontbloot van min in schijn, om dat de reden

My

My dwingt tot vyantſchap, daer dit doorboorde hert,
Voor u myn trouwe ziel, ſtaegh neer-gebogen wert.
Ontſchuldigt haer, die maer in ſchijn van yd'le woorden
En door een baſtert-oogh u nimmer en bekoorden,
Maer die van binnen leeft, alleen maer door de min,
Die ſy geſogen heeft uyt u verliefde ſin.
En ſoo ghy immers wilt in wrange wraeck verkeeren,
Wat wraeck is wrangh genoegh, dan die u doet verteeren
In eygen droef heyt: Want ſoo ghy doch immers zijt
Myn ziel, gelijck ghy bent, tot ſpijt van die't benijt,
Soo ſchreyt gy nimmer traen, of 't zijn myn eygen tranen,
Soo ſucht ghy nimmer ſucht, die niet myn hert komt ba-
En al die droeve pijn, die oyt u geeſt verſelt, (nen,
Die iſt, die t'aller tijt myn droevigh zieltje quelt.

ΕΣΩΣ ΚΗΡΙΟΚΛΕΠΤΗΣ,
UYT
THEOKRIET,
OFTE
CVPIDO HONIGH-DIEF.

EEN Bietje ſtack de wufte minn',
Terwyl hy kroop den bie-korf in
En ſtal den honigh met ſyn hand,
Die hy terſtont vol bladders vand.
Doen kreet *Cupido* over-luyt
En vloeckten zijn gehaelden buyt,

En ſtampte d'aerde met ſyn voet
En liep en ſprongh geheel verwoet.
En klaeght ſyn Moeder ſmert en pijn,
En ſey: Vrou-moeder hoe kant zijn
Dat my ſoo kleynen diertje quelt.
De Bien die zijn by ugeſtelt
Sprack *Venus*; Want ghy zijt niet groot
En brenghter echter veel in noot.

LXXVII. PUNTDICHT VAN AGATHIAS.

Beginnende: Σπένδων τὶ θιλέι.

Ick ſag d'eendrachte min, die my *Ereutho* droegh
(*Ereutho* niet te min tot trouwen ongenegen,
Die laſten ongeſint) dies ick met liſt bejegen
Haer half verblaeckte borſt, daer ik dees vlam in joeg.
Wel wreede! riep ick uyt, 'tis langh en bangh genoegh
V grimmig hert weerſtaen, nu ſpoey ick myne wegen,
Door't groote golven-reck, en wenſch aen u den zegē
Geweygert aen myn ziel, die ſtaegh te weynich woeg.
Ereutho ſtaet verſtomt, verkropt in't droevich ſuchten,
Haer vlechten uytgerukt, en naer een angſtig duchten
Blijft, ſey ſy, Herder blijft: Myn oog verlicht ſyn ſtrael,
Ick veyns vermant te zijn door't minnelijck gebieden,
Oloos heyt! wel bedacht, door't noyt gemeende vliedē,
Waer door myn ziel vernoeght: ick in haer leger dael.

PUNT-

Digitized by Google

PUNT-DICHT VAN MELEAGER,

Beginnende: Ηδύμίλ@νή, &c.

HOE jeuch'rig klinckt de thoon, die dyne vinger-litten
Slaen op u maet-gezang, hoe jeuch'righ klinckt die thoon,
Ach! helpt nu Boſch-god *Pan* uyt dyn bedaude troon,
Geen ſoeter klanck en quam myn ooren oyt beſitten.
Waer vlucht ick vluchtich heen, *Zenophile* zijn ditte
De ſnaren van u Luyt, de peez van *Venus* Soon,
Vaſt, ſtaen ik, vaſt geboeyt, myn lang bedongen loon
En kan ick uyt u zangh noch uwe rijmen ſpitten.
Waer komt dees glants van daen, die door dit luchtjen
Of 'tis de Sangh-godin, die met *Apollo* queelt, (ſpeelt,
Of *Charis*, die de throon van *Cypres* heeft beſteygert.
Wat toeft myn blakend hert, dat zijn ellenden voelt,
Geen pijn is wreet genoeg die ſulcken glantz bedoelt.
Iſt wonder dat hy ſterft, wanneer ſy gunſtig weygert.

EEN ANDER.

Beginnende: Νὴ τὸν ἔρωτα, &c.

IK wenſch noch heyl, noch luk, indiē ik dyn gemommel
Roemſuchte *Helidoor*, niet ſtel voor 's Hemels trommel
En voor *Apolloos* Luyt,
Die met haer helle toon des Hemels troon beſteuyt.

Op den ontveerden Triumph-ſteen der victorie VAN POMPEJUS,

VViens vlercken te Romen van den blixem waren af-geſmeten.

Beginnende: Ῥώμη παυβασίλεια.

DEes overwinningh vlucht noyt dyn belauwert hooft,
Schoon door het blixem-vuur van vlerck en veer berooft,
Noch *Room* ter gloor gewyd, en kan u roem ontwyen,
V roem, waer op de Faem des Werelte kloot ſiet ryen.

PUNT-DICHT VAN PHILODEMUS.

Begimende: Ἡ ῥάθης πλέκτων.

DIves amaſti Soſicrates, aſt modo pauper.
Nullus amas; quanta eſt proh medicina fames
Quæ te deliciaſque ſuum vocabat Adonim,
Menophile nomen nunc rogat illa tuum.
Fare, quis? unde domo? quæ gens tibi, nunc bene noſti
Antiquum hoc, inopem nullus amare ſolet.

J. S.

INT NEDER-DUYTSCH.

ALs *Soſicraet* in gulde weelde vloeyde,
Soo waſt de minn', die ſtaegh ſyn hert beboeyde,
Maer nu zijn ſchat verſmult is en verteert,
Soo wyck de minn' (dus is een kalen heert

Liefs

Liefs Arceny) en ſy die u eerſt noemde
Haer Man *Adcon*, wanneer ſy jeuchrigh roemde
V Boel te zijn, *Menophile* verkeert,
Vraeght naer u naem, en u bits van haer weert:
Wel, vraeght men u wat landt, of wat voor boomen
U Vader teelt, ſoo denck ick zy gekomen.
Tot 'roude wys vant prachtigh *Griecks* gebied,
Die arrem is ſeght: wie verſtoot die niet.

EEN ANDER

Beginnende: Ψύχη μοι προλευει.

PRædicit mihi dudum animus memor ante malorum,
Vt fugiam flammas Heliodora tuas.
Dicit nullæ fugæ tamen eſt via, quo magis acer
Ille monet, magis hoc impatienter amat.

J. S.

IN 'T NEDERDUYTSCH.

'T GEmoedt voor-ſpelt my ſtaegh het quaedt van myn ellenden
Als kenner van die pijn
Roemruchte *Heliodor*, op dat ick my ſoud wenden
Van't ſchitt'rend' Chriſtallijn,
Van voncken en van vlam, die uyt u oogjens vlieden,
Nochtans vlucht ick ſe niet,
Schoon my 'tgemoet vermaent. Want hoe kan dat geſchieden
O dubbel-ſoet verdriet!

PUNT-DICHT
Van den
GRIECKSCHEN RVFFINVS.

Beginnende: Πέμπω σόι ῥοδόκλεια.

Dit Bloem-banquet geçiert met keus van Tyl en Roſen,
En door myn eygen handt geſchakelt onder een,
Send ick u *Rodokle*; geen bloem hoeft hier te bloſen,
Dat ſy opt' çierlickſt niet gemenght is onder een.
Geen Lely wyckt Narcis, geen Roſen Violetten,
Geen Tulp de Sonne-bloem: Verçiert dees krans u hooft,
Weeſt daerom niet te fier, wilt op u maeghdom letten,
De tijt die heeft haer bey ſtaegh van haer glants berooft.

EEN ANDER.

Beginnende: γλῦσαι ῥόδοπη τῷ καάλῳ.

Myn *Rodope* ſtaet trots en pronckt op't Purper-root,
Vermenght met Lely-wit, dat ſchilderdt mondt en kaken,
De fierheyt dwinght my om dat Marmor-beelt te laken,
Terwijl een bangh adieu aen haer myn af-ſcheyd boodt.
Ha! dacht ick, heb ick niet de fleur van al de bloemen,
In't bloeyen van haer jeucht, meed' op haer glants ſien (roemen,
Is niet haer blos vergaen. Soo moet een rimp'ligh vel med' op dit voorhooft ſtaen.

PUNT-

PUNT-DICHT VAN

PHILEMON.

Beginnende: Ἀνὴρ δίκαιος ἐστιν.

IS een rechtveerdig man, niet die geen ong'lijck doet,
Maer die, wanneer hy kan, in dwangh houdt zijn gemoet, (schatten,
Noch die een kleyntje weygert, maer die de grootste
Schoon hem die zijn geboo'n, niet aen begeert te vatten,
Maer blijft onwinn'lijk staen. 'tIs geen rechtveerdig man
Die door een hoofsche treck sich eerlijck maken kan,
Noch tracht, in schijn van deucht, syns naestens goedt te deelen (heelen.
Maer die't bedroch veracht: Geen boosheydt soeckt te

Op de redelijcke Natuur-vvetten uyt

SOPHOCLES.

Beginnende: οὐ γάρ τι μοὶ Ζεὺς ἦν &c.

DIT zijn de wetten, die *Iupijn* noyt heeft gebroken,
Noch van de helsche Goo'n door jalousy bestoken
Dees Reden-rechten, leert de Teel-moer haer geslacht,
Noch zegel, noch placcaet, kan dit gehaym vernielen,
Daer't parckement van is het vlies van onse zielen,
Geen eeu kent hier 't begin, 't beginzel is Gods macht.

Quod vero naturalis ratio, inter omnes Homines constituit id apud omnes peraeque custoditur. l. omnes populi D. de Iustitia & Iure.

OP

OP DEN BOESEM VAN LICORIS.

TWee appels op de borst staen van *Lycoor* en groeyen,
Twee roode beesietjens beverwen 't jeu krig rondt,
De mamptjes-appels zijn, d'aerd-beesietjens die bloeyen,
Syn tepels; snee of roos, noyt sulckē schoonheyt vont.
Dees soogh *Cupido* selfs die dorst en brant gevoelde,
En doen hy vluchten heē, gaf hy dit vreucht-geschrey:
Vaert Moeders borsten wel, die noyt myn hert verkoelde,
Hier vloeyt een Nectar vocht, by u ist enckel wey.

Op het lof van een Roos, vertaelt uyt de

RIDDER MARINI,

Beginnende: *Non superbisca ambitios il sole, &c.*

WAt waen braelt wt de Son int hooge Hemels flonk'rē,
Om dat sy glimpt ter prael int minder sterre-licht.
De Roos doet een Fiool, of ander bloem verdonck'ren,
Waer door haer heerlijckheydt geen ander glants verricht.
De Son glimpt in haer gloor met weergae-loose stralen,
De Roos betovert ons op 't cierlickst geplant.
De Roos is dan de Son, die op der Aerd' komt dalen,
De Son de gulde Roos vant hooge Hemels-landt.

Esse Rosas cœli merito quis dixerit astra:
Astra sed & Terræ dixeris esse rosas.

NOBI-

NOBILISSIMÆ VIRGINI

ELISABETHÆ VERVORNIÆ.

ELIZA molli delicatior rosa,
Quam vernus aër parturit,
Quæ mane primo roscidis cinctos foliis
Ornat nitentes ramulos,
Vbi rubentem gemmeos scandens equos
Phœbus peragrat æthera,
Tunc languidi floris breve & moriens decus
Comas reflectit lassulas,
Mox prona nudo decidit cacumine
Honorque tam brevis perit.
Sic forma, primis floret annis indecens
Vbi senectus advenit
Heu languet oris aurei nitens color
Quod ruga turpis exarat,
Quare meorum, ô! Aura suavis ignium
Dies agamus candidos
Noctesque Divæ conteramus integras
Quæ mane lucet Hesperus.

MA chere ELISABETH *plus douce que la Rose,*
Qui porte ses odeurs sur l'aile des Zephirs,
Et mille & mille fois plus douce, car ie n'ose
Egaler à ta fleur les roses & les Lys.

Plus douce mille fois que la fleur primtaniere,
Qui ſe pare au matin de ſes rares atours,
Puis au ſoir que Titan a couru ſa carriere
Tombe, ſans achever le nombre de deux jours.
De meſme la beauté des vos premieres annees
Floriſante parroiſt en ſa fraiſche vigueur,
Mais l'arriere ſaiſon des rides fillonnees,
Fait que tout cet eclat ne'ſt plus rien que langueur.
Donc ma chere clartê, le doux air de mes flames:
Chaſſans les noirs ſoucis jouiſſons des beaux iours,
Donnons toutes les nuits au lieu de nos ames
Iuſqu' au point que Phœbus recommence ſon cours.

VERTAELT.

ELISA ſachter dan een Roos,
Wiens bloosje glimpt in d'eerſte tijden.
Bedaut met lieffelijck Ambroos,
Dat onſe zieltjens komt verblijden.
Iſt Bloemtie, dat nu op zijn blat,
Soo geeſtigh gloeyt in zijne ſpruyten,
Maer werdet van de tijt gevat,
Soo ſal't zijn eygen vonnis uyten:
'tSal ſterven in zijn droevigh groen,
En laten blos en blaertjens válen,
De Roos, daer't al om was te doen,
Verlieſt haer luyſter-rijcke ſtrálen.

Wel

Wel Iuffer, wat ick bidden mach,
Ey! hout dit altijt in u ſinnen,
Komt, gunt aen my dien ſoeten dach
Die vreuchden-fackel van myn minne,
Soo dort u bloemtie nimmermeer,
Schoon dat u jaertjens noch verhoogen,
'tAf-zetſel ſchenckt geduerigh weer,
Wat 'tjaren tal had afgetogen.

Forma bonum fragile, eſt quantumque accedit ad annos.
Fit minor & ſpatio carpitur ipſa ſuo. Ovid. 2. de art. Amand.

AEN IVFFROVW VERVOORN.

ALs ick u ſend een vers, ſoo noemt ghy my *Apoll*,
En naer myn dunct ghy treft den ſpijcker op ſyn bol,
Want wilt ghy *Daphne* zijn, ick wil wel *Phœbus* ſpelen,
Maer 'tLauwer-tackje moſt ons vreuchde niet vervelen.

Op een kusje aen de ſelve.

LAet my myn Engel doch, eens ſoo veel kusjens erven,
Als eertyds kon *Catul* van *Lesbia* verwerven,
Doch waerom dus beſchaemt; waerom geen meerder tal
Geeyſcht: al wat men telt een eynde nemen ſal.
Ey! geefter my ſoo veel, als bloemtjes telt de aerde,
En heeft den ouver zand, en blaeties 'tboſch bewaerde,
En ſterren 'themel-hof, en vogelen de lucht,
En viſſchen 'tholle meyr, en byen op de vlucht,
Noch Nectar, noch Ambroos,
Ick voor dit kuſſen koos.

Digitized by Google

'AEN PHILIS.

EVen als de roode Rooſen,
's Morgens op haer ſteeltje blooſen,
Die den Hemel in de nacht
Heeft ſyn dauwtje toe-gebracht.
Soo doen mé de lieve tipjens
Van myn *Phillidaetjens* lipjens,
Vol van dauw en minne-gloet,
Nectar dat myn zieltje voet.
Als ick met een droevigh ſuchten
Doe myn jonge mont ontvluchten,
't Geen dat in myn zieltjen ſweeft,
Vraeghtſe: waerom dus geleeft.
't Is voorwaer myn *Pillidaetje*,
't Is om dat ick met u Maetje
Niet en ben in ſulck gewoel
Als ick in myn hertje voel.
Wilje dat ick nimmer ſuchte,
Nimmer moet ghy my ontvluchten,
'k Moſt dan t'aller uyr en ſtont,
Leven, kleven aen u mont.
Soo dat niet vermach te weſen,
Nimmer is myn pyn geneſen,
Maer in't midden van de noot,
Leef ick half levend' doot.

Op

Op twee Tortel-Duyven in een Vyngaerdt.

MIn-koſend pluym-gediert, verliefde Tortel-duyven,
Die ſonder eynde druckt u beckjens weer aen een,
En geeft, en weder-geeft met een verliefd geſteen,
Vondoorgronde vreucht aen u bepickte kuyven.
Als ick u min bemerck en ſie u vlercken ſtuyven,
Als op het hooghſt verheucht, om dat ghy ſyt alleen;
Dan ſegh ick: groote Godt, ſiet hier de trouſte zeen
Van d'onvervalſchte min in dees bedoude druyven.
Vheyl is wonder groot: want gy meugt onbeſchroomt
Vertoonen, 'tgeen in ons met duyſent ſorgen woont
Door d'al te ſtraffe Wet, die d'eer ons heeft beſchreven.
Des Werelts eer verçiert, dat wy ons vyandt zijn,
En daerom wil myn Son, dat ick leef in een ſchijn,
Die maer de liefd alleen haer Dieven heeft gegeven.

OP PRIAAP.

HOE baert ghy dus op myn dat ick ſtae ſonder hemt,
Jupijn voert 'tblixem-vuur, en niemandt dunckt het vremt,
En *Mars* vertoont ſyn ſwaerd, *Apoll'* ſyn Sonne-ſtralen,
Diaen en ſchaemt haer niet het wildt uyt 't boſch te halen,
Minerva deckte noyt haer langh-gevoerde lans,
Noch *Hercules* ſyn knods, voor Vrouwen of voor Mans.
Waerom verwyt men my de naeckthey t myner leden,
Verloor ick *dit gevveer*, wie dee' my offer-beden. OP

OP AMARIL.

HAer hert verſtijft van kou, haer oogen zijn vol brant,
En ick geheel verkeert,
Van buyten ben ick ys; maer myne ziel verteert
In't vyer, dat my vermant.
Achi iſt dan blinde Godt: dat ghy nu hebt verkoren
Myn hert en oock 'tgeſicht van myne Herderin,
V op-ſet dan verkeert, en ſtelt haer trouwe min
Al-waer myn brandend vyer geplant was van te *Vooren.*

OP DE GRIECKSCHE VENUS.

DE Zee-godin, die uyt den Hemel daelde,
En met haer gloed door hert en nieren ſtraelde,
Het Troetel-kind van Pallas Beſte-vaer,
Die al wat leefd, verſtrengelt aen malkaer:
Die d'appel won, door't wettigh Herders oordeel,
Daer *Iuno* en *Minerva* giſten voordeel,
Die *Iupijn* ſelf, verhit door't minne-vyer
Te zee-waerd ſond, verandert in een Stier:
Die *Mavors* dwinght, en die *Apol* doet hygen,
En loopen om de Lauwer-maeght te krygen,
Wiens wapen-tuygh den grooten *Bacchus* draeght,
Alſt Swaen-geſpan haer door de wolcken jaeght;

Die

Digitized by Google

Die toont haer hier, gelijck haer *Lemnos* vierde,
Korinthen eerd', en *Paphos'* thooft verçierde,
En *Sparten* knield voor't altaer van haer throon,
En offerd haer, en wieroockt' aen'er Soon;
Hier braldze uyt haer Goddelijck vermogen,
En dwinght een Helt te bidden om medogen,
En toont aen ons hoe krachtigh dat haer vlam
Den Grieck wel eer zijn fluxe vryheyt nam.

OP PARIS OORDEEL.

DOen *Paris* was verſocht, te uyten door zijn oordeel
Wie der Godinnen dat de meeſte ſchoonheyt droeg,
Kreegh *Venus'* tgulde ooft, ſtreeck *Iuno* af dat voordeel,
De wijsheyt ſcheen dat doen al vry te weynigh woegh.
Mocht *Priaems* Soon noch eens, ſeyt *Iuno*, wederkomen,
Geen *Venus* won de buyt, geen *Pallas* dongh met mijn,
Myn munt verwindt het al, hoeft geen verſtant te ſchromen,
Geen ſchoonheyt komt te pas by myn vergulde lijn.

Αργυρέαις λόγχαισι μάχη καὶ πάντα νικήσεις, Plutarch.

De Duyvel gaet om ons als een brieſſchende Leeuw.

DE Duyvel gaet om ons, ons huys en onſe deuren,
En tracht wien dat hy ſal, gelijk een Leeu verſcheurē,
Dan komt hy met (1) *bedrogh* en dan weer met *gevvelt*,
Wel zaligh is den dagh die hem heeft neer-gevelt,

(1) Βία, Δολος, *vis, fraus.*

OP

OP MEDEA.

Vertolckt door den hoogh-dravenden Poët

DE HEERE IACOB KEMP.

GEen heeter minne-gloet, dan die verbrant de ſinnen
Door een gehoopte vreucht eẽ lang-verliefde vrou,
En kittelt haer de ziel en doet haer overwinnen,
Met d'aenkomſt van't genot, van d'echtelijcke trouw.
Geen heeter herten-ſpijt, dan die te ſien verloren
En vliegen in de windt, hoe hoogh, hoe dier gelooft;
De maegdom licht verſpeelt een kint te ſien geboren,
Dat door des Vaders vlucht wert van ſyn eer verdooft.
Medea die het lot ſcheen tot een kroon te brengen,
Met eede dier verlooft, bied *Iaſon* haren ſchoot;
De Prins die pluct de bloem, int trouwen ſoect 't verlengẽ,
Dat haer 't verderf en *Creuſa* brenght de doodt,
En ſchoõ hy 'tgulde Vlies had door haer deucht gewonnẽ
Noch 'teen noch 'tander Vlies, en hout dẽ Ridder ſtaẽ,
Soo daelt de gulde Son, naer hy heeft af-geronnen
Zijn dagelickſche loop en ſend de droeve Maen; (ger
Dit wees eerſt 't Roomſche volk den grooten Zedendwin-
Die *Nero* wees het ſpoor van d'onbevlekte deucht:
Nu komt den grooten *Kemp*, die wyſt ons met den vinger
Dat groote wijsheyts werk, ſyn vruchten en ſyn vreugt
En toont aen 't Hollands volck, dat ſoo veel aerdigheden
Sich vinden in den trandt van ons Hollandſche tael,
Dat wie de wijsheyt mint voor hem ſtaeg dient te ſmedẽ
Een onverſterflijck beelt van opgerecht Metael.

OP DEN

Scherp-ſlijpende Wet-ſteen der Vernuften,

VAN DEN HEER

IOHAN de BRVYN de IONGE.

INdien't vernufſte breyn de ſpitſe wonderheden,
Van dees *Door-VVette ſteen*, begeerde naer te ſmeden:
Tot roem van wijsheyts top, ſoo ſtont een regen-boogh,
Ter dichter veruw door-kleurt, voor ſtaeg door-neuſlend oogh,
En ſchetſte maer op't bleeckſt dees hoog geëtſte kleuren;
En ploeghde maer de ſtrand met afgeſackte veuren;
En ſongh het ganſen-lied voor d'half-vergóde Swaen,
En ſagh ſyn mag're luyt by *Orpheus* ſnaren ſlaen.
Hier recht de *VVet* haer *Steen* met oly over-goten,
Hier werpt de *Menſch* den *Steen*, waer uyt de menſchen ſproten.
Dit is dan d'Opper-pen; uyt 's Arents vlercks-gewas,
Wiens g'lijk men nimmer vont, om dat hy d'hoogſte was.

Op het eerſte deel van den Grieckſen Adelaer.

'T GEhulde Hooft, den grooten *Konſtantijn*,
Die't Heydendom omgorde met de lijn
Der Kriſten-Rey; en wiens verdelgend ſweert
d'Af-goden der *Zarmaten* over-heert

Digitized by Google

Valt hier ter neer; door lagen van een Vrouw,
Die, wetteloos, den Schepter ſtieren wouw.
Dus kneuſt bedrogh de ſtijlen van den Staet.
Daer't onrecht heerſcht, geen Rijck ter eeuwen gaet.
En die't gewelt voert boven 'thayligh recht;
Het Rijck verlieſt, noch zegeningh bevecht,
En ſiet ter yl een ander op den top
Geklommen, daer de Staet-ſucht krijght de ſchop.
Terwyl men twiſt om d'Opper-heerſchappy,
Soo raeckt de Kroon en Tul-band in de ly,
En *Mahometh* vertreed het Kriſten-bloet,
Door *Konſtantijn* ſoo mildelijck gevoet.
Siet dus vertrapt bedrogh een wettigh Hooft,
Dat als het eens is uyt ſyn Stoel gerooft,
Den Burger lijdt, den Adel wert verkracht,
En 'thelder licht verkeert in nare nacht.

Op't tweede deel van den Grieckſen Adelaer.

DVs plenghden *Ottoman* ſyn klingh in't Kriſten-bloet,
En offert *Mahometh* het puyck der Prinçen zielen,
Die eerſt voor *Konſtantijn* het ſpits en velt behielen
Terwyl dat *Bajazet* in moort en wraeck-luſt woet:
Noyt branden 'toorlogs-vuur in ſo verbranden gloet,
Dan doen het Maeghden en Prieſterſſe deed' vernielen,
Die door de zabel-moort ten proy ter neder-vielen,
Verbannen, uyt-geſchud. geſchonden en ontgoet.

Soo

Soo trapt 'tgeweldt de deucht; soo kneust de klingh de Landen:
Soo heerscht de kracht, en breckt het recht syn stale ban-
En juygt in syn triumf. Den burger kryt en huylt, (den,
En troosteloos soeckt troost; doch waer heen sal hy vluchten
Die 't pack draegt vant gewelt? dan tot syn binnesuchten,
Terwyl hy leeft vermant, en van syn Hooft ontzuylt.

Op de vertaling van't Mannen-hayr en Vrouwen-locken, int Latyn beschreven door d'Edele Heere

CLAUDIUS DE SALMASE.

Vertaelt door J. van MICHIELS.

D'Alwaerde Floncker-bagg' van d'opper-Lely-strant
Beglinstert Nederlant ter Roomscher gloor genegen,
En doemt een scherpe schaer, die 'thooft-hayr had door-
En pryst een maet'ge lock aen d'ooren-lel gekant, (regen,
Dat's Roomsch: maer Roomsch verstaet geen prachtig Nederlandt:
Siet hier dan d'held're Swaen ten Rijn-stroom op-gestegē,
Die ons het oude *Atheensch*, en *Cesars* tael gekregen
Heeft op ons 's Moeders toon en 's Vaders erf geplant.
Nu sucht geen weeld'rig Schaep, dat syn gereckte vloc-
Al treurend achter liet, maer voert een stille vreucht, (ken
Versmaet te hoogen pracht, en siert syn blonde jeught,

Digitized by Google

En doet een moedigh oogh in syne glants verlocken:
't Is immers 'teeuwigh woordt ter vaster eed belooft,
Gezegent zy een ruygh, vervloeckt een ruyend hooft.

Op den trant, alwaer dat de Edele Heeren,

C. HUYGENS en P. C. HOOFT, JUFFREN ANNA TESSELSCHADE ROEMER VISSCHERS, J. van BROSTERHUYSEN, G. R. DOUBLET en andere op geschreven hebben, staende in de ledige uren van den Heere van Zuylichem, in't V boeck pag. 96. gedruckt in 's Graven-Hage by Meurs 1625.

Aen de Ed: Heeren

C. HVYGENS ende P. C. HOOFT.

HAd d'Opper lauwer Griek de lang-verasschte schoncken
Van *Troyens* grond-verderf en klooster-tuchtend rap,
Soo gulsigh in-gestorpt als ghy, hy stelde schrap
Syn uyt-gemergelt hooft, door tyds verderf versoncken:
Maer nu soo duyckt hy neer, en roept: ik had gedronken
Maer bloedigh oorlogs vocht, en moort uyt kryssend' zap
Tot lof des grooten Helts. Doch 't Opper-Vryerschap
En 't Wijs-geer Hooft dat sal met Roem syn roem ontsonken.
Betreurt der Grieckē pracht; klaegt hy myn bedel-dicht
Nu Spaenjens schrick en vrees ten oorlogh af-gericht,
Ver-

Verduyſtert d'eerſte glants van myn *Micenens* zeden,
Ick ſchrick voor ſulcke Twee, daer prachtig *Nederlant*
Syn rontom ſtalen arm gegord heeft aen haer trant
En hooch-gereſen breyn door't pit van rijm en reden.

Noch op den ſelven Trant, aen den E. Heere

JOHAN van SOMEREN.

HOewel ick noyt en ſoogh 'tzap nu ſoo dick geſchoncken,
Noch juyght myn logge ziel en 'twerrick-tuygh wort
En ſet myn ſtompe pluym op witte blaren ſchrap, (rap
Die in onkundigheyt te vooren lagh verſoncken;
Om dat ik maer een drop met aendacht had gedroncken
Van't oir-verlockende en 'tſinne-tochtigh zap,
In't bloyenſt van myn jeught en vrye Vryerſchap,
Ontſteken door de vlam van ſoete minne-voncken.
Ick ſie *Beroemde* 'kſie het koſtelijck gedicht
Ver boven myn begrijp lucht-wieckigh af-gericht.
Noch durf ick even-wel op't glinſt'ren van uw zeden
In u voetſtappen treen, end' 'tpreutſe *Nederlandt*
Doen luyſt'ren nae myn dicht; gevoeght nae uwen Trant,
Maer niet ſoo goedt van ſtof, van rijm, van geeſt van reden.

J. van MICHIELS.

Digitized by Google

Noch op den ſelven Trant,

Tot af-ſcheydt.

WAT kracht teeldt *Troyens* ſchrick, in ſyn verteerde ſchoncken,
Die *Bathos* heerſchappy maeckt tot ſyn luyſter rap,
En ſtelt het vrye volck voor't oud *Athenen* ſchrap,
Dat in ſoo hoogen waen lag door den *Grieck* verſoncken:
Oudt Hollands eerſte ſtadt in 'ſkolcken vloet verdroncken,
Schenckt my myn jonge geeſt dat ſinne-roerend zap,
Int gloyen van myn jeught, daer't wyſe Vryerſchap
Vergrijſt in 'swijsheyts troon, eerſt voelde ſulke vonckē.
Ick duyck ſtil-ſwygend neer, voor't ſtaegh verſtaelt gewaer in de Ridder woont, ter wapen af-gericht (dicht,
En glinſtert op den helm van's *Hendrichs* oorlogs-zeden
En ſwijgh eerbiedich ſtil: terwyl het *Nederlandt*
Der Griecken wijsheyt bout door dees vereende Trant,
Verheerlijckt door het merch, van rijm, van geeſt, van reden.

Aen den hooch-geleerden Heere

IOHAN MICHAELIVS.

DE groet die tot u kamer ſteygert,
Beroemde Geeſt, myn tonge weygert,

Terwyl

Terwijl *Aſtrea* ſit en woelt,
En heftigh op myn ſchriften doelt.
Myn breyn, gehuys-veſt op de wetten,
Kan aen den Grieck geen tyt verletten,
Die uyt het Kloofter een-mael weeck,
Wanneer ſyn oogh het ſweert bekeeck;
Het ſweert omringht met Iuffers-drachten,
Die alle naer de ſtricken trachten,
Wanneer die hooch-beſpraeckte mondt,
Tot *Troyens* val die looſheyt vont,
Tot *Troyens* val, maer *Hollandts* wonder,
Terwyl dat *Bathos* Rijcks-verkonder
En *Huygens Henricks* rechter-handt,
Den *Grieck* in onſe Steden plant:
Die in ſyn langh verteerde ſchoncken,
Voelt *Hollandts* yver half verſoncken,
En 't jonck *Athenen* ſiet herſteldt,
Door't hooch-beroemde *Maeghts* geweldt.

Op het hand-feſt van VVillem Grave van Hollandt, over den in-breuck van Zuydt-Hollandt, voor-gevallen in den jare 1421.

DIt Vorſten-ſchrift, 't bederf van menſchen, vee, en haven,
Verkundight aen de tijt door water-ſtorm begraven,
Die thien-mael ſeven en twee Dorpen hout bedeckt;
Waer heeft oyt vloet meer ſcha aen eenich lant verweckt.

OP

Digitized by Google

OP DE OUDHEYT DER HISTORIEN.

DE Outheyt is een Zee daer duyſent water-poelen
Haer ſtroomen ſchieten uyt, en door malckand'ren woelen,
En toont aen ons vernuft, een dick-bewolckte nacht,
Die niet als ſchemeringh aen onſe oogen bracht.
Waer vint men hier een weg? wie toont ons hier een opē,
Waer langhs aen dit gehaym kan werden in-geſlopen,
Waer ſchuylt de waerheyt meeſt. Daer haer den yver leyt:
En daer de rede wyſt ons haer verborgentheyt.

OP OUT-BATAVIEN,

Meeſt uyt CÆSAR ende TACITUS beweſen,

Door den Heere IOHAN van SOMEREN, Raedt en Penſionaris der ſtede Nymegen.

SOeckt niet den ouden Batavier,
Zijn Vader-landt dan daer, dan hier
Vyt ſuffe lien te ſuygen,
Sy leggen meeſt in duygen.
Van Somerens doorſichtigheyt,
Beveſtight met gewichtigheyt,
Doets' alle voor hem buygen.
De grootſte Krijger die oyt was,
De kloeckſte Swijger diem' oyt las
Zijn beyde ſyn getuygen.

CONSTANTER.

Digitized by Google

In descriptionem veteris Bataviæ.

NOn auris Batavæ tibi sint dispendia, nostros
Qui mediis Batavos delgis e Batavis.
Prima Iovi quondam fuerant cunabula Cretæ
Nec male veridicis dedecorata notis;
Vera Patent Batavis, veros exordia nisus
Dat tibi quæ constat vel sine teste fides.
Magnanimos urgent proavis melioribus acti
Qua daturi è prisio stemmate semper avos.
Hinc tradux gentique decus stirpique nepotum,
Hinc stimulus, meritis inde petendus honos,
Qua nobis proavos tritavosque atavosque celebras,
Sit tibi vel tritavum mi Somerane *decus.*
Audiat hæc manesque ferat bona fama sub ipsos
At tibi qui niveo pectore certa foves
Gentiles superare datum, genteſque priorum,
Surge piæ patriæ, sed mage surge Deo:
Ille piæ columen patriæ, columenque Batavis,
Et tibi post cineres det Somerane *decus*
Surgere Phœnicem videamus surgere Belgis
Post fata & Cineres te Somerane *meis*
Sed neque sint Cineres neque funera præmia virtus,
Larga sui pretium sufficit ipsa sibi;
Sic cœlo se Musa beat, sic plausibus ipsa
Altior empiriis stat veneranda locis.

T. G.

IN IANI à SOMEREN
Antiquitatem Redivivam
Sive
Descriptionem veteris Bataviæ.

MAgne Cothurnate vir Maxima gloria Musæ;
Facundum seu condis Epos, Elegosve disertos,
Invidiâ frendente canis, seu divite vena
E Latio in Batavam transfundis carmina linguam,
Attrahis attonitas mira dulcedine mentes.
Sed magis attoniti rusi stant ore Batavi
Dum verbis resoluta modis, idiomate vestro,
Prima Rudimenta & Gentis Cunabula Nostræ
E tenebrisque situque trahis, quæ longa vetustas
Abdidit, & seros voluit nescire nepotes:
Hinc Batavos discet mores antiquaque secli
Lector gesta Ducum, discet qui mitis Olympus
Mite Solum reddat Batavum. qui spumea Tethys
In Nostros transivit Agros. qui frigidus Eurus
Heic quondam late stragem dederitque ruinam
Arboribus. quas inde seges portavit aristas
Luxuriante Solo. bifido qui vortice Rhenus
Per Batavum discurrat Agrum; qui flumina Mosæ
Spumanti currant Vogeso, seque AEquore condant:

Multaque

Digitized by Google

Multaque praterea dubiis secluſa tenebris
Cæſare quæ melius, Gajo, Tacitoque diſerto
Scriptorumque Choro referas, doctæque recenſes.
Quid mihi jam veſtros mendaces Gratia faſtos
Objicis, & Latios extollis Roma Quirites
Hiſtoricoſque Tuos jactas Gens ipſa Batava,
Vnus dum Batavus vos omnes vincat Ianus?
Priſca Batavorum ſedes quam Filia Rheni
Alluit, & cujus demulcet Mœnia lymphis,
Hiſtorico gratare Tuo, Tantoque Superba
Plaude Viro, qui res Batavas, qui geſta Sicambrum
Non ſolum deſcripta refert, aſt ore diſertus
Egregio, Patriæ prodeſt, ac protegit Vrbem.

THEODORUS ROUKENS.

Gaet uyt de Sonne.

Aen d'achtbare Juffrouwe M. V. B.

ALs den grootſten Steden-dwinger,
Swaeyde door de Grieckſe Steen,
Dreyghde met ſyn ſtale vinger,
Wie hem niet had aen-gebe'en,
Sat den (1) *Bedelaer* gedoken
In zijn half-door-ſaeghde ton,
Die noyt yet en heeft ontbroken,
Om dat hy ſyn ſelfs verwon.

(1) Diogenes.

Digitized by Google

Grieckſchen ballingh, ſprack de Koningh,
Die dit wond're huys bewoont,
Hoe behaeght u deſe wooningh?
Wenſcht ghy niet te zijn bekroont?
Met mijn rijcke ſchepters deelen,
'sKoninghs gunſt maeckt ballinghs eer.
'kDanck u, ſeyd hy, *wilt niet ſtelen*
Dat ghy noyt kont geven weer.

Siet ghy niet de gulde ſtralen,
Die de Sòn ten Weſt-waerts ſchiet,
Weerdigh in mijn tonne dalen,
O onlyelijck verdriet!
Wat beſchaduwt ghy de luyſter,
Van dat een en eeuwigh licht,
Dat my hier in 'sWerelts duyſter
Tot zijn wond're wegen licht.

'sWerelts duyſter, wond're wegen,
Denck ick duyſent duyſent-mael,
Noyt beſeft mijn breyn te degen,
Dyn geſproken donder-tael.
'kBlijf dan hier op aerden hangen,
'kBid alleen maer òm de Sòn,
Die ick ken, en op wiens gangen
Stil ick nimmer weſen kon.

'kAcht de luyſter van die leden,
Van dat dubbel Sonnen-licht,

Altijt

Altijt weerdich aen-gebeden,
Daer mijn ziel haer tempel ſticht.
'kEer de glants, die komt gedalen
Wt die achtbaere *Mary*,
Die my kan ten Hemel halen,
Wt de ſmerte die ick ly.

Wech dan, wech dan, uyt de Sonne,
Wt de ley-ſtar van mijn ziel,
Als my die oyt wert gegonnen,
Nimmer ick in wanhoop viel:
Maer als ick het licht moet derven
Van die luyſter-rijcke ſchat,
Wenſch ick duyſent-mael te ſterven,
Schoon ick duyſent lijven hadt.

Laet mijn Son zijn aen-gebeden,
In het op-gaen van haer glans,
In het çierſel van haer leden,
In haer ſuyv're maeghden-krans.
Salich is hy, die ſyn leven,
Die ſyn jonge lentens-jeught,
Door dees Sonn' wort aen-gedreven,
Tot een ſoeter Hymens vreucht.

'kGun een Keyſer Koninghs ſchatten,
'kGun een Koningh Keyſers macht,
'kLaet een Vorſt den zegen ſchatten,
Die ſyn vyanden verkracht.

'kLaet

'kLaet de pluymen voor de Helden,
'kLaet den degen voor het hooft,
Dat den *Arent* neder-velden,
En zijn rijcke klaeuw berooft.

'kWenſch maer dat op my de ſtralen,
Van mijn eenich Sonne-licht,
Als ick bedel, neder-dalen
Met een minnelijck geſicht:
En dat Sy haer glants laet ſchijnen
Als het Hemels Sonne-kindt,
Doet ſyn glants van ons verdwijnen
En my maer om Gods wil mint,

Καλὸν σοι δαμάλας φιλέειν ἐκ ἄξυγα κώραν

THEOCRIET naer-gevolght.

GHY eyſchten onlanghs, *Roſemondt*,
Dat oyt aen u mocht zijn gejont
Een regel uyt de Grieckſe wet,
In oude tijden vaſt geſet,
En mit dat ick u montje ſach,
Of dat ick aen u lippen lach,
Soo ſpraeckt ghy eerſt dit vinnigh woort;
Dat my tot in de ziele boort:
Loopt naer de jonge kalv'ren toe,
Soo maeckt ghy my niet langer moe.

Soo

Soo haeſt als ick dit woort vernam,
En dat het uyt u lippen quam,
Soo bad ick u met al myn ziel,
Die nederigh ter neder viel,
Dat noyt ſoo hert en wreet beſluyt
Oyt tegens my ſoud zijn ge-uyt:
Daer op ſoo kreegh ick lip en mont,
Ten teken van een ſtaegh verbont.
Dees wet die blyft dan voor die man
Die noyt u gunſte hebben kan.

Eenige Punt-Dichten

uyt den

GRECKSCHEN ANACREON,

Eerſte Lyer-dicht,

Beginnende: Θέλω λέγειν Ατρείδας.

Ick ſongh't Troyaenſche oorloghs-ſwaert,
Of Thebens macht wiert hier verklaert,
Indien myn Lyer en Cymbel-klanck
Niet helden ſtaegh naer minne-ſanck,
Myn ſnaer-geſpel en ſchelle-luyt
Singht nu geen Helden daden uyt,
Noch 'tgroote werck van *Iupijns* Soon,
Maer heft *Cupido* op zijn throon.

Vaert

Vaert Vorſten, vaert voor eeuwich wel,
Ick ſoeck voor my een ander ſpel
Dat ons het Vleugel-Goodje wijſt,
Alſt bloet ons door de ad'ren rijſt.

TWEEDE.

Beginnende : Φύσις κέρατα ταύροις.

DE Teel-moer ſchenckt aen yder dier
Een eygen wapen, ſiet den Stier
Die met zijn hoorn' gewelt verſtoot,
De klauw die helpt het Paerdt in noot,
Het Haesje dat ontvlucht den Hont,
De Leeuw beſchermt zijn open mont,
Het Viſchje ſwemt door eb en vloet,
De Vogel leeft door ſnelle ſpoet.
Een moedigh en een wys beleyt
Is aen de Mannen toegeſeydt,
Maer dat's de Vrouwen niet belooft,
Wat çiert dan meeſt haer aerdigh hooft?
Een eerbaer weſen, dat is meer
Dan ſchild, of lancy, of geweer,
Het yſer, vuur en 'twreede ſtael
Wyckt voor dit bloosje t'eenemael.
Verſelt dees deucht en ſchoon gelaet,
Ick ſweer zy boven alle gaet.

DER-

Digitized by Google

DERDE.

Beginnende: Μέσονυκτίοις ποθίαραις.

NV onlanghs doen de duyst're nacht,
Haer vlercken om den Hemel bracht,
En dat het nacht-rat van den Beer
Nu draeydem om Bootes weer;
Een grondigh teken dat de rust
Een yders laffe leden sust;
Soo quam aen myn betrocken huys
Cupido met een groot gedruys,
En klopte wat hy kloppen kon,
Dat hy myn stille slaep verwon;
Ick keeck stracks door een venster-scheur
En vont den Bengel voor myn deur.
Ick vraeghde: wat hem schorten mocht,
Waerom hy daelde uyt de locht?
Hy riep tot my van stonden aen:
Ey wilt doch uyt u kamer gaen
En doet u deur op; want myn lijf,
Van kouw verkleumt, dat is soo stijf,
Dat ick geheel en al vergae,
Ick bid u! doet myn doch genae,
Ick bid u! wat ick bidden mach,
Aenhoort een longens droef geklach.
Door dese woorden, heel verbaest,
Soo kom ick loopen metter haest

En brengh een kaers tot aen den haert,
Daer 'snachts het vuur leyt in bewaert.
'kOntsluyt de deur en sie hem staen
Met pyl en koker heel belaen,
En droogh syn leden, styf van kouw,
Soo veel den Iongen wenschen souw.
Maer stracks soo roept hy wat hy mocht
En send syn stem tot in de locht,
En seyd: Nu is myn macht gedaen
En mach wel ledigh henen gaen;
Soo pyl en koker staet bekaeyt,
Soo is myn handt geheel verdraeyt:
Och! of noch eens myn felle schicht
Mocht vliegen ymant door 't gewricht,
En stracks soo ist dat hy begon,
En 'tschynt dat hy niet schieten kon,
En treft, met syn verstaelde handt
Het binnenst' van myn ingewant,
En vlieght voort heen met bly gelach,
Soo veel dien bengel vliegen mach.
En roept: ick danck u lieve Vrient,
Dat ghy my soo wel hebt gedient,
Myn boogh en pees zijn even goet,
Maer ghy sult in u jeuchdigh bloet
Wat anders voelen, dat u hert
Sal quijnen doen in minne-smert.

TVIERDE.

Beginnende : *Επὶ μυρσίναις τερσίναις.*

ALs ick my legh op't Myrthen blat,
En my een jeughdigh lot omvat,
Daer my *Cupido* ſtaet en dient,
Drinck ick het hayl van menigh Vriendt:
Ey! laet ons drincken, want het rat
Dat 'tjaer-ty draeyt wert nimmer mat,
Maer vlieght geduerigh voort en rent
Tot dat ons leven kryght een end,
Dan keert ons been in ſtof en as,
En is niet meer alſt een maer was.
Waer toe ons graf-ſtee dan beſmaert,
En gaven neer-geſtort op d'aerd,
'tIs beter dat ons jeughdigh lyf
Op aerden neemt zijn tijd-verdryf,
En dat een krans of rooſelaer
Verçiert ons hooft, en hals en haer;
En dat wy vol van lieve geur,
VanRoosjens hebben wil en keur;
Want eer ick dale in den poel (a).
Daer ſwarte Reyen vol gewoel,
Niet geven dan een naer geluyt,
Soo ſchud ick alle ſorgen uyt.

(1) Ætate fruere, mobili Curſu fugit optimos vitæ Dies. Effluere prohibe, ſen: in Hippol:
(a) Vifendus ater flumine Languido, Cocytus errans, Et Danæi genus, infame damnatuſque longi Siſyphus Æolides laboris, Hor: Od: libr: 2. Den Autheur heeft in dit Lyer-dicht willen vertoonen de blindheyt vam Heydendom.

TVYFDE.

Beginnende : Τὸ ῥόδον τὸ τῶν ἐρώτων.

DE Roos geoffert aen de min,
Die laet ons hangen 'tglaesje in,
En om ons hooft een Tulbant slaen,
Met Roos en Rooſen-blat belaen,
En boerten onder kroes en kop
Tot dat ons herſſens krenckt het zop.
De Roos is d'eer van Tulp en Bloem,
En Lentens sorgh en min, en roem,
De wel-luſt van der Eng'len rey.
Als *Venus Soon* die doet geleyt,
En die hanght om syn jeuchdigh lijf
Wanneer hy neemt zijn tijd-verdrijf
By 't lief geſelſchap van de min,
Komt *Vader Bacchus* voert my in
U Kerck, en langh bevocht Altaer,
Daer ick met stem, en Luyt en snaer
Behangen met een Rooſe-kroon,
Als Prieſter voer den hooghſten toon,
En daer ick onder 'tluſſer-tal
Het ſchoonſte Roosje plucken sal.

TSESTE

'T SESTE.

Beginnende : Στέφανους μὲν χροτάφοισι.

OMringht u hayr met rooſen-blat
En laet den Rey met druyven-vat
Vry ſpelen; als het aerdigh Dier
Slaet op de Luyt en ſchelle-lyer,
En voert van klim een jonge ranck,
En 't Knechje met zijn kele-ſanck
De maet ſlaet op een pees of ſnaer,
Tot dat *Cupido* wert gewaer,
Die met Godt *Bacchus* en *Cytheer*
Soo dick ſit by den Rey ter neer,
Die d'oudheyt aendrongh tot de min,
Alſt Grijs-hert krijght een luchte ſin.

'T SEVENDE.

Beginnende : Ταχάνθινη μέ ῥάβδω.

MET eenen Hyacinten ſtock
Drongh my *Cupido* tot ſyn jock,
Door 't water dat den bergh ontloopt,
En 't boſchje dat ſyn reyſer ſtroopt,
Daer my een Water-ſlangh benart
En bijt my met een beet in 't hart;
Mijn ziel die wou ſtracks vluchten heen
Wanneer *Cupido* naer beneen

Digitized by Google

Quam dalen op zijn vlerck-gespan,
En stiet mijn voor-hooft sachtjens an,
En sey voort met een bly geschal:
Leert u geen min dit ongeval?

'T NEGENDE.

Beginnende : Ερασμίν πόλεια.

WAer vlieght ghy liefste Duysje heen,
Soo moedigh op u vlugge le'en,
Hoe brenght ghy ons soo lieven lucht,
Die uyt u veertjens tot ons vlucht.
Ghy seght tot my: 'tgaet u niet aen.
Anacreon die heeft bestaen
Te senden my aen syn *Bathijl*.
Het is de Minne-moer haer wil,
Dat ick kleyn beesje spoey mijn gangh.
Anacreon die heft zijn zangh
Licht voor my op, dat ick hem dien,
Waer kan my meerder eer geschien;
Ick ben den drager van zijn brief
Aen syn Beminde en aen syn Lief.
Myn loon is: dat ick vry sal zijn
Van band, gevanckenis en pijn,
Doch schoon hy my send in de lucht,
Ick acht geen vryheyt in de vlucht,
Waerom vliegh ick in bergh en dal
En soeck het kosjen over al;

Staegh

Staegh vind ick op een boom of tack,
In myne vryheyt ongemack,
Nu vind ick dat myn grage beck
Sich tot ſyns Meeſters keucken ſtreck,
Nu ſchenckt ſyn hand aen my het broot,
VVat Duyfje ſulcken dienſt verdroot,
Ick drinck het wyntje dat hy ſchenckt,
En als de wyn ſyn breyn verdrenckt
Dan ſpringh ick luſtigh op en neer,
En ſmijt myn vlereken op myn Heer.
Vaert wel, ghy maeckt my beter tongh,
Dan'men in Kraey of Exter vongh.

TELFDE.

Beginnende: Λέγουσιν μὲ γυναῖκες.

DE Meysjens ſeggen tegens mijn:
Anacreon wil vrolijck zijn;
Maer ſiet u ſelfs int ſpiegel-glas,
V hayr is niet alſt eertijdts was,
V-locken heeft de tijt verteert,
De rimpel u het voor, hooft deert.
Schoon ik myn kaelheyt wert gewaer,
En ſie het ruyen van myn haer,
Soo twyfel ick des niet te min,
Of myn niet voeght de ſoete min.
Dat weet ick ſeker dat een man,
Die noch ſyn leden roeren kan, Schoon

Schoon dat syn hayren stijgen hoogh,
En dat zijn schip vervalt op't droogh,
Sich haesten moet met schip en want,
Eer dat het op een klip verstrant.
Dat is: eer dat den ouden dach
Verbied dat hy't niet doen en mach.

TVYFTHIENDE.

Beginnende: ὃυ μοὶ μέλει.

Ick vraegh naer *Gyges* grootste macht,
Die oyt *Sardynie* tot hem bracht,
'kEn vraegh naer gout, naer gelt noch goet,
'kEen val noch Vorst of Prins te voet.
Ick sorgh maer dat myn hayr en baert,
Door rieckend oly wert besmaert,
En dat een aerd'ge Rooseu-krans
Myn hooft verçiert met reuck en glans.
Ick sorgh maer voor dit uur en dach,
Wie weet wie dat den morgen sach.

Op't derde houwelyck van een oudt Man.

Ghy trout u derde Wijf, cy! segh't my doch haer naem,
Ghy seght: de leste was daer t'beste toe bequaem,
Ick segh het me, want 'tis een recht ding dat u dient;
Verswijght ghy my haer naem? ick segh u als een vrient,
Was *Clotho* niet de eerst, de tweede *Lacheſis*,
En dees heet *Atropos*, soo ick my niet vergis.

AEN

Aen den

HEER JACOB CATS, RIDDER, &c.
Oudt Raedt-Penſionaris van Hollandt,

Op ſyn Ed. beeltenis, ſtaende in het midden van alle ſyn Ed. VVercken, onder de gedaente van Apollo en verſcheyde Maeghden, nieuwelijcks uyt-gegeven en gedruckt in folio tot Amſterdam.

Syn Ed. toe-geſonden voor een nieuwe-Jaer den 1. Januarij 1660.

Slet hier een deftigh Beelt, te midden in de Maeghden;
Die aen't Wijs-geerich breyn, in zijnen tijt behaegde,
Van Een die door zijn pen, ons *Holland* heeft verlicht,
En 'tgantſche *Nederlandt* in Zeden heeft geſticht:
Die van ſyn eerſte jeucht tot in ſyn leſte dagen,
Het overwichtigh pack heeft van den Staet gedragen,
En wiſt die ſware laſt te wicken naer de maet,
Een wys Man onderſteunt den handel door ſyn raet:
Die nyt en vyandſchap van Vorſten ne'er kon leggen,
Wanneer met 'toorlogs-vuur men quam den Staet t'ontſeggen.
Die in zijn Vader-landt, de wolck die daer ontrees,
Standvaſtelijcken ſagh en elders henen wees,
Die onder't hooch gebied, dat Prinçen was gegeven,
Den Staet in hoogheyt hiel, in vryheyt dede leven,
Die met *Oranjens Vorſt* in vriendſchap heeft geleeft,
En door ſyn zedigheyt den Staet zijn luyſter geeft.

Digitized by Google

Die duyſent ſlagen kon geluckich van hem weeren,
De pijlen van den haet voorſichtigh van hem keeren,
Schoon hy was in een zee van Landelijck gekijf,
Een wijs Man blijft geruſt in alle zijn bedrijf.
Die onder't laſtich juck van ſoo veel beſigheden,
Zijn uurtjens uytgeſocht, quam in vermaeck beſteden,
VVaer in de Wijsheydt woondt, de Deucht haer rolle ſpeelt,
VVie wijsheyt voegt by deucht, verdient een marmor beelt.
(1) Siet d'Eerſte van haer al, die voor hem ſit gebogen,
Schijnt, door het geen ſy ſpeelt, als uyt haer ſelf gevlogē,
Dat is ſyn oudſte Kindt, een wonder ſnege Maeght,
Die in haer gladde tongh, drie rappe talen draeght,
Dees uyt haer's Vaders breyn de *Zinne-beelden* baerde,
VVaer in den Menſch vertoont ſyn leven op der aerde,
En hoe ſyn Echte-min en handel dient beleyt.
Wel-leven alder-beſt tot ſterven ons bereyt;
Sy voert ook voor een (2) Maegt, en haer ontroerde ſinnē,
Een ſachte teugel-bandt, om niet te ras te minnen,
Maer wijſt haer 't rechte padt om wel te zijn gepaert.
Een hont die haeſtig loopt, licht blinde jongen baert.
(3) *Pan* die ſit aen haer zy, vol ſoete Herders-klachten,
Die *Daphnis* ſtorten uyt int eerſt der Meye-nachten,
Als aen ſyn *Galathee* een ander eens verſcheen,
De rechte Minnn' die vreeſt ſtaegh voor een blauwe ſcheen.

(1) Emblemata. (2) Maeghde-plichten (3) Herders klachten en Liedekens.

En

En schoon hy menich liedt wytluftich heeft gesongen
Noch is syn wesen bly, syn leden ingedrongen,
De Bosch-godt volcht het spoor dat mennich Vryer
Die vrolijck in gelaet, doch vreesen alle ding. (ging,
(1) Die achter haer sich toont, heeft d'ongebonde sinnen
Van *Potiphars Gemael*, in haren boesem binnen
En *Iosephs* tegen-stand; de strijd van vleesch en geest,
Als deucht by ondeucht komt, dā blinckt de waerheyt
(2) Die bovē haer uyt rijst met treurige schalmeyē, (meest,
Die schijnt het ongeluck van *Vasthi* te beschreyen,
Sy meent het scherpe Recht is dick het beste niet,
Dat aen een Koningin, of ander Vrouw geschiet.
(3) Maer die daer met haer Luyt is boven haer geseten,
Die doet u van een Vrouw wel vry wat anders weten,
Het alderswaerste stuck van Trouw en Echte-bant,
Soo ghy haer tonge hoort, is binnen haer geplant:
Daer siet ghy hoe een Quant de Maegden hoort te eeren,
En hoe een Maegt we'erom haer Vryer hoort te weeren,
De *Maeght*, de *Vrijster-plicht*, die staet alhier ten toon,
De *Bruyt* en haer Gevolch met hare Maechde-kroon,
Ghy hoort haer Vader van der *Vrouwven-plichten* schryvē,
Die kent de gronden van het *moederlijck bedryven*,
Die toont in desen staet, wat dat een *Vveeuvv betaemt*,
De deucht van man en vrouw werdt meest in d'Echt
genaemt.

(1) Self-strijt. (2) Mannelijcke Achtbaerheyt. (3) Houwelijck.

Digitized by Google

(1) Maer ſiet een ander Maegt haer boven hem vertoonen,
Wiens hooft niet is bedeckt met groene bruylofts-kroonen,
Maer met een ſtael helmet en lançy in de handt,
Gelijck in d'ouden tijt men *d'Amazonen* vant.
Sy ſchijnd in haer geſicht een blixem voor de Mannen,
En heeft uyt hare borſt de geyle min gebannen.
Sy voert een wijſe tongh, waer in de Oudheyt ſpeelt,
En ſteeckt u met haer lans, ſchoon 't niemandt en verveelt,
Sy diſcht u app'len op in overgulde ſchalen,
Sy weet hoe dat men ſpreeckt in groote Koninghs-zalen:
Wat anders in de mont, wat andere in de ſin,
En noch en heeft haer geeſt niet dan de waerheyt in:
Dus kont ghy in haer glas u leven ſoo door-kijcken,
Dat ghy het ſcherpſte breyn hoeft nergens in te wijcken,
Die voor de *ſpiegel* ſtaet, die hier *Minerva* biet,
Die ſpiegelt hem met recht in ander-mans verdriet.
(2) Doch neffens aen haer zy daer ſtaeter een verheven,
Die door haer ſwanen-roe doet vele Maeghden leven,
Die wil aent *Neerlandts Volck* en yder maken kond,
Hoe mennich Trouw-geval men in voortijden vont?
Hoe *Adam* heeft gevryd, hoe *Iacob* heeft gebeden,
Hoe *Eva* was verlieft, hoe *Rachel* heeft geleden,
Hoe *Taniel* de ſtryd voor ſyne *Aſcha* waeght.
Hoe *Benjamin* ſyn roof uyt *Scilo* mede draeght,

(1) Spiegel van den ouden en nieuwen Tydt. (2) Trouw-Ringh.

Hoe

Hoe *David* wiert verlieft wanneer hy *Nabal* dreychde,
Hipparchia geweert als sy tot *Crates* neychde,
En hoe *Iolinde* noch *Acteon* heeft getrout,
Doen't zijne was verquist, en met hem bruyloft hout,
Hoe dat in't killich ys oock kan de liefde leven,
Wanneer hy doet *Lycoor* haer aen *Elpenor* geven,
Hoe *Probus* wert verset in't midden van de lust,
Wanneer *Cyprine* wacht van hem te zijn gekust.
Hoe dat *Orlande* liet haer blos en schoonheyt varen
Om haer voor *Agathon* alleenigh te bewaren,
En hoe *Triphose* schelt *Menander* voor een guyt,
En hoe *Iocaste* wenscht te zijn syn lieve Bruyt.
Hoe *Zariadres* droomt, met wie hem staet te trouwen,
En hoe *Odatis* heeft haer waerde Prins behouwen,
VVat dat de tover-kunst heeft oyt te weegh gebracht,
VVanneer een grooter Heer heeft naer een Maecht getracht.
Hoe *Emma* heeft gedwaelt, van *Eginard* beschreden,
Hoe Koningh *Vlderick* syn *Phryne* heeft gebeden,
En hoe *Constance* wiert als een *Heydin* gevryd,
VVat blinde liefde doet ontrent een maeghde-strydt.
VVat schade heeft gebaerdt, een Vriendt te veel te seggen,
En dat een Veldt-Heer moet zijn woorden over-leggen,
En dat door malle drift, oudt *Romens* grootste Vorst,
Door't listich vrouwen aes, naer zijn bederven dorst.

Digitized by Google

Hoe door *Euglottus* wiert *Miſandere* bedrogen,
En hoe het voſſe-vel *Alette* heeft bewogen,
En hoe dat *Rodope* haer maeghdom heeft verkocht,
En van eē Borgers Kint, tot Kroon en Schepter rocht.
Hoe dat men Vryſters plach in ouden tyt te loven,
Hoe dat een trouwe min gaet al't gevaer te boven,
Maer 't alderhooghſte Bondt dat deſe Maeght vermelt
En dat haer geeſt voor al des Werelts driften ſtelt,
Is CHRISTUS die ſyn BRUYT heeft eeuwich uyt-verkoren,
Al eer de grond-ſlach was vant wonder Al geboren,
Dus ſluyt ſy nu haer tongh en ſchenckt u een Iuweel,
Een *Trouvv-Ringh*, wiens waerdy geen menſch en viel te deel.

(1) Maer ſiet, wie dat den berch hier af beſtaet te treden?
Dat is *Apollo* ſelfs, uyt *Helicon* gereden,
Die ſinght een Swanen zangh, gedoken in het riet,
Wanneer de bleke doot ons pyl en ſchichten biet.
Daer leert ghy met vermaeck de felle doot verachten,
Daer voelt ghy d'arzeny die qualen kan verſachten,
Daer ſpreeckt men met ſyn Godt ſtaegh met een ſtille geeſt,
Daer leeft men uyt gewoel des Werelts onbevreeſt.
Daer vind ghy Een in ruſt, wien duyſent ſware dingen,
Wien duyſent ſorgen ſtaech, op hals en leden hingen,
In ruſt, en niet te min ſoo ſtijcht ſyn geeſt om hooch.
Die van zijn *Zorg-vliet* vliet en tot den Hemel vlooch,

(1) Buyten leven.

Daer

Digitized by Google

Daer ſiet ghy dat int zant een boom oock weet te bloeyē
En dat een milde beurs daer vruchten dede groeyen.
Daer hoort ghy een gezangh dat u ten Hemel leyd,
Wanneer ſyn hooge geeſt de vlercken open-ſpreyd;
Dit was eens (2) Keyſers werck, hier volcht hy Ptinçen
Die in den ouden tijt gelijcke dingen deden, (ſchreden,
Geen grooter wijsheyt quam de menſch oyt in de ſin,
Dan die hier op der aerd ons leyd ten Hemel in.
Hier ſiet men in het kleyn. *'tmodel* van Koninckrijcken,
En *Zorgh-vliedt* hoeft in't minſt, geen groote ſtadt te wijcken,
Waer toe een groot beſlach, wie dat geruſtich leeft,
Beſit een Koninckrijck dat hem zijn vryheyt geeft:
Hier ſinght de Gout-vinck ſtaech, de Kneeu, de Spreeu de
Hier ſit de Nachtegael en gorgelt met ſyn Vrijſter, (Lijſter,
De Koeckoeck ſlaet de maet en roemt van zijn bedrijf
In volle vryheyt, want hy hoorter geen gekijf,
Hier danſt het vleugel-volck, op boom, op boſch op duynen, (nen,
En iſt het boſchje moe, 'tloopt nāer de Veld-heers thuy-
En is het zandt te dor, het ſpringht weer op een tack,
En iſt de linden moe, het kieſt een ander dack.
Terwyl de vogel ſpringht, ſoo ſpringen ſyn gedachten,
Die ſprongen doen u ziel ſtaech naer u Schepper trachtē.
Dit is dan 'teerſte liedt van't droevich Swanen-zangh,
Gund ons *Apoll'*, het duur noch vele jaren langh.

(1) Keyſer Karel de vyfde, vid. Strad. Lib. 1.

Maer

(1) Maer wat een hel geluyd ſchijnt ons die Maegt te geven
Die aen *Apollos* zy doet alle kruyden leven,
Iſt vremt dat deſe rangh aen haer wert toegepaſt,
Daer door de Sonne-godt het kruyd op aerde waſt,
Dees doet het minſte kruyt een ander leven erven,
Geen boom is in den hof die oyt vermach te ſterven,
Hoe ſlecht vervalle plant, noch maeckt ſy dat ſy leeft,
En aen de ſnelle tijt een verſche bloeſſem geeft.
Doch ſchoon haer vlugge geeſt, niet voerdt dan *Hof-gedachten*,
Is in haer ſnege ſin, het minſte, niet te wachten
Wie in een oogenblick ſoo ſnege vonden doet,
Vind meer dan 'tgeen de menſch heeft metter tijdt gebroet,
De kortheyt geeft vermaek door merch en bondigheden,
Wanneer geen duyſterheyt de kortheyt komt bekleeden:
Siet hier het rechte wit, getroffen na de maer,
Alwaer de kortheyt met de klaerheyt tſamen gaet;
Hier is int aerdſch gewas een hemel op der aerde,
Hier toond het minſte kruyd zijn alderhooghſte waerde,
Wie ſoo den *hof* door-gaet, gevoelt hier in het vleys
De voor-ſmaeck van den Hof van't hemelſche Paleys.
(2) Maer die hier onder ſit met zedige gepeyſen,
Die toont aen haer gelaet waer dat haer ſinnen reyſen,
Sy doet de grootſte vanck, die immer viſſcher ſach.
En heeft noch net noch want, waer oyt de zó in lach,

(1) Hof-gedachten. (2) Houwelijcks-Fuyck.

Alleen

Digitized by Google

Alleen een vaste *Fuyck* aen kabelen gebonden,
Die toont u van de vanghst, int kort, de rechte gronden,
Daer siet gy hoe de mensch loopt naer het Echte-bedt,
Dat voor een vaste *Fuyck* aen velen is geset;
Daer siet ghy hoe de Echt wert wonder vremt begonnen,
Waer in met vreucht of pijn, ons draet wert af-gesponnē,
Weest wijs dan wie noch eens hier in te komen staet,
Want d'uur van d'Echte Trouw het al te boven gaet.
(1) Maer die noch leger staet, die heeft een vrolijck wesen;
Wie hout een vroom gemoet, hoeft niemandt oyt te vreesen,
Een Maegt, een Herders Kint, verdient den hoogsten staet,
Wanneer de kuysheyt met de schoonheyt tsamen gaet:
Siet daer, waer dat de min van *Cyrus* heen gaet strecken,
Wanneer *Aspasia* hem tot haer min quam trecken,
Hoe hooch de nijd oock klimt, de belgh-sucht henen ging,
De kuysheyt en de deucht, verwinnen alle ding,
(2) Daerom doet haer Gespel, die met haer schijnt te singē,
Niet anders weten u dan goddelijcke dingen,
En hoe het ons betaemt te scheyden uyt de tijt,
Des levens vrome loop meest in de doot verblijt;
Siet wat sy droomt of denckt in alle haer gedachten,
'Tis d'inval van de dood, die sy steeds staet te wachten;
Gezegent is de mensch die sulcke sinnen heeft,
Dat hy noyt op der aerd' aen't nietich aerdsche kleeft,

(1) Aspasia. (2) Invallende gedachten.

Wel, laet ons dan met vreucht de laetſte (1) Maeght aenſchouwen,
Soo ſult ghy, wel geruſt, u eygen *Doot-kiſt* bouwen
En voelen hoe u Ziel, als ſy verſcheyden ſal,
Weer by haer Schepper leeft in't *Haleluy* geſchal:
Hoe ſy int Nieuwe-Iaer ſal eeuwich daer aenſchouwen,
De volheyt van de vreucht die niet en is te ontſouwen,
Waer van de voor-ſmaeck hier, op onſe lippen kleeft,
Wanneer ons breyn met haer te hoogen Hemel ſweeft.

Dit groote Nieuwe-Iaer, dat nimmermeer ſal enden,
En waer toe ghy geſtaech u ziel en ſinnen wenden,
Gun naer u levens loop. dat ghy de klaerheyt ſiet,
Die uwe Zangh-godin ons in het vleeſch bediet,
En ſchoon geen Swane-pen ſo hoog oyt heeft gevlogen,
Noch dat de Dicht-kunſt oyt ſoo ver was op-getogen
Als uwe vlercken gaen. ſoo ſult ghy meerder ſien,
Dan in een oogenblick, als al ons Letter-Lien.
Dat Groote Nieuwe-Iaer wil ons den Hemel geven,
En u, vermaerde CATS, nieuw leven, naer dit leven
En in dit Nieuwe-Iaer, uyt een oprechte drift,
Ontfanght u eygen werck, verandert in een gift.

(1) Doot-kiſte voor de lovende.

Op

Op de ydelheyt der wereltsche besigheden.

WIE sorght, en waeckt, en slaeft, en draeft,
En loopt, en ploeghe, en zweet, en graeft,
Daer u de staetsucht heen doet delven,
Waer door ghy al verliest u selven,
En ghy die noch al hooger siet,
En tracht naer Schepters en Gebiet,
En steeckt naer langh gewyde Kroonen,
En onderdruckt de hoochste Throonen,
Die rooft, stroopt, moordt, en blaeckt en brandt,
En steeckt u goddeloose handt
Aen't Heylichdoms gewyde Tempels,
En schent met schande Choor en drempels,
Die nimmermeer en zyd gerust,
Voor u de staetsucht heeft gesust,
En dat de hoop van hooger staten
Belooft te komen t'u wer baten,
Die nimmermeer en zyd gepaeyd
Voor dat u hoochmoed hooger waeyd,
En zyd verçierd met Eere-banden,
Verkneust de kracht van u vyanden,
Die lacht wanneer een ander schreyd,
Die hoopt naer 'tgeen een ander heyd,
Schoon dat het vaderloose weesen
Oock in haer naecktheyd mochten wesen.

Waer toe diend al dit slaefs gedruys
Des staet-suchts wind, des grootheyds kruys,
Waer toe dees onverzade sinnen
Die uw' gerustheyt overwinnen.
Een stil hert vry al beter leeft,
Dat niet aen dese rampen kleeft,
Noch slijt zijn slapeloose nachten
Int nare spoock van dees gedachten,
De slimme streken vol van list
Bedeckte haet verborge twist.
Om Land en Steden te gebieden,
Laet uyt u ziel en zinnen vlieden:
Geen Kroon of Schepter is soo soet
Dan een gerust en stil gemoet,
Dat Vorst noch Koningh hoeft te vreesen,
Hoe hooch hy oock geacht mocht wesen,
De staetsucht die schaft bitterheyt,
En rampen ongeluck bereyt.
Alst slibbrich rad begind te mallen,
Soo doet het Kroon en Schepter vallen,
Dees Hoogheyt niet dan onrust baerd,
Die last syn drager meest beswaerd,
Hoe schoon dees Son u komt te schijnen,
Noch doet haer haest een mist verdwijnen.
Geluckigh is hy die vermoeght
Zijn landt en eygen ackers ploeght,

In

En onbeforght zijn vee mach dryven
En in syn Ouders wooningh blyven;
Die staetsucht d'herssens niet ontstelt,
Noch lust tot heerschappye quelt,
En wien geen baetsucht dede wijcken,
Wanneer hy sou een vonnis strijcken.
De stilheyt van zijn eygen haerd,
Die acht ick vry al meerder waerd,
Als al het woelen en het sorgen
Van d'avond tot den lichten morgen.
Wien hooghmoet 'therte heeft gevleyt,
Seght my, wanneer hy ruste heyt,
VVanneer hy rust syn matte leden,
Die nimmermeer en is te vreden?
VVien dat 'tgenoegen valt te deel,
Heeft in zijn kleyntje ruym soo veel
Als die vry meerder heeft gekregen,
En noch om meerder is verlegen:
VVie lust tot meerder houd in dwanck,
Die hoort met lust der vogelen zanck,
Door yp, door elz, door dreven zwieren,
En vrolick om hem tierelieren:
Soo doet den (1) *Vader van de kunst*,
Die my bewyst de grootste gunst,

(1) d'Heer Jacob Cats Ridder, Oudt Raedt-Pensionaris van Hollandt, jegenwoordigh in stilheyt op zijn Zorghvliet woonende.

Op wiens gemoet men vaſt mach bouwen,
Door't geen zijn blad'ren ons ontfouwen,
Soo dé den grooten (1) *Africaen*,
VViens helden-daden eeuwich ſtaen,
VVanner hy *Romen* had verlaten,
En al zijn heerſchappy en ſtaten.
Soo dé den grooten (2) *Cato* mé,
VViens naem verdienden d'eerſte ſté,
Van die ſich ſelven heeft bedwongen,
VVanneer voor hem wierd uyt-geſongen:
De 1 grooten Cato *leeſt alleen,*
Van al die Romen *noch betreen.*
De vryheyt van het buyten-leven
En wilde nimmermeer begeven
Den grooten (3) *Diocletiaen*
Schoon dat hem wiert geboden aen
De Schepter die hy had verlaten,
En 'thoogh bewind van al zijn ſtaten.
VVat deed' den (4) grooten *Concinnaet*,
Als *'t Roomſch-geſagh* hem van den *Raedt*

(1) Scipio Africanus, twee en vyftich jaren oudt zijnde, verliet Romen ende ginghop een landt-huys by't dorp Linternum, tuſſchen Pinſel en Capua; ende in elf jarenquam hy niet eens in de ſtadt noch mede te Romen.

(2) Marcus Cato, vyfen vyftich jaren out, ſcheyde uyt Romen en uyt de regieringh,ende woonden op zijn land-huys buyten Piceno, van welck leven ter eeren vanhem geſchreven wierde: *Felix Cato ſolus ſcit vivere.*

(3) Keyſer Diocletianus, het Keyſerrijck achthien jaren gheheerſcht hebbende, vertrock op zijn landt, twee jaren daer geweeſt hebbende, is by den Raedt van Romenverſocht het Keyſerrijck weder aen te nemen, ſloegh het ſelve af ende verbleefby zijn ſtil buyten-leven.

(4) Concinnatus van de ploegh gehaelt en Dictator ghemaeckt, ende het Roomſche Rijck in ruſte gebracht hebbende, gaf by de Heerſchappye over ende keerdetot de land-bouw.

Eng

En gantſche *Ryck-ſtaf* viel in handen,
Dan dat hy keerde tot de landen,
Hy heeft het jeuchdigh groene velt
Vry boven d'hoochſte Macht geſtelt,
Het groote luck der Heerſchappyen
En kon hem noyt te recht verblyen.
(1) *Lucullus* wiens doorluchte hand
Den *Parth* ſoo dickmael heeft vermand,
Verachten een Victory-wagen,
Voor't groene velt ſyn welbehagen.
(2) En *Sylla* wiens geduchte macht,
Het *Roomſche Ryck* ſoo wonder acht,
Heeft *Kumes* liever uytverkoren
En al zijn Heerſchappy verloren.
Den hoochſten Vorſt van deſen Staet,
By wien dat niemant g'lijck en ſtaet,
(3) Een Keyſer ſelfs, een Prins der Landen,
Die gaf ſyn Soon zijn Kroon in handen
En koos een luſtigh open veld,
En heeft zijn wooningh daer geſtelt,
En heeft zijn heerſchappy en ſtaten
Om ſyn geruſtheyt konnen laten.

(1) Luc. Lucullus ſeſthien jaren van wegen het Roomſche Rijck, tegen de Parthen geoorloght hebbende, gingh woonen op een eenſaem huys buyten Napels, alwaer hy noch achtnen jaren leefde, ſonder ſich met den ſtaet te moeyen.

(2) Cornelius Sylla d'opperſte Macht ende 'theoghſte gebiedt vant Roomſche Ryck eenigen tyt beſeten hebbende, begaf ſich te Kumes op zijn landt, tot verwonderingh die ſyn voorgaende leven gekent hadden.

(3) Keyſer Carel de vyfde, ſiet hier van Strada, die in zijn eerſte boeck dit met veel omſtandigheden verhaelt.

Wech

Wech dan, met hooghmoets ſware laſt,
Geruſtheyt beſt den menſche paſt,
Dan waken, braken, ſlaven, ſorgen,
En ſtage onruſt voor den morgen,
Hoe ymand oock gevreeſder leeft,
Hoe dat hy meer te vreeſen heeft;
Den blixen treft de hoochſte daken
En komt de laeghſte minſt te raken.
Geluckigh, ſegh ick, wel te recht,
Niet al te hoogh, niet al te ſlecht,
Maer die den Hemel heeft gegeven,
Genoegh, om matighlijck te leven,
En die geruſt, zijn landen bout,
Dien grooten Bouw-Man 't Al vertrout,
Die heeft een hemel op der aerde,
Die hem een vloet van zegen baerde:
Een licht-geboude herders-tent,
Al minder laſt en ſorgen kent
Dan kamers die vol grootsheyt pralen,
VVaer in de Son verberght haer ſtralen.
VVaer toe dan 's Werelts mogentheyt,
Die ſtaegh bedrieght, hoe ſchoon ſy vleyt,
Geluckigh is hy, wien ſyn ſinnen,
Het Werelts ydel niet beminnen.

AEN

AEN ROSEMONT.

DRY dingen ſchreven dit gedicht,
V hof, u wijn, en u geſicht;
V hof die ick de netſte vant.
En op het çierelijckſt beplant,
V wijn die boven alle gingh,
Die oyt beſloot den Duytſchen Ringh;
V oogh dat met een heuſche groet
Bekroop mijn danckbaerlijck gemoet.
Ghy ſeght my in de *Roomſche tael*,
Het geen my dacht een ſoet verhael:
VVaer naer dat ymant helt of ſvveemt
Daer van en is hy nimmer vreemt.
Ick voeldent oock, want als ick dacht,
Wie dat mijn een-mael had verkracht,
Soo dacht my dat ghy CLARA waert,
Of vrylijck ſweemden naer dien aert;
Die CLARA die ſtaegh in mijn hert
Soo vierigh aengebeden wert.
En of ick ſegh, dat ghy haer lijckt,
Ey daerom niet te lelijck kijckt.
Soo vaſt verbont behout mijn oogh,
Dat het noyt uyt zijn palen vloogh,
Maer mint u met een reyn gemoet,
Gelijck men aen een Suſter doet.

Ick nood u dan dick aen myn huys,
'k En loogh misschien, sey ick een kluys,
Soo u daer hof noch wijn behaeght,
Noch Waerd, noch d'een, noch d'ander Maeght,
Noch Kint, noch Knecht, noch Paert noch Hont,
Noch watmen immermeer daer vont.
Soo denckt: het was een Weeuwenaet,
Die daer sit met de handt int haer,
Die met de schenen voor de vier,
Daer niet en vint een eenigh dier,
Dat hem de dweepery verdryft,
Of 'snachts de lendenen wat styft,
Of door een dertle minne-praet
Den vroegen morgen-stont verraet.
Maer die daer nu alleenigh leeft
En denckt: wat hy verloren heeft,
En twyfelt of geleden schae
Geboet werdt met een weder-gae.

Aen Juffr. C. D. VVITT.

ALs ick my buygh in myne armen
En wacht opt minnelijck erbarmen
Dat uyt u ooghjens neder-daelt,
Soo wil myn ziel haer huys verlaten,
Ten zy ghy komt tot haret baten
En 'tangstich hert ten hemel haelt.

Ten

Ten Hemel wert het op-genomen,
En leeft door goddelicke ſtromen,
Wanneer het raeckt u lieven mont
En dat die levendige tochten
My tot u lieve lipjens brochten,
Waer door myn ziltje wert gewont.
Gewont en wederom geneſen,
Geruſt en wederom vol vreeſen,
Naer dat ick voel die lieve geur.
Vol vreeſen als het wort geweygert,
Vol vreuchde, die myn ziel beſteygert
Wanneer het roosje kryght een kleur.
Wel, laet ons dan te ſamen leven,
Soo wert een hayl aen ons gegeven
Dat nimmer ziel en heeft geſmaeckt,
Dat nimmer oir en heeft vernomen,
Dat nimmer hert en heeft bekomen,
Maer dat daer in ons beyde ſtaeckt.

Geboorten-dagh van de Heer,

MR. DIDERICK van ROSENDAEL,

Advocaet voor den Hove van Hollandt,
verſchijnende in den herfſt.

Schoon of nu blat en rooſen dalen,
En dat het jaer weer gaet ten ent,
En ſiet zijn droef heyt en ellent,
Noch ſchijnen ons hier Sonne-ſtralen Die

Die wy genieten in dees tijt,
Waer door wy zijn te recht verblijt,
Terwyl hier nieuwe Rooſen groeyen,
Geſpröten op den dach vant laer,
Die ons hier doen in vreuchde vloeyen
Van hand-geklap en mont-gebaer.
Geen Rooſen dalen meer, maer klimmen,
Terwyl wy vieren nu den dach
Die nimmer ſchoonder weſen mach,
Van die beſchryt ons aertze kimmen.
Het is den dagh van ſyn geboort,
Wiens hooge ſtem en deftigh woort
Soo dickmael *Hollandt* hoorde dond'ren,
Wanneer hy ſprack voor *Themis ſtoel*,
Dat ſulks den Rechter deed' verwondren,
Wanneer hy trof het rechte doel.
Dien Helt is weder nu herboren,
Den Hemel gun hem dagh en jaer,
Dat hy ſyn oudheyt werr gewaer
En vind ſyn krachten heel verloren,
En gaet door oudheyt in het graf,
Daer't alles moet vergaen tot kaf,
En dat hy dan van daer mach rijſen,
Daer't alles eeuwigh bloeyen ſal,
Wanneer men ſonder te vergrijſen
Singht 't eeuwigh Haleluy geſchal,

Op den Geboorten-dagh
VAN DE HEER
WILHELM DASHORST,

Verſchenen den 14. September 1657.

HY die de ruſt verveelt, die't oorlogh vreuchde baerde,
Die 't ſteken vant trompet tot geener tijdt vervaerde,
Die moedigh was te peerd, ſchoon hy ſyn vyandt ſagh,
En die de oorloghs-trom ſtaegh in de herſſens lagh;
Die met een fier piſtool een Spaenjaert dorſt door-boren,
Schoon dat hy was omringt van acht'ren en van voren,
Nochtans en deyſde noyt, die is van daegh verjaert,
En ſyn geboorten-dagh my dees gedachten baert.
Schoon hy ſoo menighmael is dit gevaer ontvloden,
En bleef ſtaegh ongequetſt int midden van de dooden,
Nochtans ſoo komt een dagh, die hem, die my beſtraelt,
Met 't eynde van de tijt wanneer den avont daelt,
Den avont die ſal zijn het eynde van ons leven,
Wanneer den adem ons ſal alle-bey begeven
En ſlepen in het graft; wat is het menſchen kindt
Heer! dat ghy ſyns gedenckt, dan roock en enckel windt:
Het ſchijnt u vry wat vreemt, dat ick u jonge dagen
Met ſulcke dweepery hier ſoecke te behagen,
'tIs waer, ons tijt die ſchijnt noch hoogh te ſullen gaen,
Maer wie weet of ſy ons eens quame te verraen.

Een vrient geeft aen een vrient somtijts een liefde teken,
En schoon 'tgeen vriendtschap scheen, ist echter dick gebleken,
Ick doe wat my betaemt; maer soo ick wenschen kan,
Ick wensche dat ghy wort: een oude, koude man,
En dat u frisse jeught mach soo veel dagen tellen,
Dat u den ouden dagh komt syn gebreken vellen,
En dat ghy dan verhuyst, verheught tot in de ziel,
Hier scheyt, en kryght de rust, die 'kwensch ick me behiel.

GEBOORTEN-DAGH,

VAN

JUFFr. MARIA van RYSWYCK geseydt DASHORST,

Verschijnende den 2. December 1658.

WAs het nu in den tyt, van Bloem, van Tyl, van Roosen,
Of schonck een Zwolsche Pers aen ons haer eerste vrucht,
Of saghm' een bogaert Kers eerst op haer steeltje blooſen,
Of gaf 'tafgaende jaer ons maer een soeter lucht,
Soo socht ick in myn hof, op 't velt of op de bergen,
Naer 'tgroen dat op dees dag verçiert u hooft en hant,
Maer wat kan ick myn hof, het velt, de bosschen vergen,
Daer nu de droeve rijp alree heeft d'overhant.

Noch

Noch ben ick wel geruſt, ſchoon ick u niet verçiere
Met Tulp of eenigh groen, met root of edel wit,
Wat Roos was ſchoon genoeg, wat kruyt of wat Angiere,
Terwijl u jeuchdigh lijf vry meerder glants beſit.
Siet dan, vergetenheyt heeft niet myn breyn beſtoven
Gelijck' tvoorleden jaer, maer ſeyd dat deſen dagh:
Is den geboorten-dagh, die wy te ſamen loven,
Om datmen eerſt in hem, u eerſte weſen ſagh.
Dien dagh die u beſcheen, wil ick geluckigh noemen,
Om dat hy ſchaft een haylaen u beminde Man.
U Moeder mach met recht ſich op dien dagh beroemen,
Die haer door u nu van de doot bevryden kan.
Want ſiet men niet in u, u eygen Vaders weſen,
En volght niet u gemoet u Moeders deuchden nae,
En is Groot-Moeders kroos niet in *Sophy* te leſen,
En *VVillem* niet te recht u *VVillems* weder-gae,
En *Adolf* die het ſpoor wil van ſyn Groot-Vaer volgen,
Blinckt niet in ſyne jeught het oude *Ryſwijcks* bloet?
My dunckt hy is al-ree op eenen *Zweed* verbolgen,
En was hy groot genoegh, hy was genoegh van moet.
Niet dat ick daertom wil, hem tot de krijgh vermanen,
Maer 'ſchijnt eē Arent teeld geen Duyven immermeer.
Een Peert bemoedight ſich op bles, op ſteert, op manen,
Soo doet een jongen Helt op ſyn Voor-Vad'ren eer.
Maer ſiet, wat ick u ſend Ick ſend u broot van mand'len,
Gekneed met zuycker dicht, door *vanden Berg* aen een,

Gebruyckt

Gebruyckt dat als gy wilt met uwe koets gaen wandlen,
Het licht een ſware Vrouw de nepen en de ween.
En dan ſoo groeyt de vrucht door ſulcke leckernyen,
Indien ghy meende dat 'tuw eenigh hinder deed,
Den Hemel ſpaer u langh, laet 'talles wel gedyen,
Dat ghy veel jaren langh weer deſen dagh betreed.

OP
ASTREE.

Serbande.

ALſt bruyſende watertje daelde van boven
En wierp zijn golfjens ter ſtroomwaerts in,
En datmen het pluym-gediert hoorden loven
Syn heyl'ge Schepper vol ſoete min:
Soo dwaelde 'tLammetje door't graſigh wout,
Daer het ſyn lieve broertje onderhout,
En ſongh ſyn eerſte min ſoo door het groen,
Dat het ſyn Geytje kon tot liefde voen.

Een zily'ren dauw bedroop de blad'ren,
Die neder daelden op de droeve *Aſtree*,
Terwyl ſy quam het watertje nad'ren,
Waer in ſy viel met haren Herder me.
Celadon, Celadon, ſey 'tHerders kindt,
Ghy blyft altyt van u *Aſtree* bemint,

U droeve doot ſal my een teken zijn,
Dat ick voor u zy en ghy weer voor mijn.

Mit ſo quam *Pan* door het boſchjen geſprongen,
En loegh wel ſtijf om dees betraende klacht,
Syn hayr ſtont gekrolt, ſyn buyckje gedrongen,
Hy riep ſtrack uyt: ick heb u langh verwacht,
Alexis ſal u nu een hulpe zijn,
Sy ſal geneſen u geleden pijn,
Celadon, Celadon, dat is de man,
Die in *Alexis* doch verand'ren kan.

Doen ſprong den Bos-god dwers door de bomen,
En liet *Aſtree* in een verwerden ſin,
De Tortel-duyf, ſey hy, ſal weerom komen,
Ghy ſult verſachten noch ſyn diere min,
Ick kom gedalen uyt des Hemels throon,
Geſonden van de gulde *cypres Soon*,
Die in u beyde noch den ſoetſten bant
Verſegelt, die men op der aerden vant.

Op een kusje van CELADON *aen* ASTREE.

DOen *Celadon* vol vuur, wou ſyn *Aſtrea* kuſſen
En met een grage lip een kusje van haer nam,
Ach! riep hy, *Hemels-licht*, is dit myn vlammen bluſſen,
'tIs brant, 'tis vuur, *Aſtree*, 'tis oly in de vlam.

Stemme: Si vous ne me voulez, guerir.

VLucht tranen, ſuchten en gebe'en,
De wreetheyt van myn weerden Engel,
Daer ick ſtaegh om hongel,
Leyt geheel vertre'en.
Ick ſie nu dat medogentheyt
Den eerſten trap naer myn verlangen leyt,
Ick acht geen Koninckrijck
By uwe gunſt gelijck.

Wegh Iuffers van myn Vaders-ſtadt,
V ſtroom heeft my om hoogh getogen
En ſy is bewogen,
Die my eerſt beſat,
Wegh *Cloris* met u minne-brand,
Ick ſweer ick doen een ander offerhand,
Het is een ander Maeght
Die eeuwigh my behaeght.

Ick bid u dan! begaeft Iuweel,
Ick bid u! gunt my ſoo veel vreuchden
Als in u zijn deuchden;
Want ghy hebter veel.
Ick ſweer tot aller uyren ſtondt
Ghy my geduerigh voor u voeten vondt,
Op dat myn jonge ziel
V eeuwighlijck behiel.

CUPID●

CUPIDO TRIUMPHANS.

sive Epithalamium universale.

PRata dum petit coruſca,
Prata dum ſubit nova,
Incubans thoro virenti,
Florido incubans Thoro:
Hæc & hæc volutat ictus
Mente Sponſus *intima,*
Sancius tuâ Cupido
Dive ſaucius face,
Corde geſtitans ſavillas,
Corde geſtitans faces
Quis ſoles ferox Cupido
Sauciare pectora:
Huc & huc vagatur amens,
Florido emicans thoro,
Florido emicans cubili,
Multa corde ruminans;
Ceu ſolet trahens micanti
Cervus abdita intimo
Spicula abdita in gementi
Pectore ingemiſcere.
O potens potens! Dione
Diva, quam Matrem vocat

Blandulam ſalax Cupido
Saucians Arpantibus
Saucians amore corda,
Blandulis ſagittulis,
Blandulâ uſtulans Amantum
Pectora uſtulans face:
Huc age ô Venus, columbas
Iunge Diva currui,
Huc leveis fer huc columbas
Huc levis veni rotâ,
Huc levi vola rotatu,
Huc columba, dirige
Huc rotas ſagax Cupido,
Huc Puer, fer huc gradus.
Fer gradus potens Dione
Fer gradus Dea *huc levis,*
Huc levem; Deus *tenelle*
Huc leva levis pedem;
Res jubet, jubet ſecutus
Caſtra ſaucius tua,
Saucius (Puer) *ſagittâ,*
Saucius tuâ face:
Cinge floridis corollis,
Cinge frontem Amaraco,
Myrteâ implica coronâ
Implica comas Venus,

Impe-

Impedi comas Cupido
Flore (age) impedi caput
Flore vinciens capillos
Vernulis ligans roſis,
Tempora implicans corolla,
Auream implicans comam.
Huc levis ſer huc Cupido,
Huc Columba dirige
Iam rotas levi rotatu,
Huc potens Venus move.
Aureis nitens capillis
Aurea nitens coma,
Quæ ſerox rapis Paterno
Virgines ſinu ſuo,
Vernulis ſtudens Maritis
Dedere! ô Puer ſagax
Qui face o tener Puellis
Qui face ô tener Viros
Nectis! ô Hymen flagranteis
Cinge Amaraco faces
Flammeas faces: retortas
Cinge Amaraco comas.
Victor! ô io Triumphe
Cernis ut tuo novus
Numine exeat Maritus?
Victus ut Thorum petat

Blandulæ thorum Maritæ?
Cernis ut tuo nova
Numine emicet Maritæ?
Cernis ut thorum petat
Flammei thorum Maritii?
Qualis hortulo in suo
Floridum exserit cacumen
Verna lilij coma,
Lilium ut micat venustum,
Myrtus aut ut emicat.
Ergo age o levis Dione,
Ergo age o Deus levis
Lacteam sono suavi,
Candidam sono Puer
Blandulam Puer, tenellam,
Huc maritam age advoca.
Huc age, huc potens Dione,
Huc age, huc potens Puer
Floridam tuba suavi
Huc Matronam, age advoca,
Res jubet, jubet Venustas,
Huc age, huc nova voca
Blandulum Deus Marito,
Quid pudor moras graveis.
Nectit? o beate sorte,
Sponsa plus quater tua!

Digitized by Google

O quater, mage o beate
Sorte & amplius tuâ
Sponſe! *jam micat Cubili*
Ecce fulget aurea
Aurea o tuo Cubili
Virginum roſa! adſpice
Centies mage o beate
Sorte, & amplius tua
Sponſe! *jam micat cubili*
Blandula, & tenullula
Florida & venuſta Diva
Lacteo micans ſinu
Lacteis micans papillis
Zona quas premit nova
Jam tibi tibi Marite
Detegenda Virgini.
Millies, mage o beate
Sorte & amplius tua
Sponſe, Sponſe, *flos venuſte*,
Flos tua tua placens.
Sponſe millies beate
Millies ter amplius!
Virginum tibi petitum
Iam micat micat decus
Vernula micat corolla
Myrteiſque fertalis.

Sponſe ïo, jam ïo Triumphe
Flos juventæ, ïo adſpice
Syderi pares ocellos.
Adſpice o genas! roſa
Ceu virens micat venuſto
Hortulo venuſtula?
Vtque ebur manus lapillis
Quòd tegunt micantibus
Exerit decus coruſcum
Exerit caput micans.
Millies ter o beate
Sorte, & amplius tua
Sponſe, ter beate Sponſe
Iane cura Olympicæ
Calicæ decus choreæ
Flammei decus poli
Adſpice o comas, Dione
Ceu comas! manus! genas!
Adſpice o manus tenellas!
Blanduloſque ocellulos!
Huc age, huc levis Cupido
Huc age, huc Venus, Paphum
Linque. Diva linque Cyprum,
Linque fulgidos Lareis,
Linque Templa, quæ Sabæo
Thuſculo calent tibi

Hic

Hìc tibi calebit ara
Thuſculis Arabicis,
Balſamum, heic, & heic amomum,
Cinnamumque odorulum;
Sparget ô bonos odores
Heic roſa hic nitet tibi,
Heic tibi nitebit Ara,
Thura maſcula heic tibi;
Erigemus o Dione,
Heic tibi Ara marmore
Candido emicabit alta:
Quid moraris ô Dea?
Quid moraris ô Cupido?
Quin Columba dirigis
Huc leveis rotas? quadrigas,
Huc rege, & rege huc rotas;
Res jubet, jubet ſecutus
Signa ſaucius tua
Saucius (Puer) ſagittâ
Saucius tuâ face.
Cinge vernulis corollis
Cinge Amaraco comas,
Myrtea impedi corona
Impedi Venus *comas*
Impedi comas Cupido
Flore age impedi caput.

Flore vinciens capillos
Blandulis comas roſis,
Quas tibi tibi virenteis
Flora *quas dat emicans*
Colligens manu tenellâ
Colligens roſas manu;
Liliumque purpuraſcens
Fundit illa blandula:
Huc age huc levis Cupido
Huc gradus gradus move
Impedi novâ Marito
Impedi caput roſa.
Victor ô ïo triumphe
Magne Sponſe candicans,
Sponſe jam polo coruſcum
Et favens amoribus
Exerit caput ſuavis
Veſperus, videri decus
Quam tener pudor juvente
Myſtus, atque honor gravis?
Millies beate Sponſe
Sorte millies tua!
Quare age ô decus *flagranti*
Corde tela diſcute
Diſcute ô beate flammas
Mente ſaucià tuas:

Deſine

Deſine ô beate cacis
Fluctuare amoribus,
En dies diu pudicis
Expetita vocibus
Candidam parat lacertis
Implicare mollibus.
Centies io beate
Sorte & ampliùs tua
Sponſe! quot tuo ô Marite
Gaudia imminẽt thoro!
Quæ procabis labellis
Fixa baſia! ah diu
Iam ſatis cubans cubuli
Languido graveis moras
Paſſe! fervidum dolorem
Pone Virginis ſinu.
Millies io beate
Sorte, & amplius tuâ
Sponſe proh beate Sponſe
Sponſe cura ceſſitet,
Centies io beata
Millies ter ô ſimul
Vernula o coruſca Virgo
Tolle jam moras, tuo.
Iam mora nocent Marito
Sponſa tolle jam moras

Tolle jam moras: quid artus
Vstulas caloribus?
Nun vides tui ut potenti
Igne edatur ah tuus
Ferveatque Amore venas
Vt thorum petat tuum?
Quid moraris o Marita?
Nupta prodeas nova
Prodeas io, quid horror
Te quatit quatit nimis?
Prodeas tuo Marito
Prodeas novo nova.
Adspice o tuus Maritus
Aegré ut à tuis cubet
Nocte pallida à papillis
Nocte pallida à sinu!
Huc ades Maria *Nympha*
Huc ades novum decus
Huc ades tuo Marito,
Cernis ut petat thorum?
Vt thorum petat Maria
Cingulumque solvere?
Ah tuo tuo quid instas
Nectere asperas moras
Prodeas io Marita
Nupta prodeas viro:

Iam

Jam ſubi ſubi cubile,
Hinc gravis gravis Pudor
Deſere abigenas pudicas
Tingere, hinc fuge hinc Pudor,
Hinc nocens mora: huc Maria
Huc ades novum decus
Huc ades tuo Marito,
Cernis ut petat thorum
Vt thorum petat venuſtus
Sparſum Amaraco & roſa?
O novum decus Marito
Dulcibus quid heu rigas
Imbribus genas? quod orâ
Candida inficit rubor?
Hic tuo tamen Marito
Perlacet rubor, rubor,
Et placent genæ decentes:
Lacteos tamen pedes
Ocyús move, moraris?
Huc ades tuo Viro
Sponſa *ades tuo Marito*
Huc ades tuo, tuo,
Sponſa *io beata Sponſo*
Centies beatula!
Cajo *jam tuoque* Cajo
Huc ades, petas thorum,

Imber abſit, heu quid ora
Candida inficit rubor?
Iam Venus *micat coruſco*
Orbe, candicans polo;
Tun' moraris? o quid imbre
Blandulo rigas genas?
Prodeas tuo Marito
Nupta prodeas nova
Te manet manet Maritus
Te manet novus novam:
Iam ſubi ſubi cubile,
Ten' vetat tener Pudor?
Sat datum ſat o pudori eſt,
Hinc vola Pudor vola.
Candida o, io Triumphe
Sponſa *jam ſubit thorum:*
Millies, io beate
Sorte & amplius tua
Sponſe! *jam premi lacertis*
Iam datur datur tibi!
Sorte io beate Sponſe,
Nympha *io tenellula!*
Quod tua Pater Parenti eſt,
Hic erit tibi tuus:
Hic erit tibi Maritus
Sponſa *ter beatula!*

O beata

Digitized by Google

O beata ter beata
Vincla quæ ligat Venus!
Multo ïo beatiora
Vincla quæ ligat Deus!
En tibi favet Dione,
Et tibi Favet Deus
Et tibi favet Cupido
Et favet Puer Puer
Floribus micans capillos
Dulci amaraco & rosâ.
Gaude ïo triumphe! *Sponsâ*
Sponse, tu simul tuo
Sponsa gaude ïo beata
O beata jam Viro!
Ecce jam suum coruscus
Aureum Phœbus jubar
Tingit æquore, & fraternâ
Cynthia *emicat vice.*
O beate ïo Marite
Sponse jam subi thorum
Languidos move eja passus
Te perit perit Virum
Gestiens suis lacertis
Nympha *te foverier.*
Sponse cur ïo moraris?
Te relicta te petit.

Dicite

Dicite ô ïo triumphe
Iam ſubit thorum decus
Geſtiens ſuam lacertis
Implicarier ſuis:
Dicite ô ïo Triumphe
Dicite ò ïo! nuces
Deſerit ſuas tenella
Sponſa *deſerit, viden'*
Quàm beata ſit Marito
Quàm beatus & ſuâ
Geſtiat (movens dolores)
Conjuge hic novâ in thoro?
Dicite ô ïo triumphe
Blandulæque virgines
Iam ſonum date ô faventes
Hoc Venus *jubet* Venus
Hoc jubet jubet Cupido
Quaſitans leves faces.
Victor ô, ïo Triumphe
Iam tuo move in thoro
Pectore ô move dolores
Uxor in thoro eſt tibi,
Uxor! ô ïo triumphe
Sponſe! Sponſa ïo tuo
Gaude ïo tuo Marito
Ceſſitet rubor, rubor.

Victor

Victor ô ïo Triumphe
Fige baſium, tibi
Quod ſuo favens ſuävis
Nectare imbuat Venus,
Baſia aureis labellis
Fige, vere quot novo
Fervida nimis columba,
Quod Polo igneo globi
Ignium micant minorum. en
Vxor in thoro eſt tibi,
Vxor! o ïo Triumphe.
Vota ſint rata o Deus:
Alite & bonâ Marite
Alite & bonâ tibi
Vxor o vireſcat, alta
Hinc Oliva de thoro,
De tuo micet Puſillus
De thoro Puſillula,
Ludite, hoc honos decuſque eſt,
Nec carebit hic Ager
Fruge debitâ, ſed Hortus
Germinabit o ſatis:
Suſcipe o Thori Marite,
Et Marita ſuſcipe
Hoc jugum jugum ſuave,
Diva *quod Paphi tibi:*

Quod Venus tibi Marite
Et Marita dat tibi:
Prospera o putate vento
Posse vertier cito:
Aspera impari cavete
Velle ferre vos jugo,
Carne namque vos duo estis
Unica, estis amicus.
Quos amor ligavit uno
Vinculo, decet fidem
Praestet hinc uterque fidam,
More Turturis boni:
More vitis hinc Maria
Ulmo adhaereas tuae
Ulmo adhaereas Marito
Huic Marite adhaereas.
Sic decet decet per annos
Gignere, atque vivere,
Gignite, o create prolem,
Ludite ut lubet, brevi
Liberos date o beati
O date o Pusillulos!
Parvulus precor Iacobus
Matris è sinu suae
Porrigens manu tenellas
Dulcé rideat Patri,

Dul-

Dulcé rideat Parenti,
Porrigat labellula
Porrigat labella Matri
Et Patri labellula:
Oré io ferat Parentem:
Inſciis ab omnibus
Noſcitetur; & parentem
Blandulam ferat precor,
Pendeat ſinu Propago
Patrium exerens decus,
Blandulo micans ſubinde
Lumine; aut manu brevi
Lacteas fovens papillas
Matris, & joco ſcatens
Voce perferat ſonores:
Hæc vovemus affatim:
Hæc precor, precor benignæ
Sponſæ, & hæc precor Viro
O! Deus Deus coruſcæ
Templa qui poli tenes
Hos fove fove hos paterna
Cura, & hos, & hos rege,
Qui regis manu potenti
Igneas faceis, Aquas
Et polum, ſolum, ſalumque
Quicquid aut eis agit.

Vos decus decus Marite,
Et Marita vivite,
Vincite ô Virum trisaclum,
Pallulante germine,
Vivite ô Deum verentes
Surculis virentibus
Vive Nymphe, *vive* Nympha
Lustra multa vivite,
Vivite ô Deo, virentes
Florida propagine,
O beate, io beata,
Ludat in thoro Venus.

Op een Roosje, my gegeven

DOOR

Juffr. CLARA de WITT.

LYCOOR gaf THYRSIS eens een Roos
Die sy doen voorde schoonste koos,
Haer wit kreegh daer een blosjen af
En scheen een Roos die't Roosje gaf;
Haer Herder die't terstont vernam,
Beroert door sucht en minne-vlam,
Waerom, sey hy, verdien ick niet
De Roos die my een Roosje biet.

IN

IN NUPTIAS GUILIELMI ADRIANI de HORNES,

Comitis de Horn, &c, Bichti Toparchæ, &c.

SPONSI

Nec non

Dom^a. ANNÆ de NASSAU,

SPONSÆ.

Effulsit divina dies, descendit Olympo
Phœbus, & aurato lumine lustrat humum,
Et nunc vere novo blandi recreata Favoni
Flamine depulsis nubibus æthra nitet;
Ergo age dulcis Hymen, quid vota moraris amantum;
Huc ades o sacris blande Hymenæe tuis;
Nil sine te Venus alma potest Iovis inclita proles,
Et gemitu vidui turturis arva sonant.
Mitte Deam cœlo, toties totiesque solebam
Te precibus durum sollicitare Deum.
Stat Venus; & nuptis geniales porrigit ignes,
Guilelmum *propius vellet adesse sibi;*
Dum faciles tædas & connubialia jura
Spondet Amatori Nassoviana *suo*
Sol erat in Geminis; Sponsi est in Virgine Titan,
Scilicet hoc hominum sidere gaudet amor.

Digitized by Google

Iamque expectatam indulgens pulcherrima noctem
Ibit in amplexus Nympha *petita tuos;*
Nympha *vetustorum quam plurima tollit Avorum*
Gloria, quos semper fama loquetur anus;
Quorum præsidio factisque fidelibus usa
Belgica tam longo tempore læta viget;
Et procul expulsis tonitru Mavortis Iberis
Subtrahit inviso Libera colla jugo.
Nec minus omnigena Naturæ dote beata
Nec minus est propriis conspicienda bonis.
Illam si Aemoniis quondam vidisset in agris
Carminis & medicæ Cynthius auctor opis,
Secura Aemoniis Daphne latuisset in agris
Nec premeret nitidum laurea dura caput.
Quin potiora loquor. Tu quæ Saturnia summi
Conjugio incedis Iuno superba Iovis,
Iupiter hanc Phrygia si conspexisset in Ida
Non soror & conjux jam legerere Iovis.
Sed jam Iuno favet, vellet Lucina vocari,
Et sobolis castos implet amore sinus:
Incedit; Triplices famulæ comitantur euntem,
Et docorent socium flore nitente Torum;
Vivite fœlices productos vivite in annos,
Dicunt, & multa prole beata domus:
Horaque dum vestræ conjunxit gaudia vitæ
Sic una emensos finiat hora Dies.

Op

Op het Houwelijck

Van den

HEER van SLINGELANDT,

Balliuw van Zuyd-Hollandt.

Met de

VROUW van WAELSDORP.

MErcurius, *van* Astrea, *van den Hemel af-gesonden, vermaendt den Bailliu van* Zuydt-Hollandt, *in de sorge van de haylige bewaringh harer VVetten, over de voorsz. Landen getrouwelijck te volherden, met aenbiedinge van haer Voor-spraeck aen de Godinnen* Iuno, Venus *en* Minerva, *om voor hem* de Bloem der Nederlandtsche Iuffren, *tot een Gemaelin te versoecken, waer over by de Godinnen in't langh beraetslaeght ende door de oude belgh-sieckte, het werck niet wel konnende eens worden, strijcken* Hymeneus *en* Cupido *het oordeel, die daer over van de Godinnen afgeveerdigt werden, verthoonen 'tbesluyt des Houwelijcks, ende werdt den Bailliu met syne Bruyt, geluck gewenst by den* Rey *van Zuyt-Hollantsche Maeghden.*

PERSONAGIEN.

MERCURIUS, ASTREA, JUNO, VENUS, MINERVA, HYMEN, CUPIDO, REY.

MERCU-

MERCURIUS.

Ick die *Jupijns* gebodt in d'opper-Goden zael,
Als d'eerſte Hemel-tolck, door mijn vernuft en tael
Soo dickmael heb ge-uyt in't ſchitt'ren van haer oogen,
Ick die op 's Vaders wil, ſoo dickmael heb gevlogen,
Den Aerd-kloot, rond en om; Ick ben die trouwe knecht
Door wiens geoeffent breyn men alle twiſt beſlecht.
En Rijcken onder-ſteunt met borger-plicht en wetten,
En weet door mijne ſorgh 's Landts rampen af te ſetten;
Dat tuygt mijn Vader-lant, de bloem van berg en dal,
Alwaer de jeught van't jaer noyt van verhuyſen ſal,
Maer bloeyen in de ſchoot van d'held're *Arethuſe*,
Soo langh *Alphæus* leeft; hoe kon ick oyt verhuyſen
Wt dat *Arcadie*, alwaer de deucht ten toon,
Naer zy de menſch verliet, verhief haer hayl'ge throon
En ſchuylden in dien hoeck, ſoo menich reck van jaren,
O haylich Vader-landt! ick liet u weelde varen,
Op 's Vaders hooch geſagh, nu vliegh ick af en aen,
En doe den menſch der Goo'n oraculen verſtaen,
Aſtrea myn Vriendin, wiens ſuyvr'e Tempel-ſcharen,
Ick als Aerds-wichelaer, geſtadich dé bewaren
Door myn gekrulde Roe, heeft myn gebeden dat
Ick een-mael reyſen wouw tot die (1) Ael-oude ſtadt:
Die *Meruvv* en *Maes* beſpoelt, en *Lingh* en *VVael* komt groeten,
En daer den *Rhijn* beſpoelt haer ſuyv're maegden voeten,

(1) Dordrecht. Tot

Tot d'hooft-ſtadt van dat Rijck, daer *Hollandt* ſtaegh op pronckt
Wanneers' van ons om hoogh, wert minnelick belonckt,
Dies kom ick met haer laſt beſteyg'ren d'Oude muuren,
En kon niet langer in myn blauwe wolcken duuren,
De wiecken aen myn hooft, de vlercken aen myn teen
Zijn myn getuygen, hoe dat ick vloogh naer bene'en,
En tracht *Aſtreas* laſt op heden noch t'ontwinden,
Ick denck: ick ſal hem licht op *Neder-hoven* vinden,
Aen wien myn boodſchap hout. Ghy die de ſorge draegt
Van *d'hayl'ge Evenaer*, die *Zuydt-Hollandt* onder-ſchraegt
En voert het ſwaert geſwind, tot trooſt der Onderſaten,
Aen u vertrout door't woort van *d'Opperſtes Lands-Staten*,
Tot u was myne reys, die ſuyvere Godin
Die d'Elpe-ſtoel bewaert, in 's Hemels Hof-geſin,
En voert de Schael des Rechts in haer ſnee-witte handen,
Die u haer hayligh Swaert dé moedighlijck aenranden,
Bemoedight u dien laſt te dragen met gedult,
Sy weet hoe troulijck ghy haer manſchap ſwoert en hult,
En voor die ſtage ſorgh die u de ſinnen quelde,
Alſt 'tvaderlooſe Wees aen u ſyn klachten melde,
En een bedroefde Weeuw, vertoonden u de doot
Van haer vermoorde man, ſchoon hy dē moorder vloot,
Soo bieds' aen u haer gunſt, en wil dees ſtage laſten
Verlichten door een Maeght, die door haer oogh verraſten.

De bloem van alle jeucht, een beelt vol Majesteyt,
Daer al des Werelts lust, staet heerlijck in verspreyt,
Myn boodschap is gedaen

ASTREA, JUNO, VENUS en MINERVA.

ASTREA.

Noch Goddelijcke glanssen
Van myn gewyd altaer, noch zegel-boeck noch kranssen,
Noch 't haylig parckement, dat 't Wet-boek staeg bewaert
In binnenst van myn choor, noch myn Balans noch Swaert;
En hielt my langer in myn glimpende Paleysen
Doen myn Bood' was voor uyt: 'tgeheym van myn gepeysen
Godinnen alle drie, te maken u bekent.
Ghy weet hoe dat myn oogh gestadigh is gewent,
Om 't hayligh recht zijn drift te houden ongebroken,
Geen goet doen onbeloont, geen boosheyt ongewroken,
Te laten in myn Rijck. Ick had nu laetst een Soon
In myne School gequeeckt, beschoncken met de kroon
Van myn geduchte macht en hooghste Balliuschappen,
Naer dat hy had syn voet op soo veel eeren-trappen
En schreden vast gestelt, in dat gesegent Landt,
Daer ghy Godinnen selfs u standert hebt geplant,
Zuyd-Holland, meen ick, dat syn hooft stak uyt de golven,
Daer het soo menich jaer lagh in de vloet gedolven,
En nu de lust-plaets is van *Batoos* vry gebiet.

JUNO.

Digitized by Google

JUNO.

Myn ſchatten nergens ick met meerder gunſte liet.

MINERVA.

Noyt heb ick Landt ſoo ſeer met myne lans verdedight
En door myn wijſe ſorgh, van't oorlogs vyer bevredight,

ASTREA.

Wel *Venus* is het niet u eerſt-geboorte ſtoel?

VENUS.

Ia nergens ſchoot myn Soon ſoo loffelijcken doel,

ASTREA.

Myn dunckt ghy ſpreeckt van min, hoe weet ghy't ſoo te raden?

JUNO.

Iſt vreemt? de Voerman hoordt naer ramm'len van zijn raden.

VENUS.

Ick loof, ick radent licht, ſoo lichtelijck als ghy.

ASTREA.

Neen *Venus* niet bits, ick heb u alle dry
In myn verſoeck van doen

MINERVA.

Godin eyl laet ons hooren
Dien haet is al van oudts, de Wijsheyt kent geen tooren,

ASTREA.

Dien Heldt die nu geſtaegh myn Rechter-ſtoel bewaeckt,
En van die ſtage ſorgh ſyn ſchoud'ren noyt ontſlaeckt,

Die *AEool* ſelfs ontſiet, wanneer hy komt te blaſen,
En met zijn golf-trompet ons Water-nymph verbaſen,
Daer ſy gedoken ſit in buyten gorſch of riet,
Alwaer de ſoete *Leck* en *Mervve* haer verſpiet,
En dan haer (1) *VVaert* bewaert, daer *Ablas* op mach ru-
En leven in een vloet van welige welluſten, (ſten,
Die ſlijt ſyn jeucht alleen: naer dat door't noot beſluyt
Syn waerdige (2) MONDYN blies 'tjonge leven uyt,
Dees laſt is een te ſwaer: Ick wil hy weer gepaert leeft
Met aller Maegden Bloem, die *Hollant* oyt bewaert heeft,
Waer vindt ick beſt de ſchat, die yder van u ſent,
Den ſterffelijcken menſch in eene Maeght bekent?

JUNO.

In't Dorp der Steden een, daer elcke ſtraet een ſtadt is,

ASTREA.

Den *Haegh* die is ſoo groot, dat elcke ſteegh een pad is,
Seght *Venus*, doet my kond, waer 'sHemels Koningin
Soo weerden pand verberght, om eens voor Gemaelin
Te dienen voor myn Soon?

VENUS.

de Wijsheyt wil het raden,
Waer beſt dien jongen Held ſyn min ſoud in verzaden.

MINERVA.

Myn min is maer geveſt op wijsheyt en op deucht,
En een oprecht gemoet; maer *Venus* ghy verheucht

(1) De Heer van Slingelant heeft onder andere ampten het Dyck-graefſchap van de Alleblaſſer-weert. (2) MONDINA van BEVEREN ſyne eerſte Huys-vrouw.

De

De zielen van de Mans, wie heeft de ſoetſte loncken,
Om dat doorluchtig breyn eens wederom t'ontfoncken?

VENUS.

Dit werck dient rijp bedacht, eer 'tvonnis wert geuyt,

JUNO.

Om alle twiſt te hoe'n, ſoo kom ick tot beſluyt,
Laet Hymen, mijnen Raedt, daer over eens gehoort zijn.

VENUS.

Is hier meer raedts van doen, ſoo ſou myn Soon geſtoort zijn,
Al is hy kleyn van le'en, ſyn godheyt kent de min,
Daer wijckt hy niemant van het godlijck hof-geſin,
Zijn loosheyt hooger gaet, als men wel heeft gerekent.

JUNO.

'tIs waer, wacht u voor hem, want Godt heeft hem geteken't,

VENUS.

Wel hoe me Vrouw, hanght u den appel noch in't hooft?

ASTREA.

Naer ick het ſtuck bevat, dien twiſt is langh gedooft,
Vriendinnen mach het zijn, laet *Hymen* tot ons komen
En oock de Vleugel-god, wie heeft een kint te ſchromen?

MINERVA.

Ick ſtae het willigh toe, en 'sHemels Koningin
Die heeft my toe geknickt: Waer is de wrifte min?

Digitized by Google

HYMEN, CUPIDO, JUNO, VENUS, MINERVA
ASTREA.

JUNO.

Daer komt myn Prieſter ſelfs, die ſoo veel Echtelingen
Aen myn beſmoockt Altaer haer offerhande bringen,
Als ick, als Koningin en *Iupijns* echte Vrouw,
Beveſtigh met myn ringh haer wettelijcke trouw:
Komt *Hymen*, wijſt ons aen de pronck van alle Maegden,
Die aen u keurigh oogh tot d'Echte koets behaeghden,
Seght: waer de ſchoonheyt huyſt, de deucht verborgen
En waer ick immer heb myn ſchatten uytgeſpreyt: (leyt.

HYMEN.

V Prieſter nimmer melt 'tſekreet van ſyn gedachten.

ASTREA.

Wat weygert *Hymen* oyt, daer vier Godinnen wachten?

HYMEN.

'tGeheym van ons Altaer iſt heylighſt datmen vint,

CVDPIDO.

U Tempel is verraen door't vlugge *Venus Kindt.*

HYMEN.

Daer quam noyt Iongen tot ons ſuyv're offerhanden.

VENVS.

Geen offer quam tot u, dan door ons minne-panden.

MINERVA.

De Wijsheyt heeft dees laſt u heden toe geleydt,

HYMEN.

HYMEN.

Moet dan 'tgeheym des VVets door myn tongh zijn verbreyd,
Soo sal de Bruylofts Godt aen *Hollandt* openbaren,
Een Maeght die door haer glants kon met een Godheydt paren,
De bloem van *VVaelsdorp* jeught die pronckt op roos en blat,
En nimmer is haer Vrou, haer maeghdoms kroon gevat,
Dat schoone marmor-beelt, die onbevleckte leden,
Die toet-steen van de deucht, die kroon van eerb're zeden.

CUPIDO.

Och! Moeder-lief ick ken die deftige *Mary*,
VVast niet voor *Sling'lands Heer*, ick hielse selfs voor my.

JUNO.

VVel Priester daer treft ghy het pit van myn gedachten,

MINERVA.

Dat was de reyne bron waer op syn sinnen wachten,

VENUS.

Indien dat *Paris* oyt dees schoonheyt had genaeckt,
VVas *Iuno*, *Pallas*, *Ick*, noyt t'saem in twist geraeckt,
Laet *Hymen* met *Cupied'* dees blijde tijdingh voeren.
Op bruylofts toortsen is mijn Soon gewent te loeren.

CVPIDO

CUPIDO *alleen.*

Wt 't blauwe Hemels-hof, door kriſtalijne daken,
Daer't blinckendt Sonne-licht, myn vlercken ſcheen te blaken,
Soo ſpoeyden ick myn reys, ter yl, door bergh en dal,
Ick docht; waer mach ick zijn, waer ſal ik henen dwalen?
'k Schep moet, dacht ick wel'erom, *Mariaas* ooge-ſtralen
Die banen my de wegh, voor ramp en ongeval,
Hier op ſoo ging ik 't zeyl, en liet myn vlercken klimmen,
En ſtreeck het op de kruyn van's Voor-houdts groene kimmen,
En ſtapte met myn boogh en koker op myn zy,
Tot dat ick kreegh int oogh het flick'ren van de lampen,
De weer-klanck van de luyt, de lucht der bruylofts-dampen,
Daer't alles doelde op die ſuyvere MARY.

Hier trad ick moedich in, en riep: wy openbaren,
Hoe door *Aſtreas* gunſt, de Godhe'en deden paren
Zuyd-Hollandts Beuckelaer, met *VVaelsdorps ed'le Roos:*
Stracks ſagh ick dat den Helt ſyn ſtarrend oogen mickte,
En uyt robijnen kop haers monts zijn brant verquickte,
Terwijl Me-Vrouw ontſtack, van ſchaemte, met een bloos.

Wech Nectar, dacht ick doen, die ſmelt op Goden tongen,
Dees dauw verquickte meer myn af-geſloofde longen.
Ach!

Ach! mocht ick eeuwich zijn in't lieffelijck gevley.
Dat daelt van deſe Twee, 'kliet *Veuus* borſten varen,
Die ſpijs die ben ick moe, nu'k kom tot meerder jaren,
Hier groeyt het vers ambroos, en daer iſt enckel wey.

CUPIDO en HYMEN.

CUPIDO.

Sie daer komt *Hymen* aen, Ick had geſwinder ſpoet
Als dé de Bruylofts-godt,

HYMEN.

VVie isſoo rap te voet
Alſt wack're *Venus Kindt* dat vlercken tot zijn baet heeft,
De traegheyt voeght mijn ampt, dat vry een ander ſtaet heeft,
VVaer is het Echte-paer, waer aen ons reyſe was,

CUPIDO.

Ick wiert het ſtracks gewaer, door't flick'ren van het glas.
En fackel-toortzen, die op bruylofts-ſtacy branden,
Treed in, hier iſt te doen,

CUPIDO *alleen.*

Mocht icker eeuwich landen.

HYMEN.

Wt't Echtelijcke Koor van *Iunoos* Majeſteyt,
Dat 'tgroot geheym om-vat, 'tgeē noyt ſal zijn verbreyt,
Wien dat by't noot-beſluyt, in d'Echt is toe-geweſen,
Wat ſchip terhavē komt, wat gront men hoort te vreeſen,

Digitized by Google

Van daer riep my Me-Vrouw, terwyl ick beſich ſtont,
En peyſde op dit paer haer heylich Trouw-verbont,
En laſten my het heyl van deſe Echt t'ontſluyten
Van u doorluchte Twee, wat kan ick meerder uyten;
Den Hemel ſorght voor u, die zegent huys en bed
Dat u vereenicht hout, en alle ramp belet.
Gaet heen de nacht die komt, de Maen begint te dalen,
Die naer een nege loop, belooft u nieuwe ſtralen,
Ick ſie die Telgen al van d'heylige Olijf,
Verthoonen 'tvrucht-gewas vant echtelijck bedrijf,
En treden op den trap der Over-groote-Vad'ren,
Die ghy naemhafte CATZ, met ſoo veel eere-rad'ren
Soo langh bereden hebt, en nu de *Sorgh* ontvliet,
Van d'Hoffelijcken ſtaet, daer ghy u ruſt geniet,

Rey van Zuyd-Hollandtſche Maeghden.

KEER.

1421 Hoe droevich lagen wy gedoken!
Op zolder, berch, of heuvel-riet,
Wanneer dat Æool ons verriet
Als wal en dijck lach-in-gebroken,
Ons beeſten zwommen naet ons toe,
Daer brult een Os, daer loeyt een Koe,
Daer ſtort ons huys en dack ter neder
Vernielt ons langh verborgen goet;
Wie dacht doen dat *Zuyd-Hollant* weder,
Oyt bloeyen ſou in ſulcken ſpoet. TE-

Digitized by Google

TEGEN-KEER.

Die ſchrick is van ons wech-genomen,
VVy bouwen onbekreunt ons landt,
Dat nu veel ſchoonder is beplant,
Dan eer't vernielt was van de ſtromen.
VVy meſtent vee nu naer ons luſt,
Een yder leeft by ons geruſt,
Het lam dat weet het ſchaep te zuygen,
Het boomtje in zijn bloemen leeft,
Den Hemel wil ons overtuygen
De volheyt die hy aen ons geeft.
Dien zegen wert aen ons geſonden
Uyt Ster-hof dat hier boven drijft,
(1) Daer't ſchoonſte in verburgen blijft,
En wy het ſlechſte van doorgronden:
Nochtans ſoo kennen vvy te gaer,
Dat gaf Godt ons geen Beuckelaer
Die ſtadich handhaeft keur en vvetten,
Noch bron, noch dicht beplante laen,
Ons Vaders hadden derven ſetten,
Daer vvy nu t'ſaem ten Reye gaen.

TOE-ZANGH.

Die ſorgh die is den Helt bevolen,
VViens minne-toortzen vol van gloet,
De *Vrouvv van VVaelſdorp* bluſſen moet,
Dat vyer dat glimpt in gloe'nde kolen,

(1) Il men ſi ſcopre il piu vien che s'aſconda.

Terwijl d'aenbiddelijcke Maeght,
Dien Heer in hare armen draeght,
Die als sy mé voor ons sal waken,
En weſen Voor-ſpraeck voor't gemeen,
Sal hulp en trooſt tot ons genaken,
Soo overlaſt ons had beſtre'en.

IN NVPTIAS

Nobiliſſimi & Generoſi Domini

Dⁿ. CAROLI VYGH,

FILII MAXIMI ab VBBERGEN.

Et Nobiliſſimæ Lectiſſimaque Dominæ

Dæ. JOHANNÆ VYGH,

FILIÆ MAXIMÆ à ZOELEN.

NEſcio quis veſtrùm dici formoſior alter
Debeat & Paphiæ gratior eſſe Deæ,
Cujus ſit potior Facundia, Gratia cujus
Neſcio, ſic eſtis fœmina virque pares.
Ipſe tori præſes jam mutua jungit amantum
Pectora, manſuro fœdere ſeſtus Hymen.
Ridenteſque lares circumvolat agmen Amorum
Gaudiaque ambobus longa precatur ovans.
Dum dubitat Citherea duos confundet amantes
Alterius ne ſit laus in amore prior.

Ei

Et medio reſidens mitis Concordia lecto
Monſtrat inoffenſum currere pacis iter.
Nobile conjugium cui cum Lucina favebit
Spes erit è paribus cernere poſſe pares,
Nobile conjugium cui vere competit illud,
ſi qua velis apte nubere, nube pari.

OP HET SELVE HOVWELYCK.

ALs *Thirſis* wel vernoeght, zijn eerſte lentens Tijt,
De jeugt van zijne eeu, getroulijck ging verplichten
Aen *Cloris*, wiens verſtant en goddelijcke lichten
Het innerlijcke merck van ziel en hert verblijt:
Soo zwom hy in een vreucht, de liefde vocht om ſtrijt
In minn'lijck Arzeny door beyde haer gevrichten,
En wiſt een Fackel uyt een Ad'lijck vuur te ſtichten
Tot vrunden vreuchde en haer vyanden ter ſpijt.
Leeft langh, gewenſchte Twee, geluckelijck gebonden
En dubbel wel gepaert in een verknochte vreucht,
Verheerlijkt door het ſpoor van d'onbevleckt deucht,
Die't oude *Gelderlandt* heeft in de *Vygh* gevonden.
Dus ſtijght d'onſterflickheyt uyt haer âaloude Troon
En loerdt op een triumph, door't krygen van een
Soon.

OP DE ECHT

Van de Heer

NICOLAES RUYSCH,

als doen Penſionaris der ſtadt Dordrecht, jegenwoordich Griffier van de Hooghmogende Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden.

Ende Juffr.

JE. MARIA PAETS.

Ad Sponſum.

NAer't dik-bezweete peyl, van Wijsheyts duyſt're nette,
Naer't klippig letter-meyr van *Themis* blinde Wette,
Naer't overgolfſche Rijck van d'Opper (1) Lely Helt,
Te hebben langh doorſnuft en grondich uyt-gepelt,
Naer't opgekroden zant van *Spaengjens* ſcheydend bergē,
Daer *Vroyens* overſchot ſyn Soon *Iuul* (2) quam bergen,
Te hebben lang begaept en Broers bebloeyde Stadt,
Daer's Viſſchers af-komſt nu het al beſcheert en ſchat.
Naer't hoog beſpoelde flijck van d'opper-marmer wallē,
Wiens vaſte heerſchappy geen ſchepter oyt de vallen,
Wiens diepe water-peyl en overwelft moras
(3) *Antenor* eertijts wees, wat 't ballingh leven was.

(1) Vranckrijck. (2) Rome. (3) Venetien.

Ten

Ten leſten over rotzſt; ſoo komen (1) d Eerſte zalen
Van 's *Hollandts* Seven-ſter u in haer drempels halen,
En çieren uwe tongh met d'Echo van haer Staet,
En hooren uyt u mont, haer dick herdochte raet.
Dit's 'tlaſtich Staets-ge-*Ruyſch*: Maer d'onbegrepe ſtralen
Wt *Paets*-hof-troetel-troon, die komen neder-dalen
En dringen in u ziel ſoo ondoorgronden pijn,
Dat ghy *Idalium* roept u gedingh te zijn.
Hier ſtaet de Staets-ſtoel ſtil. *Aſtreas* zegel-woorden
Hervormt de *Vleugel-godt* in lieve minne-koorden,
En dryft u hooge geeſt tot boven in den throon
Van Cytherèans heyl en haer drie-gulde Boon.
Hier praelt de reyne liefd', wiens ſvyv're minne-ſuchten,
Gegront op ware deucht door yders boeſem-vluchten;
Hier glimpt de Echte-vlam, wiens dick beſuchte ſmert
Nu met dees zege-kroon alhier verheerlickt wert.
O! wel-verknochte knoop, geluckelick gebonden,
O! woon-plaets van de deucht, met ſuyver waes bewonden,
O! zetel vol van eer, volmaeckt ſte zielen bant,
Die immer is geweeſt, of oyt den Hemel vant.
Wy roepen tegen 't ſteyl, van d'Opper-hemel bergen,
Dat droef heyts nae-geween u noyt haer ſchicht kom vergen,
Maer dat een ſtage vreucht, met vruchten van u lijf,
Van nu tot 'teeuwich heyl genadich by u blijf.

(1) Dordrecht.

IN

ECHT-ZANGH,

Over het Huwelijck van den Heere

Mr. JOHAN van SOMEREN,

als doen Advocaet voor den Ed. Hove Provinciael van Hollant, nu Pensionaris der stadt Nymegen.

Met

Juffr. CLARA de WITT.

ZANGH.

DE deucht aen liefde vast verplicht
Haer hooch-gewyde Tempel sticht,
Om op haer nieu-geboud Altaer
t'Ontfangen dit gezegent Paer,
Gezegent uyt een helle Throon
Van ware liefd' en gunstich loon;
Tot hayl en troost van haer gemoet
Den Hemel sulcken vreuchde voet,
En schakelt 'toude Huys aen een
Dat 'tjaren tal had af-getre'en:
Verheven met dat (1) *deftigh Hooft*,
In Stadt en Staets-dienst af-geslooft.

(1) Cornelis van Beveren.

TEGEN-

TEGEN-ZANGH.

't Is deucht en liefde niet alleen,
't Is Recht, en deucht en liefd' gemeen.
Hy, in wiens borst gerechtigheyt,
Den wech tot hooger wegen leyt
Is, die nu door syn weerd' ASTREE
Verkrijght syn lieve CLARA mee,
Door angstich suchten en gebe'en
Soo langh en te vergeefs bestre'en:
Maer eens ten lesten soo gezint,
Dat sy hem nu voor eeuwich mint.

TOE-ZANGH.

Leeft dan Af-zetsels van die Stam,
Waer door ons *Stadt* haer vryheyt nam,
En ghy, Beleyder van den Dans
Der Sterren en des Hemels krans,
Die door u noyt verdraeyde *VVet*,
Dees Zielen hebt tot *Een* gezet,
Gunt haer u zegen t'aller tijt
Soo langh haer jonge leven slijt,
En als Sy beyde zijn vergeest,
Gunt haer uw eeuwich Bruylofts-Feest.

PRUDENTER.

Digitized by Google

IN NUPTIAS

D. PETRI de GREVE,

Facultatis Juridicæ in Alma Noviomagensium Academia Professoris & Rectoris Magnifici.

ET

Dn. MACHTILDÆ ab HUYSSEN.

Conjuge floreſcit Rector, Themidiſque Triumphi
Imbelli ceſſere Thoro, Venus aurea vultu
Pulchrior ambroſios late diſtillat odores,
Et tollit geniale caput, ſpectacula Nymphas
Legitimoſque jocos docuit: RHENUS*que perennis*
Præter amoriferos in aperto gurgite vultus
MOSA *nihil* VAHALIS*que videt, ſuper æquora Triton*
Nectit honoratus lepidiſſima carmina tædis.
Non poterat meliore Die MACHTILDA *pudorem*
Solvere, moratos præbere caloribus artus
Non poterat meliore Thoro: Pulcherrima rerum,
Digna viro conjux, hôc deſloranda fuiſti,
Crede mihi Thalamo, ſi deſloranda fuiſti.
Felix ſponſe igitur cum tanta virgine gaudes,
Felix Sponſa magis tam digno junctа marito,
Vtere ſorte tua de GREVE, *& carpe negata*
Gaudia, dum placito nimium pugnabat Amori;

Magna-

Digitized by Google

Magnanimos conſcende Thoros, & vincula necte,
Qualia blanda ſuo ſtrinxit Cythereïa Marti,
Qualia magnanimo quondam Briſeis Achilli.
Inſontes animæ, quas felix copula junxit,
Nulla dies unquam veſtros diſſolvat Amores,
Creſcat tanta Domus, clariſque Nepotibus aucta
Fulgeat, æternas dum fundant fœdera Leges.

IN NVPTIAS
D. GUILIELMI SOUDAN,
Verbi Divini in Eccleſia Gallicana, quæ eſt Noviomagi Miniſtri, & in ejuſdem Tetrarchiæ Academia Profeſſoris Philoſophiæ,

ET

Dᵃ. SARÆ à BENTHEM.

TRIAS EPIGRAMMATICA.

I.

Amatorem vigilantem eſſe oportere.

QVique reformidant varios ſubjiſſe labores,
Et metuunt longæ cæca pericla viæ,
Ite procul ſegnes, volucer ſolet eſſe CUPIDO,
Odit & ignavos impiger ipſe ſonos:
Id monſtras SOUDANNE *tuis; Te diva* DIONE
Aſſiduum in caſtris viderat illa ſuis,

Digitized by Google

Hoc est cur Nympham raris tot dotibus auctam
Consortem thalami jusserit esse tui.
Et nunc post varios casus, Facundia metam
Fixit. & ingenio favit amica Venus.

II.

VENUS â la PHILOSOPHIE.

THresor de la vertu, fidelle a ton empire
A qui les traits d'amour demeurent inconnus
Les flambeaux de mon Fils si long temps meconnus
Font que je t'abandonne, & que je me retire
Tu dedaignes l'Amour, mais quãd la mort s'avance
Tu pleures ton destin, & d'un cœur animé
Tu regrettes trop tard de n'avoir pas aimé
Les beautez da ma Cour, & connois ma puissance.
Mais faisons un accord, qu'une paix eternelle
Nous unisse tous deux, & que tes Partisans
Entrent dans mon party, deviennent mes enfans
Et que les miens pretendent a ta gloire immortelle
Sophie respondit j'approuve ton dessein
Et marians ces deux, se donnerent la main.

III.

APOLLO *trout* MINERVA.

DOen *Soudan* trat in't koor van *Hymens* Echtelingen,
En *Sara* wiert de Bruyt, met dat wijs-gerig Hooft,

Soo

Soo ſprong den ouden Rhyn, de Wael die ſcheen te ſingē,
En wiert de *VVater-Nymph* ſelfs van haer ſtem berooft,
Dees riep de *Muſen* toe, en ſey: de *VVater-Goden*
Die ſtellen Luyt en Harp, en ſingen over-luydt
Den Echt-zangh van dees Twee, en hebben my verboden
Te blaſen haren lof op myn kriſtalle Fluyt;
Singht ghy luy uyt 't gebergte der *Kabaliſtſche* beken,
Terwyl dees vreugde-galm vā my moet zijn geſpaert.
Het *Negen-Suſt'ren* tal dat riep we'erom: ſpreken wy
Noyt, als *Apollo* ſelfs met ſyn *Minerva* paert.

BRVYLOFTS-BEDT
Van den Heer
FLORENS SCHUYL,
Profeſſor binnen 's Hertogen-Boſch,
Ende
Juffr. SUSANNA RYSBERGEN.

DEn Tempel, daer de hayl'ge Lauwer-blad'ren
Verknocht, door een *Minerva* deed' vergad'ren,
Ontſluyt zijn Choor en gunt u d'opper-krans,
Vol wijsheyts eer en lang-bevochte glans,
En ciert u hooft, waer door die deft'ge toonen
In *'s Hertoghs-Boſch* als *Orpheus* zangen woonen.
Dies klinckt u ſtem tot *Idaas* hooch gebercht,
En *Cytharé* die voelt haer macht getercht.

Digitized by Google

Noyt weeck de *Min* voor *Pallas* hooge zeg'nen,
Dies laetſ' op u haer gulde ſchatten reg'nen,
En kroont u naem met dees gewenſchte Maeght,
Die in haer ſchoot uw's levens vreuchde draeght.
Gezegent Paer, dus ſiet ghy dat u loncken,
Den Hemel ſelfs tot zijne gunſt ontvoncken.
Wel, volght de wil van die u heeft gekroont,
En met het hayl van *Hymens* band geloont.
SUSANNA blooſt door't ſchaemtelijk vermogen,
En wenſcht een SCHUYL met duyſterheyt betogē,
Dies daelt de nacht opt weeld'rich ledikant,
Daer *vreed* en *vreuchd'* u minn'lick t'ſamen bant.
Leeft beyd vernoegt int midden van u weelde,
En druckt te ſaem een boeck van Minne-beelden,
Waer door u naem tot in de wolcken leeft,
En aen ons Landt een deftich ſteunſel geeft.

ECHTS-FACKEL

Voor

HENDRICK van der EYCK,

Geheym-Schryver van Zuydt-Hollandt,

Ende

CORNELIA van ALENBORGH.

NAer het pack van zweet en ſuchten
Van de blinde *Themis* ſtoel,
Naer het dick beblockte duchten
Van *Zuyt-Hollandts* water-poel Was

Was de (1) Avont-ſter gedoken,
Die ſoo langh geblickert hadt,
En haer-glinſter-glants verbroken,
In haer eygen Vader-ſtadt.

Stracks verſcheen den rooden morgen,
Af-gedropen in een traen,
Die van verren quam beſorgen
'tGeen den avond had verraen,
En ontnuchterde de lenden
Van dees jonge *Lotrens-ſpruyt*,
Die ſyn Vaders ganghnae-rende
En ASTREAENS tooneu uyt.

Maer de half-verdroncke Dorpen
Zijn niet, daer hy nu na tracht,
'tNat dat hy heeft in-geſlorpen
Is vry van een andre kracht:
'tIs gedropen uyt de ſtromen
Van de gulde Cypres-vloet,
En uyt tranen voort-gekomen
Van een heete minne-gloet.

Dit's den EYCK, wiens jonge blad'ren,
Nu dien onbevleckten ſchoot
Van dat Berget-Roosje naedren,
Dat hem wacht al levend doot:

(1) Mr. Iacob van der Eyck, die uyt-gegeven heeft de Handfeſten van de Landen van Zuyt-Hollandt.

Dat

Dat hem in haer witte armen,
Aen haer over-ſuyv're mont
Doet ontfaen het ſoetſt ontfarmen,
Dat oyt bleyn op aerden vont.

Hier verſtricken nu haer zielen
Door haer trouwſte minne-band,
Hier is d'opper-vreucht aen't krielen
Van haer jeuck'rich ingewand.
Ziele-ſuchtjens helpt my tuygen,
Wat een ſtommelend' gelaet,
Wat een lieflick lipper-zuygen
Onder haer niet om en gaet.

Soo myn pen modtverder draven,
Vorder raeckt ſe aen u lijf,
Licht ſoo daelt ſe tot de graven
Van u minn'lick tytverdrijf,
Maer dit haylich hayl is melden,
Dat de lomm're nacht bedeckt,
Venus doet met ſtraf vergelden
En haer ſuyv're troon bevleckt.

Wel, ick wenſche dan u beyde
Altyt luck en nimmer druck,
Dat u uur-noch tyt en ſcheyde,
Of weer van malckand'ren ruck.

Gaet

Gaet myn zieltjens, gaet maer henen,
Dat u Godt geleyden moet,
Noyt en zy u vreucht verdwenen,
Die ghy in u nieren voet.

't Langh gewenſchte minne-momm'len,
Hymens vrolick heylighdom
En het door malckand'ren ſtomm'len,
Is de aengenaemſte trom
Die ghy in u oorlogh achte,
Gaet dan beyde wel vernoeght
Tot die ſlach, die ſonder ſlachte
Een geſlachte toe u voeght.

Op de vol-brachte Echt;

Van d'Heer

ABRAHAM van HOEY,

Ende Iuffr.

ADRIANA van PEURSOM.

DE nacht die weeck, De Opper-hemels zalen
Beklom nu we'er een helder morgen-licht,
Doen *Cytharé* quam uyt haer kamer dalen,
Bedouwt vol gloor op't godd'lijck aengeſicht.

Digitized by Google

Weeſt welkom, riep de *Min-Godt* uy de ſtarren,
Gezegent Paar, door deuchd' en liefd getrout,
Komt zit met my op uwe Bruylofs-karren,
Door *Hymen*, my op heden toe-vertrout.

Mit rend hy heen door d'op-getrocken Hemel,
En blaeſt, vol vreucht, dees nieugevlochte band,
Omringht, omreyd, door't Engele gewemel,
Die zongen tſaem, en danſten hand aen hand.

Volmaeckte Vrouw; Pronck van de Iuffer-benden
Die *Gorkom* ſiet, en *Hollandt* immer ſach,
d'Algever geeft u al, en wil u ſenden,
Wat hy op Aerd' ſyn Kind'ren geven mach.

Soo vloeyt een beeck van ſtaa'ge vrolickheden,
Vol hayls, vol vreuchts: En ſiet u telgen aen,
Die 's Vaders deucht, en 's Moeders beeldt bekleeden,
Voor uwe koets als jongh Olyven ſtaen.

U Echte gloet die duur een reck van jaren,
Tot ghy vergrijſt, en beyde traegh verout,
En dan weer mooght in heerlijckheydt vergaren,
Daer niemandt paert; Maer eeuwich bruyloft hout.

Echts-

Digitized by Google

Echts - Trom

Voor

Sr. ROCHUS van WESEL,

Ende

Jr. MARGARITA de VRIES.

DEn grootſten zegen van de min
Op aerden neder-daelt,
Wanneer met een verliefde zin
Den Hemel ons beſtraelt,
Verlieft op deucht en helle glants
Vant maeghdelicke root,
Dit is de Opper-Lauwer-krans
Die oyt de Liefde boot.

Een Peerl van ons eerſte Stadt,
Wiens naem geen brand en kent,
Die blaeckt en brand, en is gevat
Van hem, die't ooge went
Geduurich op haer friſſche jeucht,
Die zegen-rijcke ſchat,
Die baerd in hem de grootſte vreucht
Die nimmer oir en vat,

Wel, leeft dan t'ſamen vaſt verpandt,
Soo langh u daeghjens ſtaen,
Tot dat ghy weer te ſamen landt
Daer't alles in moet gaen,

En

En teelt een vrucht die 'smoeders beelt
En 's Vaders deftigheyt,
Bewaert geduurich onverdeelt,
Tot u den Hemel scheyt.

TROUW-RINGH

Van

NICOLAES GOUTHOEVEN,

Ende

CORNELIA de GELDRE.

VLam, noch vyer, noch minne-stoker,
Noch de gulde Cypres-koker,
Noch de fackel, noch de gloet,
Die de zielen bernen doet,
Noch de reden, noch de trappen
Die daer veel ten-Echt doen stappen,
Noch het uurtje datter lenght,
Noch het daeghje datter strenght:
Maer de jeught van dees CORNELI
Daer een roos en blancke lely
Toonden 'tçierstel van haer ziel,
Dieſe staegh onbuyg'lijck hiel,
Waren Leydsters van die voncken,
Van die onbevleckte loncken

Die

Die u hadden aengeraeckt,
En van Vry-heer ſlaef gemaeckt.
Vleyen, minne-tael te ſpreken
En dan wederom te ſmeken
Was het geen dat u gemoet
Angſtich, ſtaegh beſorgen moet.
Loopen, draven, ſuchten, ſteenen,
Droevich kijcken, angſtich weenen,
Was het geen in ziel en ſin
Bracht zijn dweeperyen in:
Bidden, hopen, wachten, ſorgen,
Van den avont tot den morgen,
Van den morgen tot den nacht,
Was het geen u had verkracht.
Maer het langh verwacht ontfarmen
Brenght u in haer witte armen,
En tot leſſingh van u brandt,
Op haer maeghd'lijck ledikant;
Daer ſoo meucht ghy nu vry woelen
En u minne-gloet verkoelen,
Daer ſoo ſchept ghy ſoo veel vreucht
Als een Cæſar van ſyn jeucht,
Woelt dan onder't weel'ich linnen,
Om malckand'ren t'overwinnen,
Die daer laeſt vermant ſal zijn
Toont de meeſte minne-pijn.

Op de gulde Bruyloft van ANTONI van VALCKENBORGH, *Ende* HAESJE van den HATERT.

In de Echt vergadert den 4. Junij 1595.

DE minn' die ſtaegh in 'sWerelts hoogſte glory
De doot veracht, vol zegen, vol victory,
Beklimt haer koets en wenſcht dees trage Twee
Des Hemels vreucht bevryd van alle wee.
Het vleeſch vergeeſt, tē hoogen Hemel ſteygert
Het aertſch verlaet, en 'sVVerelts liefde weygert,
En voelt den brand die van de wolcken daelt,
Die mont en lip vol dancks ten Hemel haelt.
Lof zy u God (dus roepen dees gepaerde)
Die eens ons jeugt naer zielen-wenſch vergaerde,
En bond aen EEN, lof zy u groote naem,
Die ons vol heyls, tot roemen maeckt bequaem.
Ons uur verloopt, wy wenſchen nu den Hemel,
De glants uws Soons, der Engelen gewemel,
En dat ons liefd' in eeuwigheden groeyt,
Die hier vergrijſt dus lange heeft gebloeyt.
Ons ned'rich hert laet zijn ons Offerhanden,
De vrucht ons lijfs wilt met u Geeſt omranden,
Laet uwe gunſt op ons en haer geſtroomt,
Wy ſtaen bereyt, komt Heere Ieſu koomt. ELE-

ELEGIA
DE AMICA,
Ad amantißimum fratrem
ADRIANUM à SOMEREN, M.D.

GRatulor accenſam venerande SOMERE *Camœnam,*
Dum venit ad noſtras blandula Muſa manus.
Non ego vicinæ perpendo verba puellæ
Nec volat ad alios mens titubunda lares:
Sed amor ad patrias remanet furibundus amicas
Cogitat & Niveæ baſia pulchra meæ.
Oſcula quæ lachrymis lachrymans commixta tenebat
Jungebat, verbis ſæpe referta ſuis.
Oſcula dira precor toties repetita puellæ
Affingant labris gaudia ſumma meæ,
Gaudia, quæ noſtram noſtro ſermone Camœnam
Vidiſtis placidis accelerare ſonis.
Omnia quæ dixi, quæ verba miſerrima ſcripſi
Quæ tulimùs pariter nunc tacet ipſa Venus.
Si poſcas SOMERE *tamen, mihi gratia proſit*
Exclamat Boreæ, concitat Eurus aquas.
Diſceßi madidus ventum tenet aura ſecundum,
Et morimur pariter dum vocat illa vale.
Liquimus ach! Vahalim nos dulcia liquimus arva
Liquimus & Niveæ lacteа membra meæ.

Omnia

Digitized by Google

Omnia perdidimus dum te deliquimus unam,
Nec mitigat lachrymas Hagana *terra meas.*
Hagana *terra placet, placet & quoque Principis Aula,*
Arrident Themidi *ſacra dicata Deæ;*
Sed manet ad veteres dulcis VVittenia *flammas,*
Sum memor ipſe tui dum memor ipſe mei.

Op het Huwelyck van

COMINGO en VALLEANE

ALſt blinde Vleugel-kint zijn langh verſlapte booch
Sach op zijn trotze zy weemoedich neder-hangen,
Waer ben ick? riep het uyt, of lech ick ſelfs gevangen
Van haer in wiens gewricht myn heete fackel vlooch;
Nochtans de grootſte gunſt uyt *Venus* borſten ſooch,
Dit uytgekipte paer, door een beſchaemt verlangen
Door ſuyv're liefdens brandt; Maer k'hoor daer *Hymens* zangen
Die *Iupijns* hooge gunſt met *Nectars* drupp'len wooch.
Leeft onverg'lijcklick Paer, ſeyd hy, u trouwe ſuchten
Heeft *Venus* t'ſaem verknocht, en *'s Rijckdoms Koningin*
Bezegent d'Echte band, *Minervaas* Hof-geſin
Wouw haer beſternde Throon, om ſulcken vreucht uyt-vluchten
En roemen over al, dat noyt vereender trouw
Den Hemel heeft volbracht en d'aerde wenſchen ſou.

Op

Op de Echt

Van Sr.

PIETER VERBURGH,

Ende Iuffr.

ANNA PANDELAERT.

ALs't[1] liſtig herts doorſoeck, bekroop ons vaſte ſteden,
En dat een ſchand'ge ſchijn van Godts hayl wiert ge-
ſmeden,
Tot'shuys en'skercks verderf, ſoo ſtont het[2] Opperhooft
Van *Egmonts* Edel bloet, ten ſchut en ſcherm belooft
En ſcheen een Rotz in Zee; Terwijl der *Bey'ren* Helden,
Door [3]een ge-echte knoop, haer nieuwe vrienden telden
Verſchakelt aen dit huys, en dat een ſlibb'rich Landt
Door's *Maſen* vocht bevloeyt, zijn eerſte bolwerck vant
Naer *Beyrens Maegt* gedoopt, ſoo ſachmen 'tedel weſen
Van dees beroemde Plaets, ten luyſter top gereſen,
Wt 'tgolven-reck verhoogt, tot 's Vriendens zegen-kroon,
En 'sBuyrmans wond'rē ſelfs en 'svyants ſwaerſte hoon.
Dit is het recht begin, dit zijn de diepſte gronden,
Waer in haer eerſte jeucht de'es *Anna* heeft gevonden,

(1) Spaenſche Inquiſitie. (2) L'Amorael d'Egmont Prince van Gaveren. (3) Den Paltz-Grave Johan de tweede, Hertoge van Zimmeren, Veldens, Spanheym ende Beyeren, is ſyne Dochter, Sabina van Beyeren, getrouwt gheweeſt aen den voornoemden Heere L'Amorael d'Egmont, naer wiens naem den hooch-ghemelten Egmont, de Dijckagie by ſyne Hooch. Ed. (in den jare 1551.) gedaen, Beyerlandt is genoemt, waer van Beyerlandt noch de naem voert. Siet de beſchrywinge van Zuyt-Hollant van J. van Oudenhove, pag. 210.

Digitized by Google

Die met ſoo hellen glants hier voor ons oogen ſtraelt,
Dat 't aleerſcherpſt geſicht in haer gelaet verdwaelt.
Hier blinckt haer trouwe ſucht, hier glimpen d'Echte banden
Van haer beroemde naem (de trouſte offerhanden
Van een vermaerde Maeght) tot çierſel van haer deucht,
En d'op-geſtege *Burcht*, in haer verknochte vreucht.
Leeſt langh vereenight Paer, wy bidden, dat u leden,
In ſuy v're liefd' vergrijſt, een trager tred betreden,
En dat noyt tijt of nijt, u onvervalſcht gemoet
Met ſoo veel hayls bekroont, haer ſchichten ſmaecken doet.
Leeſt langh vereenight Paer, ter rechter tijt gebonden,
In reyne deucht gehuyſt, met ware vreucht bewonden
En toont tot aller ſtont, dat noyt volmaeckter bandt
Van *Hymen* is volbracht, int prachtigh *Nederlandt*.
Leeſt langh vereenight Paer, terwijl u ſuyv're nachten,
In weelden af-gevloeyt, een eeuw'ge weelde wachten,
Daer 't alles juyght van vreuchd, ſchoon datter niemand paert,
Maer daer het AL in AL ter hayl'ger Feeſt vergaert.

Op

Op het Houwelijck,

VAN

HENRICK KLOETINGH,

Ende

CATHARINA BACKHUYSEN.

HEt menich-jaerich feeſt, waer in de hoochſte Goden,
Door *Venus* kleyne Soon, eerbiedich zijn ontboden
Ter eeren van ſyn Moe'r, is in dees eerſte tijt
We'er in de gulde zael van *Cytharee* gewijd,
Al-waer den Donder-godt met zijne blixem-ſtralen,
Quam met zijn Opper-macht voor *Venus* neder dalen,
Op't eyſchen van ſyn Vrouw, wiens lang vergramt ge-
Noch dik ſyn oude kop in vremde bochtē voet. (moet
Hier kom ick, ſprack *Iupijn*, door tranen omgetogen,
En door medogentheyt tot aen de ziel bewogen,
Verſchijnen voor u Throon, om dat ghy al te ſtraf
Druckt een bedruckte ziel, die u zijn vryheyt gaf.
Myn Suſter en myn Vrou, die duyſent-mael zijn ſuchten
Aenhoorden met beklaeg, die uyt zijn boeſem vluchten,
Die eyſcht nu recht van u en wil een Echte-bant
In *Henricks* ware trouw, noch heden ſien geplant,
Die wil noch heden ſien, dat hem *Dianaas* boden
Opt' lieffelijck banquet, van lieve kusjens nooden,

En dat u kamer-rey mach dalen uyt de lucht,
En eynden vol gezangh syn steygerend' gesucht.
Daer sweeg *Iupijn* doen stil; Mits quam het deftig Wesen
Uyt gulde Hemels-heyr van *Mavors* op-geresen,
En bralden overluyt: Komt *Venus* recht u throon,
Recht u geduchte macht, door u bevlerckte Soon,
Ick sweer u door het stael, my rond-om 'tlijf geklonckē,
Dat ick hem weerdig ken van dyne gunst beschoncken,
Die door een staage klacht van *Iuno* is verhoort,
En die door zijn gebedt den *Donder* heeft bekoort.
Ick sweer u door het punt van dees verstaelde sweerden,
Dat noyt dees rechter-hant, een beter kling aenveerden
Als die eens op de zyd van mynen *Henrick* hingh
En door syn stercke vuyst haer grootste eer onsingh,
Ick weet, hoe dat u Soon, eerst door *Backhuysens* loncken,
Verspreyden in syn breyn, u noyt gebluschte voncken.
Ick weet hoe menichmael, dat syn bedroefde ziel,
Te midden by het stael, in heete tranen viel.
Ick weet zijn ware trouw, ick weet zijn bange nachten,
Ick weet zijn gantsch bedrijf, als hy haer gunsten wachtē
Hoe dick hy deerlick riep: kom help me uyt de pijn,
Of ick ben heden doot, of sy is heden mijn.
Wel nu dan laet u macht hier by de Goden blincken,
En oock u heerschappy door heel de Werelt klincken,
Soo dat een yder roept: siet hier, dit is de tijt,
Waer in de Goden selfs, met Menschen zijn verblijt.

Ey!

Digitized by Google

Ey! laet den nieuwen *Rÿn*, de Vader van de ſtromen,
(De Moeder van u ſelfs,) hier mé ter bruyloft komen,
Want hy dick heeft gehoort, verblyt in ſyn gekalm,
De ſuchten van dees Twee, door ſynen weder-galm;
Terwyl de Krygs-god ſprak, ſoo ſagmen duyſent Eng'len,
Met een verçierde rey, om *Venus* Tempel heng'len
En roepen vol van vreucht: *Leeſt langh geluckigh Paer!*
Dat dus de ware ſorgh der Goden wert gewaer.
Stracks ſach men in't verwulf van d'hooge Hemels-zalen
Het lieffelicke bed van *Catharina* malen,
En *Henrick* neffens haer, wiens vaſt beloofde trouw,
Haer nu verſekert had, te zijn ſyn Echte Vrouw:
Stracks hoorde men de ſtem van al de Goden zingen,
En offer aen't Altaer van *Cytharea* bringen
En roepen al gelijck: *Leeſt, leeſt vereende Tvvee,*
Leeſt beyde vvel bedaeght, bevrydt van alle vvee.
Wy wenſchen dat u tyt, ſoo wel mach zijn gebonden,
Dat naer u zalich lijf een ſpruytje wort gevonden,
Dat Vaders brave geeſt en Moeders ſoeten aert
Gemengelt onder een, beyd' in een weſen gaert.

Op't aenſtaende Houvvelijck van de Gornichemſche PALLAS,

KLINCK-DICHT.

ALs *Arckels Maeghde-bloem*, de *Pallas* van ons Landt,
Belauwert met Laurier, en hayl'ge Myrthen-blad'ren
Van *Hymen* wert verſocht, tot d'Echte koets te nad'ren,
Van *Iuno* ſtaeg gebe'en, tot ſoo een weerden bant, Soo

Soo daelt *Astrea* ne'er en bood aen haer de hand,
En riep: Doorluchte Maegt, Roem-luyster uwer Vad'ren
Myn kayserlicke koets, die bied u aen haer rad'ren,
Verçiert door't oordeel van een wettelijck verstand.
Myn weerde Troetel-soon, die myne wetten achte,
Acht uwe wetten nu, syn ziel versinckt int nat
Van d'af-gepynde sorgh, die hem bekropen had, (ten.
En deed' hem tusschen hoop en tusschen angst versmach-
Minerva kreeg een bloos, en 'tlang verwachte Woort
Ontsprongen uyt haer lip, heeft *Gorichem* gehoort.

AEN DE SELVE.

Stemme: Een Bruyt en is geen Vrijster meer, &c.

EEN Maeght wiens wyse deftigheyt,
Ons *Hollandt* op het hoogst verbreyt,
Beroemt door onse Steden,
Wiens naem dat door de wolcken sweeft
En door out *Romen* leeft,
In wijsheyt aen-gebeden,

Verlaet der *Negen-Sust'ren* glans
En wacht, nu vry een ander krans,
Van *Hymen* eerst gebonden,
Waer van het Spruytje eeuwich bloeyt
Wanneer het weder groeyt,
Van boven af gesonden.

Wech

Wech Vryers van haer Vader-ſtadt,
U wijsheyt nimmer haer bezat,
Out *Dordrechts* eerſte wallen,
Die ſonden vry een ander Quant
Aen wien haer rechter-hant
Ten leſt is toe-gevallen.

Apollo met *Minerva* paert,
Iupijn haer beyde heeft vergaert
In echtelicke banden,
Leeſt langh, leeſt langh gewenſchte Twee,
Den Hemel laet geen wee
U leger-koets omranden.

PRVDENTER.

IISDEM NVPTIIS.

SVrgite Pegaſides Sponſam celebrate Camœnam,
Non fuit in veſtro nomen inane Choro,
Illa gravis cantu Rodopeia ſaxa levaret
Vel faceret toto monte ſalire nemus,
Interea tergo nubens Helicona reliquit
Et potuit vobis præpoſuiſſe Torum;
Deſidioſa Chelys tamen hæc pia vincula damnat
Cum non ſint ſortis ſed rationis opus,
Plurima virginitas referet ventura parentem,
Et canet inſigni prole beata Domus

Ipſe

Digitized by Google

Ipſe pater Phœbus placido moderamine jungit
Nam radiis Phœbi ſanguis utrinque calet,
Filius in verſu, Pater in medicantibus herbis
Sentit Appellineam numine plenus opem.
Virtuti Tribuendus Amor licet omnia mendax
Turba, Lycambeo carmine digna putet.
Ite procul Satyri, mordentia numina, fruſtra
Numina, nam populi non meritura fidem.
Quam veſter tulit arma furor! ſic ira Leonum
Sic furit irati fulmine dentis aper.
Sed cuncta periere mina nam jure Deorum
In Caput Auctoris corruit omne malum,
Dum bona fama manet, facilis jactura ſepulchri eſt
Sed pudor! ingenui nominis aura perit.
Tedarum ſuccedit honor, ſpretoque malorum
Murmure, blanditiis Herculis ara vacat.

VER-

Digitized by Google

Veranderde
CLORIS.

DE wreede wintervlucht, wiens ſnee en hagel-ſteenen,
Noch menſch en vee beweenen,
Den Hemel ſchenckt nu we'er een redelijcker tijt,
Die ons te ſaem verblijt,
Het velt wert weder groen, en juyght in zijn tapijten,
Het aerdrijck op wil ſplijten;
En brengen voor den dach
Een bloemtje dat den herfſt, noch dat de winter ſach;
De vogel tiereliert en voelt den brant van binnen.
Waer zijn myn *Cloris* ſinnen,
Leeft niet in haer gemoet
Een vonck, daer't alles mint, wat immer minnen moet?
Och! jae ſy is bedaert, haer eerb're ſtrengigheden
Verhooren myn gebeden,
En haer beroemde jeught, die *Pallas* had gekroont;
Heeft *Iuno* nu beloont;
En Boſch en Berch-Godin, die juychen in haer zangen,
Van vreuchde ſy verlangen
Dat *Hymen Cloris* brenght op't minnelijck tonneel
Daer twee zijn een geheel:
Dus lacht de eerſte tyt, de jeught van dagh en jaren,
Die wenſchen om dit paren;

Dat *Hollandt* weerdigh acht, ten dienſte van die Stadt
Die *Maes* en *Meruvv'* beſpat.
Gezegent zy het bed, wiens Echtelijcke vlammen
Dees Twee te ſamen nammen,
Waer van een jonge Spruyt, vertoon de minn'licheyt
Van't Moederlick beleyt,
Van 's Vaders ware gunſt tot 's Moeders waerdigheden,
Recht Echtelicke zeden.
Van een gezegent Huys, waer van den ouden dagh
Den grootſten zegen ſagh,
Den zegen die ſich reckt als jeuchdige olyven,
In Echtelick bedryven,
En ſiet Kindts Kind'ren gaen
Ter eere-trap, waer op den Groot-Va'er plach te ſtaen.
Wel *Cloris* nu ick ſie u ſinnen omgetogen,
En tot de myn bewogen,
Verdient u Maeghde-bloem
By myne Zangh-godin, dat ick haer eeuwich roem:
En ſchoon ick niet en ſliep op de Helicontze bergen,
Noch my haer gunſt komt vergen,
Het *Negen-Suſt'ren* tal,
Soo vraegh ick naer haer gunſt, noch liefde niet met al,
De gunſt die van u daelt, de ſtralen van u oogen.
Die hebben my bewogen,
Dat ick tot uwer eer
Hier zing een dieht of zang, al deed' ick't nimmer weer,

Digitized by Google

J. V SOMERENS

UYT-SPANNINGH

DER

VERNUFTEN,

DERDE DEEL,

VVAER IN

't VERGANCKELYCK

VERMAECK,

ZEDEN-DICHTEN

EN

VRIENDEN-RYM.

Digitized by Google

Verganckelijck Vermaeck,

Aen Juffrouw

Me Juff. CATARINA VERVOOREN,

Huys-Vrouw van den

Heere AART van HOEY,

Borgermeester der stadt Gornichem, &c.

NV ghy de laetste zijdt van 'sVaders Huys gebleven,
Nae dat mijn Bed-genoot is voor u heen gegaen,
Soo vvert mijn Out Vermaek *u nieulijcks toegeschreven,*
VVaer in 't Verganckelijck *sal voor uvv oogen staen.*
Ghy siet mijn eerste jeucht, *als op een nieuvv herleven,*
Ghy siet uvvs Susters jeucht *van verren af-gebeelt,*
Ghy siet haer in de Echt, en 'tleven vveer begeven,
Tervvyl d'onnooselheyt door hare kamer speelt:
D'onnooselheyt van drie, die vvy te samen-vvonnen.
VVaer van het jonghste *noch geen dertigh maenden telt,*
Den oudsten nauvvelijcks het lesen had begonnen.
Den tvveeden niet te recht, de minste letters spelt.
Ghy siet myn eensaembeyt, tot heden my gebleven,
En hoe ick dat verlies staegh trachte voor te staen,
En dat myn meeste lust is haer te sien int leven,
En nu van dagh tot dagh tot hooger schreden gaen.

Beloften

Digitized by Google

Beloſten maken ſchult, 'tis recht zijn vvoort te houvven,
Sy eyſchten in het leſt, 'tgeen ghy hier van myn ſiet,
En dat ons Vader-landt haer naer haer doot ſagh trouvven,
Of dat een yd'le naem van haer noch overſchiet.
Een vers dat vvas haer luſt, een rijmtje haer vermaken,
Een dichtje kittelde haer 'tinnerlijck verſtant:
En als ſy hare pen dé tot de Rijm-kunſt naken,
Dan ſaghmen vvat een luſt ſy in het dichten vant.
Ia, ſoo ick't ſeggen mach, het geen ick heb geſchreven
En 'tgeen mijn ledigheydt in deſe blad'ren toont,
Daer aen gaf ſy de ziel, de krachten en het leven,
Ter vvijl de Min-godin dicht by de Muſen vvoont.
VVat vvaſſer menigh quant, vviens rijmt jens zijn gevonden
Als ick de dicht-kiſt eens by haer ſagh open gaen,
Ick ſeyde ſtommelingh: Dit zijn de oude zonden,
(1) Geleert of ongeleert, het dichten vvil beſtaen.
't Is ſoo altijt gevveeſt, en 't ſal altijt ſoo blijven
Soo langh haer ſtromen ſchiet de Caballijnſche vloet,
Dat al, vvat minnen vvil, naer 'sVryſters vvil moet nijgen,
En helt Sy nae een vers de Vryer dichten moet.
Ick vond het aen mijn ſelf, en vvilt ghy't niet gelooven,
VVilt door dees bladeren uvv hant en oogen ſlaen,
Ghy ſiet vvat haer het hert en maeghdom kon beroven,
En uyt haer Vryſterſchap tot d'Echte banden gaen.

(1) Scribimus indocti doctique poëmata paſſim. Horat.

Aen Juffrouw

ELISABETH VERVOOREN.

ONtloke Son die van den Hemel daelde,
Verdwynt de nacht van myn betraent gemoet:
Ontloke Son die door myn nieren ſtraelde,
Ick val u glants, ick ſwygh, u licht te voet.

V licht, verlicht het merch van myn gedachten,
V ſtralend oogh doorboort myn jonge ziel,
Ick voel myn geeſt, door uwe deucht verkrachten,
Die half beſwymt, voor u, ten offer viel.

Ick offer 't hert, dat u heeft uytverkoren,
Dat ſtadich ſweeft ontrent u heerlicheyt,
Dat ghy beheerſcht, en wenſcht te zijn geboren
In dienſte van u held're majeſteyt.

Soo langh myn tongh, ſoo langh myn jaren leven,
Soo langh myn pen en myn verſtaelden int:
Sal ſtaen u deucht voor jaer en tyt geſchreven,
Die noyt verdort, maer eeuw'ge bloeſſem vint.

Ick kent gebreck van krachten en van oordeel,
Dat my bekruypt, terwyl u eygen hant
Verwint de myn, en ſtryckt ons af dat voordeel
Waer in dat ghy, voor u, een Tempel plant.

Een

Een Tempel, daer myn *Clio*, met haer Negen,
U luyſter roemt, daer *Pallas* ſtaet geçiert,
En daer *Mercuur* verkondight u den zegen,
En *Iuno*'tbed van uwe bruyloft viert.

Aen de ſelve.

GEzegent beeldt, wiens goddelicke ſtralen
Bekracht myn ziel, 't aenbidden uwen glans,
Voor uwe Son laet ick myn wapens dalen,
V licht bedwelmt het lichten van de mans.
Want u oogh ſchoonder dan den dach,
Doet leven op een hoop en doet vergaen,
Daer niemant tegen mach.

Als ick aenſie uw minnlick *Hollandts-vvonder*,
Soo voel ick, dat ick vaſt gebonden ben,
Die bant beklimt de glory van den Donder,
Van *Iuppijns* macht, die'k boven alle ken;
Want u oogh ſchoonder dan den dach,
Doet leven op een hoop en doet vergaen,
Daer niemant tegen mach.

Ick kus de knoop, ick bedel om de banden,
Geen grooter heyl en wort aen my gejont,
Myn pyn verkeert in ſoete offerhanden,
Als ick bereyck de randen van u mont,

Want

Want u oogh ſchoonder dan den dach,
Doet leven op een hoop en doet vergaen,
Daer niemant tegens mach.

Op het los gaen

VAN EEN SCHOEN-ROOS.

ONtſpronghen het roosje van u ſchoen,
Wanneer ghy quaemt in onſe wallen,
Segh Iuffer, waſt daerom te doen,
Of is u hoſe-band ontvallen;
U Vryer wiert u niet ontvre'en,
Maer 't vuur ontſprong'er uyt de ſteenen
Waer over dat ghy quaemt getre'en,
En ſcheen t'omranden uwe teenen.
Een Vryer, daer ontrent gebroet,
Daer u dat roosje woud' ontglyen,
Die valt u nu geſtaegh te voet,
En koint u om een roosje vryen.
Wel Iuffer, ſoo het weſen mach,
Let op dees hooge godlijckheden,
Laet ſchijnen dien gewenſchſten dach,
Wiens vreuchde kittelt door myn leden,
Soo raeck ick aen dat hooghſte heyl,
Wiens glory niemant heeft bekomen,
Daer ick geſtadelijck na peyl
Als ick beſchry u Meruwſe ſtromen.

Laet

Laet ick u ſingen op myn riet
En laet ons zieltjens ſamen weſen,
'k Volbrengh u loffelijck gebiet,
Dat eeuwich blyft van my gepreſen.
En ſoo u roosjen u ontglijt,
Of dat u ſchoe verlaet haer banden:
Ick bid u Engel, dat ghy lijdt,
Dat ick daer doen mach overhanden.

S^t. NICOLAES GIFT,

Aen de ſelve.

IST vremt, myn Engel, dat ick tracht
Myn ſchoen by u te mogen ſetten,
En was het niet op deſe nacht
Wanneer men zong de kinder wetten;
Die *Sint Niclaes* ons *Hollandt* biet
Als hy zyn ſchattenop ons giet.

Myn ſchoen ſend ick u niet alleen:
Maer ziel en lichaem beyd te ſamen,
Het lichaem dat u aengebe'en,
Soo heftich wenſcht na 'tlieve amen,
Dat van u lipjes neder-daelt
En 'tdorſtich hert ten Hemel haelt.

Myn ziel die dorſt nu naer een vloet,
Een vloet van ſoete water-ſtromen,

Digitized by Google

Ontſprongen uyt u ſacht gemoet,
Waer door myn leven is bekomen,
Myn leven dat nu in u hant
Getrouwelijcken ſtaet geplant.

Komt, blaeſt dan uyt u lieve mont
Een woortje dat myn hert beſteygert,
'tErbermen wert aen my gejont
Voor 'tgeen voor deſe was geweygert.
Ick houd myn ſchoen, en ſend myn hert
Waer in ghy aengebeden wert.

Miſce ſtultitiam Conſiliis brevem.

HAEGHS VERTRECK.

DE ziel die nimmer u verlaet,
Waer dat het lichaem henen gaet;
Die ſent u over deſe groet
Geſchreven uyt een reyn gemoet,
Geſchreven met die rechter-hant,
Wiens vaſte trou den Hemel plant.
Ick meende met u weerdſte Maeght,
Indien het u ſoo had behaeght,
Het *Hollandts vvonder* eens te ſien,
De ſchool van ſoo veel Edel-lie'n
Het *Haeghje* daer de minſte ſtraet,
Vol 'swerelts pracht verheven ſtaet,

En

En ſchöon dat in dat groene wout,
En blaar en boomen ſtaen verkout.
En dat het boſch zijn jeucht verlieſt,
Of dat het in de ſtroomen vrieſt,
Soo ſoud' nochtans die ſtage vlam
Die uyt u oogjes tot my quam,
Den brant verſellen van myn hert,
Dat voor u neer-gebogen wert.
Dan ſoud den *Haegh* vol luyſter ſtaen,
De winter-tyt de lent verraen,
En leven in een eeuwich licht,
Door myne pen hem op-gericht,
Nu moet ick heen, beloft maeckt ſchult,
Myn ziel die ſterft van ongedult,
Elyza vind ick nergens niet:
O! dubbel over herts verdriet,
Nu is de glants van *Arckels-ſtadt*
Ver boven *d'Haeghſche* gloor geſchat.
Nu iſſet winter in den *Haegh*,
En pyn en droef heyt even ſtaegh.
Myn Engel, 'tis een dagh of twee,
Dat voor my duurt dit herten-wee,
Ick hoop dat naer een korten ſtont
Ick u in 's Vaders wooningh vont,
Ick loof, ghy hout in dit geval
De beſte koeytjens op de ſtal.

Digitized by Google

Nacht-waecke

DE bruyne nacht die't alles deckt,
Waer heen dat hy zijn vlerkē ſtreckt,
Die't alles ruſt doet vinde,
Ontrent ſyn Wel-beminde;
Ontruſt alleen myn jonge ziel
Die nimmer ſlaep noch ruſt beviel,
Om dat ſy miſt de ſtralen
Die van *Elyza* dalen.
Die ſtralen, die noch Son noch Maen,
Noch ſterre-licht en heeft verſtaen,
Maer die daer zyn geſprongen
In nieren en in longen:
En dieper dan ick ſeggen mach,
Waer toe dient doch een naer geklach,
Myn ziel en droeve ſinnen,
Die tuygen het van binnen.
Die ſtralen lichten door myn hert
Dat heftigh aengeſteken wert,
Door dees ontvonckte vlammen
Die my myn vryheyt nammen.
(1) Myn vryheyt die'k nu vrolick derf,
Om dat ick flux u dienaer ſterf,
Waer in den grootſten zegen
Van vryheyt is gelegen.

(1) Servitium Dominæ libertatis ſumma eſt.

Wat

Digitized by Google

Wat vryheyt ſouder niet ontſtaen,
Wat vreuchde had ick niet gelaen,
Mocht ick dees lange nachten
In ſtage trou verſachten,
Wy ſouden nimmer zyn ontruſt,
Ons vreuchde nimmer uytgebluſt,
Schoon dat een hagel-buye
Quam ſtorten uyt het Zuye.
Schoon dat het uyt den Noorden raeſt,
Of dat het uyt den Ooſten blaeſt,
Ons ſchepen zyn behouwen,
Haer ancker en haer touwen.
Ons koopmanſchap leed geen gevaer,
En 'tpack-huys noyt beſtolen waer,
Geen wiſſel was gebleven
VVaer voor de koopluy beven;
Een koopman blaeſt van machtig goet,
Maer Engel, 'tis maer eb en vloet,
Het ſtaet in vremde boecken,
Daer't qualijck valt te ſoecken.
Myn (1) *Themis* vry al beter leeft,
(2) *Aſtrea* meerder ruſte geeft
Dan al die vremde ſchatten,
Die niet en zyn te vatten;
VVanneer *Aurora* haer vertoont
En 'tSonne-licht den dach verſchoont,

(1 en 2) Godinnen der Gerechtigheyt.

Soo

Soo ryſt eenvaſten zegen
Door eygen breyn verkregen.
Myn boeck vertreck dat is myn zee,
Maer 'kvind daer ſtaegh een veyle ree
En 'tOpper-huys der Stede
Dat brenght zyn baten mede.
En als de Son ter zee-waerd daelt
En d'avont-ſter ten Hemel haelt,
Soo ſtaet myn ſtaet geſloten,
Die niemand om kan ſtoten.
Myn Engel, dit's een groote ſaeck,
(1) Geruſtheyt geeft een groot vermaeck,
Die werd aen u gegeven
Soo langh wy t'ſamen leven.
U Vader voerd een wijs beleyd,
Syn deucht omhelſt voorſichtigheyt,
Syn raed en vaſte gronden
Heeft *Hollandt* ſtaegh bevonden.
U Moeder (hoop ick) vind het goet,
Vertrout u op u naeſte bloet,
Soo wort het maeghde-kroontje
Verheerlickt met een ſoontje.

Οὐκ ἔστιν ἥδιον ἀτυχίας ἀνθρωπίνης παραμύθιον γλυκύτερον ἐν βίῳ τέχνης. Stobæus.

(1) Tranquillitas animi ſummum vitæ bonum, Sen.

A F.

AF-SCHEYDT.

't Droevich ſcheyden van myn Engel
Daer ick met myn ziel om hengel,
Dryft dees ſuchten uyt myn hert
Dat voor u geoffert wert.
Is het moogh'lijck kan het weſen
Dat ick ſcheyde, Uytgeleſen,
Gae ick, ſtae ick, blyf ick dan,
Blyf ick, neen, ick moeter van.
Godt die moetet dan geklaeght zijn,
Dat ick moet van ſoo een Maeght zijn
Die den hemel op der aerdt
Heeft (ſoo 'khoop) voor my geſpaert.
Ooſte wintje, draeyt u veeren,
Schipper, laet ons we'er om-keeren
Riep ick duyſent duyſent-mael,
In myn recht verliefde tael;
Mach't niet weſen, ſeyd ick: ſuchten
Gaet dan tot myn Engel vluchten,
Boodſchapt haer myn trou gemoet
Daer ghy in zijd op-gevoed.
Segh, Me-Iuffer, wy zijn boden
Die u vriendlick komen nooden,
Op een bruyloft van genae,
Daermen bedelt om een jae;

Daer

Daer men ſmeekt maer om een woortje,
Om een min'lick minne-koortje,
Daer ons meeſter ſtaegh op wacht,
Die nu 'thuys van pijn verſmacht.
Gaet dan heen, getrouwe knechten,
Wilt u boodſchap wel verrechten,
Neemt geen port-gelt van u reys,
'kLoof u vrunden, meed' een reys
Op myn feeſt te ſullen nooden,
Als haer hand aen myn gebooden
Gunſtigh, aen de myne hecht
En men't bruylofts-kransje vlecht.
Als ons zieltjens t'ſaem gebonden
Stelpen myn betraende wonden,
En ick op haer ledikant
Myn victory-wimpels plant.
Daer ick ſoo veel vreuchds ſal rapen
Als een *Hector* uyt zijn wapen,
Wanneer ſyn *Andromacha*
Moſte bidden om gena:
Maeckt u vaerdigh, ſeyd ick, henen;
Stracks ſoo was de bood verdwenen,
Die aen u beroemde Maeght
Dees ſyn Meeſters boodſchap draeght.

We-

VVEDEROM-KOMSTE.

Schoon dat voor u *Arckels-vvallen*,
Vlagh en wimp'len ſtaen en brallen,
En de ſtucken ſlaen geluyt
Op het wachten naer de Bruyt;
En dat die metale pompen
Op u ſtacy willen trompen.
Schoon u Vryer is een Man
Die zijn goet niet tellen kan,
Schoon hy blaeſt van groote dingen
En u aenbied gout en ringen,
Schoon hy aentrock 't beſte pack
Dat hy in zijn koffer ſtack,
Dat men oock zijn nieuwe ſchoenen
't Slijck niet hoefden af te boenen,
Schoon hy zijn *credencÿ* brief
Deed' beſtellen aen ſyn Lief,
Eer hy dorſt te voorſchijn komen
En verliet zijn bracke ſtrómen,
Schoon hy kamers had gehuurt
Om te zijn ontrent u buurt.
Schoon hy *Neeltjens* ſoeckt te winnen
Om zijn klouwen af te ſpinnen,
Schoon dat hy u heeft verhaelt
Hoe men 't huys zijn kamers maelt:

Hoe aldaer zijn ſchilderyen
Hangen in verſcheyden ryen,
Schoon dat hy u heeft geleyt
Daer zijn ſpeel-jacht u verbeyt,
Schoon hy roept: dat zijne ſchepen
Spaenjen noyt en heeft gegrepen,
En ſyn naem ſoo wyt bekent
Als de Son haer paerden ment.
Dat zijn wiſſels, dat ſyn boden
Loopen tot de Antipoden,
Dat *Bordeaus* zijn ſchip bevracht,
Dat hy met die wint verwacht,
Dat hy hoopte met verlangen
Om't *Cognoſcement* t'ontfangen
Dat te lande was gegaén,
Wiſt niet wat daer hapert aen:
Noch ſoo derf ick my verſtouten
Om noch eens te komen kouten,
Noch geloof ick dat die Quant
't Eynde van ſyn wit niet vant,
Noch ſoo kan ick niet vertrouwen
Dat ghy het met hem ſout houwen,
Schoon dat hy komt uyt de zee
Af-gedreven op ú ree.
't Mocht u mé niet wel bekomen,
G'lijck't (1) *Elyza*, doe de ſtromen

(1) Dido. Brochten

Brochten (1) *Troyens* Helt by haer,
Die haer bracht in doots gevaer:
't Zijn altyt geen groote baſen
Die van winſt en ſchatten raſen,
Of ſoo ſy't zijn in der daet,
Raſſe min we'er haeſt vergaet.
Ick en roem niet van het myne,
Ryckdom ſiet men haeſt verdwyne,
En *genoegh is meer als veel*
Voor een matelijcke keel.
Kom ick met geen jacht gevaren,
't Vracht-gelt dat betael ick garen,
Eyge jachten, groot gevaer,
Die geen marckt-ſchuyt wert gewaer.
Iachten konden eens haer Heeren,
Inden ouden tyt, vereeren,
Doen *Acteon* wat te bloot
Had beloert *Dianaas* ſchoot.
Maer gy denckt: hy hout geen honden,
Wel, hoe wert hy dan verſlonden,
Engel, kont ghy't niet verſtaen,
Wilt eens by u Vader gaen.
Hoort, wat Moeder u ſal ſeggen,
'k Loof ſy ſullen't uw uyt-leggen,
't Voeght niet al te zijn geſeyt,
Wat men op ſyn lippen heyt.

(1) Æneas.

AENRADINGH.

DEn Hemel die het alles paert,
Een yeder trouwt nae ſynen aert,
De vogels in de boomen,
Het visje in de ſtroomen,
Het Vorentje daer't leydt en ſweeft,
En geeſtich door de golfjens leeft,
Dat voelt den brant van binnen
Door't goddelijcke minnen.
En ghy *Elyza* aerdich beelt,
Wiens naem meed' met een Voorntjen ſpeelt,
Sult ghy de min verachten
Die't alles doet verſmachten?
Elyſa' tis ſoo niet geſeyt,
Ey! buyght u voor die Majeſteyt,
Die Helden kon verwinnen
En brengen aen het ſpinnen.
Die Goden uyt den Hemel voert,
Hoe ſeer de wijsheyt op haer loert,
Het Boefje ſchiet zijn ſchichten
Op alderley gewrichten.
Ick zweer, hier is myn rechter hant
Tot teken van een eeuwich pandt,
Die blyft aen u gegeven,
Soo langh myn dagen leven;

En

En soo ick u maer aen en stae,
Ick bid uw! seght dan een-mael IAE,
Soo zijn wy tsaem gebonden
Door lieffelijcke wonden.
Hier med', myn Engel, tot besluyt,
Indien ghy wilt, ghy zijt de Bruyt,
En Vrouw en Bruyt te samen,
Ey! laet ons roepen AMEN.

VERTRECK.

DE ziel die bleef, het lichaem reyste,
Haer reys de geesten overpeyste,
Wanneer dat *AEóól* uyt zijn schoot
Aen my een zuyder wintje boot.
En schoon het hert de zeylen velde,
Soo dat myn marckt-schuyt t'loefwaerts helde,
Soo bracht het efter my ter spoet,
Daer myn *Zuyd-Hollandt* heeft gebroet,
Zuyd-Hollandt in zijn oudste wallen,
Waer meed' dat *Dordrecht* placht te brallen,
Ontfanght my minnlick in zijn schoot,
Als dubbelt welkom Rechts-genoot.
En Boer en Borger beyde wachte,
Een yder naer myn *Themis* trachte:
Den Boer die riep van onverlaet,
Den Borger riep van borger-haet.

Ick ſtont en keeck en dacht: waer ben ick,
Myn ziel vervloogh, en mit ſoo wend' ick
En ziel en oogh, en geeſt te ſaem,
Tot 'tgeen het Recht was aengenaem:
Ick dacht, de handt die my ſlus kroonde,
En met dees (a) Rechts-godin beloonde,
Die eens te *Leyden* wiert gevoet,
Wat weet ick, wat haer boeſem broet;
Het is een boeck, wient verſche blad'ren
Ick nimmer was gewent te nad'ren,
Ontfangen van de weerdſte hant,
Die oyt den Hemel heeft geplant.
Terwijl ick krijgh dees nieuwe wonden,
Hier dienen, dacht ick, nieuwe vonden,
En mit dat ick een blat verrep,
Soo iſt, dat ick de plaeſter heb',
De plaeſter die haer wiſt te helpen
En die haer qualingh wiſt te ſtelpen;
Soo dat myn boer en borger leeft
En dubbelt goet vernoegen heeft,
Den boer ſijn ſchapen zijn gebeten,
Den borger valscheyt was verweten,
Dit was de grondſlagh van haer twiſt,
Die door u gunſt nu is geſtilt.
Myn Engel, dit's den grootſten zegen
Die'k door u miltheyt heb verkregen.

(a) Erat Commentarius Am. Vinnij ad Inſtitutiones Imperiales, quem mihi tunc temporis donabat.

Den

Den Hemel gun aen my dien dach,
Wiens gunſt ick eeuwich loven mach.

GEBORTEN-DAGH

Van den

Heere J. VERVOOREN,

Ridder, Borgermeeſter der ſtadt Gornichem, &c.

5. Novemb. 1647.

HEt jaer-gety dat *Romen* heeft geviert,
En dat met vreucht haer's Maeghden-hoofden çiert,
Dat is den dagh, waer in den eerſten (1) Helt
't Ontloke licht van ſyn geboorten telt,
Syn Borgers ſchaer verheucht tot in de ziel,
Ontvonckt het hert, haer vreuchden-offer viel
Op't out altaer, en een bevlochte Maeght
Den zegen-krans van ſyne deuchden draeght.
Dat's *Roomſch* gebruyck. Ons weeligh *Nederlandt*,
Dat nergens wyckt, maer moedigh ſtaet geplant
Tot 'svyants hoon, geeft nu aen ons den dach,
Waer in een Maeght haer offer vyeren mach.
Het offer dat verçiert met eenich dicht
Den Vader ſiet en glinſtert int geſicht,
En hoort den toon van ſyn verkoren Kindt,
Maeckt dat ſyn breyn geen ouderdom en vint.

(1) Romulus.

Ick

Ick ſwygh den ſtaet, verknocht aen't deftich Hooft,
Wiens luyſter noyt het jaren-tal en dooft,
Verbreyt den naem van zijns geboortens tijt,
Tot Borgers heyl, tot hoon van die't benijt.
Dus leeft de deucht tot yder uur en ſtont,
Dus leeft de naem, die't ſterven nimmer vont,
En naer ſyn dooт, ſoo noemt men noch den dach
Van ſyn geboort, die nimmer ſterven mach.

GEBOORTEN-DAGH

Van Juffrouw

MEJuff. CATHARINA VERVOOREN,

Huys-Vrouwe van den

HEERE AART van HOEY.

DEn Hemel die u heeft gekroont
En met zijn heyl en gunſt beloont,
Vertoont aen ons dien weerden dach,
Die myne pen niet ſwijgen mach.
Een dach, die door zijn helder licht
U eerſte weſen heeft geſticht,
En die nu aen u weerde Man
Soo grooten zegen geven kan,
Den zegen van een geeſtich Kint,
Waer in men 's Moeders weſen vint,

En

En 's Vaders ware deftigheyt
Staet minnelicken uyt-geſpreyt
Ten dienſte van dees Stadt en Staet,
Die nu op vaſter gronden gaet.
U Vaders leven in dees jeught,
Haer jaren-tal dat ſtaet verheught.
Dus leeft haer deucht tot aller ſtont,
Soo langh men ſulcken zegen vont.
Het mannenbreyn beheerſcht den ſtaet,
Een Vrou doet dat die noyt vergaet.
Wel Iuffer, dubbel wel gepaert,
U echte trouw, u jeucht bewaert,
Ick wenſch, dat uw geboorten dach,
V ſoo veel jaren geven mach,
Dat ghy (noch vry al wat verout)
U lieve Kind'ren ſiet getrout,
En dan we'er ſpruyten van haer lijf
Als ſchoone telgen van d'olijf.
Tot dat u jeught met rimpels ſtaet,
Of dat ghy met een ſtockjen gaet,
Als dan u ziel verlaet haer kluys;
Dat ghy int groote Hemel-huys
Aenſchout dien altijt blyden dach,
Wiens vreuchde nimmer eynden mach,
En als ghy beyde zyd vergeeſt,
Geniet het eeuwigh Bruyloft-feeſt.

Digitized by Google

AFRADINCH.

TErwyl door raet van maegh en vrienden,
En 'tgeen ick u vant myne dienden,
De zyde vlagh en wimpel-ſtock
Nu droogen met matroſen rock,
Soo vind ick we'erom nieuwe zanden
Die myne Min-godin verlanden,
Alſoo ghy krijght een Man aen't oor
Wiens woorden ghy licht geeft gehoor,
Schoon datter mocht wat onder loopen
Vant geen die meeſters meeſt verkoopen.
En dat ſy blaſen uyt den hoeck,
Waer van ſy meeſt doen onderſoeck,
Terwyl een nieuw geboren wonder,
Een onderſoecker van den donder,
Van blixem, winden, lucht en aerdt,
En wat de zee voor krachten baerdt,
En die het vuur zijn eygenſchappen
Met volle ſchreden naer kan ſtappen,
U aenprijſt al 'tgehaymenis
Wat immer daer te vinden is;
En aen-bied liefd' en echte banden,
Latijnſche brieven, minne-panden,
En zegels in het parckement
Met dubb'le ſtaerten net geprent,
En and're duyſent moyigheden,
Bekleet door 't pit en punt van reden.

Met

Met redekavelingh verſien,
En wat ſyn breyn oyt kon beſpien,
En ſoeckt myn min gantſch uyt te dooven,
En u van myn we'erom te rooven;
Soo pleyt ick noch al voor het mijn
En hoop ghy ſult de myne zijn:
Een rechte Vryer moet volherden;
Men ſeyd doch: dat de ſteenen werden
Ten leſten door een regen-drop
Verſacht en heel gegeten op.
'tIs waer. die vremde ſchanderheden,
Syn diep vernuft op't hoogſt bekleeden,
Geen (1) Wand'laer ſulcke ſprongen dé
Als die hem leggen op de lé,
Iae 'tſchijnt hy ſalſe noch wel dooden
Die hem op nieu banckietten nooden,
Schoon dat (2) *Parijs* die had gekoockt,
Of 'tgantſche *Lely-landt* beroockt;
Hy ſal de zaus te ſamen mengen,
En dit verkorten dat verlengen,
En geven die ſoo leck'ren geur,
Soo lieven reuck, ſoo ſchoonen kleur,
Dat noch ons wyſe *Atheenſche* wallen
Hem, boven and'ren, hooren bralken
En pryſen ſyn verheven mont,
Die noyt haer wedergae en vont

(1) Peripatetici. (2) Philoſophia Carteſiana.

Soo

Soo ver als oyt haer vrye muuren
En vrye Landen konnen duuren.
Maer Engel! en vergaept u niet,
Te hoogen wijsheyt geeft verdriet,
En d'alderhoochſt verheven ſinnen
Haer op het onverſienſt verſinnen,
En dan ſoo komt het (1) Onverſtant
En ſteeckt in't hert van't Vaderlandt,
Wat ruſt kont ghy doch oyt genaken
By die door-ſoecken d'hooghſte ſaken,
Waer vant (2) geheym begraven leyt.
Dat gretich echter wert begreyt:
En ſchoon ſy uyt de Sonne-ſtralen
De diepſt verborgentheden halen,
En ſien tot in de naeſte eeuw,
'tGeluck of onluck van den Leeuw,
Ick, bid u, wilt haer doch niet hooren,
'tIs keers en oly bey verloren,
Die Meeſters van dat hooch geval,
En acht haer wisheyt niet met al.
Want ſchoon natuur en aertſche dingen
Naer 'twit van hare wijsheyt dingen,
Waer door al veel kan zijn getoont
En al haer falen vry verſchoont;

(1) Jam diverſa Reſpublica non in turbas factionum ſed in diverſiſſima corpora miſerabili fato diſceſſit, Euph. part. 2. (2) Inter hos non nulli ſunt qui arcana Dei ignorare nolunt. Quaſi parum ſit dare operam ut ſalvus ſias quam iſta neſcias quæ voluit Deus neſciri, Henſ. in Epiſt ad primer.

Soo

Soo heeft men dickmael ondervonden
't Gehaym van haer verborgen wonden,
Byſonder als haer herſſens-pan
De rechte gront niet vatten kan:
Waer door dat vele, wijs geboren,
De wijsheyt ſochten en verloren;
Byſonder als melancholy
Haer zetel hout ontrent haer zy.
Myn *Themis* lijd niet dat haer knechten
Dees malle dweepery uytrechten,
Maer ſteeckt haer hooft ter wolcken uyt
En geeft een goddelijck (1) geluyt,
En dondert door Paleys en Zalen,
Alwaer ſy *blind'lingh* plach te pralen,
Sy kent door ſlagen van de tijt,
Te breken haet en felle nijt,
En weeter moedich door te treden,
Verſelt door waerheyt en door reden:
Twee Dochters die ſy heeft geteelt
En waer door ſy haer rolle ſpeelt,
Die ſal ick al myn leven achten,
Die zijn't die my haer ſchatten brachten,
En kieſt ghy deel in deſen buyt
Soo moet ghy zijn myn lieve Bruyt,

(1) Advocati qui dirimunt ambigua fata cauſarum ſuæque defenſionis viribus in rebus ſæpe publicis ac privatis lapſa erigunt, fatigata reparant, non minus prövident humano generi quam ſi præliis atque vulneribus patriam, parentes ſalvarent. L. 14. Cod. de Adv. diverſ. Jud.

Digitized by Google

En meent ghy dat de wyste lieden
Haer dienst de meysjens beter bieden,
Seyd niet der *Dicht'ren* (1) *Beste-vaer*,
In wien ghy zweert soo voor als naer,
Dat *vvie te veel hout van de boecken*,
Meest haters zijn van vrouvve doecken.
By my (2) en vind men anders niet
Dan 'tgeen voor desen is geschiet,
En hoe de Wet van Landt en Steden
Bekleet behoort te zijn met Reden;
En komter dan een Dichter by
Van Roomsch of onse Poësy,
Die zijnt, die staegh myn jonge sinnen
Ontroeren door een drift van binnen;
En wat by dees niet is geseyt,
Men zelden by een ander heyt.
Nochtans soo wil ick niet verachten
Wie dat naer hooger dingen trachten,
Iae Engel! dorst ick het bestaen,
'kSouw me *Philosopheren* gaen
En trachten dan voorts uyt te vissen,
Het mergh van veel gehaymenissen,
Die oyt de Teel-moer heeft bedacht,
Waer door men Vrysters aerdt versacht,

(1) De Heer Iacob Catz Oudt-Raedt-Pensionaris van Hollandt.
(2) Musarum Thalamus, Divinæ Pallados aula,
Quæque vetustatis sunt monumenta mihi,
Et Themidos, jurisque sui (pia dogmata) sacræ
Deliciæ Domini Bibliotheca tui. *Ego ipse in meam Bibliothecam.*

Digitized by Google

Ick ginghu toonen hoe de musſen
Haer minne-vuur niet konnen blusſen,
En hoe het ongevoeligh kruyt;
Wenſcht om ſyn weder-paes en Bruyt,
Hoe dat de (1) Leeuw, hoe fel van tanden
Doet aen de min zijn offerhanden,
Wanneer *Cupido* zijn rugh beſchrijd
En met hem, als een klepper, rijd,
Hoe dat een Henghſt, hoe ſeer beteugelt
En door een Ruyters ſpoor gevleugelt,
Wanneer hem komt een meer aen zy,
Den ruyter brenght in nood en ly,
En ſal hem licht zaad-ruyter maken
Om tot zijn heete min te raken.
Hoe dat een doffen *roetekoet*,
En noemt ſyn duyf zijn waerdſte goet,
Hoe datmen ſiet de kleynſte pieren,
De minſte mugh, de ſwackſte mieren,
En ſelfs een Voorn, een kleyne vis,
Een posje dat int water is,
Haer brand en heete minn' betuygen,
En haer bemindes lippjens ſuygen.

(1) Lucianus in Deorum Dialogo, voert de minne in aldus ſprekende: Ick ben nu met de Leeuwen ſelfs gemeenſaem geworden, ende dickwils haren rugh beſchrydende, vat ickſe by de manen, haer als een Paert, naer myn believen, menneudeert, en ſy troetelen my al quiſpel-ſtaertende, zy lecken myne handen, &c.

(2) Omne adeo genus in Terris hominumque ferarumque,
Et genus æquoreum pecudes, pictæque volucres
In furias ignemque ruunt, amor omnibus idem. Lucretius

Tot

Tot dat naer't vryen, vryer ſpeelt
Wanneer het ſoete vruchten teelt.
Iae ſelfs, hoe dat de harde ſteenen
Van liefd' en echte minne weenen.
(1) Hoe dat een boom, een quaſtigh hout
Al meed op zijn manieren trout,
Soo dat de Min' gebruyckt haer machte,
In (2) kruyd, in vee, en 'tmenſch geſlachte,
Waer door het al te ſamen paert,
En yder trout nae ſynen aert.
Maer wil ick noch al hooger treden
Van d'aerde heffen voet en ſchreden:
En was het niet uyt rechte min
Dat GODT *'theel AL* gaf zijn begin?
En was het niet ſyn gunſtigh ooge,
Dat ſagh op *Adam*, uyt het hooge,
En was het niet Gods eyge min
Die tot hem bracht ſyn bed-vrundin,
En doen't den menſche had verkorven
En lagh in zonden-ſtaet verdorven,
En was het niet Gods rechte min
Die hem we'er bracht ten Hemel in.

(1) Vivunt In Venerem frondes omniſque viciſſim,
Fœlix arbor amat nutant ad mutua palmæ
Fœdera populeo ſuſpirat populus ictu
Et Platana platanus alvoque affiblat alnis. Claud.
Vid. porro Ciceronem 2. de nat. Deor. Amphit. amor. cap. 3.
Ammian. Marcell. lib. 24. Plin. 13. cap. 4.

Zijn

Zijn niet die haylige verbonden
Die hy dé aen syn Volck verkonden,
Volbracht, door een oprechte min,
Als hy haer leyd ter Landen in.
Die hy haer Vad'ren eens beloofde,
Hoe langh hy haer daer van beroofde.
En is het niet Gods rechte min
Waer door sy gaen ten Hemel in.
Wat wilt ghy dan hier tegen seggen,
Ick wed, ick salt u weder-leggen,
Want schoon of ick geen Wys-geer ben,
Ick echter hare gronden ken.
Ick sal soo wel, als sy, soo spreken
En praten, prevelen en preken,
En noch soo kan ick mé Latijn,
Wilt ghy dan niet de myné zijn:
En kan hy u soo aerdich groeten,
Ick sal u mé bloots-hoofts ontmoeten.
Seght my: wat wilt ghy meerder dan,
Wilt ghy my noch niet voor u Man.

Origo rerum Amor, Procemium omnium;
Amore dulci diriguntur omnia;
Amore sancta Trinitas, essentiâ
Unita, strictius tamen conjungitur,
Si nominare hîc majus & minus licet,
Amore cuncta condidit Deus Pater.
Amore conservantur hæc quæ condidit,
Amore salvi nosmet ipsi vivimus,
Amore nobis & salus est reddita,
Postquam ruinam sponte traximus gravem,
Amore jam sunt cuncta plena, —— WITTICHIUS.

IN NUPTIAS

Amplissimi Consultissimique viri,

D. JOHANNIS à SOMEREN,

J. U. D. Tunc pro Curia Hollandiæ causarum patroni Nunc Syndici Noviomagensis,

ET

Spectatissimæ Castissimeque virginis

DOM^ae ELISABETHÆ VERVOOREN,

FILIÆ,

Dom. JACOBI VERVOOREN, Equitis, &c.

Trias Chronologica.

clɔ. Iɔc. XLVIII.

I.

IOhannI à Soo M'ren CLaro VerVoornia CLara
IVngItVr: hVIC CreſCat gratIa, paXqVe pari.

II.

ConIVgII ſaCro aC dIVIno fœdere IniVCti,
Vos CœLVM ſaVſtos perpetVò eſſe VeLIt.

III.

IVngens Vos CœLVM: aC InsIgnIs gratIa CœLI
CVnCtIs èVoto Vos beet VſqVe bonIs.

JOHANNES SPILIARDUS Senior,
Eccleſiaſtes Gorinchimenſis.

In

Digitized by Google

In eaſdem NUPTIAS.

SI quid in humanis valeat Prudentia rebus,
Et ſortem virtus flectat & ingenium,
Si modus in fato dubius ratione regatur,
Remque aliqua incertam limitet artis opus:
Exſulta Somere; *tuis ſe numina coptis*
Immiſcent, fausto numine feſta paras.
Lente feſtinabat Amor. Prudentia metam
Fixit, & ingenio favit amica Venus,
Sic damnum penſare tuum eſt, renovanda voluptas,
Quæ toties duro Numine læſa fuit.
Adſtant fautores Superi, lætantur amore,
Et novus incenſo pectore prurit amor.
Hanc alios Somere *artem, prudentior uſu*
Sponſe doce, ne quid ſors inimica premat.
Si pretium cupis, & tantos arcere pudores.
Vote cape, heu! ſævis imminet ira malis.
Vive meis Sponſe auſpiciis, cum numina, vates,
Applauſit votis Eliſabetha *tuis!*

PLANTE.

Iisdem
NUPTIIS.

SCribimus, haud aliis carmen latiale Puellis
Artibus ingenuis, prædita Virgo, *tibi:*
(1) *Auctor abest: cujus superant monumenta laborum*
Queis dotes animi protulit ille viris:
Viderat hæc, & plura quidem præconia tanta
Virginis *ut didicit*, Ianus *amator erat:*
Ecquid ait, quærelas semper producere noctes
Cogar, & amisso pignore, Solus agam?
Non juvat hoc. Charæ *nostræ sua justa peregi;*
Prodidit id (2) *sanctum quod meditabar opus.*
Vulnera passus eram, quæ vulnera lata Medela
Conscia Achillæo tollere more potest.
Fer Pater, ô Vahalis *Fer opem, mitissime Regum*
Nam premor à vestri fluminis Obsequiis:
Quin mea prima tuis restinxti incendia Lymphis,
Nunc ripæ alterius gaudia grata peto.
Sic medius nostros inter fluitabis amores,
Perpetuusque Cliens numina vestra colam.
Annuit Undipotens *precibus. Mox ardet amore*
Virgo *pari: tandem cedit & illa proco.*
Felix conjugium geminûm sub sidere *natum*,
Bis felix *natum* tempore pacis, *Ave*.

(1) Janus Beverovicius in panegyrico sexus fœminei. (2) Belgica versio piarum Meditationum J. Gerardi ad sui ipsius consolationem in orbitate uxoris suæ.

R. CARPENTIER.

Digitized by Google

Op het selve Houwelick.

A *Poll'* op *Helicon* gezeten,
Liet dit de *Zangh-Godinnen* weten:
Mijn glinster-oogh beſtraelt een Maeght,
Wiens Geeſt geen ſterflijckheyt en draeght;
Haer breyn door-ſnuffelt oude boecken,
('tWelck zelden jonge Iuffers ſoecken)
Sy vind daer in, hoe *Griecken-landt*,
Hoe *Romen* ſich heeft voort-geplant.
En heeft noyt in haer eerſte jaren,
Sich willen voegen tot het paren;
Maer ſich verſcheyde van de jeucht,
Door driften van een hooger deucht.
Haer tongh verçiert door oude ſpraken,
Die dicke Geeſten dunder maken,
En al u geeſtich ſnaren-ſpel
Dat paſt haer nette vingers wel.
De deftigheyt in haer manieren,
Die leert ons tongh en hert beſtieren:
Sy denckt, (1) 'tverſchil en is niet groot,
Te weſen ongeleert of doot.
Haer arbeyd, dunckt my, dient belooningh,
'kGeef haer voortaen by u een wooningh,
Dewyl haer half-vergode geeſt
Wat meer alſt menſchelijck heleeſt,

(1) Plato de Leg. dial. xij.

By u is noch een plactſe open
Waer toe noch niemant is geropen.
'kWenſch u voortaen altijt te ſien
By een vergadert met u thien,
Mits rees den heelen *Rey* van *Negen*,
Die haer hier door niet liet bewegen,
En ſprack dus: *Een oneffen tal*
Regeert altijt het Aerdſche dal,
Dees Maeght, wiens Geeſt wy niet benyen,
Wilt ghy die voor de doodt bevryen,
Soo ſtelt haer liever in de ſin,
De Moeder van de ſoete Min,
'tZijn nu *Vrouvv Venus* jaer-getyen,
Dat ſy haer gaet om laegh verblyen,
En danſten leyd den Maeghden-rey,
En ſinght een deuntje in den Mey.
Geeft haer maer laſt, haer ſoete loncken,
Die ſullen deſe Maeght ontfoncken,
Die iſt, die door haer ſoeten aert,
Den menſch voor't ſterven heeft bewaert.
Apoll', als hy dit antwoort hoorden,
Dat ſyn geduchte macht verſtoorden,
Soo quamen hem we'er in de ſin,
De driften van ſyn oude min;
Hy dacht: 'kwil deſe Maeght bewaren
En met een ſpruyt myns Af-komſts paren,

Soo

Soo ſal de Godlijckheyt van mijn
Op't minſte niet vermindert zijn:
Dien *Artz*, die myne duyſt're wetten
Getracht heeft altijt voort te ſetten,
Die heeft een Soon in wiens beleyt,
Aſtrea haer wetten ſpreyt,
Die *Themis* daeg'lijcks 't hooft komt çieren
Met nieuw-gevlochte Lauwerieren,
VVanneer ſyn tongh met woorden vecht,
En handhaeft 't onverbroke Recht:
Die niet en wenſcht in zijne dagen
Dan dees Godin haer wel-behagen,
En die my op het hooghſte viert,
En mijn altaer met verſſen çiert,
Die uyt de ſtromen heeft gedroncken,
Die't Hengſten-bron hem heeft geſchoncken,
En die int eerſte van ſyn jeucht
Myn lyer en herpe heeft verheucht,
Dees ſal ick maken haer Beminde,
En 'k ſal haer herten ſoo verbinden,
Soo dat niet als de ſterflijckheyt,
Haer weder van malckander ſcheyt,
Des *Somers* kruyt ſal haer bewaren
Voor ſieckt' die haer kan wedervaren,
Syn ſpruyt teelt ſpruyten uyt haer ſchoot,
Soo blinckt haer naem *Vervoor* de doot.

A. van SOMEREN, M. D.

Digitized by Google

Geboorten-Recht,

VAN

CORNELIS, JACOB

EN

CLARA van SOMEREN.

CORNELIS van SOMEREN
ſpreeckt:

Ick ben den Oudſten, die na's Vaders Vader hiete,
Aen wien het Vaders ſpoor oock nimmer ſal verdrieten
Te volgen waer ick gae, het zy in Recht of Wet,
Ick vind myn vlugge Ziel daer yv'righ toe gezet;
Ick ſtel al in het Roomſch, wat dat my wert gegeven,
En toon in myne jeught al vry een dieftigh leven.
Myn oudſte Broe'r is doot: dies volght aen my het Leen,
Dit heb ick t'hans voor uyt, de reſt is ons gemeen.

IACOB van SOMEREN
ſpreeckt:

Schoon ick de tweede ben, myn naem die was geboren
Al aen myns Vaders Huys, eer dat gy quaemt, te voren:
En noch en iſt geen noot, hiet ghy naer's Vaders Stam,
Ick weer, wat IACOB eens, door's Moeders gunſt bequam;

Wy

Digitized by Google

Wy werden beyd' bemint, maer denckt eens wie haer sin-
Van binnen hout beset door hertelijcke minne, nen
S'heeft my haers Vaders Ringh en Zegel wech geleyt,
Wat dat te seggen heeft en dient u niet geseyt.

CLARA van SOMEREN
spreeckt.

OF ghy zijd met u bey, soo wil ick u niet wijcken,
Noch voor het Manne-oir, noch vlagh noch wimpel
Ick volg het *Hollants-Recht*, waer wy geboren zijn, (strijkē
Daer wijckte (buyten Leen) geen Man het Vrouwelijn,
En schoon dat Vader heeft een ander ampt bekomen,
En hoef ick voor u beyd' int minste niet te schromen,
Het edel *Gelder-landt* geeft *'t voordeel* stracks aen mijn,
Daer ghy doch niet en weet, hoe't dan met u sal zijn.

BESLUYT.

DE Moeder hoordent aen, en wou den twist besluyten,
En ging daer op terstont haers Moeders vonnis uytē.
Wel, sprack sy, ick beken, een yder dryft het zijn,
Doch ick sal onder u een billick Rechter zijn:
Seght my wie datter naest heeft aen myn hert gelegen?
Indien ghy't seggen kont, ist *voor-recht* hem verkregen,
Soo niet, soo geef ick dan aen yder 'tderde deel,
Soo raeckt ghy met u dry ten lesten aen't geheel.

Onderhoudingh
OP
GROEPESTEYN,
Buytens huys.

TErwijl ghy rijt naer *Groepesteyn*,
En zijt met my op wech alleyn,
En dat de blonde Lentens-tijt,
Door bosch, door velt en beemden rijt,
En lacht dat uwe frisse jeucht
Haer in de Echte-min verheucht:
En siet nu hoe een rooselaer
Verliest zijn dor en winter-haer,
Hoe dat een jongh en jeuchdigh blat
De bogaerden nu we'er om-vat.
Ter wyl de vogel tiereliert
En lustich om de wagen zwiert,
Soo lyd doch dat ick u geley,
Recht naer het huys, door dese wey.
En let eens hoe die esschen staen,
Nu we'er met blaren overlaen,
En hoe dat jeuchdigh elzen-hout
Nu we'er zijn oude luyster hout,
En hoe dat weelich ypen-blat
Zijn oude groente heeft gevat:
Hoe daer eerst was een droevich ys,
Nu weder wast het welich rys, Hoe

Hoe dat dees wey en bruyne gront,
Nu onlanghs, als geſtorven ſtont:
Hoe ginder rijſt die ſchoone weyt
En moedich hare blaertjens ſpreyt,
Hoe dat die winter-garſt daer krult
En weelich heel dien acker vult,
Hoe dat die boonen zijn geſteelt
En hoe haer botjens voort-geteelt:
Maer let doch eens hoe dat dat zaet
Al 't ander ver te boven gaet.
Komt, laet ons door den boogaert gaen
En ſien eens wat hy heeft gelaen,
En letten of het fruyt-gewas,
Gebot is, alſt voor deſen was:
Dunckt het u niet een wonder dingh,
Een weſen vol veranderingh,
Dat tzedert ghy hier leſtmael waert
En ons beholpen by den haert,
Nu alles in zijn blaetjens ſtaet,
En ſtaegh tot hooger vruchten gaet.
Maer denckt eens wat dat gy hier ſiet,
'tIs al voorwaer het aerdtſche niet,
Soo ghy het oogh wat hooger heft,
Het hemels 'taerdſche overtreft.
Het zaet dat hier geworpen was,
Verrot, verteert, in miſt en as,

En dat nu ſyne ſpruytjens ſchiet,
d'Ontſterflijckheyt ons tſamen biet,
Het leven naer de wiſſe doot,
Wanneer die op ons leden ſchoot.
Soo gaet het met het Menſchen Kint,
Wanneer het hier geen leven vint,
Schoon dat het rot oock in der aerdt,
Noch wert het weer te ſaem vergaert,
Noch komter eens dien grooten dach
Die t alles we'er in weſen ſach,
Doch ſchoon het vleeſch verteert in as
En van den menſch niet meer en was,
Noch weet ghy, doen Hy wiert gemaeckt
En eerſt van aerdt tot vleeſche raeckt,
Dat Godt daer blies de (1) ziel doen in,
Die trock uyt Hem haer eerſt begin.
Dewyl dan God is ſonder end,
De ziel geen ſterflijckheyt en kent.
En daerom is het wel geſeyt,
Dat 'smenſchen kindt twee levens heyt.
Den baſt vant greyn geheel vergaet,
De kern we'er uyt der aerden ſtaet,

(1) Immortalitas animæ ex creatione hominis demonſtratur in qua duplex vita ei à creatore data, de qua Moſes c. 2. Geneſ. ita ſcribit: Et formavit Dominus Deus Adam, de pulvere terræ & inſufflavit, in nares ejus, ſpiritum vel animam vitarum & factus eſt Adam in animam vitæ, è quibus colligit. Rabbi Simeon in Comm: ad præd. locum duas vitas in creatione datas eſſe homini unam in hoc ſeculo aliam poſt reſurrectionem.

De

Digitized by Google

De kern behout haer friſſe keeſt,
Het lichaem dat behout de geeſt,
Siet hierom ſeyd Gods eyge Woort,
Waer buyten (1) niet mach zijn gehoort,
Dat wie hier uyt den vleeſche vliet
De (2) ruſt ſyns Vaderen geniet.
En wie daer (3) vroom en heylich leeft,
Den Hemel tot ſyn wooningh heeft,
Alwaer het *Haleluy-gezangh*
Duurt duyſent duyſent eeuwen langh.
Nu ſiet ghy immers alle jaer,
Hoe haeſt den menſch daer henen (4) vaer,
En komt hy tot de achtmael thien,
Wert niet als pijn aen hem geſien,
Soo moet die ſtage eeuw en tijt,
Die onſe ziel, met Godt, verblijt,
Niet zijn hier in dit ſterflijck dal,
Waer in geen vreuchde weſen ſal,
Maer in een leven vol gelach,
Wiens vreucht men hier niet ſien en mach,

(1) Damaſc. 1. de orthod. fid. cap. 1. (Ex Latina verſione) Cuncta quæ tradita ſunt & per Legem, & Prophetas, & Apoſtolos, & Euangeliſtas, ſuſcipimus agnoſcimus & veneramur nihil ultra illa perquirentes.

(2) Reg. cap. 7. 3. Reg. c. 11. Job c. 2. & 20. Dan. 12. David de morte ſua loquens Pſal. 4 *in pace* inquid in ipſum dormiam & requieſcam, inde græci (ut alibi demonſtravimus) coemiterium, locum ſepulturæ mortuorum, quod idem ac dormitorium ſignificat quibus maxime adſtipulatur Orpheus in Hymno θανάτῳ de morte dicens ex Latina verſione: Tuus ſomnus animam tollit & corporis tractum Uti diſſolvens natura firmatæ vincula Adferens magnum æternum viventibus ſomnum. (3) Pſal. 33. Pſal. 41. 83. (4) Vid. Pſal. 89. & D. Hieron. ad cap. 26. Ezech.

Digitized by Google

En daerom riep (1) Hy met geluyt:
Brenght Heer myn ziel ter kercker uyt,
Op dat ick uwen namen prijs,
En u alleenich eer bewijs.
Vertrout u op geen menſche macht,
Op Vorſt of Prinçen ermen kracht,
VVant ſiet haer dagen zijn gegaen,
En 'tvleeſch moet in de tombe ſtaen,
(2) VVant 'smenſchen vleeſch verkeert in ſtof,
Daer 'teenemael was gekomen of,
De ziel die vlieght weer tot haer Godt,
Die haer eens ſchonck dat zegen-lot,
En daerom ſeyt (3) *'tVernuſtigh Blat*
Dat ſoo veel wijsheyts heeft omvat,
De zielen van de vrome lien
Die hebben haren Godt geſien,
Die raeckt geen prickel van de doot,
Noch hel, noch anghſt, noch pijn, noch noot,
(4) Maer denckt niet dat d'ontſterflijckheyt
Alleen de vromen is bereyt,
VVie dat hier quade wegen gaet,
En is de doot geen toeverlaet,

(1) Paulus ille ipſe 2. Tim. 4,
(2) Pſal. 145. Revertetur [inquit Eccleſiaſtes] pulvis in terram ſuam unde erat, & ſpiritus ad Deum qui illum dedit.
(3) Sapient. Lib. c. 3. Juſtorum animæ in manu Dei ſunt & non tanget illos tormentum mortis.
(4) Libr. Sapient. cap. 5. Joh. cap. 6. Vermis eorum non morietur & ignis eorum non extinguitur.

De

Digitized by Google

De kancker knaeght haer in de ziel,
Die nimmer ruſt of trooſt behiel.
En daerom ſalder (1) niemant zijn
Die mach verdragen deſe pijn.
Want wie leeft in een ſtadigh vuur,
Dat ſtaegh van eeuw tot eeuwen duur,
Wie kan verdragen ſulcken vlam,
Wiens gloet dan nimmer eynde nam.
Doch ENGEL weeſt hier niet vervaert,
Een vrome ziel (2) ten Hemel vaert,
Die wacht hier in dit ſterflick dal
Een vreucht die eeuwich duren ſal,
Die God vergun aen ons te ſaem,
Die vaſt bekennen ſynen naem.
Doch laet ons ſien wat Godts beſluyt,
Door onſen Heylandt, heeft geuyt,
Terwyl die hier op aerden ſtont
En ſich ontrent de ſyne vont.
En ſeyt hy niet: (3) en vreeſt geen man
Die u het lichaem nemen kan;
Maer vreeſt die ziel en lichaem doot,
En beyde in de helle ſtoot.

(1) Jeſaij cap. 33. Docens pœnarum immortalitatem & conſequenter animas immortales quæ ibi ob ſcelera torquebuntur, inquit. Quis ex vobis poterit habitare cum igne devorante, aut quis ex vobis habitabit cum ardoribus ſempiterni.

(2) Nolite ita loqui quoniam filij ſanctorum ſumus, & vitam illam expectamus quam Deus daturus eſt his qui nunquam fidem mutant ab eo Tob. c. 2. Immortalitatem animæ demonſtrant præter loca allegata in Veteri Scriptura lib. 3. Regum c. 17. in oratione Eliæ Daniel cap. 12. David Pſal. 29. Ezech. cap. 3.

(3) Matth. 10. v. 28.

Voor-

(1) Voorwaer, ick ſegh tot u te ſaem
Wie dat verlaet om mynen naem,
Of landt, of zant, of huys, of hof
En ſchytder vry en willich of,
Of miſt ſyn aldernaeſte bloet,
En derft ſyn alderwaerdſte goet,
Die ſal hier hondert-fout ontfaen,
Hier naer op hooger woecker ſtaen.
Hoe dickmael hebt ghy my verhaelt,
Hoe dat ſtaegh voor u oogen ſtraelt
De armoe en de droeve noot,
Die (2) Lazarus de aerde boot:
Maer hoe ghy hem ten Hemel ſiet
En daer de hoochſte vreucht geniet,
Hoe dickmael hebt ghy myn geſeyt:
De rijckdom mennich menſch verleyt;
(3) De zobre winſt van een talent
Ontfanght noch een gezegent endt,
(4) Ey! daerom laet ons roepen uyt:
Was hier ons levens leſt beſluyt,
Soo gingh ons ellend boven al
Van die betre'en het aerdſche dal.
Maer (5) 'tlichaem dat de ſterflijckheyt
Gezaeyt heeft in bederflickheyt,
Sal rijſen in ſoo vaſten ſtaet,
Die nimmer rot of we'er vergaet:

(1) Mar. 10. v. 20 (2) Luc. 16. (3) Luc. 19. (4) Paul. 1. Cor. 15. (5) 2. Cor. 5.

Hier

Hier zijn wy uyt ons Vader-landt,
Daer iſt, dat ons ſyn liefde plant,
En daerom als door ſwacke le'en
By wylen ghy mocht zijn beſtre'en:
Soo toont als dan u kloecke geeſt,
En leeft gemoedicht, onbevreeſt,
En ſpreeckt met dat (1) Apoſt'len licht
Dat heel de Werelt heeft geſticht,
Ick wenſch ontbonden eens te zijn,
Te leven buyten alle pijn,
Ick heb een goede ſtrijd geſtre'en,
Myn dagen zijn geloopen heen,
't Geloof dat is by my bewaert,
Dat my nu tot die Krone ſpaert
Van eeuwich heyl en heylich recht,
Die nu voor my is wech-gelecht,
En ſluyt het met den (2) Martelaer,
Neemt ghy myn geeſt en ziele naer.
Siet dus ſiet ghy hoe dat de Bla'en,
Die noyt den Schepper doet vergaen,
En die ſyn Soon de Werelt liet,
Tot trooſt van haer betraemt verdriet,
Verkunden ons een levens tijt
Die noyt geen ſterflijckheyt en ſlijt.
Maer 'kweet wel dat u rijp vernuft,
Dat ſoo veel boecken heeft doorſnuft,

(1) Paulus 2. Tim. 4. (2) Actor. 7.

Dat *Groote VVoordt* dat altijt leeft,
Soo dickwils uytgeleſen heeft,
Dat niet en wert by my geſeyt,
't Geen niet in u verborgen leyt.
Ick ſie wel waer u geeſten gaen,
Ghy wenſcht van my noch t'onderſtaen,
Wat van d'ontſterflijckheyt der ziel,
Een Griecks of ander Leeraer hiel,
Wat d'Outheyt ons daer van gewaeght,
Waer op't gevoel der Kercke ſchraeght,
Wat hier van noch verborgen lagh,
En noyt ons *Nederlandt* en ſagh.
Ick ſal, om dat ick u bemin,
En dat dees ſaeck heeft kruymen in,
Ontvouwen, 't geen dat myn verſtant,
Hier van in oude boecken vant;
Maer denckt niet dat myn kleyn vertoogh,
Soo ver van hier, naer boven, vloogh,
Dat ick ſal ſtellen yet ten toon
't Geen ons de Godheyt heeft verbo'on.
Dat is haer al te ſaem bekent
Waer Chriſti Kudde heenen rent,
Dat d'heylige [1] Apoſt'len ſchaer
Dit punt ons heeft gelaten naer.

(1) Viſſe plura? quid adjiciam? Symbolum fidei quod nobis reliquerunt Apoſtoli in quo in fine & carnis reſurrectio & vita æterna inſeritur. Petr. Georg. Tholoſ. in Comm. Syn. art. mirab. lib. 8. cap. 7.

Dat

Dat wy bekennen met den mont,
Dat 't Vleesch van ons t'herleven stont,
En dat een eeuw'ge levens vreucht
Ons in der eeuwigheyt verheucht.
Hoe staet *Elyza* dus en kijckt?
My dunckt ghy uyt u schreden wijckt,
Indien ick hier wat dieper tradt,
Het was wel licht by u gevat,
Ghy weet wel wat het lichaem raeckt,
Dat sulcks de ziele niet en naeckt,
Dat Dit niet eygens heeft aen Dat,
Noch 'teen het ander heeft gevat.
En dacrom 'tgeen het (1) lichaem siet
En raeckte doch de ziele niet.
Seght nu wat u het lichaem duyt?
De broosheyt van u teere huyt,
De swackheyt van u teere le'en,
Van quael en zieckte dick bestre'en,
Een nietigh niet, een swack gestel,
Een blaes, een bul, een roock, een bel.
Maer 'tgeen u vorder nu doet gaen,
En u wyst tot die steyle Baen,
Die nimmer ymants oogh bepeyl,
En echter brenght tot 'thoochste heyl,

(1) Ut corpus mortale mortalia suis sensibus contemplatur ita quoque immortalia contemplantem animam necessario est eam immortalem esse, & perpetuo vivere quippe quam immortalitatis agnitiones contemplationesque in ipsa residentes nunquam destituant ac veluti in centiva quædam ac fomenta & securitatem certitudinemque immortalitatis consilent. Athanas: Alexandrin: in oratione contra Idola.

Dat

Dat komt uyt ons verganck'lijck deel.
Verdeelt int (1) lichaem, doch geheel,
Waer in een hooger Godlijckheyt,
Stil-swijgende begraven leyt.
U ziel slaet hier den Hemel op
Die geeft de sterflijckheyt de schop,
Ghy voelt hier door de hooghste gloet,
Een brant, een drift tot 'hooghste Goet,
Soo siet ghy 'tgeen het lichaem siet,
Niet anders u dan d'aerde biet,
En 'tgeen u ziel aen u vertoont,
U staegh met 'tonverganck'lijck kroont.
Siet nu soo hebt ghy wel verstaen,
Hoe hoogh hier onse zielen gaen,
Hoe ver dat hier dit tydlijck licht
Een eeuwich leven haer bericht;
Soo denckt dan mede wel gerust
Als hier u levens fackel blust,
En dat het aerdsche u begeest,
Ghy eeuwigh by u Schepper leeft,
En dat de (2) doot die ons hier raeckt,
't Begin van 'teeuwigh leven maeckt.
Want schoon hier bloem en blos vergaet,
En traegheyt door de leden slaet.

(1) Anima est individua tota in toto, & tota in singulis humani corporis partibus.
(2) Vitæ hujus mors illustrioris vitæ alterius initium est Chrysost. in orat.

En dat de kracht en levens geeſt,
Den ouden dagh (1) vermindert meeſt,
Soo hout haer kracht ons ed'le ziel,
Schoon 'tlichaem oock in duygen viel:
En als het al vervalken leyt
De ziel noch hooger luyſter heyt.
Want ſchoon (2) 'tgevoelen is gegaen,
De tongh geen ſtem vermach te ſlaen,
Het oogh en kent geen tydlijck licht,
't Geen hier de hooghſte vreuehde ſticht,
De hant haer niet bewegen mach,
De mont noyt geeft een blijde lach,
De voet geen vorder treden doet,
Noch blijft de ziele wel gemoet.
De ziele die geen doot en kent
Maer tot 'tontſterflijck leven rent.
Maer 'tſchijnt u ſinnen zijn belaen,
Hoe wonder hart dat toe moet gaen
Dat ziel en lichaem ſcheyden moet,
Soo langh te ſamen op-gevoet,
En dat de doot het wreedſten is
Dat immer daer te vinden is.
'tIs even ſoo, gelijck ghy ſeght,
De doot wert die ſchult op-geleght,

(1) Veteraſcente Corpore renovatur anima Apoſt.
(2) Mortuo homine, corpus corrumpitur, ſenſus pereunt, vox evaneſcit; remanet mens immortalis in corpoream vitam recipiens, Ambroſ. libr. de bono mortis Cap. 10.

Digitized by Google

Doch hebt ghy nimmermeer geſien,
Hoe dat de (1) Potte-backer lien,
Een pot of ander aerden vat
Verbreken tot 'ken weet niet wat:
En eer't yet van zijn luyſter hiel,
Tot leem en ſcherf daer henen viel.
Soo doet den Schepper van dit Al
Oock met den menſch in dit geval,
Want't naet den droeven appel-beet,
Die op den menſch de zonde ſmeet,
Brack Godt dit nietigh aerdſche vat,
Dat doen noch glimp noch luyſter had,
Op dat het weder wierd hermaeckt
En tot zijn hooger luyſter raeckt.
Dat is: wanneer dien grooten dagh,
Ons allen we'er in weſen ſagh.
Wilt ghy nu noch al verder gaen,
Dit ſtuck uyt d'Oudheyt mé verſtaen,
Soo let eens op soo mennich feeſt
Als wert gehouden aen de (2) geeſt
Of van een Vorſt of ander Man,
Die myne tongh niet noemen kan,

(1) Quemadmodum enim vas aliquod artificis manu recenter factum ſi non reſpondet animo artificis denuo funditur & fingitur ut ſit novum & integrum ſic homini accidit per mortem. Nam ejus ſcilicet Dei potentia poſt peccatum contractum eſt ut inveniatur in reſurrectione ſanus, id eſt, mundus, juſtus, & immortalis, Theophil: Theol:: lib: 2. ad Autolich:

(2) Ut videre eſt apud Virgil. lib. 5. Æneid. ubi docet antiquos juſta & anniverſaria defunctis perſolviſſe.

Wat

Wat dat men aen de tombe deed
VVaer in de assche was besteed,
Hoe melck (1) en wijn te samen vloeyt
waer meed de aerde wiert besproeyt,
Hoe alle jaer een vasten-dagh
Het offer aen de graven lagh,
wanneer het schaepje wiert geslacht,
waer by syn ziele wert gedacht
(2) Selfs dat nimmer vrou of kindt,
Voor dat den thienden dagh begint,
Mach zijn besproken voor't gedingh,
Op dat de geest geen onrust vingh,
Maer stil wiert van der aerd gevoert
Van 'swerelts kommer onberoert.
Let eens wat dat (3) Ægypten doet
Naer t'sterven van syn naeste bloet,
Hoe datmen op het lichaem past,
Naer dat de doot dat heeft verrast:
Wat feest men voor de ziele hout
Nu met d'onsterfelijckheyt getrout,
Hoe dat aen d'onder-aerdsche Goon
't Soen-offer daer wert aengeboon,

(1) Pendit humi: duo lacte mero duo sanguine sacro purpureosque jacit flores: Vide insuper Restitutam meam Antiquitatem Cap. 8. de Funeribus Antiquorum materiam hanc distincte tractantem.

(2) Novendiale Tempus luctui concessum tam pium existimavit antiquitas ut qui averit intra illud defuncti hæredes vel filios debiti causa in judicium provocare, poena indicta & imposita nullitatis Novel. 115. ut cum de appellat. cap. V. §. Sancimus.

(3) Vide Diodorum Siculum Lib. 1. Biblioth.

Op

Op dat de ziele zy geſtelt
In een verluſtend zielen-velt,
Hoe datmen alle jaren gaet
Daer 't lichaem op-geſloten ſtaet,
Verhart gelijck een marmorſteen,
Verſteent van huyt, van vleeſch en been.
Al waer men huylt en ſtadigh tiert,
En ſmoockt, en ſmeult, en wieroock viert.
Het ſchijnt wel dat de wijs' (1) Hebreen
Dees luy-dat eerſt te voren deen,
Die aen den Schepper van den Menſch,
Naer ſyne doot de'en deſen wenſch:
Syn ziele leef in ruſt en vreucht
Die hem in eeuvvigheyt verheucht.
Of riepen met een hel geluyt,
Vermenght met bel, en ſchelle fluyt,
Een ſtage ruſt, een vreucht en heyl
Dees ziel in eeuvvicheyt bepeyl.
Iae nimmer vierde men den dach
Van een die hier in luyſter plach
Te leven, of dit vreede-woort
VViert by den heelen Rey gehoort:
(2) *Syn ziel leef in een ſtage ruſt*
Die nimmer vverde uyt-gebluſt.

(1) Hebræi qui idem precabantur ſuis quos tumulo condebant Deum verum invocantes animaſq; morientium ei commendantes, his verbis: ſit anima ejus in horto voluptatis, vel ſit anima ejus ligata in faſciculo Vitæ Munſter. in abbrev. Hebr.
(2) Nunquam Rabini alicujus mortui memoriam faciunt quin de illo addant gan-eden haſcalom, id eſt, requieſcat in pace Vel ſuper illum pax. Munſter. in abbr. Hebr.

Den

(1) Den Turck die noch de wet belijd,
Van *Mahometh* hem toe-gewyd,
Die komt ten grave mennighmael,
En ſpreeckt een ongemeene tael,
Waer by hy hoopt als dat de ziel
Te beter ſynen Godt beviel:
Die doet noch, g'lijck een Heyden plach,
En maeckt op 't graf een bly gelach,
Op dat het Negendaeghſche mael,
Aldaer geſchiet met bly onthael,
En wat hier immer over-ſchiet
En arm of ander menſch geniet,
Iae werd die maeltijd aengerecht,
Voor haer, die leefden wonder ſlecht,
Uyt geen een (2) ander ſchoock aen haer,
Schoon dat ſy 't wierden noyt gewaer.
Ons *Romen* noch 't oud *Romen* volght,
Op 't Heydendom het minſt verbolght,

(1) Turcarum quoq; ſub Mahemetis lege viventium obſervatus ex præſcripto mos eſt teſte oculato authore Bartholomæo Georgionitz qui per tredecim annos captivus miſerias & mores aliorum expertus eſt libr. 2. de morib. Turc. cap. 1. ut ij ſæpius ad locum ſepulturæ veniant & inferias faciunt cibos monumento ſuperponentes Gentilium more. ut novemdialem cœnam agant pro anima defuncti.

(2) De hiſce vid. Perſium Satyra 6. ubi ait:

Nunc & de cæſpite vivo
Frange aliquid, largire inopi, ne pictus cherret
Cæruleain tabula, Sed cœnam funeris hæres
Negliget, iratus quod rem cuttaveris: urna
Oſſa inodora dabit, ſeu ſpirent Cinnama ſurdum
Seu ceraſo peccent caſcia neſcire paratus.
Tu ne bona incolumis minuas?

Dat kent de (1) feesten en den daeh,
Wiens spoor men noch by d'Oudheyt saeh,
Dat weet noch van het toortzen licht
In oude tijden aengericht,
En dat men noch op heden vint
Ter eeren van de Maeghd en Kindt,
Haer Kercken-dienst al veel behoud
Waer van *Iupijn* de gronden bout,
De plichten die de ziel genoot
By haer noch worden vry (2) vergroot,
Daer wert noch vry al meer gedaen,
Als't Heydendom oyt dorst bestaen.
Elyza 'tis te hoogh gepleyt,
My dunckt, het baert u tegenspleyt,
Maer soet, ick hebber u belooft,
Ick sou wat preken naer u hooft,
Ick sou wat praten naer u sin,
Vant geen daer schuylden meerder in,
'tIs tijt men naer het huys toe treed,
De maeltijt, loof ick, is gereet,

(1) Lupercalia in quibus principio mensis Februarij urbs tota accensis facibus lustrabatur in festum Luminarium ad honorem lustratæ Virginis Deiparæ institutum transierunt. Wichmannus in Brabantia Mariana Lib. 1. Cap. 15. Vid. restitutam meam Antiquitatem Cap. de Religione Ethnica & Christiana pag. 148.

(2) Convocatur in anniversariis diebus memoria vel parentum defunctorum seu amicorum seu quorumcumque qui in fide decessissent, sacerdotes simul ac laici atque in eo cœtu primo-mortuis quod in fide decesserint gratulantur & sibi quique pium & fœlicem exitum precatur, postea conferuntur Eleëmosynæ vel oblationes quæ in pauperes qui simul tum adsunt & pupillos & viduas distribuuntur. Origines lib. 3. in Job.

Ick

Ick ſluyt het hier dan in het veld
Met 't geen aen ons daer van vermeld
Het wijſte Hooft, de grootſte Tongh,
Die *Romens* tyranny bedwongh,
De Vader der VVel-ſpreken heyt,
Wiens roem-ſtaet eeuwich uytgebreyd,
(1) Schrijft met een ongekreuckte veer:
Als dat ons zielen leven weer,
'k En volgh niet (ſeyd hy) wiens gedacht
Dees dwalingh heeft ons voort-gebracht:
Als dat ons ziel met 't lijf vergaet,
En nimmer we'er in weſen ſtaet;
't Gevoelen dat ons d'Oudheyt geeft,
Vry meerder aen mijn ſinnen kleeft,
En dat ons Ouders wel beviel
Ick mede voor het mijne hiel.
Die ſeggen dat geen ziele ſterft,
Maer dat ſy d'hemel-vreuchd' beerft,
Dat die verborgen godlijckheyt,
Die ſtaegh in haer begraven leyd,
Haer weder voerd ten Hemel in,
By 't eeuwich vrolick Hofgezin,

(1) Cicero de amicitia, neque enim, (inquit) aſſentior iis qui haec, super diſſerere coeperunt cum corporibus ſcilicet animas ſimul interire, atq; omnia morte deleri; plus apud me valet noſtrorum auctoritas aut noſtrorum maiorum qui mortuis jam religioſa jura tribuerunt quod non feciſſent profecto ſi nihil ad eos pertinere arbitrarentur.

Gedachten,

Voor-gevallen

OP GROEPESTEYN,

Over

't Geſicht der beſigheden van verſcheyde Dieren.

ONlanghs doen ick lagh gedoken,
Tuſſchen't laken, tuſſchen't kleet,
Is ſeer vroegh myn oogh ontloken,
d'Hand tot ſchryven was bereet;
Dies ſoo gingh ick my weer richten
Uyt de veeren van het bed,
En ick gingh myn ziel verlichten,
Met te ſtorten myn gebed.
Alles, ſagh ick, ſich verheuchde,
Al wat hier op aerden leeft,
Dies ſoo was ick meed in vreuchde,
Over't geen dat Godt my geeft,
Alderhande jonge dieren
Schenen als te zijn verquickt,
Alderhande kleyne pieren,
Lagen nu niet meer verſtickt,
't Quam al kruypen op der aerde,
't Geen dat God den menſche geeft;

Elck

Elck quam weder in zijn waerde,
Na dat hy't geschapen heeft,
Nauw was alles voort-gekomen,
Of het scheen door goet beleydt,
Yder in te zijn genomen
Tot het geen hem was bereyt.
't Haentje dat begon te kraeyen,
't Schaepje bleetje door het groen
En begon weer af te maeyen,
't Geen zijn Lamm'tje heeft van doen.
't Koetje dat begon te bolcken,
Sey, als met een stom geluyt:
Kom, ick wensch te zijn gemolcken,
Kom Boer in, ghy moeter uyt.
En de Meer begost te joocken,
Wenscht te wesen by haer Veul,
't Duyfje dat begon te kroken,
Wenscht te wesen op de peul.
't Gansje queeckte aen het slootje,
Daer het doen zijn Pylrje sach,
En het scheen als met zijn poortje,
Gantsch bequaem tot zijn beslach.
Niet en sach ick op den velde,
Al tot aen de kleyne Spin,
Dat sich niet te werrick stelde
Om te volgen zijn gewin.

Dies soo dacht ick in myn sinnen:
Is hier niet voor my bereyd,
Is hier niet voor my te winnen,
Is my hier niet toegeleyd.
Maer terstond quam my te voren,
Iae het beste is voor dy,
Want ghy zyder toe geboren,
Dies soo was ick wonder bly:
Ghy sult uwen Schepper prijsen
Over't gene dat ghy siet,
Eere sult ghy hem bewijsen,
Want hy aen u sulcks gebiet.
Ghy sult prijsen zijne wercken
En het geen hy heeft gedaen,
Hy sal uwen geest verstercken,
Als ghy het werck hebt bestaen.
Wel, sey ick dan zegen-vechter,
Grootste God en hoochste Geest,
Weest nu hier myn pennen-rechter,
En maeckt my recht onbevreest,
Neyght tot my u gunstigh ooge,
Soo ghy wilt, dat ick voldoe,
Send u zegen uyt het hooge,
Hier tot op der aerden toe.
Wy bekennen uwe goedheyt,
Die ghy aen ons menschen geeft,

Wy bekennen uwe soetheyt,
Waer door nu een yder leeft,
't Is uw Soon, die ons behoedet,
Die ons helpt uyt anghst en noot,
Soo wanneer de Duyvel woedet
En ons wacht de bleke doot,
U alleen wy moeten loven,
Roemen moeten wy uw naem,
Anders leggen wy verschoven
En tot roemen onbequaem.
Ghy doet al de vruchten bloeyen,
Al 't gedierte ghy verstereckt,
Al 't gedierte doet ghy groeyen,
Waer in men uw goedheyt mereckt.
U zy dan staegh d'eer gegeven,
U en anders niemant niet,
Laet ons Vader in uw leven,
V zingh ick dit heyligh liedt,
Alle wil ick uw mijn dagen
Bidden om u zegen Heer,
Altijt wil ick u behagen,
Altijt volgen uwe leer,
't V Vil altijd in uw beginnen
En uw loven t'aller tijdt,
Op dat ick u zegen winne
En in uw mach zijn verblijdt.

Digitized by Google

Op den Geboorten-dagh

Van

Juff. ELISABETH VERVOOREN,

Verschijnende den 18. Septemb. cIↃ. Ioc. Lvii.

De selvige sieck zijnde spreeckt:

MYN tydt die vlucht gelijck de baren,
En 'teen jaer volght het ander weer.
Naer d'ochtend komt den avond neer
En doet my 'tpluymich bed bewaren,
Dan komt 'taf-beeldzel van de doot,
Ick segh: de slaep, die my beschoot,
Tot dat ick wederom ontwake,
En dan begint myn besigheyt,
Die sorgh van huys en Kindt te naken,
Dat naer de Moeder-staet en beyt.

En soo verloopen nu myn dagen,
Die schoon wel schenen int begin,
Int eynde hebben weynich in.
En niet dan moeyt en sorge dragen.
En schoon myn jeucht myn Kind ten gaf,
Nochtans verniet ight die als kaf,

En

En valt alré door ſiecke dagen,
Mijn Godt die geeft my ſwacke le'en,
Nochtans indien't is u behagen,
Ick hebber tegen noyt geſtre'en.

Den dagh die eerſt myn weſen kende
Is nu op huyden we'er verjaert,
En ſchoon die my veel vreuchden baert,
Soo leert hy kennen myn ellende;
Myn ſwackheyt ſchijnt te nemen toe,
Nochtans ſoo ken ick't voor geen roe:
Want ſchoon ick viel geheel ter neder,
Soo wacht ick we'er het hoochſte goet,
Dat ick verſekert ben dat weder
Eens tot myn hayl verſchijnen moet.

Maer Godt! indient u wil mocht weſen,
Verlenght myn dagen noch een tyt,
Niet dat ick daer in zy verblyt,
Maer voor myn Moederlooſe Weeſen,
Die ſtadigh voor myn bedde ſtaen
En daer bedruckt van henen gaen,
Soo ſal myn lip vol danckbaerheden,
Noyt van u goedheyt wycken af,
Maer die geſtaegh aen u beſteden,
Tot ghy my voerd int nietigh graf.

Digitized by Google

Ick danck myn Vrunden al te gader
Die my beſchencken nu met groen,
Gelijck men plach aen my te doen,
Doen ick noch woonde by myn Vader,
En doe de lente van myn jeucht
Hem ſtreckte tot een ſtage vreucht:
Ick danck myn Man, die my doet ſprekem
En die my dit heeft toe-bereydt,
Tot een volkomen liefde teken
Heb ick hem weder toe-geſeydt

Dat ſoo myn Godt myn levens dagen,
Brenght tot een hooger jaren-tal,
Myn Echte-min noyt weſen ſal
Dan daer ick die heb op-gedragen,
En dat, wanneer ick in het graf
Sal dalen, hem myn liefde gaf;
Dies bid ick God, dat wy te ſamen
Ons dagen eynden. Tot beſluyt:
Dat wy te ſamen roepen *Amen*.
Daer't heyligh *Halleluja* luyt.

Digitized by Google

QVATRAINS,

Sur la mort de ma Compagne

ELISABETH VERVOOREN.

L'Ombre d'un noble cœur ſe preſente à mon Ame
Pour donner à mes vers, un genereux effort
Et me faire parler, animé de la flame
Qui brillante parroiſt au milieu de la mort.

Dame de qui le los aura cet avantage,
De vaincre le pinceau des nobles eſcrivains,
Ta divine vertu ſurpaſſe le langage,
Puis que tous nos diſcours ſans icelle ſont vains.

La faconde, l'eſprit, les dons de la fortune,
Ta naiſſance, & le fruict d'un deſireux hymen,
Ont beaucoup relevé la foibleſſe importune
D'un corps plein de douleurs, en ce val terrien.

Mais la ſainct e Douceur de ton Ame fidele,
La Conſtance & la Paix, au partir de ce lieu,
T'ont acquis les Lauriers de la gloire immortelle,
En ſuivant le deſſein de la grace de Dieu.

Vole donc au lambris de la machine ronde,
Et reçoy les Adieux, d'ungratieux Eſpoux,
Adieu Madame, Adieu ma petite Colombe,
Ton paron gemira, le reſte de ſes jours.

EPITAPHE.

HElas Ciel inhumain, & toy dur monument,
Vous avez entre vous partagé ma richesse!
L'un a ravi l'esprit de ma chere Maistresse,
L'autre enserre son corps qui luy sert d'ornement.
Desolé que je suis! pour tout allegement
Mes yeux noircis de pleurs en ces deux parts je dresse:
Or' je les leve au ciel, & or' je les abaisse
Vers ce lieu qui retient mon seul contentement.
Las! si mes justes cris se peuvent faire entendre,
Puis que mõ cher thresor vous ne voulez me rendre,
Ciel & tombeau de grace octroyez moy le bien.
Ciel ravi mon esprit comme cil' de ma Dame,
Assemble les ensemble: & toy cruelle lame,
Ser's de tombe a mon corps comme tu fais au sien.

ZEDEN.

Digitized by Google

ZEDEN-DICHTEN.

Digitized by Google

Inleydinge.

Wie dat des VVerelts gloor, haer ſtaet en ydelheden,
En't vvonder aerdſch bedrijf ſiet voor ſyn oogen ſtaen.
En heeft haer grootze ſtandt nu dickmael door getreden,
En vveet in ſyn gemoet hoe los die ſchroeven gaen,
Die vveer en vvervel-vvint bevint daer door te vvaeyen.
En 'tgeen verheven ſtont, vervallen van ſyn eer,
En 'tgeen vervallen vvas dan vveder boven draeyen,
Die vint hier in het kort een plaeſter voor ſyn zeer.
Dit kort gebonden rijm leert u de driften kennen,
Die onſe zinnen ſtaegh bevvegen ſonder ends,
VVie met een zedigh hert ſich beſt daer toe kan vvennen,
Die heeft het grootſte heyl in ſyne ziel geprent.

Een wys Man verbetert ſyn gebreken.

WIE dat het heyligh ſpoor van d'onbevleckte deucht,
Geluckigh volgen wil in 's Werelts ydelheden,
En maeck niet dat ſyn ziel in quaet-doen ſich verheucht,
En val niet als ſyn voet een quade pas mocht treden:
't is eygen aen de deucht geen misſlach te begaen,
De wijsheyt komt het toe daer ſtracks van af te wijkē,
Het eerſte niemant doet, het tweede wert beſtaen,
Doch ſelden iſt volbracht van armen ofte rijcken.

VVraeck-

VVraeckgierigheyt is geen vvijsheyt.

DE wraek geeft nimmer ruſt aen ons ontroerde ſinnen,
Die wreede moorderes verband uyt uwe ziel:
Doch ſoo ghy niet en kond die helſche drift verwinnen,
Maer dat ſy in een brand ſtaegh u gedachten hiel,
Soo neemt dan uyt de Deucht de Wraeck van u vyanden,
Veracht haer gantſche doen, ſoo lijd u vyand ſpijt,
Geen bitter leedt en kan ſyn wrev'lich hert omranden,
Want ſoo ghy zyd geruſt, ſoo berſt hy van de nijt.

Niemant lijt ongelijck van een ander, maer van ſich ſelve.

WAT mach de blinde menſch gedurig aen gaen rechtē,
Dat hy ſyn eer verwacht, te loopen op't ſtad-huys,
Indien ghy ong'lijck lijd, wilt 't by u ſelf beſlechten,
Een wijs-man nimmer leed het alderminſte kruys,
U eygen ſinnen-drift die doet u ong'lijck lijden,
De ſchult heeft u gemoet, dat niet verdragen kan,
Geen menſch en doet u leet, kond ghy u ſelf vermijden,
Ghy zydt en blyft geruſt, en ſterft u eygen man.

't Is geen ſvvarigheyt dat de menſch daer voor rekent.

DE Werelt acht den menſch op't alderhoogſt verlegen,
Wanneer het voor de wind gedurigh niet en gaet,
Maer ſiet, de Werelt kent niet d'ongemeene wegen,
Waer door hier op der aerd' den hemel open ſtaet.

Digitized by Google

De Werelt vleyt de menſch en God ſchijnt hem te haten,
Maer ſiet, hoe wonderlijck dat Godes liefde groeyt,
Wat kan de Werelt doch de menſch moet die verlaten,
Daer Godts verborgen min, hoe langh hoe meerder bloeyt.

Genoegh is meer als veel.

Hoe ſlaeft en draeft de menſch, om ſchatten te vergarē,
Hoe gerigh is ſyn oogh, hoe beſigh is ſyn handt,
En hoe beſorght ſyn hert, om die winſt te bewaren,
En denckt noyt om het (t) ſchrift, dat eens ſtont aen de want:
Wel-wilt ghy ſchatten dan, die nimmer en verrotten,
Begeert ghy gelt en goet dat nimmermeer vergaet,
Dit is de grootſt van al, bewaert voor muys en motten,
Dis u *'genoegen geeſt* in alderhande ſtaet.

Het leven dat wy leven is geen leven.

VErtrout ghy immermeer dat ghy leeft op der aerde,
Het leven dat ghy leeft en is het leven niet:
Een bloem, een wint, een roock, is van de ſelfde waerde,
Ey! ſiet eens wat aen ons haer ſwack geſtelzel biet;
Het leven dat vervlieght, 'tverdwijnt uyt onſe oogen,
En d'uur waer in 'tbegint daer neemt het weder af,
Die leeft te recht, wien hier, heeft leven niet bedrogen,
Maer die, terwijl hy leefd' ſtaegh peynſde op zijn graf.

(t) Dan. 5.

De

De vvegh van de deucht is moeyelijck.

WIE dat het harde pad wil van de deucht betreden,
En wie in syn gemoet de vroomheyt heeft geplant,
Die blijft stantvastig staen int midden van zijn schreden,
Want raeckt hy uyt het spoor, verliest hy d'overhandt;
Den doolhof die hy vind, die doet hem stadig dolen sin,
Hoe schoon hy schijnt geplant, daer schuylt een adder
Op d'in-gang vande deucht, daer vind men duysent holē,
Waer in de zonde woont met al haer hof-gezin.

Standtvastigheyt kent geen droefheyt.

DE droefheyt overwind ons licht verslege sinnen, (niet
Maer een standvastigh hert en kend haer schichten
Indien dan dat ghy tracht haer rampen t'overwinnen,
Soo kend hier op der aerd' geen al te groot verdriet,
De moet die maeckt de man, de vrees is voor de vrouwen,
Wie dat zijns vyands klingh int eerstē tegen gaet,
Die siet men zelden dat sy in het eynd verflouwē, (staet.
De droefheyt schrickt van selfs, voor die haer weder-

De noodtsakelijckheyt kent geen vvet.

HET geen noodsaecklijck is kan niemant niet ontvliedē,
Want die geduchte macht en kent noch recht noch
Sy mach het geen sy wil, door haer gebot gebiedē, (wet,
Soo hoogh is hare kroon, soo wyt haer Ryck gezet.

Digitized by Google

Wel, wilt ghy weſen vry van ſoo veel heerſchappyen,
Vreeſt niet het geen moet zijn, dat ſtaet gewillich toe,
Niet vreeſen maeckt ons vry in alderhande lyen,
Die vreeſt niet, wie verſtaet waer toe dient d'hemel-roe.

VVie vvelluſt vliedt, die berght ſyn leven.

DE welluſt die verteert het merch van al ons leden,
Het reynſte van ons bloet verſmoort ſy metter tijt,
Geen peſt ſoo ſeker treft, de krachten en de reden;
Een wijs man wacht hem dat ſy hem den rugh berijdt,
De jong'lingſchap verraſt u ſoete kindſche dagen,
Den ouderdom beklimt u mannelijcken ſtaet,
En eer ghy zijd vergrijſt, ſoo wert ghy heen gedragen,
VVaer naer u doops-geſel eerſt naer veel jaren gaet.

Elck moeyt ſich met ſich ſelve.

EN moeyt u nimmer hoe't u buurman komt te maken,
Hoe hy zijn huys beheerſcht, zijn ſchulden van hem weert,
En vind ghy hier of daer een wat te wyd van kaken,
Denkt, ſiet de vrund die toont wat dat hy heeft geleert;
VVat dat een ander doet, te willen ondertaſten,
VVat dat een ander ſpreeckt, te willen tegen gaen,
Dit is het geen ons ſelf al menichmael verraſten;
Een wijs man ſwijght ſoo lang hy niet werdt overlaen.

Een

Een geringh menſch is niet minder als ſyn grooter.

WAerom ſiet ghy geſtaeg, dwers over hals en ſchouders
En meend ghy overtreft al ver een minder man,
Kyckt niet te veel te rugh, ghy ſaeght wel licht uOuders,
En ſaegt ghy die, ghy ſeyd: 'kheb daer geen kennis an,
Maer waerom dan gedoolt, de deucht kend ons bedryvē,
VVie u naer waerden acht, die acht het minſt u goet,
U leven en u bloet valt weynich van te ſchryven,
Siet dan wat dat u geeft, waerom ghy ſtadich wroet.

Lichtvaerdigheyt baert ſchade.

WAt ſtaēt de menſch bekleed, die let wel op zijn gangē,
Geen Schipper treckt zijn zeyl te haſtich indē top,
VVie yet lichtveerdich doet, blijft in de netten hangen,
Die d'onvoorſichtigheyt hem breydelt om den kop.
VVaer dat geen reden leeft ontrent ons handelingen,
Daer dwaelt de *Luck-godin* licht van haer vligend rat;
VVilt ghy de *Luck-godin* haer lichtheyt ſelf bedwingen,
Moet u voorſichtigheyt haer maken moey en mat.

Svvarigheyt baerdt heyl.

INdien de *Luck-godin* verbercht voor u haer vlechten,
En dat haer ſchoon gelaet vry grimmich op u ſiet,
Soo laet noch ziel noch ſin, oyt in die rampen hechten,
VVeet dat het (1) *Noodgehaym* miſſchien noch meer gebiet

(1) Fatum.

'tAl

't Al-wetend Noodgehaym en wil u niet bederven,
Die wijsheyt kend de menſch alſt alles wel geluckt,
Het onheyl dat't u ſend, doet u den Hemel erven,
En Godt die heeft u lief wanneer hy u verdruckt.

Yder leve naer ſyn ſtaet.

INdien u hooft omringht een kroon van eere-banden.
Indien de ſleutel van een Landt u wert vertrout,
Maeckt dat de deucht voor al u heel beleyd omrande,
En dat u levens loop die eere-zetel hout
Een Vorſt leef vol geſagh, een Borger-Heer vol minne,
Een Borger vroom en ſtil, een vremd'lingh vol beſcheyt,
Een Vrouw die let voor al om haer Man te beſinne,
Een Man die hou ſyn oogh op't huys en zijn beleyt.

Die luſt in ſyn vverck heeft, gevoelt geen arbeyt.

WAnneer u overlaſt het pack van beſigheden,
En dat ghy teld de klock, die u bedrijf verdeylt,
Soo u den yver drijft, verlicht hy hooft en leden.
Een ſnege Stierman ſtaegh naer zijne haven zeylt.
Maer ſoo de vuygheyt komt ontrent u doen te woonen,
Verveelt u't lichtſte werck dat ghy neemt by de hand,
De luyheyt leunt u aen, die doet u d'arbeyd ſchromen,
Al waer den yver eerſt behiel ſtaegh d'overhand.

Klagers

Klagers hebben geen vrienden.

WAt breekt gy ſtaeg u hooft, met treurigheyt en klagen
Wat ſchreyd gy traen op traen daer't al niet helpen mach,
Wanneer 'tgeluck verſchiet dan vindmen weynig magen,
En niemant treckt ſich aen u lijden en geklagh,
Die u in u geluck ſtaegh aen u huys verſelden,
Die wycken nu ter zy en ſien u tranen aen,
Wel, klaegt dan noyt u noot aen yemant, of ſeer ſelden;
Maer ſoo ghy klagen moet, wilt by u ſelve gaen.

't Noodlot kend geen Vorſten,

HEt onheyl dat de menſch door t Noodlot is beſchoré,
En kan de grootſte Vorſt ontvliedē noch ontgaen,
Het Noodlot volght zijn gang aen hoog of laeg geboren,
En bljft, hoe ſeer men vliet, op onſe hoofden ſtaen,
Wel, die dees ſchichten dan wil van ſyn hals af-weeren,
Ontfanghtze *onbevveeght* dat is den beſten raet.
VVie onbevvogen blijft die voelt geen pijn noch zweeren,
En die iſt die alleen hier boven and'ren gaet.

Een vvys Prins vvacht hem van oorlogh.

GHy die de Schepter ſwaeyt, de kling hebt in u handen,
En die het oorlogs-vuur voelt branden in u hooft,
Verdelght niet ongeterght u Nabuurs Ste'en en Landen,
VVie dat een ander jaeght, wert ſelver af-geſlooft. De

Digitized by Google

De Lauwer die ghy wacht, kan in Cypres verand'ren,
Wanneer de klingh eens is getrocken uyt de ſchee
Komt die daer ſchaers we'er in. wat doet gy dan malkan-
Dan ſtortē op u volk een land-verdervend wee. (d'ren,

Alles verandert.

WAT dat de Werelt kend verandert in zijn ſchreden,
Geen Rijck, hoe groot het is, blijft langh in eenen ſtand,
Den droeven ondergangh van d'aldergrootſte Steden,
Kend met een treurich oogh het wijſe Grieckenlandt;
Dit is des Werelds loop, het klimmen en het dalen,
D'een rijſt en d'ander valt, d'een komt en d'ander gaet,
Geluckich is de man, die met zijn oogen ſtralen
Siet naer dat groote Rijck dat nimmer en vergaet.

Geen Onderdaen kant ſich tegen ſyn Vorſt.

GEen Onderſaet en tracht te kreucken Keur of Wetten,
Te krencken het geſach van 't Vorſtelijck begeer,
VVie wetten breken wil, moet op ſich ſelven letten,
Een Vorſt die heerſcht naer wil, een Borger kenn' ſyn Heer.
Het aerdrijck kend de Son, de Son verlaet noyt d'aerde,
De voortijd wacht geſtaeg des winters wreedheyt uyt,
Een Rijk dat ſtadig bloeyt dat kend een Vorſt ſyn waerde,
De Vorſt die kent ſyn Rijck voor ſyn geminde Bruyt.

Geen

Geen Vorſt is geluckigh voor zijn doodt.

GHY die de grootſte Staf gevoerd hebt in u Landen,
En meendt dat ghy alleen het roer hebt in u hand,
Ey! weeſt doch niets te groots; wie waſſer vry van bandē?
Geen ſtille wijsheyt wijckt voor wrev'lich onverſtand;
En noch ſoo kan een Muys een Olyfant doen raſen,
Een Mugh, verwind een Spin, een Slack een Crocodil,
't Verſtand dat huyſden minſt, by die daer 'tmeeſte raſen,
En die na 'tmeeſte tracht krijgt 'tminſte na zijn wil.

Vorſten binden ſich aen VVetten.

WIE dat in hoogheyd ſit, bekleed met Heerſchappyen,
Maeckt dat de Deucht haer glants ſchijnd door u Schepter heen,
Soo doet het *Sonne-rad* dat 'aerdrijck komt verblyen,
Wanneer die gulde ſtraei door alles henen ſcheen.
Ey! laet geen zonden-wolk u Kroon of Schepter krenkē,
Maeckt dat ghy weerdig zyd de luyſter die ghy droegt,
Schoon dat gy't Al beheerſcht, noch ſtaet u t'overdenkē:
Dat die hier meeſt vermach, het alles niet en voegt.

Een leuy menſch leeft al te langh.

WIE dat de leuyheyt myt, vermyt een bron van zondē,
Wie aen haer 'tmeeſte hangt, daer is ſy 'tliefſte by,
Van waer komt ons dit vuyl, daer op geſette gronden
De *Teel-moer* 'tal beſchickt, een yder op zijn ry.

Digitized by Google

Siet, leuyaerd 't *Sonne-radt*, dan op dan neder-klimmen,
Beſiet de vloed en ebb' die ons het water geeft,
Beſiet Gods heel beleyd, in d'aerdſch en hemels kimmen,
En ſeght: een leuy menſch heeft (myn God!) te langh geleeft.

Halſterrigheyt is geen vvetenſchap.

WIE met een dwerze kop, ſtaeg nergens af wil wycken,
En blijft hertneckig ſtaen int geen hy heeft geſeyd,
Indien hy op het leſt, moet zeyl en lulle ſtrycken,
Soo kryght hy weynich dancks vant herſſeloos beleyd.
Een Schipper die ſomwyl geen reef weet in te binden,
Een Voer-man die zijn zweep, ſtaeg het geſpan berijt,
Die wort wel licht verkracht van ſtormen of van windē,
Of lijt wel dat een paerd den wagen omme-ſmijt.

De deucht loont haer ſelve.

DE loon die geeft een ſpoor aen veelerhande menſchē,
(1) De mildtheydt van een Vorſt wert alderhooghſt geacht,
Maer d'aldergrootſte ſchat die men op aerd kan wenſchē
Die vloeyt maer uyt de Deucht, voor hem die daer nae ſtracht.
Hoe is de tijd gegaen, waer is de Deucht gebleven,
Sy is al langh verhuyſt haer ſpoor en kend men niet;
Wel, die haer noch beſit verdiend een dubbel leven
En d'alderhooghſte Kroon van een geducht Gebiet.

(1) Egregios invitant præmia mores. Claud:

VVie

VVie nijd vreeſt, kend de deucht niet.

HOE nijd en vyandſchap meer op u handel letten,
Hoe u de reyne deucht, meer dringt ter herten in,
Wie dat ſyn vyand wil verwinnen en verpletten,
Die blyft ſtandvaſtig ſtaen int eynd, en het begin:
Wie voor ſyn vyand loopt en heeft geen deucht int herte,
Die Lauwer kryght men niet, dan wel bemorſt door
De nijd verwind alleen ſtandvaſtigheyt in ſmerte, (bloet,
Die ſoo Verwinner bylft beſit ſyns vyands goet.

Al te vvijs is dvvaes.

WIE dat te vluchtigh is, die kan zijn doen verwerren,
Wie dat te langhſaem is, die heeft te weynigh tijt,
Wie al te keurigh is, ter loop-baen van de ſterren,
Die valt licht in een put van hoon en van verwijt:
Te willen weten yet, dat God ons houd verborgen,
Te willen kennen, dat ſyn Godheyd by ſich hout,
Die wint niet, maer verwekt het land vol twiſt en ſorgen,
De rechte wijsheyt ſoekt, 't geen God haer toevertrout.

Een vry gemoet vvert noyt gevangen.

TERWIJL u vyand woed, en wind u land en ſteden,
En dat beſloten leyd, u wal, u muur, u zee,
En dat de roof, 't bederf, verwoedheyd daer in treden,
En datm' in 's Konings ſtadt meer menſchen ſlacht dan
vee,

Soo hout een vry gemoet, geen vryheyd wert verwonne,
Hoe ſeer gy zyd bekneld, noch komter licht eē Leeuw
U met zijn klauw te hulp, die kend der Beeren ſprongen,
Een Beer, wanneer hy ſterft, die geeft den hardſten ſchreeuw.

Ons leven is vol ellenden.

DEN inganck van ons tijd is d'ingangh der ellenden,
Ons opgangh werdt beſwalckt, met hoop en yd'le vrees,
En als de *Luck-godin* haer oogh tot ons wil wenden,
Soo werd ons erfgenaem een vaderlooſe wees.
Indien het *Noodgehaym* ons noch geeft langer dagen,
Soo hanght een ſtage ſorgh geſtadich op ons hooft,
Tot dat daer komt een quael, die ons doet henen dragen,
En dus wert 'tleven van de menſchen af-geſlooft.

Eygen lieſde is ſchadelijck.

EN valt noyt in de macht van u verweende ſinnen,
Die ſchadelijcke ſchicht veel zonden op ons ſtort,
Daer koeſtert ghy't gebreck van eygen liefd' en minne,
Hoe ghy u grooter ſchijnd, hoe dat ghy meer verkort,
Wat niet ons mond en ſmaekt, dat wil ons ziel verachten,
En 'tgeen ons ziele dient en wil de tonge niet,
Wat doen dan aen den menſch zijn ydele gedachten,
Als dat die ſchaffen aen ſyn ziel een ſtaegh verdriet.

‡ Vid. Plin. lib. 8.

Zieckte

Zieckte baert genesinge.

WAT ist een wonder dingh, als wy met kloecke leden
Gesont en wel te pas, gaen moedigh over straet,
Dan doolt den mensch het meest, in't padt der zonden-
schreden,
Wanneer hy niet en denckt: hy valt licht die nu staet;
En als ghy leght, dan wil u ziel ten Hemel steyg'ren,
Dan wert by haer veracht wat dat ter Werelt broeyt.
Wilt ghy den Hemel in, leert by gesondheyt weygr'en
En niet wanneer u quael van stond tot stonden groeyt.

Terwijl men om een lang leven wenscht, soo verlies ment.

WAT sucht en wenscht gy staeg, om lang te mogen levē
Daer't niemand, hoe hy steend, hier oyt geholpen
Wild ghy u leven lang terwijl't u wert gegeven, (heeft,
Gebruyckt het, en betoond, als dat ghy hebt geleeft.
Ons leven is niet kort, soo't wel wert waer-genomen
d'Onachtsaemheyd die geeft de kortheyt van ons tijt;
't Was dubbel lang genoech; wiert daer niet af-genomen,
't Geen dat maer sorgeloos dē mensch daer van verslijt.

Elck by het syn, soo moet het zijn.

DE groote Hemels Wet, de groote Wet der Aerde,
Dat zijn de zuylen van het menschelijck gebiet:
Ghy aerdsche Stierluy houd dees bakens beyd in waerde.
En maeckt dat ghy soo wel naer't een alst ander siet.

Digitized by Google

Wilt ghy die holle koers geluckelijck volenden,
Maeckt dan dat ghy dees twee gerecht ſiet over een.
Was *Moſes A'rons* Godt, waer dat ſich *Moſes* wende
Was *Aaron* de mont. en d'Een van d'Ander geen.

Luttel onder vvin , brenght veel ruſten in.

WAER toe ſoo veel beſlaghs, van landen en van velden,
Van paerden voor de ploegh, van oſſen in de wey,
De meeſte woelery het minſte vordeeel telde,
Den rijckdom leyd niet meer gedolven in de kley;
VVeer ghy waer dat hy valt te delven en te ſoecken,
Niet in een woeſt bedryf van velerhand beſlach,
Maer in een vroom beroep van ons', en onſe boecken;
Waer toe getaſt naer't geen men niet bereycken mach.

Sonder moeyte raeck men in de maers niet.

WIE tot het eynd wil zijn, verſuym geen middel-wegen
VVie raeckt op duyn of berch, ten zy hy heftich (hijght,
VVie iſſer oyt den top van eeren op-geſtegen,
Die niet in dat bedrijf vry naer ſyn adem nijght.
VVie raeckte in de mars, dan door tou-trappen tellen,
VVat viſſcher krijght de zó, die niet wort kout of nat;
Hoe hijght den † *Leydſchen Klaes* int kloppen van vellen,
Hoe trapt den Duytſchen boer eer hy vervult zijn vat.

† TOt Leyden, doen ick aldaer ſtu'eerde, was eeckere Velle-plooter, die zijn werck-huys in de gracht van de wal hebbende, tuſſchen de Koe-ende Hooge-Woertſche-poort, yder ſlagh die hy dede, met een geroep uyt-hijghde.

Hy

Het vat geeft uyt dattet in heeft.

WAerom verſtoortmen ſich wanneer in vremde monden
Geſpeurd wert dat haer breyn niet al te vaſt en gaet,
VVaer iſſer oly oyt in rotz of ſteen gevonden,
Een oude kool-zack niet dan ſwarte ſtof verlaet.
VVel weeſt ghy dan geruſt, en denckt ick laet bevolen
Den Ezel 'tdiſtel-kruyd, alſoo hy't liefſten eet,
Terwijl hy peynſt in hem de wijsheyt heel verholen,
'tIs beſt zy blijf by hem; op dat het niemand weet.

VVel begonnen is half volbracht.

WIE met een moedich heyr ſyn vyand wil benauwen,
En dringen uyt zijn plaets, daer hy begraven leyd,
Die ſiet voorſichtigh toe, hy niet valt in de klauwen
Van een die op zijn hoe, hem maer geſtaech verbeyd:
VVel, ſoo ghy immer wilt, die bittere kanſſe wagen,
Soo let op u begin, wilt ghy't wel ſien volbracht,
De moet van die aenvalt, beklimt een glory-wagen,
En wert die wederſtaen, gebruyckt hy Leeuwe kracht.

Standvaſtigheyt kend geen ongeluck.

SChoon dat de *Luck-godin* haer ſtralen doet verdwijnen,
En dat u heerſchappy leyd nu ter aerd gevelt,
En dat u eygen hof een offer-huys mocht ſchijnen,
Dat aen u kroonen-recht deed' ongehoort gewelt.

Soo

Soo blijft een Koningh ſtaen, ſchoon dat u hooft mocht vallen,
Geen blok, geen bijl verwin u noyt verwonne Kroon,
VVie dat kloeckmoedich lijd en kend geen ongevallen,
Standvaſtigheyt (hoe't gaet) ontbeerd geen aerdtſche Throon.

Geen beter offerhande dan u ſelve.

WAT legt gy bloet en mengt op't offer-block der zonden
En meent den Hemel ſoo te krijgen op u zy,
Neen, giften gelden niet, dan die zijn ongeſchonden,
En brenght ghy die tot God, ſoo wert den Hemel bly.
Kend ghy de giften niet, het is u eygen herte,
Verbroken en vergruyſt, verbrijſeld en bekeert,
Weemoedich om zijn ſchuld, gevoelich om zijn ſmerte,
Dat is het offer dat u Godt van u begeert.

Geen erger quaet, dan verholen haet.

WAT voeyd ghy in u hert, een haet die leyd verholen,
Ghy voeyd die kancker niet, of die verteet u hert,
Of zy ſteld u verſtand en u beleyd in kolen,
En voeyd, en queeckt in u een eyndelooſe ſmert.
Waer toe verborgen haet, daer ghy die komt te haten
U haten niet en acht, u nijd met lacchen ſiet,
Ey! neemt de deucht te ra, ghy ſuld den haet verlaten
En ſeggen: 'Kwas alleen my ſelven tot verdriet.

Gemeen-

Gemeynſaemheyt haert verachtingh.

WEL, waerom dus gemeen; met u vermeende vrinden,
De grootsheyt paſt u niet, en noch de laegheyt ook,
En ſoekt noyt heyl noch hulp, aen haer die u beminden,
Niet om de deucht, maer om de liefde van den rook,
De vogels die ghy ſpijſt, en nu rondom u zwieren,
En ſchijnen t'uwen dienſt, gedurich op het kot,
Dat zijn de Ravens die ontrent u dood-kiſt tieren,
En ſteken haren beck in u verſtorven ſtrot.

Geen erger getuyge dan uwv ſelfs gewviſſe.

BEgaet geen ſchellem-ſtuck, wie dat ghy oyt mooght weſen,
Doet niemand oyt te kort, ſchoon dat ghy ſulcks vermeucht,
En rooft noyt geld of goed van moederlooſe Weeſen,
Het geen mē ſoo verkrijgt, dat baert eē korte vreucht.
Ghy denckt: wie kan het ſien, wie kent mijn gauwe trekē,
Ick ſta hier doch alleen en niemand is by mijn,
Swijght ſtil, ick ſieder een die noch u doen ſal wreken,
Kend ghy hem niet, ick ſegh: het is u herten-pijn.

VVeeſt een-mael vernoeght.

IST noch al niet genoech, wilt ghy noch meerder weſen,
En meerder, noch al meer en hooger ſonder end,
Want die ghy eerden eerſt, die wilt ghy dat u vreeſen,
En nu ſy u ontſien, ghy 't hare tot u wend.

Digitized by Google

Weeſt een mael doch vernoeght, waer toe dees grootſigheden,
Waer toe dees ſtaet-ſuchts windt, en hoogheydts yd'le (ramp,
Hoe haeſtich zijn gedaelt, die and'ren dalen deden,
Wat is dan van haer doen, dan roock en yd'le damp.

Geveynſtheyt betaelt haer ſelve.

HOE effen dat ghy ſiet met vrindlickheyt van oogen,
Hoe glad en ſonder frons u voor-hooft is geſtelt,
En hoe geveynſtheyt u heeft 'tmasken omgetogen,
Noch ſietmen al in u, wat dat u hout ontſtelt,
Spreekt gy veel van de Deucht, ſoo laet die in u woonen,
Want anders tuyght de mont de valſcheyt van u hert,
En die het herte kend ſal u geveynſtheyt loonen,
En dryven in u ziel een eyndelooſe ſmert.

De vvaerheyt vervolght den leugen.

HOE ſchoon den leugen ſchijnd, hoe ſnel zijn vlercken vliegen,
Noch volcht de waerheyt hem met een gezet gemoet.
Geen leugen immermeer de waerheyt kan bedriegen,
En komt hy haer te na ſy ſchopt hem met den voet.
Wel, wie ghy immer zijd, of hoogh of laegh geboren,
Verband den leugen uyt het mergh van u verſtant,
Een Leugenaer die gaet by yder een verloren, (handt.
De waerheyt ſchoon verdrukt, verkrijgt noch d'over-

De

De mont verſlinter veel.

Veel etender alleen, om matighlijck te leven.
Veel ſmullen dagh op dach, tot alles is verteert,
De ſoberheyt die geeft aen ons het langhſte leven,
En 'tbraſſen heeft een quael al menichmael vermeert,
Waerom kan ons vernuft niet vaten 'tgeen de dieren
En beeſten is vergund, die eten voor de noot,
De vogels die geſtaech het blauwe Rond om-zwieren,
Die dient haer aes alleen voor't vryen van de doot.

Vrunden koſt is haeſt gereet.

Hoe beſich is u wyf u tafel toe te rechten,
Hoe loopt u meyd, u knecht, naer vleeſch en viſch-
U tafel diend gepropt vol alderley gerechtē, (markt heē,
Segt gy, waerom? gy wacht eē vrund ter diſch gebeen,
Wel, is de man u vrund, ghy ſoeckt hem te verzaden
Met rechte vrunden koſt, dat is een open hert,
En is hy niet u vrund, wat wilt g'hem overladen,
Ghy brenght voor hem te veel, ter tafel, op zijn bert.

Noch te hart, noch te ſacht.

Trekt noyt u ſtreng te hart, ſy mocht om ſtucken bre-
Stelt noyt u pees te ſlap, of 'tgeeft eē doof geluyt (kē,
Geen feyl gaet tſeffens wech, vermindert u gebreken,
Soo gater noch op't leſt, den heelen wortel uyt.

(1) Een hals-bandt van een hondt, die Iuffers handt gaet ſtreelen,
En diend niet grof noch ſwaer, maer die daer hout de wacht,
Voor moorders, rovery, of voor behendich ſteelen,
Bewaert die by den band; behalven by de nacht.

(1) A petit chien petit lien. A rude chien un dur lien.

Niet te vvreet tegens u vyandt.

INdien een ander dacht u van den Stoel te ſmijten,
En dat hy ſelver, of ſyn Kind'ren vallen neer,
En wilt noyt al te bits haer quade daet verwijten,
Gelooft maer hoe haer quetſt haer eygen herten-zeer:
Indien hy yet begeert, in arremoed vervallen,
Geeft dat, 'tis koninghlijck te geven aengeport,
En denckt: de *Luck-godin* en valt niet mé te mallen;
Wie dat Sy nu verheft, licht we'er vernedert wort.

De Deucht maeckt Edel.

WAt doet een groote ry van mannen en van vrouwen,
Wat doet een wapen-berd aen weder-zijd beſet,
Wat hoeftmen't parkement van u geſlacht t'ontvouwen,
Zijd ghy een Edel-man, maeckt g'op u ſelven let.
Seght my: hoe wierden eerſt u Ouders Edel-lieden,
En was het niet de Deucht die haer die luyſter gaf,
Blijft die by u gehuyſt, gelijck by haer geſchieden,
Den Adel blijft, ſoo niet, hy gaet met u int graf.

Godt-

Godtvruchtigheyt is bly-geestigh.

Waent noyt, wie dat gy zijd, dat een godvruchtig leven
Geen stille vreucht en doet in ons vermoeyde ziel,
De vroomheyt nimmer van de blijdschap is ontheven,
De deucht, de droefheyt staegh beneen haer zetel hiel.
Wie dat de kreest gesmaeckt heeft der Godvruchtigheden,
En voelen nimmer Treck van droevich herten-pijn,
Haer kleet dat is sneeuwit, gepast om hare leden,
En schoon het onweer is, by haer ist Sonne-schijn.

Geen grooter moeyte dan Dienst van Staet.

Wie dat den dienst bekleed van Staet, of van de Leden
Van Staetze heerschappy, beteug'le zijn verstant
Op het gemeene best, van Adeldom en Steden,
En denkt: ik bē voor haer, meer dan voor my, geplant,
Soo groeyt hy als een boom, door harde wint gedreven,
Soo leeft hy als een Son, die vee en mensch verblijd,
Wie dat de Vryheyt mind, ontsie noch lijf noch leven,
De deucht, hoe seer geperst, verwind de felle nijd.

Een Rechts-Amptenaer houde den rechten cours.

Indien u is vertrout't Ampt van Gerechtigheden, (doet,
Ter Vyerschaer van't geding wyck nimmmr wat ghy
Rechtveerdigheyt die blijf de Noord-ster van u reden,
U tongh vraegh u gewis, wat dat sy seggen moet.

Hier valt te buygen niet, 't is beter hier te borſten,
De doot voor't heylig Recht, verwind het aerdze goet,
De blinde *Themis* acht de Bedelaers als Vorſten,
Die't Recht houd ongekreuckt een yder wijken moet.

't Recht Geluck gaet by trappen.

WIE dat een Eere-trap met moeyten heeft beſteygert,
En haeſt ſich niet al te ras om hooger noch te gaen,
De *Luck-godin* die heeft haer vrunden dick geweygert.
't Geen dat de *vaerdigheyt* haer aenried te beſtaen.
Let op de *Teel-moer* ſelf, die doet het koren groeyen,
Eerſt iſt een kleyne ſpruyt, en dan ſoo wert het groen,
Daer na ſiet ghy het greyn in volle ſtroncken bloeyen,
En daer uyt komt de kern, daer 't al is om te doen.

(1) *Meyninge voerd d'hooghſte Heerſchappy.*

GEen grooter Heerſchappy, dan die ons eygen ſinnen
Doet branden in een drift, van meyningh ſonder end.
Wanneer ſtijfſinnigheyt is by ons ſtadich binnen,
Dan is de wijsheyt wech, gedoken in ellend.
d'Eenſinnigheyt bederft de grootſte Koninckrijcken,
Geen Stadt geluckt het wel, waer dat ſy heeft 'tgebiet
Wild ghy een ſtadich Rijck, wild voor de Rede wijcken,
d'Harſterrigheyt ten proy haer eyge Koningh liet.

(1) Opinie

Zedig-

Zedigheyt is de grootſte ſchoonheyt.

GEen grooter toovery in ons verliefde ſinnen,
Dan als de zedigheyt en ſchoonheyt t'ſamen gaet;
Die blos is machtigh om een Koningh t'overwinnen;
Geen ſoo bedaert gemoet, haer ſtralen tegen-ſtaet.
En is dan het gewaed gemaeckt naer't eerbaer weſen;
Soo blinckt de zedigheyt te meer in ons geſicht:
Wech yd'le kleeren-dracht, in onſe Eeuw gereſen,
Een zedich-net gewaed is meerder van gewicht.

Geleende ſraeyheyt is vveynigh vveerdigh.

EEN weſen geblancket, geverruwt en wel beſtreken,
Heeft weynig ſchoonheyt van gekofte winkelwaer;
En komt het niet te na, 'tdiend niet te zijn bekeken,
Of ghy werd al te ras de ſmeerſel-por gewaer.
'tIs een geſchildert beeld, van binnen vol van wormen;
Een ydel tafereel; geſchildert voor het oogh,
Ghy kund u weſen, niet zijn ommetreck, vervormen,
Waer toe dan't ſmeerich wit dat alle dach vervloogh?

Hoveerdigh op ſchoonheyt is ydel.

GEEN ſoo volmaekten bloem, die niet en valt ter aerde,
Schoon ook niet aengeraekt, ſy hare ſwakheyt vind,
Geen ſchoonheyt ſo volmaekt, ſoo hoog in hare waerde,
Die niet het jaren-tal ten leſten overwind,

En

En dan vervlieght die haeſt, door zieckte neer-beſweken,
De minſte kinder-pock, die't hooghſte neder-velt.
Siet in de ſchoonheyt dan een winckel vol gebreken,
Waer in de waren tſaem op't ſchoonſte zijn geſtelt.

TOE-GIFT.

Lijdſaemheyt vervvint alles.

Doet u lan-hagel quaet, wat iſſer aen gelegen,
Een Ezel komt een Paert op wech of ſtraten tegen,
Den langh-oor heeft ſomwijl het moedig Paert verraſt.
Soo wort een wijs Man van een Ezel aengetaſt,
En om zijn ooren-lel, ſoo wil hy het verdragen:
Want 'tis een ſcherpe kans met beeſten ſtrijt te wagen.

Middel-maet houd ſtaet.

Ryck Fockers ſpilden ſtaegh d'op-komſten van zijn gelt,
En *Lomme Bartel* in geen kroegh zijn ſtuyvers telt,
Rijck Fockers is gegaen de wech van alle menſchen,
De Kroegh, de Waerdt, de Meydt, om zijn langh leven wenſchen,
En *Lomme Bartel* draeght ſyn uyt-geteerde le'en
Noch wel: en d'erfgenaem die wenſcht hem over-le'en.
Segh *Bartel*, wie is nu een beter lot beſchoren,
Rijck Fockers of aen u, 'kloof ghy zijd bey verloren.

EPI-

EPICITHARISMA

OFTE

Vrunden-Rym.

Digitized by Google

PRÆCLARISSIMO JUVENI

JOHANNI van SOMEREN,

Summos in Utroque publicè Jure Collatos Honores Gratulantur Amici.

Ad diem XIIX. Martij, CIↃ IↃ C XLIII.

DEbita jam festam Spectacula sistite pompam:
Somerii meritis poscitur ista dies.
Ille Aganippiadum celeberrima cura sororum,
Sacra facit Themidi. plaudite, quisquis ades.
Inclyta Dordracum nunc cive superbiat isto:
Hunc quoque post tantos, quem veneretur, habet;
Tuque, Pater, gaude: tibi palma domestica surgit,
Surgit io capiti palma superba tuo.
Grande tuum meritum! te prodiit auspice tantus.
Maxima pars laudis se vovet inde tibi.
Illi præluſit virtutum fama tuarum:
Majores stimulos vix aliunde petet.
Crescat, & in titulos exsurgat rite paternos;
Nescio præsagit quid mihi grande Deus.
At tu Somerio *viridem, Themi, nectе coronam:*
Arte Machaonia quam Pater ante tulit.
Phœbe, tibi debet si se Medicina repertam,
Si sunt inventum Iura Lyræque tuum;
Quære novas artes: nihil hinc tibi, Phœbe, relictum est.
Exhausit titulos jam domus una tuos.

NICOLAUS HEYNSIUS.

Digitized by Google

Ad eundem.

RHeniades Nymphæ, Nymphæque Harlëmidos undæ,
Quotque superbitis divite patre Tyâ,
Quæsque peregrini Celtæ devexus ab oris
Mosa cis albentes ludere gaudet aquas,
Vosque, suburbanis præsentia numina nostris,
Naïades Mosam queis Schia fecit avum,
Et quot præterea Batavûm prope flumina sas est
Sive genus Divûm credere, sive Deas,
Sed magis esse Deas; si vobis, pauca petenti
Respondere mihi, non grave, pauca petam.
Dicite, cur vobis tam faverit hactenus æther?
Cur latices nullos stare coëgit hyems?
Cur neque vos Boreas glaciali carcere clausit?
Cur neque molitus frigidus Eurus idem?
Scilicet ut Someri *spectare queatis honores,*
Lætaque sit per vos lætior hæcce dies.
Dicitis? an tantum vultis dixisse videri?
Hocque ait in tacito plurimus ore rubor?
Vultis. io! bona sit vobiscum gratia vati.
Proferet is, quidquid vos tacuisse decet.
Quam primum famulis edixit Iupiter Horis
Pandere sidereas anno oriente fores;
Sistere se superos jubet ad Iovis atria cunctos,
Qui mandata patris, nuntius Arcas, obit.

Hìc ſacra auguſti videas comitia cœli:
Cœlicolam hìc videas ordine quemque ſuo.
Poſtea de veteri recitat Pronœa libello,
Quicquid ab hoc Ianum fiet ad uſque novum.
Fataleſque palàm proponit Parca tabellas.
Non alios faſtos conſulit aula Iovis.
Credite (ſunt nobis commercia Libera cœlo,
Nec ſuperûm arcanis gens aliena ſumus)
Credite; lux præſens illis ſignata tabellis,
Vidimus, ut fuerit candidiore notâ.
Vidimus & Batavas converti ad gaudia Nymphas,
Cum potuit ſciri quod foret hæcce dies.
E quibus una, rudis, nec adhuc ſimulare perita,
Gaudia ſic claro teſtificata ſono eſt:
Naſcere feſta dies. Phœbi properate jugales:
Sic duplicet vobis pabula veſtra Thetis.
Quando igitur naſcère dies? ſic fata, tabellas
Inſpicit. at latuit, quando futura dies.
Tempore namque ſtato, velut indicenda, carebat.
Cuncta quidem certum eſt, quæ recitata, ſore;
Sed tamen hìc quædam, ſibi quæ Fortuna relicta
Vindicat, à properâ non bene ſcripta manu.
Heu! proh nos miſeras, (exclamat territa Nympha)
Tale nihil meritas quas latet iſta dies!
Vtilius quanto potuiſſet tota latere!
Materies lachrymis non foret illa meis.

Aëris

Aëris, ecce, minas. nos hæc ubi feſta propinquant,
Et Someri *pompam Leyda videbit ovans,*
Inglacie tectis fortaſſe ſedebimus antris,
Nec dabitur cœlo liberiore frui.
Nec dabitur juvenum nos inſeruiſſe caterva,
Eſſeque pars hilaris quantulacunque chori.
Viſa queri juſtè. juſtus dolor ivit in omnes:
Conſulitur; tanto ſi qua medela malo.
Quid facerent, dubitant. tandem ſententia ſedit,
Sollicitent faciles in ſua vota Deos,
Ventorumque Deos tempeſtatumque potentes:
Ne properent rigido claudere ſtagna gelu.
Eligitur, pulchras inter formoſa ſorores,
Spëio, cunctarum ut ſupplicet una vice
AEolus, ut frænet Boreamque Eurumque, rogatus,
Annuit: & bis ſex oſcula pacta tulit.
Totque feret, quoties noſtras equitando per undas
Ad patrui viſet ſpumea regna ſui.
Hinc petitur gelido Saturnus lividus aſtro:
Nec Deus Hippotadâ durior ille fuit.
Sit licet ipſe ſenex, pulchris quandoque Deabus
Nequicquam iratâ gratificatur Ope.
Sidere fauturo ſe clemens Iupiter offert:
Seque Iovi ſociat, mitis ubique, Venus.
Annuerant reliqui; cum, ne cui fallere mens ſit,
Eſt jurata Stygis non temeranda palus.

Lætę abeunt Nymphæ: vadaque in patrita reverſæ
Hunc avidæ ſperant, quem cupiêre, diem.
Spemque cupido ſuus tectis juvat ignibus. ipſæ
Naïadum flammis incaluiſtis aquæ.
Vtque Dei poſſent jurati fallere; falſam
Conjuratæ ſequi non potes unda fidem.
Sed neque Dii poſſunt jurati fallere: nec tu
Tentaſti pactam deſerere unda fidem.
Ergo ſuper liquido non vidimus æquore ludos,
Annua quos ſolito tempore bruma refert,
Pendula cum ſulcat ferratis marmora plantis
Iuncta latus Mopſo ruſtica Niſa ſuo.
Pro quibus audivit nocturnus ſæpe viator
Phyllodoce ſenior quæ documenta dedit,
Cum monuit juvenes inter ſaliceta ſorores
Omne quod hoc feſto quamque decere queat,
Sic tibi fingendus vultus: ſic ora tenebis:
Lumina ſic aptè de ſtatione moves.
Sic arguta ſonos fractâ modulabere voce:
Sic digitis vox eſt fracta regenda tuis.
Baſia ſic poteris, quaſi ſint tibi rapta, tuliſſe,
Difficilis nimium ne videare, cave.
Sæpe ego, cum licuit junxiſſe labella, negavi:
Sæpius optanti copia nulla fuit.
Si ſtolidus motum piſcator negligat hamum,
Augeri alterius ſerò dolebit opes.

Sic

Sic melius, Tyrio quæ ſplendet mūrice, palla
Effluit in varios ſemi-reducta ſinus.
Vbera ſic melius ſtrophio indulgente coërces:
Faſcia ſic melius pectora lata premet:
Subque genu ſtringente cōbit faſcia nodo;
Sura ſit ut, caſu conſpicienda, teres.
Pluraque præcepit. noverunt plura puellæ,
Quas ſua quærendi cura decoris habet.
O felix! cui ſe certatim Najades ornant,
Sollicitæque ſtudent cui placuiſſe Deæ!
Ter felix, cujus gaudebunt gaudia Nymphæ!
Hoſpitibus Nymphis cui ſua tecta patent;
Auribus hoc Najas quæcunque volentibus hauris,
Grati veni. i, reliquas id quoque, Muſa, mone.
Ite leves Zephyri; quà non mea Muſa recluſum
Sperat iter, Muſæ verba referte meæ.
Vos facite ad Batavas quota creſcit arundo ſalictas,
Garrula per tales ſtrideat illa modos.
Quæ vos uſque tenet Nymphæ mora? vadite, Leydam
Vadite: feſtivi jam cōiere chori.
Priſtina mens vobis maneat: mortalia magnas
Limina ne pudeat ſponte ſubire Deas.
Sponte procax Acim quondam Galatea petebat:
In nemus Egeria, eſt ſponte ſecuta Numam.
Et Nymphe Egeria, & Nymphe Galatea fuiſti:
Et numa mortalis, nec Deus Acis erat.

Iret

Digitized by Google

Iret ut in Latmon, cœlum ultrò Luna reliquit:
(Atracia culpam ſuſtinuiſtis anus.)
Sæpeque Tithono conjunx mentita quod ortus
Luciſer, ad Cephali ſponte morata domum eſt.
Vos (neque tædebit) tantis accedite Divis;
In toties tritâ nilque timete viâ.

ADRIANUS van der WALL

SUFFRACIUM HOLLANDIÆ.

DEbemus veſtris *Somere* penatibus, inquit
PATRIA, quod nulli debuit ante lari,
Si roget æger opem, medicas pater advocet artes,
Sentiet injectas jam libitina moras.
Sin humana minor, fixo Prudentia fato
Et conjurata fortius arte malum eſt;
Auſpice Te, juriſque ſui paciſque ſuorum,
Jam poterit certus, poſt ſua fata mori.

CASPARUS KINSCHOTIUS.

Op

Digitized by Google

Op de herſtelde Oudheyt,

Ofte beſchryvinge van

OUDT-BATAVIA,

Geſtelt door

D'HEER JOHAN van SOMEREN,

Raat, ende Penſionaris der Stadt Nymegen.

WAnneer ik overleg met innighe gedachten,
Den vlucht van uwē geeſt, uws oordeels rijpe krach-
U vaſten ſtijl, en u zoet-vloyende gedicht; (ten,
Soo vind ik dat ghyzijd op alles af-gericht
Den ouden rouwen tijt en heeft zoo niet verſleten
'tGeen dat geweten dient; of 'tvalt u licht om weten;
Om brengen weer aen't licht, door yverigen vlijt,
'tGeen onbewuſter eeuw verſtiet in duyſterheyt.
Dat blijkt uyt dit Verhael; Dat noyt met meerder klaar-
Ons voorgekomē is, noch naerder aen de waarheyt (heyt
Van *Betous Oudtheyt*, van haar Vryheyt noyt verplet,
Door vromicheyt bewaart, en ſtadich vaſt geſet.
Of *Cerialis* woedt, en flickert door den luyſter
Van't alverwinnent-heir; zijn roem die blijft in't duyſter
Verdonckert door *Civil*; die manlijk hem bedremt,
En menigmael zijn macht in't velt heeft neer-gedemt.

Tot dat door oorloghs-lot, en onverheerde Machten
Civilis ongeschent, 's Lants Vryheyt hiel in krachten.
Die noch tot dezer uyr gebleven is in staat,
En noyt gewaggelt heeft, door geenderhande quaat
Dat oyt *Marraen* bedacht; Noch *Albaas* helschē donder
Door Moort, door Vuyr, door Beul, heeft oyt gebracht tē onder.
Maer wel dat *Batavier* de Vryheyt door gewelt (onder
Van *Spaenjens* trotzen moet geperst heeft, en herstelt.
Deez voert g'ons in't gemoet, te dienē tot een voorbeelt,
Dat 't vry-gevochten Volk gestadich daer in voort-teelt,
Op dat dit bloedich beelt der Vryheyt niet versterf,
Maer heylich, soo het leydt, blijf tot Navolgers erf.
En tot gedachtenis, daer neffens mach gestelt zijn
Een beelt tot uwer eer, dat nimmer mach gevelt zijn
Door d'alverslindend' eeuw; maer stadich opgericht
Soo langh dit Vrye Volk, deez Vryheydts deucht verplicht.

SOMEREN u loffen stijf,
En u dichten op de vijf
Van des geests vermaaklijckeyt
Suyverlijcken uyt-gebreyt.
Toonen dat u geest volmaakt,
Alles eygentlijcken raakt,
Soo in wezen, als in daaden,
Datmer niet na heeft te raaden,

Maar

Maar wel houden voor gewis
Dattet in der daet zoo is.
Al de duysterheyt voorleden,
Wort door dit u Boeck vertreden;
En gestelt in't helder licht
Met beschcyt en goet bericht.
Wonder dat gy dorst genaken
't Wit papier, om dit te maaken,
Midden onder uwen last,
Daer gy even-wel op past.
Des men wel van u mach seggen,
Dat m'u qualijck op kan leggen
Iets, waer in gy met u vlijt,
Niet een Vryheyts Minnaer zijt.

MYN geest nu af-geslooft, van ouderdom bedóven
Herschept g'als uyt het graft, om uwē naam te lóven;
Door uwen opgewekt, in eygenschap van aart,
En door geheymenis van deucht te saam gepaart.
Gelijk trekt licht gelijk, ontsterflijk, trekt ontsterflijk
En stellen saamen vast, de naamen onbederflijk.
Want wie dit deuchdich zaat, tot nut der Werelt saeyt,
Is ongetwijffelt die, d'onsterflijckheyt bemaeyt.
Dit baart de schrand're pen, die eeuwelijk doet leven,
Wanneer tot 'smenschen nut, iet deftichs wordt geschreven

Ten dienſte van't gemeen, de danckbaarheyt haar prangt,
Dat eenen Lauren-krans, haer deughſaam hooft omvangt.
Dees' hebt g'u toe-bereyt, door ſchrijvē, en door dichten,
Waar meed' gy praalen zult, en door de Werelt lichten
Soo lang de Zonne loopt, en 's Hemels Lichten gaan,
Sal uwen naam bekent, in deucht verheven ſtaan.

JOHAN KEMP.

Ampliſſimo, Conſultiſſimoque viro

D^no. JOANNI à SOMEREN J^Cto.
& Reip. Noviomagenſis Syndico.

S. P. D.

ISAACVS GRVTERVS.

INter honoratas non uno nomine Muſas,
Claraque nobilium felici vate laborum
Dum geſtis monumenta legi quod condidit author
Nunquam pieria flabris mulcentibus aura
Raptus propitii ſacraria ad intima Pindi,
Exeris arcanum venerandi Numen amoris,
Impiger admotis animi coaleſcere vinclis,
Immerſumque ſuis umbris & pulvere ſortis
Contemtæ tetricô, laudum ſociare tuarum
Conjugio, quas percultæ non ſegniter artes

Conci-

Conciliant, mortiſque ſolent ſubducere regno.
Da veniam, ſi me latebris ignobilis ævi
Abdidero cautus, non invidioſa ſecutus
Præmia, magnanimos rite irritantia motus,
Ingenii tenues nimiumque onerantia cenſus.
Illud fama tibi pandet generoſa theatrum,
Conſpicuum & ſeros late deducet in annos,
Quem Themis in varios inſtructum exercuit uſus,
Conſilio promtum dubiis ſuccurrere rebus;
Privatus ſeu poſcat opem, ſeu publica ditis
Ingenii, ſolidam propugnatura ſalutem.
Accedit ſtudiis multum vigilata politus
Cura, nec hiſtorici ſpatiis inſiſtere campi
Impar, & e longis ſeriem contexere ſeclis,
Quæ Patribus jungat rectè deducta nepotes,
Cumque novo priſci ſociet commercia mundi;
Nec poſt ſermonis robur geniumque ſoluti,
E quo mirandos ſerit Oratoria cultus,
Propitias dextrè tibi conciliare Camænas,
Et vegetos Phœbo verſus animare faventi;
Seu Latij vinclis voces aſtringis, amasque
Romulei ad leges ſaltus decurrere metri,
Seu Batavis acer gaudes illudere rhythmis
Et Patriæ juvat ore loqui; ſeu Gallica tentas
Carmina Borboniæ blandis affatibus aulæ,
Sermonis puro nitidi mens lucet in uſu.

Hæc ego non oculis unquam usurpata, sed aure,
Iudicia affectu non infuscata secatus
Expecto cupide, docti censenda Senatûs
Arbitrio, & laudum pretio donanda suarum.
Auspiciis famæ tantos exprome paratus
Invidiamque doma, quæ non irrumpit in actus
Magnanimos, alto & virtutis pondere nixas
Desperat cæcis petularis convellere telis.
Sed nebulas monstri late grassantis inertes
Evincunt radij subvecti Sole valentes.

Amplissimo, Consultissimoque viro

D. JOANNI van SOMEREN, JC^to.

& Reipublicæ Neomagensis Syndico dignissimo;

Ut Antiquitates Bataviæ à se restauratas in lucem edat.

CUltor & interpres justarum candide Legum,
Iura fovent sacro quem veneranda simu,
Et Themis ad Batavum sedes, rigidumque tribunal
Inter honoratos suspicit alma viros;
Sive fori dubias satagis cognoscere causas,
Sive tuo gaudes cum Cicerone loqui,
In medium profer, neque longâ nocte premantur
Ingenij servæ quæ monumenta tui.
Incedant terris illustri splendida cultu,
Et celebrent dotes pulpita docta tuas. Bata-

Bataviæ, vir magne, tuæ natalia debes:
Nunc eadem fiat munere clara tuo.
Sic ò perpetuos tibi conciliabis honores,
Nomen & æternùm vivet in orbe tuum;
Patriaque eximiis decoræ dum rura libellis,
Cum patrio vives post tua busta solo.

Ad eundem,

PHALEUCUS CATULLIANUS.

PRodi, docte liber, severiores
Nolito invidiæ timere dentes,
Et probato Italis, probato Gallis;
Quorum in Historiis videtur esse
Superbum imperius, tenere Belgas
Quod ipsi invideant, nihilque contrà
Opponant: Quia talium virorum
Pars multesima (namque ego peritos
Lubens excipio, sed hosce paucos)
Nil habens solidi, atque succulenti,
In meris apinis, merisque nugis,
Tricis, quisquiliis moratur usque,
Queis nil stultius est, ineptiusque.
Nil absurdius, insolentiusque.
Hos tu, docte Liber, doce magistros;
Nec te canities moretur horum:

Cano

Digitized by Google

Cano tu ingenio tui parentis,
Autoris gravis & pereruditi,
Appares venerandus. Omnium ille
Per orbem gradiens scientiarum,
Conjunxit lepidè Latina Gracis,
Et junxit cupidè profana sacris.
Ergo hujusce viri manu politus,
Ac perpendiculo optimo probatus,
Prodi, doctè liber, severiores
Et noli invidiæ timere dentes.

AEN DEN SELVE.

Danck-schuldig moet gy zijn aen aller Landen pronck,
Heer Someren, dat u het licht een leven schonck?
Danck-schnldig wederom sich tegens u verklaert
't Gewest, door u verstand en wijsheyt soo vermaert.
Gehouden zijt ghy wel aen't deftigh Vader-landt,
Maer't Vader-landt is meer aen uwe pen verpandt:
BATAVIEN gaf u het leven, dat ghy leeft;
Doch niet onsterffelijck, als't geen dat gy haer geeft.

THEODORUS VERHOEVEN.

IN

IN OTIA,

Consultissimi, eruditione & gravitate Nobilissimi Domini,

D. JOHANNIS à SOMEREN, J. V. D. Syndici Noviomagensis.

MEns oblita sui terrena mole laborat,
Et quod virtutis nil dare posset, amat.
Hæret arenosæ nimium telluris in alvis,
Haud noscit vires dogmata prima, suas.
Otia venturo generat, sed turpia seclo,
Otia quæ rumpunt fœdera, panxit amor.
Sic quondam magnas, ævum quas extulit, urbes
Contemtrixque sui sub juga misit opes.
Nulla sed intonsos quondam rapuere Catones
Otia, non propriis interitura viis;
Nam mente, humanos quamquam diffusa per artus,
Surgere ad immensi Numinis astra decet:
Hic SOMERENE *tibi magno negotia miscet*
Otio, & his majus gloria pergit iter
Otia cum ducit celeri circumvolat ala,
Spernit humum, superum limina celsa petit.
Describit totos radiis fulgentibus orbes,
Et quid sint cœli signa corusca sui.
Templaque magnifici explanat convexa Tonantis,
Templaque mirifica quam fabricata manu.
Sidera supremi, semper rutilantia cœli,
Erronesque faces, obvia quæ astra polo.

Falcigerique ſenis malefidum examinat omen,
Et quænam a reliquis vix agitata fluat.
Hic medio quare ducebat in aere terram,
Qui verbo magnum tum glomerabat opus,
Cum mare diſcuſſit, rapidis aſſurgere ventis
Iuſſit, & Heſperiis nulla deeſſe plagis.
Quare homini dederit vultum, celumque tueri,
Atque auræ Domini dexteritate frui.
Et tandem exclamans, dederat quum Conditor eſſe,
Prodiga eras veſtra nobilitatis, ait.
Otium enim, Somnare, tibi pro munere præſtat,
Depoſitumque polis impoſitumque libro eſt.
Pergit & in terris valles, longinquo viarum,
Mœnia luſtrat, opes haurit ubique ſibi.
Otiaque ipſa vocat, licet ipſa negotia nobis
Efficiant animis otia noſtra ſugent.
Quæ legi ſtupuique ſimul, ſemperque cohurnis
Solo Sophocleis otia digna ferant.
Et quæ Sicania facile ſub virgine mota,
Tandemque Aligeræ regna peracta canunt.
Dicimus Argolicis cecinerunt otia latis
Talia, cum vates libera terra daret.
Hinc mea Muſa fave tandem, quin dico valeto,
Intrent auguſtos otia tanta lares.
Vltima Maonij venit jam carminis ætas,
Atque Venuſini carminis inſtat opus.

F. KNUYT.

Digitized by Google

Aen mijn Leser.

WIE dat dees bladeren sal komen aen te schouwen,
Die vint al menighmael een naem daer in gespelt,
Een naem waer door dit VVerck de winckels komt benouwen,
En had't die niet gedaen, 't was nimmermeer gestelt.
VVel om dan aen haer lust de volle maet te geven,
Soo neemt een staeltje mé van 'tgeen sy heeft gedicht,
Dunckt u, het geen ghy siet, berooft te zijn van leven,
Denckt: die het heeft geteelt, trof ook een doode schicht.

Op de Victorie van de
STADT HULST,

Verkregen 1645, by Syne Doorluchtige Hoogheyt

FREDERICK HENDRICK,
Prince van Orangien, &c.

TOT *Romen* plachten sy wel eer den dach te vieren
Tot d'Overwinners eer, en haer het hooft te çieren,
Als Keyser ofte Prins quam strydbaer uyt het Veldt,
En onder 't Romsche lock hadd' menich Vorst gestelt.
Dan gaf de lof-trompet een weer-klanck in de ooren,
Om datmen haren lof sou door de Werelt hooren:

Wat eer, wat lof-getuyt, door vyfthien jaer bequam
Den *Grooten Africaen*, doen hy *Carthago* nam,
Dat is ons wel bekend; van dat belegh wy leſen:
Soo hy in't leven was, wat wonder ſoud hem weſen,
Soo hy *Ons Hollandts Vorſt*, ſoo hy *Ons Prins* mocht ſien,
Zijn zege-tekens al quam hy den *Heldt* aenbien.
Nu *Hollandt* ſeggen mach: wie kan *Ons Prins* verdoven,
Wie ſou den Lauwer-krans hem van het hooft beroven.
Soo yemand is ſoo ſtout, rooft *Pallas* eerſt haer Lans,
Eer hy met moedicheyt reyckt nae zijn Eeren-krans.
Waer blijft ghy vlugge *Faem*? waer zijn nu uwe vlercken?
De Werelt die is vol van zijn manhafte wercken:
Gaet, vliegt nu door de locht, en daer eē weerklank geeft,
En maeckt dat zijnen lof aen alle oorden ſweeft,
En roemt den *Helt* zijn lof. Laet door de wolken dringen.
Dat hy heeft in een Maent gedaen ſoo groote dingen,
Hy wind een ſchoone *Stadt*, en *Forten* drie-mael thien,
Daer hy ſyn moedigheyt kloeckmoedichlick liet ſien.
Roept: hy onwinbaer is, daer van kan *Hulſt* getuygen,
Dat in ſoo korten tijd voor hem heeft moeten buygen:
Hy pluckt haer tacken af, al is het ſtekend-groen,
En heeft die bladers aen zijn Eer-krans willen doen.
Geeft dan den Prins zijn lof, en wilt ziin roem uyt-ſingē,
Die doorGods ſterckē arm meer doet dan wond're dingē:
En ſchryft hem toe, naeſt God, hier van de priys en eer
Dat hy Verwinner blyft, en dat hoe langhs hoe meer.

ELISABETH VERVOOREN.

Digitized by Google

OP DE VICTORIE

Van den grooten en dapperen Zee-Heldt

MAERTEN HERBERTSZ. TROMP,

Lieutenant Admirael,

Verkregen tegen de Spaenſche in Duyns in't jaer 1639.

GODT, U zy eeuwich danck, voor alle dijn weldaden,
Dat noch ons Landt bevloeyt een beke van genaden,
Tot onſes Vyands ſpijt, die Machtich is en Groot,
Hebt ghy ons Heer! verleend een Hulper in den noot,
Een kloeck manhaftich Helt, die niet en was verlegen
Doen hy ſyn Vyand ſach, maer ſtond hem luſtich tegen:
Ghy kloecken *Admirael*, die eerſt met kleyne macht
Uw' Vyand taſten aen, die't ſoo niet had verwacht.
Den Spaenjaert was gezint, u en ons neer te vellen,
En met het oude lock ons weer te komen quellen,
Doen hebt ghy hem getoond een *Bataviers* gemoet,
Oquend' op zijne Vloot, op *Hollandts* wijs begroet.
Neptunus is verblijd, dat ſy voor u gaet vluchten,
En jaeght na *Britten-landt*, *in Duyns* laet gy haer ſuchten,
Dat *Boreas* hem toond, voor dees tijd, niet te wreet,
Heeft dat alleen gedaen, om u te doen geen leet,
Mars u te hulpe komt, en wil u niet begeven,
Voor dat gy na u wenſch, den Spaenjaert hebt verdreve,
Al u Matroſen t'ſaem, zijn luſtich wel gemoet,
Die voor haer Vader-land, nu wagen lijf en bloet.

Digitized by Google

Maer, ghy kloeckmoedig Held, eer dat ghy hebt geſtreden,
Gingt ghy aen God den Heer eerſt offren u gebeden,
Dat hy in deſen ſtryd wou uwen Hulper zijn,
De Heer heeft u verblyd, en haer gebracht in pijn:
Ghy gaet na hare Vloot ſtracks u brand-ſchepen jagen,
Sy meenen al te ſaem, dat Pluto haer quam plagen,
Het raſend grof kanon, dat quelt haer in den brand,
Sy roepen: wel is dat gaen na het Neder-landt.
Neptunus was geſind, U en u Volck te ſparen,
Maer ghy haer ſchepen quelt int midden van de baren,
Ghy jaeghter veel aen ſtrand, die ghy haer val bereyd,
De zee dat is haer graft, daer ſynſe in geleyd.
Minerva Iupijn Kind, komt u met wysheyt kroonen,
Wilt door haer ſchild en lans, aen u haer gunſte toonen:
Maer die u tegen zijn, beneemt ſy het verſtand,
De domme kracht die raekt door wijsheyt inde ſchand,
V donderich geſchut dat blixemt haer in d'oogen,
Dat den Caſtiliaen van ſchrik is wech-gevloogen: (vliet,
't En was voor hem geen eer, dat hy nae't Scheurtjen
Maer tot ſyn groote ſchand, dat hy de Vloot verliet.
Voor u, o Grooten TROMP! ſoo moet *Caſtilien* wycken,
Napels en *Portugael*, gaen voor u vlagge ſtrycken,
Galiſſen is verheerd, en laet zijn ſchip te pand,
En hy wert wech-gevoerd, gevangen na ons Land.
Hier is nu al haer Macht, door u, verbrand, geſlagen,
En op het ſtrand geſet, nu mach wel *Spaenjen* klagen,

Dat

Dat ons *Vereenight Landt* in Zee heeft ſulcken Helt,
Die *Spaenjen* onderdrukt, verbreeckt zijn groot gewelt,
Geluck zeeghbaren Held, een *Sampſon* ſterck in krachten
En die, als *Ioſua*; niet vreeſt voor groote Machten,
Ghy hebt, als *David* dé, de Stercke neer-geleyt,
V Vyand is verbaeſt van uwe vromigheyt,
Men ſal de Werelt door van uwe daden hooren,
En *Fama* klinckt u lof alreed' in yders ooren,
Die ſullen *t'Hollandts* eer dan roemen altemael,
Dat Godt ons heeft begaeft met ſulcken Admirael.
Mijn Heer, ick wenſch dat God u lange noch wil ſparen,
En dat als *Neſtor* ghy meught krijgen vele jaren,
Op dat ghy't Spaens gewelt, noch meerder brenght ten val,
En datmen door u daet van *Hollandt* ſpreken ſal.

SUR LA MESME VICTOIRE.

MOnſieur vous avez fait, par ta grande ſageſſe
Que noſtre Patrie, eſt en Ioye & en lieſſe
Par tout l'Hollande on dit, nous ſommes bien heureux
Car Tromp noſtre Admiral, revient Victorieux
De l'ennemi batu, hors la mer de Neptune.
Et à ton droit deſir, vous ſervit la Fortune.
Tromp a Trompé Philip, il peut dire grand Roy
Ie ſuis voſtre vainqueur la Victoire eſt à moy.

ELISABETH VERVOOREN.

Digitized by Google

Aen den hoogh-achtbaren ende wydt-beroemden
HEER,

JOHAN van BEVERWYCK.

Opt'uyt-geven van zijn Boeck, genaemt
D'UYTNEMENTHEYT DER VROUWEN.

HEer *Beverwijck*, ghy komt voor Vrouwen wijsheydt ſtrijden,
Al iſt dat vele mans het naulicks mogen lijden;
Ghy roemt der Maeghden lof in dit vermaerde Werck,
En bout de Eer en Deucht hier een verheven Kerck.
De gunſt die ghy haer toont, kan niet zijn uytgemeten,
De Maeghden ſullen noyt dees weldaet gaen vergeten:
Maer ſtadigh danckbaer zijn; en u bewyſen eer,
Om dat haer lof verhaelt een ſoo geleerden Heer.
Daer ſal nu wederom oock wel een ander weſ
Die ſeggen ſal: wat quaet door Vrouwen is geſchien.
En watter is geſchiet door haer weet-gierigheyt;
Maer Vrouwen-lof daer door noch niet ter neder leyt.
Ghy hebt, tot Vrouwen-eer, dat wel ſoo vaſt beweſen,
Dat 't al verſlagen leyd, 'tgeen haer eerſt heeft miſpreſen.
Vaerd wel, ghy waerde Man, houd altijt dit gemoet,
Leeft langh tot Godes eer, en zijd van my gegroet.

ELISABETH VERVOOREN

UYT.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google